

555-42

169 ա

ԳԻՐՔ ԱՂՕԹԻՑ

Ո՛ւխտ Հայ Ազգիս.

Ես արադրեցի՛ զՅակոբայ Աղջիկն
Ընդեհե Ես ամախեցայ՝ի փառս
Մեծին Աշ՝ քահէնին մեղաւորաց և
փրկչին նեղաւորաց։ Աս՝ի յադէ
ցուսն քաղցեալ Հոգւոց, և՛ի փրկու
թէ նեղսակիր մարմնոց։ Ի կալանա
Հորռւե խրոմ, ի ձգղէ Թոռնաց
կանխս Հայոց։

Ան՛ տըպեցեալ՛ի Հայրապտուքեն
Ի՛ն աիջն սբ և մեծի Աթոռոյն
Լջմիածնի՛ Տեառն Յակոբայ սըր
բազնակատար կաթղկին ամ Հայոց՝
շարահիւսողի գրքոյս։

Ան՛ զ՛Պատրիարգուքեն սբ Էջմի
և Կոստանդնու պօլսոյ՝ Տեառն
Թէոդորոսի և Տեառն Յակոբայ
Ա՛գնազգեաց և Ի՛շխան Ա՛ր
դասետացն։ * Յամ Տն, 1760։
և Հայոց՝ 1209։ Մայիսի ԼՕ֊ին։

*՛ի Տպարանի Էջմիածնի։

* Աստուածաբանութիւն Եղիշեայ Վարդապետի
Ի ընդդէմ Հայոց եւ Ասորւոց.

որ երկնաւորին այլ եւ աշխարհին ամենաճշմարտութեան աշխատ կերտող. Որդւոյն նորին միածնին եւ իմաստութեան ամենիմաստի հետեւող. Հոգւոյն սրբոյ նոցին էակցի եւ երկնայնոյ ամենառատ շնորհին պաշտօնեայք. Խարք իմ եւ եղբարք գիտասջիք. Զանազի իմաստասէրք եւ արդեպտք եկեղեցւոյ վասն այնորիկ հարկեցեալ առնեն զառաքեալն ի զնախաղեկութիւն գրոց, նախ զի նովաւ յայտնիցի եւ ծանիցի արարող եւ շարադրող այնց գրոցն. Երկրորդ՝ թէ յորմէ՛ հարկեցաւ եւ յորո՞ւմ ժամանակի շարադրեաց զբանն այնց գրոց. Երրորդ՝ թէ քանի՛ գիրք են բոլոր գիրքն այն. եւ քանի՛ հատորք. Ոանաչափականք են բանքն եւ թէ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀՄ ԳԱ
ՀՍՍՌ-Ում ССР
Ա. Ա. Մյասնիկյանի
ՀՍՍՌ ԳԱ

անոտնաջափականք։ Ձորրորդ՝ թէ
դասաւորութիք առաջինն և երկրորդ՝
և կամ այլ գրոցն և նոցին գլխոցն
և նոյ տանցն՝ զինչ խորհուրդս ու
նին։ Չինգերորդ՝ թէ վն երբ զայն
պիսի անուն եղ գրոցն այնց։
Վեցերորդ՝ թէ որպիսեաց օգտու
թեանց և շահից հանդիպեցուցա
նէ զընթերցօղսն՝ նա վախճանապ։
Լօթներորդ՝ թէ յինչ միտս և յորո
դիսաւորութիս շարադրեաց զնա։
Ութերորդ՝ թէ յորմէ սկսաւ առնել
զայն գիրք և յորո աւարտեաց։
Նորդ՝ յայս միտս և մեք զառաջաբա
նութիւ գրքոյս այսորիկ արարաք՝ առ
ի յայտնել զվերոգրեալ դիտմունսդ
որով սկսաք այսպէս առնել։
Պանզի՝ զմարդս բնութ դիւրա
խաբելի գոլ դիտեմք իսկ յաճախին
բանից։ Դիտեմք նաև զպատրողա
պետն սատն և զսկզբնաւոսիսն մեր
միշտ պատրաստ և ջանացօղ առ՝իսա
բել և՝ի մեղս արկանել հնարիւք։

որև արկանէ իսկ և ոչ թողու զոք
առանց մեղաց։ Օ՜ի զոմանս մե-
ղանչեցուցանէ ՚ի խորհուրդս. զո-
մանս ՚ի բանս. զոմանս ՚ի գործս.
զոմանս ՚ի կամաւորս. զոմանս ՚ի յա
կամայս. զոմանս ՚ի գիտուս. զո-
մանս յանգիտուս. զոմանս ՚ի զգա
ուս մարմնոյ. զոմանս ՚ի զօրուս
հոգւոյ. զոմանս ՚ի զանազան շարժ-
մունս մտաց. զոմանս ՚ի յօթին մա-
հացուս. զոմանս ՚ի ներքինս. և զո
մանս ՚ի փոշետեսակս. որպէս և էին՝
զամենեսեան ՚ի յաջս և ՚ի յահեակս
խոտորեցուցանէ։ Օ՜ այսոսիկ զամ
գիտելով՝ սրբեզն աւետարանիչն յով
հաննէս՝ որ մաքրեցաւն յածախին
շնչոյն ոգի ոսկի ՚ի հուր, ասէր. և-
թէ ասեմք եթէ զմեղս ինչ մեք ոչ
ունիմք, զանձինս մեր խաբեմք. և
այլն. Որպէս ուրեմն յայտ է, զի
ճշմարիտ է բանն համբերողապետին
յոբայ. թէ առօրեայ և իսկեն կենաք
մարդոյ, ոչ լինի առանց մեղաց։

Լ՚ոդ՝ գիտեմք և զայս . զի որ մե
ղանչէ , արտաքսի նա ՚ի պատուիրա
նացն այ և որոշի ՚ինմանէ և անկա
նի ՚ի խնամոց նորա . և կացուցանէ
զինքն արժանի պատժոց՝ ըստ մեղա
նացն իւրոց . Այլ պատիժն լինի
կրկին՝ Կախ՝ փոքրագոյն և անցա
ւոր և ներողապէս : այս՝ հատուց
նի մեղաւորին ՚ի տանէ հանդերձ ը
ղորմութէ ՚ի յանցաւոր կեանս յայլ
միկ . և Կրկընդ՝ մեծագոյն և ան
անցաւոր և անողորմելի : այս՝ հատու
ցանի մեղաւորին ՚ի տանէ հանդերձ
արդարութէ ՚ի հանդերձել կեանն :
Սակայն և զի ոճ ոչէ կամեցող մա
հուանն մեղաւորի . այլ դարձմանն
՚ի մեղաց և կեցուցեն . վասն որոյ առաք
մայն ՚ի մեղանչելն նորա՝ չարաչար
ոչ պատժէ զնա և ոչ կորուսանէ .
այլ ներելով երկայնամիտ առնայ լի
նի . զի Թերևս զղջացեալ՝ ինքնին
կամաւ իւրով դարձցի ՚ի մեղաց՝ ՚ի
ձեռն խոստովանութե և ապաշխարութե .

և կեցուցանիցէ զանձն իւր՝ զի մի՛
կորիցէ զկորուստն յաւիտենից։
Օ՜ որ իբրև տեսանէ որ ոչ դա-
նայ և ոչ զղջանայ՝ այլ յամառեալ
կայ ՚ի մեղանն իւրում, յայնժամ
վանն արարչականի սիրոյն և սակս
հայրենեաց դթութեն և յաղագս տի
րականի ողորմութեն իւրոյ, հարկե
ցեալ յայց եղանէ նմա. և՚ի փրկել
զնա շարժի. և յակամայ դարձուցա
նել զնա յաւանէ. և՚ի պատուիրանս
իւր ածել՚ի ձեռն խրատապատժու
թեց և հոգեշահ նեղութեանց՚ի
կեանս այս՝ զի մի՛ կորիցէ։
Օ՜ որ օրինակ՝ զոլով մարդ դաւիթ
արքայն՝ մեղաւ. որով և հեռացաւ
՚ի տանէ. և արտաքսեցաւ՚ի բարե
տուր պատուիրանացն Ներ. որով և
զինքն արժանացոյց պատժոց մեծաց։
բայց առժամայն ոչ պատժեաց զնա
ներ. այլ երկայնամտեաց. զի թերևս
նա ինքնին զղջացեալ դարձցի՚ի մե
ղաց իւրոց։ Իբրև տեսես զի ոչ կա

մի դառնալ, վայ մարգարէին նա
Թանահ յանդիմանեաց և սաստեաց
զնա ասր. և ոչ թէ խրատապատժեց
և նեղեաց զնա. և այնու դարձոյց
զնա առ ինքն։ Ա՛ւ այս ասաց դա
ւիթ. զնեղուի և զանձկուի գտի,
և զանուն տան կարդացի։ Ինանզի
զղջացի և խոստովանեալ ասաց. քեզ
միայն մեղայ տր, և զչար առաջի քո
արարի։ զոր և լուաւ տր և սիրով
ընկալաւ զդարձն նորա։ Ա՛ւստի և
յայլուս ասէ ուրախութիւն՝ ի՛նձ
զուարճութիւն կարդացի,
և լուաւ ինձ յանդորր։

Ա՛յս՝ գոլով մարդ՝ մեղաւ և արդ
քայն մանասէ, որև ոչ զղջացաւ ի
մեղաց իւրոց և ոչ դարձաւ ինքնա
կամ։ Ա՛յ որոյ ի ձեռն զօրացն ա
սորեստանեայց՝ կալեալ կապեցաւ զնա
տր և գերեաց ի բաբիլոն։ Որում
խըրև վտանգեցաւ՝ նեղեցաւ և խր
ատապատժեցաւ, յայնժամ խընդ
րեաց զերեսս տն՝ մեծաւ զղջմամբ

և ասէ. մեղայ քեզ Տէր՝ մեղայ. և
զանօրէնութիւն իմ ես ինձէն գիտեմ.
ամենակալ Տէր՝ թո՛ղ ինձ զմեղս իմ.
Ո՜յս լուեալ Տէն՝ սիրով ընկալաւ
զզղջումն նոր. և դարձոյց զնա ՚ի բա
բիլոնէ անտի յերկիր. և զարքայու
թիւն և ս վերստին շնորհեաց նմա.
Ա՜ն՝ գոլով մարդ և որդին անա
ռակ՝ մեղաւ. և ըստ այնց և ս ո՛չ
զղջացաւ և սա ՚ի մեղաց իւրոց. և
ո՛չ դարձաւ ինքնակամ. Ա՜ւ որոյ՝
զսաստիկ սուգ եղ սա ՚ի խրատաւ
պատժուելն և ՚ի մարմնանեղուելն, և
այնու դարձոյց զսա առ ինքն.
Ըստ այնմ, եթէ եղև սուգ սաստիկ՝
և ինքն չքաւորեցաւ. այնք մինչ զի
ցանկայր խոզակերըւն եղջերն, և ո՛չ
ոք տայր. Այն սակս եկեալ ՚ի միտս
իւր, և յարուցեալ գնաց առ Հայրն
իւր և ասաց. Հա՛յր՝ մեղայ յերկինս
և առաջի քոյ. Ո՜յս լուեալ Հայրն՝
գթացաւ ՚ի նա. և սիրով ընկալաւ
զնա և ասաց. որդիս իմ այս՝ մեռեալ էր
և

և եկաց. կորուսեալ էր և գտաւ.
և սկսան ուրախ լինել։

Լուր ընդ այսց օրինակաց՝ զբազումս
ի մեղաւորաց դարձոյց և դար
ձուցանէ և՝ մարդասէր և ողոր
մած ն աճ առ ինքն ի կեանս այս.
Այլ գիտելի է, զի որք զայսպիսի
խրատապատժութիւնս և զմարմնանե
ղութիւնս սիրով ընդունին, և համ
բերութիւն և գոհութիւն տանին՝ ղջա
ցեալք ի մեղաց իւրեանց աստ, նո
ցանացանելի հանգիստն ընկալցին
անդ. Իսկ որք սիրով ոչ ընդունիցին,
և համբերութիւն և գոհութիւն ոչ տա
նիցին, այլ յամառեալք կացցեն ի
մեղս իւրեանց անզղջապէս, և տա
կաւին յաւելցեն զայնս, այնք տանջ
ին աստ իբր թէ յիւնական տանջ
անաց առհաւատչիւքն. որք յի
րաւի յոյժ յոյժ թշուառելիք են.
զի անդ կատարելովքն տանջելոց
են առանց հանգստեան ամենևին։
Զորմէ յայտ է ուրեմն՝ զի այս է

միմ դառնալ կամաւ իմով, յայնժամ
նին զղջացեալ դարձայց ի մեղաց
ինձ. Ասէ Քերեա ես ինչ
կայնամիտ առիս. զի ո՛չ կա-
պատժեաց զիս ըստ . այլ եղև երբ
ժոց մեծաց։ Ասայց վաղվաղակի ո՛չ
նէր. և արարի զիս պարտական պատ
ցոյց և՝ի մարմնաշահ պատիւրնացն
՝ի նմանէ, և խոտորեցայ ՝ի հոգեկե
մարդ՝ պատրեցեալ ՝ի չարէն՝ մեղայ
ան իմոյ բարերարի. որով որոշեցայ
ապրեցուցանելոյ ՝ի յաւիտենից
մահուանէ։

Ա՛, տէր՝ գոլով և ես պարտաւորս
և վիրաց. առ՝ի զնոսա աղաւթելոյ և
ծանելի. քաւիչ մեղսական ցաւոց
և լսելի, և ապեղանի դնելի և օ
ընդունել. զաւրիչ մեղաւորաց
ձեալ Հոգւոյ. որպէս դեղ ուսուցի
ւրել Հոգւոց. որպէս դեղ ուսուցի
աստ՝ մեղաւք հիւանդացեալ և վիրա
պատժուիս և զմարմնանեղուքիս
քաշմակաբուին այ. որ տայ զիարատաս
բժշկապետին այ. որ տայ զիարատաս
բազմագուշնեղի ողորմութեամբ
նշան մեծագուշնի սիրոյ , և գործ

ողորմելով ինձ՝ ետ ինձ զնորատա-
պատժուքիւն և զմարմնանեղուքիւն՝ ի
կեանս յայս։ Որում իբրև վշտա-
ցայ և տրտմայտեղայ և եկի ՚ի միտս
իմ, յիշեցի զարս զառաջինս զայնո-
սիկ ողբ հանդիպեցեալք էին այսպէս
սեաց մեղսակնաց ցաւոց և վիրաց։
զորս ես վատթարս յայնժամ ունէի։
Ո՛մտաւ ածի նաև՝ թէ այնք ո-
րովք դեղօք եղեն ողջացեալք։ և
ծանեայ՝ զի ընդ սրտախառնիչ իմ
պեըոյն՝ զդղրուճն սրտին։ և ընդ
արտահեղիչ դեղոյն, զխոստովանու-
քիւն բանին։ և ընդ վիրատղէ սպե-
ղանւոյն, զապաշխարուքիւն գործով։
և ընդ շահաւէտ ուտելւոյն, զաղօթս
արտասուօք՝ ընկալան և ստացան՝ դե-
ղատուքիւնք երկնաւոր բժշկապե-
տին։ վայ և բժշկեցան և առողջա-
ցան ՚ի ցաւոց և ՚ի վիրաց իւրեանց
մեղսականաց։ Ուստի և ես ընդ-
ոյնն ցաւունակս և վիրաւորս՝ զնդ-
ոյնն ընկալեալ զդեղ և զսպեղանի

և զՀաց՝ ընկալայ շնորհօք և ողոր-
մութիւն ամենաբժշկապետին այ։
Այն այսպէս նոցին ցաւօք հիւանդ
դացեալ՝ նոցին դեղօքն բուժեցայ
՝ի ձեռն նոցին դեղատուս բժշկա-
պետին այ ՝ի մեղսական հիւանդու-
թենէ իմոյ հոգւոյս և՝ ի նեղու-
մարմնոյս։

Արդ՝ և զի այսպէ՛ ՝ի սքանչելագործ-
սայ, և անճամբ իմովևս զփորձ
առի՝ զի այս է հնար և դեղ բժըշ-
կուե և փրկուե մեղաւոր և նեղա
ւոր մարդկանց ՝ի մեղաց իւրեանց
և՝ի նեղուենց, վայ ես տկարամիտս՝
վստահացայ և ապաւինեցայ յամե-
նազօր և՝ ի բարեյաջող Տոգին աճ.
և մտի ՝ի նմանէ սերմանեալ յար-
տորայն արքազանից արանց. և քա
ղեցի ՝ի նոցունց զայնպիսի հասկս
և զծորեանս՝ որք բուսեալք էին ՝ի
նոյն հոգւոյն այ ՝ի դեղ նեղեալ-
րացս. զորս պէս պէս շարահիւսս

արարի ալիւր. և կազմեցի զայս հաց
վ՚ս մեղաւոր ներելոյ օրոց.

Ա. պաքէն ողբան իրեք օրք կան ՚ի
բոլոր Ղ՚ողբոյս յայսմիկ, և ուրեմն
իրաքանչիւրքն զնորհուրդ ինչ և
զմիտ, ահա բացայայտեմ յառաջա
բանութեան աստ.

Ա՚յսր՝ զի նմին իրի անխնայեցի զսա
՚ի գործոյն Ձոյ ներելոյ. զի զՀՊ
գ.ոյց զքաղցն ընու, և զմարմնոյ ըզ
բրժշկութի՛ և զկեցուցի՛ շնորհէ՛
Յաւետով, Ճշմարտով, և Սիրով Ձա
շակոզացն իւրոց. Ա՚յստ անսուտ բա
նի՛ ա՛ն թէ, ո՛չ միայն հացի՛ կեցցէ
մարդ, այլ ա՛մ բանի՛ն ա՛յ. զի՛
Հացի՛ մարմին ըն գուցա նի,
բանի՛ հոգի՛ն կեցուցա նի.
ընդ որում մարմինն ևբս շա հի.
Ա՚ւրեմն ըստ պատշաճին եղեալ ա
նուանն ա՛ր Հաց ներելոյ. զի ներ
զաւորք ոչ հի՛նդ՝ ի բժշկէ մար
մնական արգելեցեալք յայլոց հա
ցից և՛ի կերակրոց, և հրամայեցեալ

զի միայն յաւուրս մեղսական հի-
ւանդութեց և նեղաւորութեց իւ-
րեանց՝ զայս ձաշակէցեն. միշտ ա-
ղաչելով զամենաբժշկապետն Աս-
զի ողորմեալ բժշկեսցէ զնա ի հո-
գեկան հիւանդութեց իւրեանց և ի
մարմնական նեղութեց. զի աստ՝ ըստ
այ կամացն կեցեալ ապաշխարու-
ապրեսցին ի յաւիտենականն մահ
հանել. և՛ արդ՝ զորօրինակ բժիշկ
ոք տեսցէ զհիւանդումն և կամ զ
վիրաւորեալ. որոյ զցաւս և զվէրս
իակապ ձանաչելոյ և գիտացեալ թէ՝
զայն ցաւն և կամ զայն վէրն ողջա
ցուցանել կարեն միայն այս ինչ դեղ
և կամ այս ինչ սպեղանի՝ և՛ի զայս
պիսի հացս ձշակելով և յայնժամ
հոգացեալ զնոսա կազմեցէ. և նո
քօք զայն հիւանդն և կամ զայն վի
րաւորեալն ողջացուսցէ. և՛ այսպ
փորձառուք հանաստէ զդեղն զայն
և՛ի զսպեղանին և զհիւն՝ որք այն
պիսեայ ցաւի և կամ վէրի ողջարար

եղեն. զհինանդն զայն և կամ զվի
բաւորն առողջացուցին. Ա՝ ն որոյ
յօժարեալ Հոգ տանի յայնմ հետէ՝
զնիւթս այնր դեղոյն և սպեղանւոյն
և հայեին զորս փորձեաց. և համա՜
հաւաքէ աստի և անտի բազմաձ՜ա՜շ
խատակրութ՜ե՜ն. և կազմէ զդեղն զայն՝
զսպեղանին և զհացն. և պատրաստէ
և դնէ ՚ի միւսմ կայանի և պահէ.
Զայն միտս՝ զի եթէ պատահիցի եր
բեմն մարդ ոք նոյնոյ ցաւոյ և կամ
նոյնոյ վիրոյ, յայնժ՜մ առ ձեռն պատ
րաստ ունելով զնոյն դեղն և կամ
զսպեղանին, նորոք բժշկեսցէ զհի
ւանդացեալ և զվիրաւորեալն զայն
մարդ և ողջացուցանիցէ.

Ա՝ յդ՝ ը այսմ օրինակի և ես ըստ
Հոգւոյ մեղաւորս և ըստ մարմնոյ
նեղաւորս, անձամբ իմով փորձիւ
հաւաստեցի (որ առաւել չուճելիւ է)
զդեղս և զսպեղանիս և զհացս զայս
Հոգևոր. Զաղաչս որոյ՝ յօժարել
Հոգւացայ մեծաւ աշխատութ՜ի՜ւ և

իւրեանց ճաշակիցեն՝ կատարեալ
նեղուածոյք որք յաճուրս նեղուեց
ազատիցին ։ Ա ուրեմն զհաց զայս
ի պատրաստի եղեալ իրն՝ գովելի
նիւթ դեղոց և իրաց գտանին աստ
ծաք զայս, զի որք մեղսական ցաւ
Թէս անկանիցին, յայնժամ այսու
պատրաստեցեալ Հոդեկան դեղօք՝
սէրդանեօք և հացիւք՝ ողջասցին
և ապրեսցին ։ աստ ի Հոդւոց հի֊
ևանդութեց իւրեանց և ի մարմնոց
նեղուեց, և անդ՝ ի Հոդեկան և ի
մարմնին տանջանացն աններելեաց
ազատիցին ։ Ա ուրեմն զհաց զայս
նիւթ դեղոց և իրաց գտանին աստ
և անդ, սակայն կազմեալ դեղն և
ի պատրաստի եղեալ իրն՝ գովելի
և լաւագոյն է. վ ո րոյ պատրաստե
ցաք զայս, զի որք մեղսական ցաւք
հիւանդասցին և կամ վիրաւորեսց
ցին, և ի խրատապատժական նեղու
պատրաստեցեալ Հոդեկան դեղօք՝
սէրդանեօք և հացիւք՝ ողջասցին
և ապրեսցին ։ աստ ի Հոդւոց հի֊
ևանդութեց իւրեանց և ի մարմնոց
նեղուեց, և անդ՝ ի Հոդեկան և ի
մարմնին տանջանացն աններելեաց
ազատիցին ։ Ա ուրեմն զհաց զայս
նիւթ դեղոց և իրաց գտանին աստ
և անդ, սակայն կազմեալ դեղն և
ի պատրաստի եղեալ իրն՝ գովելի
և լաւագոյն է. վ ո րոյ պատրաստե
ցաք զայս, զի որք մեղսական ցաւք
հիւանդասցին և կամ վիրաւորեսց
ցին, և ի խրատապատժական նեղու
Թէս անկանիցին, յայնժամ այսու
պատրաստեցեալ Հոդեկան դեղօք՝
սէրդանեօք և հացիւք՝ ողջասցին
և ապրեսցին ։ աստ ի Հոդւոց հի֊
ևանդութեց իւրեանց և ի մարմնոց
նեղուեց, և անդ՝ ի Հոդեկան և ի
մարմնին տանջանացն աններելեաց
ազատիցին ։ Ա ուրեմն զհաց զայս
նիւթ դեղոց և իրաց գտանին աստ
և անդ, սակայն կազմեալ դեղն և
ի պատրաստի եղեալ իրն՝ գովելի
և լաւագոյն է. վ ո րոյ պատրաստե
ցաք զայս, զի որք մեղսական ցաւք
հիւանդասցին և կամ վիրաւորեսց
ցին, և ի խրատապատժական նեղու

զղջմամբք՝ խոստովանութիւնք և ա-
պաշխարութիւնք, սիրով ընկալեալ լի-
նին ի գթութենն և յողորմութենն այ-
նոցիկ, զոմանց զայս նեղաւորք որք
կ՚ընդհեն ուղիղ հաւատով, առնուն
զթողութիւն մեղաց իւրեանց ի նմանէ.
զոմանց զայս՝ նեղաւորք որք ուսի
ցեն ջերմեռանդ սիրով, բժշկին ի
հոգեկան հիւանդութեանց իւրեանց
և ի մարմնական փորձութեց յամենա
բժշկապետէն այ. զոմանց զայս՝ նե
ղաւորք որք ճաշակիցեն պրղ մոզք
և արտասուահեղ աչօք, ընկալցին
զկեցուցիչ հոգւովք և մարմնովք ի
նմանէ աստուածանդ, զանանց կեանն
ընդունիցին. և այսպէս բազմաց
բարեաց պատճառ հացս այս այնց
որք ճաշակեն զսա.

Ա. ՐԻՒՂ՝ և զի որքան յանմեղութե
կայ մարդս և յաճախապաշտութե, միշտ
հաւատայ յաճախ. խոստովանի և դա
ւանէ զնա գոլ արարիչ իւր և բա

8638-57 169

և մերձ նմա մնայ անորոշապէս. և
՚ի մեղսապետէն սատնայէ հրաժարե
լով հրաժարի. և միշտ ՚ի բացեայ կայ
՚ի նմանէ: Իսկ պատրանօք նորին
յորժամ ՚ի մեղս անկանի, յայնժամ
զհակակայան աւցելոցդ վերնոց առ
նէ. և հրաժարի ՚ի նէնէ իւրմէ:
Այ որոյ ՚ի դառնալն ՚ի մեղաց ճըշ
մարտութէ, պարտի նա նախ հրաժա
րիլ ՚ի մեղսապետէն սատնայէ, և յայմ
ջար զօրութեց նը կատարեալ հրա
ժարմամբ: Այլ ապա ՚ի բոլոր սրտէ
և ՚ի բովանդակ մտաց, և յայմ զօրու
թեց՝ վերստին հաճատալ. խոստո
վանիլ և դաւանել զեռանձնեայ և
զմիաբուն աստուածութիւն: և ՚ի յայն դա
ւանութիւն՝ հաստատուն մնալ միշտ՝
հանդերձ գործովք բարեաց՝ ՚ի դա
ւանելոյն մաղթել: Յաղագս այ
նորիկ ՚ի սկզբան գրոցս՝ նախ կար
դեցի և եդի զհրաժարական բանա
՚ի սատանայէ, և ապա զդաւանութե
բանս առ եռանձնեայ և միաբուն

ածութիւնն · որք են գլուխք և
հիմն ամ առաքինութեց և բարե-
գործութեանց ։

Արդ՝ զի ի բանս յայսոսիկ՝ ի բա
զում տեղիս եդաք զի խնդրեսցէ
նեղաւորն ի նմանէ զփրկուի և զա-
զատութի ի նեղուեց իւրոց ներ-
կայից՝ և այս ոչէ անտեղի և ընդ-
դէմ եկեղեցւոյ՝ Քանզի թէպէտ
նեղութիւն խրատապատժական՝ է
դեղ տանջող մարմնոյ և մաքրող հո
գւոյ, սակայն և զի եկեղեցի միշտ
զկեցուցի անձին խնդրէ ի նմանէ ի
ժամերգութե յաղօթսն։ Ասա այնմ,
Ընկալ՝ կեցո և ողորմեա։ Եւս, կեցո
ար և ողորմեա ։ Եւս, Արդեօք ձեռն
քո ի կեցուցանել զիս։ Եւս, կեցցէ
անձն իմ, և օրհնեսցէ զքեզ։ Եւս,
Ա՜ր անուանդ քոյ տէր կեցուսցես
զիս ։ Որում յայտնապէս ի նե-
ղութեց ազատիլ և փրկիլ Եւս հայցեր՝
ըստ այնմ, Արդարութե քով հանցես
ի նեղութէ զանձն իմ։ Եւս, Ձի՝

հան՝ ի քունէ զանձն իմ, գոհանամ
զանուանէդ քումմէ։ Եւս, Այր ք՛ի
մատո զաղաչանս մեր որդւոյդ քում
և այ մերում։ Եւս, Ի փրկել զմեզ
՛ի փորձուէ և յամ վտանգից մերոց։
Այր մանաւանդ սբ աւետարանիչն
մատթէոս՝ ՛ի գիշերին յորում մատ
նիւր տրն մեր ած, եկաց յաղօթս
և ասէ. Հայր՝ եթէ հնար է, անցցէ՛
բաժակս այս յինէն. բայց ոչ որպ
ես կամիմ, այլ որպ դու։ Որոց
յայտ է ուրեմն՝ զի ունիմք հրաման
աղօթել առ ած, զի փրկեսցէ և զ
զատեսցէ զմեզ ՛ի նեղութեց մերոց
և կեցուցանիցէ։

Որպէ՝ զի զդեմս բանից գրոցս
այսց՝ յօժարութբ կամեցեալ եդաք
՛ի դէմս եռանձնեայ և միաբուն
ած։ Այլև յիւրաքանչիւրում
գլխոջ՝ զերիս երիս տունս որոշե
ցաք ՛ի թիւ սբ երրորդութեն։ և
ապա զհայցական բանս ինչ միջակ
կեցաք նոցին։ Այր զայս՝ ըստմեծի

մասին արտաք։ Որոյ պատճառն է,
զի մինչ չև էր մատնեցեալ՝ ինձ
ղուկաս իմ, յերազոջ տեսի զի կայի
՝ի վայելուչ վայրի միում բարձրա-
վանդակի. որոյ յատակոջմանն էր
ձոր մի՝ առ որ սկսայ իջանել. որ յան
կարծակի լցաւ ձորն այն ջուրջք և
եղև ծով մեծ։ Յայնժամ երևեց
ցաւ նաւակ մի առ եզր այնր ծո-
վուն. և ես գնացի առ՝ի մտանել
յայն նաւակն. յոր իբրև մտի, իս-
կոյն բեկաւ նաւակն և ես սկսայ
ընկղմիլ. որոյ սակս մինչ յոյժ տագ-
նապեալ հոգւով և զփրկուեմ զեր-
անդրէն, և մինչև ցգօտիս ընկղմե
՝ի ջուրն։ Յն տեսի կախեցեալ
՝ի վեր իմ՝ ի բարձանց անտի երկնից՝
երեք առաստաղք. և կայի այնպէս կա-
խեալ՝ ի ծումն։ Այլց այսր և անդր
նայելով՝ որոնէի զփրկիչ. և տեսի
զայր մի՝ ոպէ թէ նահապետ որ եր-
թայր. առ որ աղաղակեցի գալ զիս
փրկել. և նա դարձեալ առիս ասց՝

կաց ժամ ինչ՝ զի եկեալ փրկեցից
զքեզ։ Նա՛ ի յայս բանս՝ զարթեալ
ի քնոյն և մեկնեցի զտեսիլն երա-
զոյն։ և ծանեալ զի մատնիլոց եմ
նեղուեց։ յորոց և փրկիլոց եմ եռ-
առաւանատիպ երից անձնից սբ յեր
ըորդուէն ողորմութէ, և նահապե-
տասարաս միոյ ածուէ խնամօք ա-
ռիս գալստեամբն։ որ եղևն այնպէս։
Ցայս միտս՝ զբանս մեր յօժարեալ
և պատշաճ վարկեալ՝ Նահատով Յու-
սով և Սիրով շարադրեցաք ի դէմս
սբ եռանձնեի և միաբնոյ ածուէ
թեանն։ և աղօթելով դիմեցաք առ
նա։ Նա՛ մանաւանդ՝ զգլուխս եր
կուս և՝ յատկանի արարաք ի դէմս
նահապետին այ փրկչին մերոյ։
Ա՛ստ այսմ խորհրդոյ՝ զաջինն գիրքն
յերկուս հատուս բաժանեցաք։ և
որոց զինն՝ զՅոհարան գիրքն դա
սեցաք։ որք եղեն երեք։ որովք ի
դէմս սբ երրդուէն աղօթել և գո
հանալ պարտի մեղաւորս նեղաւորս։

Յ ինգ երորդ՝ զի առաջին հատոր
սորին՝ յորում են բանք ոտանաւ
ո՛րք • որք են տունք չորեքտումբք
տողիւք՝ մէկ հազար և երեք • որք
խորհրդածին յամենակալ միութին
այ, և յերից անձինն նոյնոյ։
Յորում գոն և այ երկուք գլուխք,
որք ունին զտունս միակ հարիւր և
երեսակ մի՝ երկոքումբք տողիւք •
որք և այ են ըստ խորհրդոյ վերնոյդ
նշանակիչք։
Վ էց երորդ՝ զի զոր օրինակ եթէ
ծառայ ումն ապստամբել հեռասցի
՛ի տանէ իւրմէ զամս բազումս • յորս
ամենևին ո՛չ յիշէ բանիւք երբեք
զանուն տան իւրոյ և ո՛չ զբարերա
րութիւն նր • և այնու ինքն մեղանչէ
ընդդէմ տան իւրոյ, և զնրն իւր ա
նարդէ։ Վ երոյ իբրև դառնայ և
գայ առ տրն իւր և կամի զի սիրիցի
և ընունիցի ՛ի նմանէ, ՛ի յամօթոյն
այլ ո՛չ դադարի նա ՛ի յիշելոյ զա
նուն և զբարերարութիւն տան իւրոյ

հանապազ՝ զորս յապաստամբութեն
իւրում ոչ էր յիշեալ. և՛ի նմանէ
զթողուիս և զողորմիս խնդրելոյ
ոչ լսէ առ՛ի քաղցրացուցանել զնա.
զի ինքն՝ ի մեղաց որովք մեղաւ ան
իւրում, թերևս ազատիցի, և զերն
իւր պատուիցէ. Այլ զի ըստ այսմ
օրինակի պարտի առ ած դարձեալ
մեղաւորն և նեղաւորն առնել.
Ա՝ որ ոյ յայսմ գլխոջ՝ նոյնք բանք՝
բազմից կրկնակի յիշեցան և գրե
ցան. Զայս միտս և մրգրէն ասէր.
Օրինեցից զեր յամ ժամ. յամ ժամ
օրհնութիւն նր՝ի բերան իմ. և ա,
Յամ ժամ աղաչանք իմ այս են.՝ի
մեղաց իմոց սր արա զիս սուր. և այլք
բազումք. Ա՝ ըդարև՝ ծառայ որ սի
րիցէ զեր իւր անկեղծ մտօք, նա
միշտ և շատ յիշէ զանուն և զբա
րերարութիւնս ան իւրոյ. և մանա
ւանդ եթէ ունիցի և զպարտա
ւորութիւն ինչ առ տրն իւր.
Ա՝ օթն եր՝ և զի վա մեղաց նե

ղաւորն աղօթող՝ խրատապատժո-
թիւն և մարմնանեղութիւն, նաև՝ ի
ձեռն ղղման խոստովանութեանն և ա-
պաշխարութեանն և հոգեկեցոյց Հացիս
այսորիկ ճաշակման, ընդունի՝ ի բա-
րերար և՝ի յողորմած Տնէն զբա-
րերարութիւս և զողորմութիւս ըստ հո-
գւոյն և ըստ մարմնոյն։ Ա՛յ, վա՛յ մե-
ղացն՝ զներողութիւ. և վա՛յ նեղութեացն
զնիրկութիւ. և լինի բարերնկալ։
Ա՛յն ամ բարերնկալ և երախտատես
և հացաճաշակ՝ պարտի գոհանալ ըզ
բարերարէն զերախտատուէն և ըզ
կերակրողէն իւրմէ յետ ընդունե-
լութեան իւրոյ։ Ա՛ղորդ՝ի յայս խոր
հուրդ՝ պատեհ և ըմբռն տեսեալ
յաղողմամբ բանատուի հոգւոյն այ,
ժողովեցաք զբանս գոհացողականս
յաստուածային արանց բանաստեղծաց։
Օ՛ որս և արարաք զգլուխ մի,
և անուանեցաք Ա՛ոհարան. զոր և
դասեցաք զինի Հաց Ա՛ղեաւորաց
գրոցն. որ եղև երկրորդ գիրք։
Օ՛ի

Օ՜ ի՜ ամ փրկեցեալք ՚ի նեղութեց
և ՚ի փորձուեց, և մանաւանդ ամ
բարերնկալք ՚ի նմանէ, նուաճ զգօ
հութիս զօրհնութիս և զփառս մա
տուցանիցեն բարերարի նո՛ն իւր
եանց յամենայն ժամ։

Աւետարդ՝ զի և զայս գիրքդ որ կ
Յոհաննէն՝ ՚ի դէմս եռանձնեկի
և միաբնի աճուրդեն յարմարեցաք
ոպ զհացն նեղաւորաց։ Որ ունի
զՅուսիա՛ն՝ ՚ի խորհուրդ աբեյ եր
րորդութեն և միոյ աճուրդեն, զի եր
րեակ տասունք են, և միակ ՚ի։
Ինն երիդ՝ զի յայսմիկ ևս կրկնա
գրեցան բարերարութիքն այ՝ զորս
արարել է մարդոյս։ և մանաւանդ
յատուկ գոհացողին։ նաև՝ ամ ա
րարածոց։ Որոյ պատճառն է, զի
անդ ՚ի հացին նեղաւորաց գրեցին՝
զորս յիշեցէք նեղաւորն աղօթող,
և նոցին մոռացօղ զինքն խոստովա
նեացի և չգխտացօղ։ որով և պար
տաւոր զինքն կացուցէ։ Ասկ աստ

գրեցան, զի զնա յիշեսցէ գոհացօղն
և զգոհութիւնս մատուսցէ այնքան
բարեաց տուողին այ. և շնորհակալ
լինիցի զնմանէ միշտ՝ յաղագս ըն-
կալեալ բարեացն՝ զի արժանասցի
վերստին առնլոյ ի նմանէ զբարիս.
քանզի որ ոչ գոհանայ վասն առեալ
բարեացն, նա ոչէ արժանի կրկին
առնլոյ զբարիս։ Այսպէսն գոհա-
ցօղն զնանէ վասն ընկալեալ բարեացն
ի նմանէ, զբարիս կրկին ընդունիցի
ի նմանէ. Գոհացօղն և օրհնօղն
զաճ, պահի ի ժամանակս նեղու-
և ազատի նա. և մերձ ինքեան կա-
ցուցանէ զաճ. ոչ երեք մանկունքն
սբք որք ի միջ հնոցին։ Գոհացօղն
զնանէ, ընդունի ի նմանէ զաղբիւրն
գթութեանն, զցօղն ողորմութեանն, և զհո-
ասանս շնորհացն. Այլ զի բոլորով սիրտ
ոմն գոհացողին զնանէ, այսպէս զանա-
զան պարգեւք տրին ի նմանէ. վասն
այսորիկ մեք սբք հրամայեն մեզ և յորդորեն
զմեզ յաճախ գոհանալ զնանէ։

Ըստ այնմ, յամ ժամ գոհացարուք
զՅայ. և՝ Ողջացարուք յամ ժամ
ի վըր ամի՝ յանուն ոն մերոյ յի քէ
Հօրն և Այ. և ա, Ասիր և փութա՛
գոհանալ վա՛ խըրաքանչիւր պար՛
գևաց. մտադրուբէ Հայեաց յոր ինչ
դնի առաջի քոյ. և ո՛չ ոք ի պար՛
գևացն անցցէ առանց գոհուբե։
Տասն երորդ՝ զի յայսոսիկ երկուս
գիրս՝ զամանս բանս ոտնաչափու
թէբ շարադրեցաք վա՛ փութասեր՛
տուբեց և դիւրամատուցութեց. իսկ
զամանս՝ անոտնաչափուբէ ըստ հա՛
սարակաց բանից. զի երկուքն ևս
գոցին ի սոսա։ Ա՛յլև դիւրիմաց
և ծանօթ բառիւք սասցան բանք
գրոցս, առ՛ի դիւրապէս իմանալ և
քաղցրանալ ընթերցողացն։
Տասնևմէկ. այս գիրք՝ սկսանի ի
դա՛նանուէ սբց երրորդութեն, և աշ
խարհի ի փառատրուբին նորին։
Ա՛ երկապէս՝ զի որպէս այն այրին
աղքատ՝ սուսապիղ և ողորմելի՝ մո՛

բացեալ ՚ի մեծատանց զերկուս լո-
մայս պատրաստեաց և էարկ զայնս
՚ի գանձանակին, Ըստ նմին օրինակի
և ես աղքատս ՚ի գիտութեց և յիմաս
տութեց՝ զանս համահաւաքեալ մու
բացմամբ և բազմօք աշխատութիւ ՚ի
բանից ճոխիմաստ արուեց ածանոց,
պատրաստեցի զայս երկուս գիրքս.
զորս և արկի ՚ի դանձնակատիպ ե-
կեղեցի քի այ մերոյ, Որմէ հայ-
ցեմ, զի ընդ այսոսիկ համձեալ ըն-
դունիցի. և զՀիմարտական բանն
զորս վ՚ն ՚ր ասաց, և վ՚ն իմ և ա-
սիցէ քէ՝ ամէն ասեմ՝ շատ էարկ
քան զամենեսին. Վ՚ն զի յիւրաքի
մեծատունքն իմաստութիւք և առ
լցեալքն գիտութիւք երանելի հարքն
մեր որք արարին զգիրս բազումս և
արկին ՚ի գանձարան Եկեղեցի, ըստ
առատութե մտաց և իմաստութեց
իւրեանց էին այնք. Իսկ այս մերս ՚ի
յաղքատ և յանիմաց մտաց, ՚ի բան
տարգել և՚ի պատժամատն յանձնէ
և

և յամենակուսէ անօժանդակ վայ-
ըոջ արարան բազմօք աշխատանօք,
և արկան ի գանձարան եկեղեցի սբ.
Ասաի խնդրեմ ի Հարցդ և յեղ
բարցդ իմոց, զի և դուք օժանդակ
կելով ինձ տկարիս ըստ ամի, յար-
ժանաւոր աղօթս ձեր ժամիցէք ի
քնէ, զի հաճեալ ընկալցի զսուտա
այրեստուր լոմայիցն. և որոց փոխա-
րէն՝ տացէ զԹողուԹի մեղաց իմոց
բազմաց, և՝ի միւսանգամ գալստենն
իւրում, յարքայուԹին իւր մուծցէ:
Եւ որք ի յայսոսիկ աշխատեցինն,
գվարձս բուրիս պարգևեսցէ նոցա ած.
Եւ ձեզ Հարցդ և եղբարցդ իմոց՝
շնորհաճին մանկունդ եկեղեցւոյ
սբ. աղօթակերցդ, և այլոց բովան
դակից որք ճաշակիցէք զայս նուագ
հոգեկեցոյց և փրկիչէք ի հոգեին
և՝ի մարմնական վշտաց, և զգոհու-
Թիս մատուցանիցէք ամենակարող
այն Մերոյ, տացէ զԹողուի մեղաց
և զփրկուԹի ի նեղուԹեց:

Այս վասն իմ ընդոծոյս բանիւս հայեին,
Նոյա ընդոյս ի՛ Քրիստէ արդեամբ առցին։

✻

Յանի Աստուծոյ և Տէրութեան Հաւատքիս
Աստուծոյ Պատճառ Պատճառս։

Պատճառ Աստուծոյ։

*Պատճառ Աստուծոյ։

Յորում նեղեցեալն յայտնեացէ զդաւանութիւն հաւատոյն իւրոյ որ առ եռանձնեայ և միաբնակ Աստուածութիւն, և առ մարդեղութիւն բանին նորա։

---

*Պատճառ Արդարոյ։

Յորում նեղեցեալն խոստովանեացի, զի ըստ դաւանեալ հաւատոյն իւրոյ ոչէ ունեցեալ զգործս։

---

*Պատճառ Աստուծոյ։

Յորում, զպէս պէս բարիս նախայ հօրն առաքեալ՝ ի յայ՝ նեղեցեալն առ ինքն վերադարձեցէ։ և անշնորհակալ լութեամբ վայելող զինքն խոստովանեացի։

* Գլուխ Ձ ըրդ։

Յորում զպատուիրանազանցութիւն
նախահօրն ադամայ և զպատժակը
րութիւն՝ նեղեցեալն առ ինքն վէ
րաբերեցէ. և իրաւամբք ընկալեալ
խոստովանեացն այ։

---

* Գլուխ Է ինգ երդ։

Յորում նեղեցեալն՝ զամ բարե
րարուհեան բանին այ՝ առ ինքն վե
րաբերեցէ յիշելով. և անշնորհակա
լութիւն վայելող զինքն խոստովանեացն։

---

* Գլուխ Ա ց եր դ։

Յորում նեղեցեալն՝ ինքեան ա
րարեալ այ զամ բարերարութիւնն՝
յիշեցէ, և անշնորհակալութեամբ
վայելող զինքն խոստովանեացն։

---

* Գլուխ Լ օթն երդ։

Յորում նեղեցեալն՝ զամ մեղս իւր
խոստովանեացն այ զղջմամբ, և՛ ի
նոցունց հրաժարիլ ուխտեացէ։

* Կ. Լուսաւ Ութ երդ.

Որում ներեցեալն՝ վկայակրու-
թիւն իւր՝ ոչ ըստ մեղացն գոլ հա-
մարելով՝ պատմեցէ. և գոհութիւն
ընդունիցէ յայ.

---

* Կ. Լուսաւ Իննն երդ.

Որում ներեցեալն՝ զղջացեալ մօտ
պատմիցէ զբարերարութիւնն ամե-
նաբարի երրորդութեան՝ և զբարա-
րութիւնն իւր. և հայցիցէ՝ ի նմանէ
զողորմիլ և զքաւիլ մեղաց իւրոց.

---

* Կ. Լուսաւ Տասն երդ.

Որում ներեցեալն՝ ջերմեռան-
դութիւն հայցիցէ՝ ի նոյնէ զգթու-
թիւն և զփրկութիւն՝ ի ներկայ նեղութենէն.

---

* Կ. Լուսաւ Յա.

Որում ներեցեալն՝ ոչ թէ՝ ի ծով
ընկղմեցեալ՝ հայցիցէ արտասուօք՝ ի
նաւապետէն այ յամենաբարի երրոր-
դութէն զփրկութիւն՝ ի ներկայ նեղութենէն.

* Գլուխ Ժբ.

Որում նեղեցեալն՝ խնդրիցէ յա
մենաբեղ երկրորդութէն զփրկու-
թի՛ւ պատրանաց երից փորձողացն, և
ի՛ պատահեցեալ փորձութեանցն.
և զքաւութի՛ւ մեղաց իւրոց։

---

* Գլուխ Ժգ.

Որում նեղեցեալն խնդրիցէ ի՛
նմանէ զհամբերութի՛ւն առ ի՛ յօժա-
րութէ տանիլ զնեղուկայ նեղուչին։

---

* Գլուխ Ժդ.

Որում նեղեցեալն՝ զմեղս իւր դիցէ
պատճառ իւրոյ խրատապատժուե՛ն
և այլոց խռովութեց աշխարհի. և
հայցիցէ ի՛ քէն զքաւութի՛ւ մեղաց
և զխաղաղութի՛ւ ամենայնի։

---

* Գլուխ Ժե.

Որում նեղեցեալ կարգաւորն՝ պատ
միցէ զնորն այ որ առ ինքն. և զա
պաշտօրհութիւն իւր առ ած. և
խնդրիցէ ի՛ նմանէ զողորմութի՛ւ։

* Գլուխ ԺԲ.

Յորում ներկեցեալն՝ խոնարհեալ յա-
ռնաթոյ երկրպագութենէն զքաւուն մե-
ղաց խրոց և զփրկուն՝ ինձ ներեալ։

* Գլուխ ԺԳ.

Յորում ներկեցեալն՝ ի՛ նոր զքաւուն մեղաց և զփրկու-
թիւն՝ ի փորձութեանց։

* Գլուխ ԺԴ.

Յորում ներկեցեալն՝ խոստովանութեամբ զինքեանէ ուշ գիտող զօգտակար խոնարհ րթելիսն՝ յանձնեսցէ գիտութեանն այլ։

* Գլուխ ԺԵ.

Յորում ներկեցեալն՝ պատմելով զզվանն մեղաց ներողութեանցն իւրոց՝ Տայցէ՛ ի նոսին զդողմունթիւն։

* Գլուխ Ժ.

Յորում ներկեցեալն՝ մինչևորդ այր կանխելով զիւր Տրթշտիկն և զայլսն. զարեալ խաչէն, զնոր ածածինն, և

զայլս ամբս, խնդրիցէ ՚ի Տէնէ զքա-
ՆՈՒԹիւն և զմխրկուԹիւն։

---

*Գ. ԼՈՒԽ ՂԱ.

Զորում նեղեցեալն՝ աղօԹիցէ առ
աՅծ վՏ ամ մարդկանց. կարգաւո-
րաց և աշխարհականաց. կենդա-
նեաց և ննջեցելոց ՚ի քէ։

---

*Գ. ԼՈՒԽ ՂԲ.

Զորում նեղեցեալն՝ պատմելով ըղ
բարերարուԹեացն Այ ՚ի տալն զմարմ
նաւոր դէտս և ՚ի բառնալն. և՚ի
մատնելն զատորադրեցեալն պէս պէս
ԹշնաառուԹեաց՝ վՏ մեղաց խուրոց
համարելով՝ խնդրիցէ ՚ի Տէնէ զը-
ղջմուԹիւն և զխաղաղուԹի։

---

*Գ. ԼՈՒԽ ՂԳ.

Զորում նեղեցեալ կարգաւորն՝ հա
մակցելով զինքն ընդ այլոց հոգևոր
հովուաց՝ զմեղս խուրեանց խոստո-
վանեսցի Այ, և հայցիցէ ՚ի նմանէ
զողջմուԹ և զխաղաղուԹ։

* Յանի Երեւոյթի Տօնից Կարգ.

* Կանոն Ժե.

Յորում նեղեցեալն դնելով զինքն իբրև զանառակ որդին յիշեցէ զբարերարութեան այ հօր. այլ և զիւր չարարարութեան. և զղջացեալ մտօք հայցէցէ ի նմանէ զքաւութիւն և զփրկութիւն.

---

* Կանոն իե.

Յորում նեղեցեալն դնելով զինքն իբրև զնախահայրն Ադամ, յիշեցէ զամ բարերարութեան բանին այ. և զիւր չարութեան. և հայցէցէ ի նմանէ զքաւութիւն և զփրկութիւն.

---

* Կանոն իզ.

Յորում նեղեցեալն դնելով զինքն իբրև զմանասէ արքայն, յիշեցէ զամ բարերարութեան աՅ հոգւոյն.

և զեւր չարարարուհան. և խնդրիցէ
՚ի նմանէ զքաւութիւն և զփրկութիւն.

---

* Ալլուիա ինչ.

Որում նեղեցեալն՝ դնելով զինքն
՚ի տեղի բնութեաս մարդոյ, յիշիցէ
զամ բարերարութիւնան ամենասրբոյ
երրորդութեն, և զեւր չարարարու-
թիւնան. և խնդրիցէ ՚ի նմանէ զք-
քաւութիւն մեղաց և զփրկութիւն ՚ի
նեղութեանց.

* *

* Ա՛ղաւթք ինչ Աւետեաց.

Ա՛ Եղաւոր նեղաւորն աղօթիւղ ՚ի
սկզբան աղօթիցն՝ պարտի զե-
րեսն իւր դարձուցանել ՚ի յարև-
մուտս և հրաժարիլ ՚ի սատանայէ՝
երիցս անդամ ասելով.

Հրաժարիմ ՚ի սատանայէ, և յամ
խաբէութիւնէ նր. ՚ի պատրանաց նր.
՚ի խորհրդոց նորա. ՚ի գնացից նր.
՚ի չար կամաց նր. ՚ի չար հրեշտակաց
նր

և ըզ վարձս ի քէն ընդուն նել.
ըստ հաճոյից քոց աղօ թել.
զդՀուԹիս քեզ մատուցա նել.
Յայսմիկ ժամուս զքեզ դաՀանել.
և յայսոսիկ զոյս քո ծա գեա.
ըզ զգայարանս յախտից սրբ գեա.
յըղեալանաց զհիւս իմ մաք րեա.
Ո՛ Հաւր մեղաց հոգւոյս մերժեա.
ի փարատել զԼսաՀար երկ րի.
որ արարեր զլոյսն արփիե նի.
Ա՛ջուԹիւ երրեակ և մի.
Ա՛ր ըկրըպագեմ քոյ առա ջի.

Աղերսանք առ Աստուածածին.

(Եւ ապա կեաց Հրաժարելոյն ի սա տանայէ, դարձուցանել զերեսն իւր յարևելս, և ասել խոնարՀուԹիւ և ուղիղ մտօք.)

Ընդ Հրաժարիլով Հրաժարիմ.
նը՝ Հրաժարիլով Հրաժարիմ.
կամարարաց նը. և յամ էար զօրուէ
նորա ՝ի էար պաշտօնէից նը ՝ի էար

Երրորդութիւն եւ մի էիմ,
բարեաց աղբիւր ամենայ տուած.
Իմ կիս որ եմ քո արար ըստ,
Հայեաց սիրով ետր իմ գոլ թաց.

*Օգնեա Դաւիթ սբ իջ.

Գլուխ Ա-ասին։

Յորում նեղեցեալն յայտնեսցէ զաջ
ողանութիւն Տեառն իւրոյ՝որ առ
նառանձնեալ և միաբուն Աջոյն
և առ մարդեղութիւն Բանին այ։

*Գլուխ ա։

ՀՈՑՈՒԱԾՔ ԵՒ

ծնող Որդւոյ՝ այև բըղ
խօղ Դաւթոյդ սըբ բոյ։
և ընդ դոցին գոլ Համա գոյ։
Հաւատամ Թարգ երկբայե լոյ։
Խոս

Ա՛ստուածնիմ ընտ բոլոր սըր տի·
Ա՛ծ ըզ ծնունդըդ հօր զըր դի·
Էակից հօրդ զքեզ ծընող ղի·
փառակից հոգւոյդ եըր ղի·
Ա՛ստուածնիմ մըտօք անթե բի·
Ա՛ծ ըզ բըղխումնդ հօր զհո դի·
գոյակից հօրդ զքեզ բըղխո ղի·
պատուակից որդւոյդ միած նի·
Չա՛ստատամ երկրըպադու քէ·
զերրեակդ գոլ մի ա՛ծու քէ·
նոյնպէս և մի գոլ բընու քէ·
բայց որոշեալ յերիս ան ձամբք·
Ո՛րարօղ հանուրց էա կաց·
երկընից և երկնա՛ւո րաց·
երկըրի և երկրակա նաց·
անտեսից և տեսանե լեաց·
Չա՛ստատամ յառաքելա կան·
յեկեղեցւոջ սո՛ւ հանրա կան·
գոլ զՔողուէ մեղաց մարդ կան·
և զհաղորդուԹի սըրբու Թեան·
Չա՛ստատամ զմիւդ յանձանց է բիւ·
զորդիդ աստո՛ւած յաւիտե նից·

Հօրդ և Հոգւոյդ սահեալ կից։
որոց կամաւն ի քէնեալ յերկ նից։
Ի մաքրեցեալ կուսին յարդանա։
յղացար Հոգւովդ անմրմին բանդ։
առեալ զբնութիդ մեր անթե րի։
միացուցեր ընդ ածու թեդ։
Ի րով ծընար անճառա պէս։
ած և մարդ ճշմարտա պէս։
միով բնութիբ անշփոթա պէս։
անբաժ և անփոխհոխա պէս։
Խաչեղ մեռար մարմնով մահո՛ւամբ։
այլ կենդանի ածու թեամբ։
՚ի տապանի եղար թաղ մամբ։
միաւորեալ աստուածու թիբ։
Հոգւով քոյին ՚ի դժոխս իջ եր։
զածութիւնդ ոչ տրոհե ցեր։
զորս և քակեալ աւերե ցեր։
զկապեալ Հոդիսն արձակե ցեր։
Ի սոյդ յարեար ՚ի մեռե լոց։
յետ երից աւուրց անցե լոց։
երևեցար առաքե լոց։
զնոյն գոլն մարմնոյդ ցուցեր որոց։

Ցավիմբ մարմնով վերհամբրձար.
և ընդ աջմէ հօր քոյ նըս տար.
որում հանգէտ և հաճա սար.
յարարածոց փառատրե ցար.
Ողջոց ես փառաք հայրա կան.
նովին մարմնով քով ադա մեան.
երկրորդ անգամ՝ի դատաս տան.
յօրն հասարակի յարու թեան:
Ո՛ի զհմայն մեռելն յարուսցես.
և առաջի քո կացուս ցես.
զորս արդարու՛ք դատեսցես. ըստ
գործոց իւրինց վճռաս հատուսցես:
Որոց զբարիս գործեալ ի՞ ցեն.
զյաւիտեանից կեանսըն տա ցես.
իսկ որք անդարձ մեղուցեալք են.
յանզրա՛ տանջանան առաքեսցես:
Ո՛ւ երրեակ և մի աճդ իմ.
ես ըզ հաւատ այսպէս ու նիմ.
որպէս ահա խոստովա նեալ.
առանց կարծեաց իսկ դա՛
ւանիմ:

*Աղերսանք և Ընդդէմ առ Տէր ասելոյ Ա՛ստուածն։

Այժմ աղաչեմ յաղերս քա նի.
զծածդ իմ զոր դաւանե ցի.
յաստուձանս էորեքտասա նի.
որ երկոտասան և ա սի։
Ընկալ զդաւանուածիս հաւաս տի.
և արա կամացդ հաձե լի.
պարգևեա իմոումն անկա րի.
ձի պատուիրանս քո գոլ ա՛ րի.
Նո՛ ըստանալ զգործըս քա րի.
ըստ հաւատոյս զոր յայտնե ցի.
զորս ընկալեալ իբրև զՀո գի.
որովք լինի սա կենդա նի։
Ո՛րանզի առանց բարեաց գործոց.
հաւատն է հանգէտ մեռե լոց.
նաև նըման անթև թըռչ նոց.
որք չկարեն թըռչիլ թարց թևոց։
Ա՛ւրեմըն տո՛ր զիս զօրա ցո՛.
զբարիս գործել ձի հաձոյս քոյ.
վասըն զի թարց զօրութե քոյ.
չէ՛ ինձ հընար զայնս գործե լոյ։

Օ՛ ի երկոքումբք զքեզ պաշտեցից.
երրորդութեդ երկիր պա դից.
՛ի կեանս իմում զքեզ օրհնե ցից.
և զոհութեամբ փառատրե ցից.
Ամէն.

* Աղօթ Ձի՛ռնախ.

Հայր մեր որ յերկինս ես՝ սո՛ւրբ է
ղեցի անունդ քո. Եկեսցէ արքայութիւն քո. Եղիցին կամք քո
ոյպ յերկինս, և յերկրի. Զհաց մեր
հանապազորդ՝ տո՛ւր մեզ այսօր.
Եւ թո՛ղ մեզ զպարտիս մեր, ոյպ և
մեք թողումք մերոց պարտապանաց.
Եւ մի՛ տանիր զմեզ ՛ի փորձութիւն.
Այլ փրկեա՛ զմեզ ՛ի չարէ. զի քո է
արքայութիւն և զօրութիւն և փառք
յաւիտեանս. Ամէն.

Ողբ Երեմիայ

Զորս ինչ իցէ խոսափովանեալ, զի
ընդ գառանեալ հաւատոյն խորհուրդ ունիցի
առնիցեալ զիարդ գոլցի։

ԶԾՈՒԹԻՆ երբեակ և մի.
և յարարիչդ ամենայ նի.
թէպէտ այսպէս հաւատացի.
խոստովանեալ որպէս ցու ցի։
Սակայն գիտեմ ըզգաստա ցեալ.
որ անկատար զքեզ եմ պաշ տեալ.
տըհաճութիւն քեզ ծառայ եալ.
՝ի բարկութիւն զարդ իմ շար ժեալ։
Օ՜ի ընտ հաւատոյս իմ դաւանել.
և ըզ բարիս ոչ եմ գոր ծեալ.
ըզ քո զօրէնս չեմ կատա րեալ։
և զերախտիս քո ոչ յի շեալ։
Ո՜վ միայն եմ հաւատա ցեալ.
և եթ ըզ բարին գիտա ցեալ.
զօրէնըս քո միայն լը ւեալ։
զերախտիդ անգոհ վայե լեալ։
Նայց գիտեմ իսկ առանց կարծեց.
և աներկբայութեամբ մը տաց.

Նաև՝ ի գրոց քոյակա Նաց.
յորս Հոգի քո՝ սբ վրկայ Եալ:
Օ՛ ի գիտօղքըն միայն քա ըեաց.
և լըսօղքն և եթե օրի Նաց.
ոչ լեցին արդարք ի մե ղաց.
և ընդունակք վարձուց քա ըեաց.
Այոյնպէս միայն որք Հաւա տան.
քատայնմ ըզ գործս ոչ ըստա նան.
Նաև զերախտիսդ մոռա Նան.
Նորա ի քէն անվարձ մը Նան:
Այս որք միայն զքեզ սիր կու ջեն.
այլ ըզ կամըս քո ոչ առ Նեն.
յարքայու թի քո ոչ մըտ ցեն.
ոպ բանք քո իսկ վրկայ Էն:
Օ՛ ի որք Հաւատան և ոչ գործեն.
Նորա զՀաւատս մեռուցա Նեն.
իսկ որք Հաւատան և գոր ծեն.
Նորա զՀաւատս կենդան պահեն:
Այք գիտեն զբարիս և չառ Նեն.
Նորա ըզ գանս բազումս արբեցեն.
իսկ որք գիտեն ըն և առ Նեն.
Նորա զբազում բարիս առ ցեն:

Որք լսեն զօրէնս և ո՛չ պա հեն.
զերթայք յինէնն ՚ի քէն լը սեն.
իսկ որք լսեն և կատա րեն.
զեկայք առիան ՚ի քէն լը սեն:
Այք զերախտիս քո ո՛չ յի շեն.
վերըստին այնք զբարիս չառ ցեն.
իսկ գոհութիե որք միշտ յի շեն.
զպարգևս ՚ի քէն կըրկին առցեն.
Ապա անկատար որք զքեզ պչտեն.
ո՛չ թէ միայն զվարձս ո՛չ առ ցեն.
այլև յետ վարձազըրկու թեանց.
զասատիկ պատիժս և կըրես ցեն:
Իսկ կատարել որք զքեզ պաշտեն.
և ըզ կամըս քո իսկ առ նեն.
նոքա ըզ կնի վարձառու թեանց.
յարքայու թի քո և ս մըտ ցեն:
Վ տէր ամենապաշտե լի.
զկատարեալ պաշտօն պարտ էի.
տալ քեզ որպէս էր արժա նի.
զի ՚ի քէն ըզ վարձս առ նուի:
Ւրեմն յիմարս ես արա րի.
որ ՚ի վարձուց զիս զըրկե ցի.

եղէ պատժող իսկ արժան Նի.
արդարութիւն զոր այժմ ա ռի.
Ո՛չ մոլորութեան մեծաց ցեալ.
և վայ անձինս խելագա րեալ.
զի գհրամայօղդ եմ դաւա նեալ.
իսկ ըզ հրամանս քո ոչ պա հեալ.
Ո՛ւր հին չարին եմ հետև եալ.
յօժարութիւն նմա ծառայ եալ.
և ըզ պէս պէս մեղսս գոր ծեալ.
որովք զհաճատս իմ մեռու ցեալ.
Ո՛հ ծանեայ տէր զըղջա ցեալ.
զի ես զբարիս ոչ եմ գոր ծեալ.
ըզ պատիւրանս քո ոչ պա հեալ.
և զերախտիս քո ոչ յի շեալ.
Ուստի ահ՛ւր ինձ զբարիս գործել.
որովք զհաճատս յարու ցա նել.
ըզ պատիւրանս քո իսկ պա հել.
և զերախտիս քո միշտ յի շել.
Օ՛ ի կատարեալ զքեզ պաշտեցից.
ըստ կամաց քոց ծառայե ցից.
որովք զուարդ իմ քաղցրացու ցեալ.
Թերևս ՚ի քէն ըզ վարձս ա ռից.

Ա՛ըդ այժմ յիշեմ յայսմ մասնէնիս.
առ՛ի առնել յանցաւոր զնս.
զերախտիս քո և ըզ քա ըրիս.
զորս տըւեալ ես ինձ վաստակաւիս.
Եւս պատմեմ զիմ չար գործ ծոց.
և զապերախտութեանց իմ մոց.
զորս գործեալ եմ ես յիմա ըեալ.
ընդ դէմ բարերարութեց քոց.
Ա՛յլև ըզ բանըս մաղթա նաց.
շարահիւսեալ աստէն քեզ տայց.
զի քաւեսցես զիս ՚ի մե ղայց.
և փրկեսցես յայսց նեղութեանց.
Վկանզի դու ես մեղայց քա ՚իչ.
և նեղեցելոց աղա տիչ.
և քեզ երրորդութեդ սըր բում.
տամ զօրհնութիս ՚ի կեանս խմում.

Ա՛ՄԷՆ.

* Գլուխ Առաջ *

* Ցորոմ, զպէս պէս բարիս նախահօրն
ապտակ ի յայ՝ նեղեցաւն առ ինքն վերջ
բերէն. եւ անշնորհակալութիւ վայելոյ զինքն
խոտովանեցի:

Բարիքդ ամենաբա րի.
որ անխընայ տաս և ձր րի.
ոչ կամեցար ունիլ միայն.
զգ բարին քո անձաւեր լի:
Ա՜յլ զգ հողս յերկրե ա ռեր.
յորմէ զմարմինս իմ կազմե ցեր.
զշունչ կենդանի յիս փըչե ցեր.
որով զիս հոգևորե ցեր:
Բաս պատկերի քում արա րեր.
քան զգ հրեշտակս պատճե ցեր.
զանմահութի ինձ շնորհե ցեր.
բարեաց քոց հաղորդեցու ցեր:

(Ծր զայսոսիկ ես ոչ ծանեայ.
և ոչ յիշելով գոհացայ:)

Ա՜յլ և ըստ քումդ նըմանու քիե.
ըստեղծեր կամօք անձնիշ խան.

զօրուԹեամբ իմացողա կան.
և ընդ նըմին յիշողա կան:
Ընձեռեցեր ըզ միտս և զբան.
զՀանճար և զիմաստ բընա կան.
նաև զկեանս անմեղանչա կան.
և զարժանուԹի քոյդ տես լեան.
Ո կենա հեշտակինս պարգևեցեր.
'ի պատժական կրից զերծու ցեր.
ըզ լուսեղէնըն պատմու Ճան.
հողեղինիս ըզգեցու ցեր:
(Տր զայսոսիկ ես ոչ Ճունեայ.
և ոչ յիշելով գոՀ":)
'Կաև 'ի կողմն արևե լեան.
վասըն իմոյս բընակու Թեան.
տընկեցեր ըզ դրախտ պատ՚ական.
որ զ՚արՃուԹեց է շտեմա րան:
Ա՚եծապէս փառազարդե ցեր.
'ի քոյակերտ դրախտին է դեր.
իբրև զարքայ պըսակե ցեր.
արարածոց տէր կացու ցեր:
Տր ոչ միայն զայսքան բա րիս.
այլ քան զայսոսիկ աւե լիս.

պարգևեցեր ապերախ տիս։
զորս ընկալայ ես եղկե լիս։
(Տէր զայսոսիկ ես ոչ ծանեայ։
և ոչ յիշելով գոհ՛։)
Ա՜յլ արարիչըդ իմ բա րի։
ինձ ըզ պատիւրանս երկա կի։
հրամայեցեր առ՛ի պա հել։
և այն և ես էր վ՚ն իմն օգ տի։
Վ՚անզի ըզ բարիս կըրկնա կան։
պատրաստեցեր ինձ վայել մանն։
յորոց մին ժամանակա ւոր։
իսկ միւսըն յաւիտենա կան։
Ըզ ժամանակաւոր բա րին։
եռուր ինձ աստ բոլորո վին։
և ըզ յաւիտենական սըն։
խոստացար տալ յայնըմ կե նին։
(Տէր զայսոսիկ ես ոչ ծանեայ։
և ոչ յիշելով գոհ՛։)
Ա՜յլ և՛ ի դրախտին փափկու թե։
զերկուս ուտելիս պատ՚ա կան։
արարեր վասն իմ Ճաշակ մանն։
լի խորհըրդով յոյժ զանա զան։

Ա՛ղբիանակէր յայտգանէ մին.
ըզ ժամանակաւ՛որ բա րին.
իսկ միւսան էր տիպ և օրէ նակ.
բարւոյ յաւիտենական նին.
Ա՛յրն երկուց այսց ուտե լեաց.
և սակըս այնց երկուց բա րեաց.
ետուր ինձ զայն երկ պատւի րան.
զօրաւոր և խորհըրդա կան.
(Տե՛ր զայսոսիկ ես ո՛չ ծանեայ.
և ո՛չ յիշելով գո՛ն։)

Զորոց պատւիրանն առա ջին.
էր ուտել աստ զմի ուտե լին.
վայելել ըզ տըւեալ բա րին.
և պահպանօղ լինիլ նո րին։
Իսկ պատւիրանն ըստ երկրորդին.
էր աստ չուտել զմիւս ուտե լին.
զի առից զնոստացեալ բա րին.
՚ի հանդերձեալ յաւիտե նին.
Ա՛ւրեմն պարտ էր ինձ զայս պահել.
անմահ կենօք անդ զետե ղել.
կենդանւոյն ՚ի փառըս փոխ խիլ.
և զուխտեալ բարին ժառան գել.
(Տե՛ր զայսոսիկ ես ո՛չ ծանեայ.
և ո՛չ յիշելով գո՛ն։)

Բայց ատելիս յամենայ նի.
զպատճիրանս քո ոչ պահէ ցի.
զի զՀրամանս քո կատա րէի.
և զնս յաւիտեան շա հէի.
Ընդդէմ գոլով ես ըստեղծ ճաճ.
և այն ևըս հողազանգ ճաճ.
չիմացայ զբարիս քո ասաղ ճաճ.
և ոչ ըզ պատիճն իմ փա ռաց.
Ա՛ր որոյ յայնց եղէ զըր կեալ.
և ըստ արժանաւոյն մերկա ցեալ.
բայց ակն ունիմ զի ողոր մեալ.
կըրկին տացես ինձ գրծա ցեալ.
(Տէր ըզբարիս քո ոչ ծանեայ.
և միշտ չիշեալ ոչ գոհ".)
Ո՛ւ պարտ էր ինձ զբարիսդ չիշել.
զբարերար ածդ իմ օրհ նել.
միշտ գոհութիւ զքեզ փառս տրել.
և երկրպագութիւ պաշ տել.
Ո՛ւ քեզ ով նը երրորդութիւն.
վայելեն փառք և գոհու թիւն.
պատիւ և օրհնաբանու թիւն.
պաշտօն և երկրպագու թիւն.
Ա՛յժմ և յաւուրս անզրաւակնա.
՛ի յաւիտենից յաւիտս. Ա՛մէն.

* Գլուխ Զ որդ :

* Զօրամ զպատուիրանազանցութիւնն նո
խաշօրէն ագամայ և զպատճառսն նէզի
ելոյն առ ինդն վերաբերէ . և խրատմբ
ընդալուլ խոստովանէսցի ։

Զամակոր գործօղըն ջարեաց .
և անկեղն յերկինից կամրաց .
իբրև ծանեաւ և իսկ գիտաց .
ըզ բարուխս այսքան բարեաց ։
Օ՜ որս և տըւօղ բնաւից շնորհիւց .
պարգևեցեր ըստ քոց կամաց .
առատութեամբ և անխըզ նայ .
արարածիս քոյոց ձեռաց .
Իբրև զայս և խմացաւ նա .
Թէ որ վ՚ա այն ըստեղծ ըզ նա .
զի տարեալ կացուսցէ ըզ նա .
՚ի տեղին յորմէ ես ան կայ .
Զայնժամ եղև նախանձու լի .
յարեաւ ՚ի մարտ պատերազ մի .
զըրկել զիս ՚ի բարեաց ան տի .
և առնել ինըզ ատե լի .

Աստի ըզ քանս պատրանս ընդ.
կազմեալ ըմբռնս յօձն թունաւոր.
որով էքրև ըզ նենգս ընդ.
խօսեցաւ ցիս զքանս կեղծաւոր.
Անկիրթ աչք իմ ոչ ուշ տես սին.
ըզ հոգեսպան թոյնըն էս ընդ.
որ ունէր զայն խառն ընդ քանին.
զոր յիս ներել անդ ընդ նը վին.
Ա՜յսպէ խառնեաց զինքն ընդ օձին.
զթոյնատիպ պատրանս ընդ քս նին.
որով մեռոյց զիս ի յս դին.
որպէս մանուկ մօր յարգան տին.
Ալա վայ անձինս յիմս դի.
և քան զանաստուն վատթս դի.
որ ոչ զճաճոյս քո արս դի.
և ոչ զօգուտն իմ ընտրե ցի.
Ա՜յլ քանից պատրողին լը ճայ.
ըզ պատիւրանաւ քով ան ցայ.
ուստի ըզ փառսըն մերկս ցայ.
ըստ քանի քում մահու մե ռայ.

(Տէր Յիսուս զայս կըսեցի.
զի պատիւը քո ոչ պահեցի.)

Ա՜ տուր ի քէն վըճռե ցայ.
դառնալ ի հող յորմէ առեր ծայ.
յարարչէդ զանէծս ընկա լայ.
և ի դրախտէն արտաքսե ցայ.
Ընկալ յաշխարհս անաս նային.
և հաւասարեցայ նո ցին.
որ էր իշխող այնմ աշխար հին.
նա որ պատրեաց զիս ի յա դին.
Որում եղէ եղուկս ծա ռայ.
կատարեցի զհրամանս նո րա.
ըզ պէս պէս չարիս գործե լով.
ըստ հաճոյից կամացն նո րա.

(Տէր իրաւամբ զայս կըրեցի.
զի զպատուէրդ քո ոչ պահ՚։)

Ո՛ինչ զի իբր թէ բոլորս վին.
աւազելիս եղէ մար մին.
բարձի յինէն ըզ աբ հո գին.
և ընկալայ ըզ պիղծ ո՜ գին.
Ցայսց մեղաց վիրաւորե ցայ.
և ըստ հոգւոյս հիւանդա ցայ.
զամբս բազումս յայսմ յամե ցայ.
ինչ զի բուժչիդ կարօտա ցայ։

Ո՛վ մարդոյ ուրուք բըժըշկ կի.
զցաւս իմ քուժել ջնր կարես լի.
զի ամէն մարդ կայր յայնմ ախտի.
և ցանկանայր բըժըշկիլ զի.

(Տը իրաւամբ զայս կըրեցի.
զի զպատուհերքո ոչ պահ՛։)

Իսկ զարարիչդ իմ աղա ջել.
վըրն գալոյ զիս բըժըշկ կել.
ոչ կարէի համարձա կել.
և յաղագս ամօթոյս իշ խել.
Քանզի ապըստամբըս որ դի.
զհայրդ իմ բարկացուցեալ էի.
նախ լըսելովս հընոյն չա րի.
ոչ պահելովս զբոյդ պատճ րի.
Ընկրկորդ զի յամառեալ էի.
ի մեղաց ոչ զըղջա նայի.
այլ անյագապէս գոր ծէի.
պատճիրաձանցմանս ըզ կը նի.

(Տը իրաւամբ զայս կըրեցի.
զի զպատուհերքո ոչ պահ՛։)

Ասկս այնր կայի անքուժե լի.
յայնմ ախտին այլափոխե լի.

Հոգեկորոյս և վնասող ղի.
յայլմէ ըզ յոյս ոչ ոք նէիւ.
Ակայն միայն յայն յոյս սայի.
ազդմամբ Հոգւոյս քանակ նի.
նաև ըստ քննական օրի նի.
և ըստ եղեալ քոյդ սահմա նի.
Թէ որ արար զիս կենդա նի.
և մանաւանդ յիւր պատկե րի.
ապա Հարկիւ յիս գրեցաս ցի.
և փրկեսցէ յախտէ աս տի.

(Տէր Հրաւամբ զայս կըրեցի.
զիս զպատճէրը քո ոչ պահ՛.)

Օ՛ի արարիչըն միշտ գը Թայ.
առ այն որ ինքն արար ըզ նա.
սոյնպէս որ նըմանի նը մա.
նա ՚ի Հարկէ սիրէ ըզ նա:
Աստի ստեղծիածս ահա գոչեմ.
՚ի ստեղծողէդ գրեթալ Հայ ցեմ.
զի գիտես որ ստեղծիած քո եմ.
նաև յիշես զի Հող և մ:
Օ՛ի արարիչ ես դու գը Թած.
ած և Հայր յոյժ ողորմած.

Ո՛րդի և բան հօր աստուծոյ.
որ և արարչակից նոյն նոյ.
և փառակից Հոգւոյն սրբոյ.
որոց իսկապէս համա գոյ.

Ի յաւիտենից յաւիտեան. Ամէն.

Ա՛յժմ և յաւուրս անզրաւակոնս.
պաշտօն և երկրպագու Քի.
պատիւ և օրհնաբանու Քի.
վայելեն փառք և գոհու Քի.
Ո՛ ի քեզ ոմն եղբորդու Քի.
և զաւուրըս կենաց իմ մոց.
այժըմ՝ նաև յամենայն ժամ.
ամա ընդ քոյոց արարա ծոց.
Ա՛ն քեզ զփառս ըստ կամաց իմոց.
և ոչ Թողուս զորդիս ան տաճ.
միշտ խնայես ի քոյդ արա րած.

* Գրեալ ի Տիրագ եղբ.

* Ցորմ նէղեցեալն՝ զամ բարերարութիւն
բանին այ՝ առ ինչն վերաբերէ չիշելով.
և անշնորհակալութեամբ վայելող զինչն
իւոսոփովանեցի.

Արի արդար դատող կո էիս։
ըստ արդարուեդ դատել պարտիս։
Նոյնպէս ողորմած Հայր ու սիս։
ըստ ողորմուեդ ներել Հար կիս։
Ար զէս զէս էացուցեալ ես։
Եւ՝ի սիպ քո արարեալ ես։
զի մերդ այժըմ Թողուս ան տես։
Եւ ըզ Ինացեալս ո՛չ նորո գես։
(Տ՛ը զերախտիս քո ընկալայ։
ո՛չ յիշեցի այլ զլացայ։)
Ա՛ ման այսօրիկ իբրև տե սեր։
Հասել յայն կէտ ըղ-քոյդ պատկեր։
յայնժամ ո՛չ Եւս Համբերե ցեր։
այլ գըթացեալ՝ի յայց եչ լեր։
Ալամա՛ Հոգւոյն և Հօր քոյին։
առաքեցար յաշխարՀ ատո բին։
իջեր յարդանա՛ բեյ կու սին։
յորմէ ծընեալ եղեր մար մին։
Ա՛ՀՀ և մարդ մի երկո քին։
ըստ բնութե՛ և ըստ ան ձին։
որով գործեցեր զգործե լին։
զածային և զմարդ կային։
(Տ՛ը զերախտիս քո ընկալայ։ ո՛չ յի՛")

Ցայն ճանապարհ մարդեղութե-
դու քրիստիկ քանզի հայրա կան-
ի գալըն քում վե՛ր իմ ընդ այն-
տալ հիւանդիս զդեղ փրկութե-
Տեսեր յայնժամ զգ քոյդ ծառայ-
զինջեալս ի դրախտէն սաղմ մայ-
յերիքով յաշխարհս ենթա կայ-
զխոցեալս յաւազակաց ան խնայ-
Գնացեալ մատեար առ խոցեցեալս-
և՛ի փառաց քոց մերկա ցեալս-
և ըսկըսար այսպէս բռա ժել-
զբողորովին վիրաւո րեալս-

(Տե՛ր զերախտիս քո ընկալայ-
ո՛չ յիշեցի այլ զբո՛"-

Ո՛ւ ծընընդեամբ քո օրհնե ցան-
ոյք երկնային և երկրա կան-
և արարածք ամենե քեան-
որք մեղանչմամբս անիծե ցան-
Որ զմարմին առեր հաճաս տեաւ-
խաղաղութիւն հաստատե ցաւ-
ի մէջ աստուածոյդ և մարդ կան-
որ մեղանչմամբս յայնժամ բարձաւ-

Ո՛ր մարդացար բանդ անմար միւն.
որով բացեր ըզմուտ դրախ տին.
որ փակեցաւ ամենե՛ն էին.
մեղանչմամբս յայնժամ՝ի նը միւն.

(Տը զերախտիս քո ընկալայ.
ո՛չ յիշեցի այլ զըլ՛.)

Ըստ այսց կերպիւ որք ասա ցան.
որքան չարիք որք դիպե ցան.
եթէ այլոց և թէ մարդ կան.
պատճառաւ իմոյս մեղանչ ման.
Ո՛անդ ա՛ծ որ եղեր մարդ միւն.
՝ի նոցանէ բարձեր զնո սին.
և՝ի փոխարէն այնո ցիկ.
զբարիս ետուր ըստ պատշա ճին.
Օ՛ ի մարմնոյ ցա՛օք Հիւանդ ացս.
զորս ունէիւն վա՛ իմ մե ղաց.
զՀիւանդութիս զայնըս բար ձեր.
և զառողջութիւնս շնորհե ցեր.

(Տը զերախտիս քո ընկալայ.
ո՛չ յիշեցի այլ զըլ՛.)

Վանզի ընդ բառնալ զախտըս նոցա.
բարձեր վմեղս իմ և ընդ նո սա.

Ի շնորհելն զգ բարիս նո ցա·
շնորհեցեր ինձ և ընդ նո սա·
Որպ մասունք մի բոլո բին·
որք առանձին զվերա ունի ցին·
Ի բժժ շնիլ միոյ մա սին·
հեշտութիւն լինի բոլո բին·
Ո՛. յայն սկըսեալ զմեղս իմ թողեր·
զիս Ի մեղաց թեթևե ցեր·
մինչ զամենայն կատարե ցեր·
զտնօրինական գործ սրդ լը ցեր·

(Տ՚ր զերախտիս քո ընկալայ·
ո՛չ յիշեցի այլ զբլ՚·)

Ո՛ Ի որ զկուրացդ զաչսըն բացեր·
այնու զաչաց մեղս իմ թո ղեր·
որ լսել ետուր խուլ ական ջաց·
յայն քաւեցեր զմեղս իմ ունկանց·
Որ զլ լեզուս համբոյ բա ցեր·
զմեղանս լեզուիս իմ սրբեե ցեր·
որ զգօսացեալ ձեռն ուղղե ցեր·
զմեղս ձեռաց իմոց ջընջե ցեր·
Որ զկաղսըն գընացու ցեր·
զչարիս ոտից իմ զըտե ցեր·

Որ զգ բորոտսըն սըրբե ցեր.
զգ մարմնոյ մեղս իմ մաքրե ցեր.

(Տ՛ը զերախտիս քո ընկալայ.
ո՛չ յիշեցի այլ զբ՛.)

Որ մեռելոց զկեանս շնորհե ցեր.
յոր՝ զիս ՚ի մեղաց յարու ցեր.
որ զմեղս մեղաւորաց Թո ղեր.
՚ի յայն զգ մեղս իմ քաւե ցեր.
Որ և այլոց ախտաւո րաց.
այլովք մասամբք մարմնակա նաց.
զողջուԹիւնս եառուր Հայցո ղաց.
և մեծահաւատ խընդրո ղաց.
Յայն զքաւատիպ մեղս քաւեցեր.
զմասունս մարմնոյս իմ մաքրեցեր.
զհոգւոյս իմոյ զյանցանս Թո ղեր.
բոլորապէս զիս բուժե ցեր.

(Տ՛ը զերախտիս քո ընկալայ.
ո՛չ յիշեցի այլ զբ՛.

Տ՛ը իմ սուաւ ո՛չ շատա ցար.
զի փրկուԹես ծարաւե ցար.
ուստի կամաւ քով խաչե ցար.
յոր բևեռեալ մարմնով մե ռար.

Ի տապանի նոր թաղեր ցար.
Նաև մատանեաւ կընքեր ցար.
Ի զինւորաց պահպաներ ցար.
վասըն զի սուկ մարդ կարծեր ցար.
Ապայն հոգւով բանակա նաւ.
զօրութեամբ ահեակա նաւ.
իջեր ի դժոխսըն հանաս տեւ.
իշխանութիք քով և կա մաւ.

(Տր զերախտիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ զըլ՚.)

Որոյ զիշխողըն կապեր ցեր.
զվերաւորիչն իմ պատժեր ցեր.
և զտուն նորա աւերեր ցեր.
ի կապից զիս արձակեր ցեր.
Պատեր զդեստովն իմ առաջ ջին.
եղեր ի վէր հոգւոյս վէ րին.
զիւղըն սրբոյ աւազա նին.
ի տիպ նոր արեան քոյ զգի նին.
Ըստ գրաստու ի խաչին բարձեր.
ի դժոխոց զիս վերաց ծեր.
որպէս կըրկին զիս ըստեղ ծեր.
յառաջին փառսըն դասեր ցեր.

(Տր զերախտիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ զըլ՚.) 70

Հոգացար վասն ապա գային.
զի մի՛ պատրիցիմ վերըս տին.
Հետևիցիմ նախաչա ըին.
արկանիցիմ ներ այնմ ախ տին.
Ասաի զամրոցն եկեղե ցոյ.
շինեցեր վիմօք Հաճա տոյ.
եդեր զիս անդ անել կա լոյ.
առ՛ի թըշնամւոյն պահե լոյ.
Որ կացուցեր զդէտ և զտածիչ.
Հոգւոյս իմոյ Ճարտար բուժ ժիչ.
որում ետուր զդեղ փարա տիչ.
զապաշխարութիւնըն քա ւիչ.

(Տէր զերախտիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ զբ՛։)

Օ՛ի վերըստին թէ խաբի ցիմ.
՛ի յառաջին պատրողէն իմ.
և մեղօք վիրաւորի ցիմ.
ձեռամբ նորա բըժըշկի ցիմ.
Ետուր և ինձ ըզ լոյս կըր կին.
զկատակարանըն զերկո սին.
զի նոքօք ինձ երևեա ցին.
խաբէութիւնքըն պատրա ղին.

Որովք նախապիտացեալ իմ.
Ի նըմանէ մի՛ խաբի ցիմ.
այլ ըզնա ի բաց հալա ծեալ.
քաջեպետիդ հետևի ցիմ.

(Տէր զերախտիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ զըլ՛.)

Ցեա դըժոխոց ըն քակե լոյդ.
յորմէ արտաքս զիս հանե լոյդ.
և երից աւուրց թաղի լոյդ.
յարեար և՛ր մարմին քո նոյնդ.
Աշակերտացդ զքեզ յայտնեցեր.
զորս ըսփոփեալ զօրացու- ցեր.
զաւուրս քառասուն ընդ որս կացեր.
զյարուցիկ քո հաստատե ցեր.
Աբել մարմնովդ վեր համբարձար.
և ընդաջմէ հօր քոյ ներս տար.
ընդորում քանակաւ հաւա սար.
յարարածոց փառատրե ցար.

(Տէր զերախտիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ զըլ՛.)

Այնժամ ըզ փառակից քոյին.
զարարիչն իմ ըզ սուրբ հո գին.

յորմէ մեղք իմ զիս տրոհեն ցին.
յապըստամբմանս ժամանակ կին
Ի զնոյն աճ ըզ սուրբ հո գին.
Ի հօրէ ինձ ետուր կըզ կին.
զի հանապազ լեցի ընդ խո.
առ Ի մըխիթարել միշտ զիս.
Որ իմ զինեալ ընդ դեմ չա րին.
հալածեցից ըզ գունդ նո րին.
յանուն հօր քոյ նաև քոյին.
և հոգւոյդ յորմէ ելո ղին.
(Տէր զերախտիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ զԸ՛.)
Ո ր պարտ էի զասա յի շել.
ընդ առաջնոյն Ի միտս բե րել.
ըզ պատճիրանսըն քո առ նել.
միշտ գոհութիւբ զքեզ փառատրել.
Օ Ի քեզ ոմ նբ երրորդու թի.
վայելեն փառք և գոհու թի.
պատիւ և օրհնաբանու թի.
պաշտօն և երկրրպագու թի.
Ա յժմ և յաւուրս անդրանականս.
Ի յաւիտենից յաւետս Ա՛մէն.

* Ողբ ևՀց երդ.

* Յորմ նեղեցեալն՝ ինեւան արտրեալ այ
շա՛ր բաբերաւոր՝ ի՛ն ցիշեցե, և անշուքՀ
խո՛ր վայելոյ զինդն խոսովանեցի:

արեաց քոց տէր՝ զորս ինձ
եառաբ. ոչ եմ կարօղ տալ
ըզ տրիտուր. զի ոչ ե՛ այլոց
զմասն ինչ ե՝ տուր.
այլ զարարած քո ընդհա՛ նուր.
Ի՛ց յերկնից զորս շնորհե ցեր.
զքեզ իսկ անեղ զարարիչդ մեր.
ինձ եղելոյս և բաշխե ցեր.
քանզի առաւե՛լ սիրե ցեր.
Ա՛ռղ այսքան հասարակ քա րիս.
շնորհեցեր ինձ զյատուկ քա րիս.
Թէ զՀոգւոյս իմոյ Հաճե լիս.
և Թէ զմարմնոյս վայելե լիս.

(Տէր ըզ բարիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ մոռացայ.)

Ո՛վ մօր իմոյ յորովայ Նին.
Ի՛ յարգանսի նորա մը Թին.

Ի խոնաճուտ և գէճ վայ րին.
զիս մածուցեր ընդ պանրոյ կաթին.
Որ յոսկր և ի միս փոխեցեր.
Ջօք զմասունս համակցեցեր.
զոր և մորթապատ արարեր.
և ի մարդ կերպարանեցեր.
Ազմեցեր նախանձամբ Քէ.
զչինած մրմնոյս ամբողջ մասամբք.
յարմարեալ անդամադրուն Քէք.
և անպակաս ըզգայուն Քէք.
Որում զկեալ պարգևեցեր.
նաև զհոգի շընորհեցեր.
այցելութեամբ անդ պահեցեր.
յորմէ ողորմութիւն Քէ ներ.

(Տէր զբարիս քո ընկալեայ.
ոչ յիշեցի այլ մոռացայ.)

Պարձի ի սբ յարգանդ մուծեր.
եկեղեցւոյ զոր շինեցեր.
յորում անուամբ երրորդութեդ.
զիս ծառայս քո մկրտեցեր.
Որմէ ծընար զիս կըրկնակի.
ի հուր և ի սուրբ Հոգի.

(Տէր ըզ բարիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ մուռ՝:)

պատեցայ յընկերաց իմ՝ մոց:
վ՚ն այց տըւեալ բարեացս քոյոց.
գիտող կամացդ ածայ նոց:
Աղէ ընթերցող օրինաց քոց.
և ըստ չափու կարեաց իմ՝ մոց:
բընականայ և շնորհէ լոց.
զպէս պէս գիտուիս հանճար քոց.
Ո՞ր ուսուցեր զիմաստ գը րոց.
զծառայն ընդունակ արա ըեր.
մինչև բանիդ իմաստու թեց.
Ի պէս պէս ընաստուց փըրկե ցեր.
Որում անուցեալ աճեցու ցեր.

(Տէր ըզ բարիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ մուռ՝:)

ի քո ուղիղ հաճատս ած ծեր.
զի ի թիւր հաճատոց զեր ծեր.
քան զամ զորս արա ըեր.
Ա. յսու գերապէս սիրե ցեր.
ժառանգ ընդ որդւոյդ միածն նե:
կոչեցեր հօրըդ ի յոր դե.

(*Պահելի է ասել, որ զայդ ներքոյդրեցեալ զինն առնել բանիդ՝ ըստ մեծին աշխարհականքն միմեանց են. զի եկեղեցականաց են ասելիք. Այլ նախադասեալ երեք տունքն՝ այնպիսի եկեղեցականաց են ասելիք, որք զկարդ քահանայի ոչ ունին. Իսկ այլք վեց տունքն՝ են ասելիք այնպիսեաց եկեղեցականաց, որք զկարգս քահանայի ունիցին։)

*Այլ ասացեալ, ի տղոց անչահանոյակից եղելոյն առելիս.

Վ՛ամեցար զի ծառայս կա ցի.
Ի՛ տաճարի ընդ երկ նի.
Թարց աշխատանց մարմնական.
կելով արդեամբք ժողովրդ.
Այժ հաճեցար որդ աշխար հի.
գոլ իմ ծառայ տեառնըդ մեծ.
կալ միշտ ի նոր սուրբ սիո նի.
պաշտել զածդ իմ կենդա նի.

Ա՛յսու զանարգս մեծագը Նոյ.
արժանի արարեր պատ Ընդ.
զի այլ ոչինչ մեծ պատիճ մատ դոյ.
քան ըզծառայ գոլն աստուծ Ծոյ.

Ղհոհանայ ասէին։

Ղհան զայսոսիկ զորս ասաց ցի.
ետուր զայլ մեծագոյն քա րի.
որում ոչ ինչ համեմա տին.
բարուքիքըն յայսմ աշխար հի.
Օ՛ որ չես շնորհեալ եղակա նաց.
ըստ ամենից հասարա կաց.
այլ միայն մարդկանց և հրեշտակաց.
բայց զանազան ըստ պաշտա մանց.
Օ՛ ի արարեր զիս արժա նի.
կարդի քահանայապե սի.
զայս ևս թէպէ հրեշտակք ու նին.
այլ պատճուով ինչ սա որո շն.

(Տէր ըղ բարիս քո ընկալայ.
ոչ յիշեցի այլ մոռ".)

Ա րով անուճանդ հաղորդե ցեր.
և՛ինամանութիւն քո աշ ծեր.

զի զգ սըրբել և զներդոր ծել։
և զգ հանճար ինձ շնորհե ցեր։
Լ,տուր ևս ինձ ըստ քեզ դործել։
պատարագաւ ըն սբ օրհ նել։
'ի մարմին իսկ և յարիւն տեառնդ։
զգ հացն և զգինին փո խել
Ա'ըկըտելով զորդիս մարդ ոյ։
առնել յորդիս ՚ոնդ աստու ծոյ։
Թողլով զգ մեղս մեղուցեր լոյ։
որք են միայնակ գործըք քոյ։

(Ա՚ր զգ բարին քո ընկալայ։
ո՛չ յիշեցի այլ մոռ՚։)

Ա՚յլ և ստացուածըս բազմազան։
զգ խաղաղ կեանս և զողջա կան։
զգ մեծարանս 'ի մէջ մարդ կան։
շնորհեցեր ինձ վա՚ վայել ման։
'Կ,ան զայլ իրս ըստեղծա կան։
զգայուքիք յորս հեշտա նան։
զգ երկնային և զերկրա կան։
ինձ 'ի վայելս ետուր զնո սայն։
Ա՚ազմիցս 'ի փորձմանց զերծուցեր։
և'ի մահուանէ փըրկեր ցեր։

պէս պէս խնամօք ըսփոփէ ցեր.
և՛ի բարիս յաջողէ ցեր:

(Տէր ըղ բարիս քո ընկալայ.
ո՛չ յիշեցի այլ մոռ".)

Ա՛ռատութիւն թէ ևըս դոյ.
՛ի մատունըս իմոյս մարմ նոյ.
կամ եմ աղքատ ՛ի ստացՀա ծոյ.
կամ եմ ՛ի դիպՀածըս ձա խոյ.
Ա՛յն կամք քո ևս օրհնես ցին.
զի յաղթերէ բարւոյ քոյին.
որ ինչ առիս յառաջ բըղ խին.
են բարութիւնք բոլորո վին:
Ա՛ր յաքան բարեաց բազմատեսակ.
թէ յատուկ և թէ հասա րակ.
եղէ ապերախտս ընդ ու նակ.
վայելեցի միշտ և յա րակ:

(Տէր ըղ բարիս քո ընկալայ.
ո՛չ յիշեցի այլ մոռ".)

Տէր ո՛չ եթէ զբարիս այս քան.
ըղ Հոգեկան և զմարմնա կան.
զպատահական և զբընա կան.
՛ի յանցեալն արարեր միայն:

Ա՜յլ ևս այժըմ ևս նոյնա բար։
զբարիս առնես ինձ անդա դար։
սիրով քոյին և քաղցրու թեամբ։
որդեխընամ ծընողա բար։
Օ՜ի բարերար արարող ես։
զարարածըս քո խընա մես։
ընդորս և ինձ թարց արդել ման։
յամենայն ժամ զբարիս առ նես։

(Տե՛ր ըզ բարիս քո ընկալայ.
ո՛չ յիշեցի այլ մոռ՛։)

Ա՜րդ զայսքանըս բարիան առնել։
ինձ առողիս պարտ էր գի տել։
զորս անմոռանալի պա հել։
և հանապազ յիշատա կել։
Ողորմ սըրտիւ զքեզն գոհա նալ։
և յարաժամ ըզնա խո կալ։
թէ ա՛րդեօք ընդ այսքան բարեաց։
և ըզ սրիտուրս զինչ կարեմ տալ։
Ծօրէնըս քո կալ անփո փոխ։
ըզ քեզ կարդալ միշտ հոգւով ճոխ։
պարգևելոց բարեացըդ քոց։
զաղօթս և զանձըն իմ տալ փոխ։

(Տե՛ր ըզ բարիս քո ընկալայ.
ո՛չ յիշեցի այլ մոռ՛։) Օ՜

Այլ ես ոչ ունիմ
Ուր հանգչիմ
Ոչ ունիմ ուր հանգչիմ
Ոչ ունիմ ուր հանգչիմ
Ոչ ունիմ

Ո՛ր

որդւոյ։ Ի յերկինս և առաջի քոյ։

Նամակի աստուածոյդ ի՞նչ մոյ։
Ո՛չ՝ և Աղուոյ՝ և՛նք Չոգուոյ։
Մեղայ ընտ անառակին
Ի՛նչ բոլոր զօրութեց Չո գոյս։
Ի՛ բովանդակ մըտաց ի՞նչ մոյս։
Յամենից անդամոց մարմ Նոյս։
ԵՒ՛ի յօդուածոց չինեա ծոյս։
Օ՛ պատիւս և զնաուս օրհներդութիք
զՉոհութիս երկրպագու թիք։
տամ զամենայն աշուրըս իմ։
ժամանակի երիւք մա սամբք։
Օ՛ ի քեզ ովնք երրորդու թի։
վայելեն փառք և գոհու թի։
պատիւ և օրհնաբանու թի։
պաշտօն և երկրպագու թի։
Ո՛չ յամ և յաւուրս անզգաշակնա։
Ի՛ յաւետնց յաւետնս։ Ա՛մէն։

---

* Վերս Աւօթն երդ։

* Յորմ նեղեալն՝ չամ ելս խոր խոս
տովանեալ ես ղՀիմէ, և՛ն նոյոնպ հրաշ
ծոլել ոխոխոյէ։

Աղբիւրդ զըղջացեալ ահա գո՛ չեմ.
առաջի քոյ անկեալ պատ մեմ.
զչարեաց իմոց զորս գործեալ եմ.
որովք տեառնըդ մեղուցեալ եմ.
Հոգւով և մըտօք և մարմ նով.
խորհըրդով՝ բանիւ՝ և գործ ով.
ակամայ և կամա՛ ի մով.
անգիտութեամբ և գիտե լով.
(Ողորմեա՛ ինձ քեզ միայն մեղայ.
և առաջի քո չարացայ։)

Զաւա՛ հոգեկան զօրու թիւք.
և մըտացականօք շարժ մամբք.
մարմնականօք ըզգայու թիւք.
և սորին ամենիւք մա սամբք.
Ո՛ի յետ երկրորդ արարչութեդ.
և վերըստին զիս ըստեղծ մանդ.
զանազան բարեաց տրի՛ցու թեդ.
և՛ի նախկինն փառս վերադ մանդ.
Այս անպատկառս և չարա գին.
ըստ յակոբայ հընոյ տոհ մին.
ո՛չ կարով՛ ի՛ք ո՛ր ուխ տին.
դարձայ անդրէն յիմ հոմա նին.
(Ողորմեա՛ ինձ քեզ միայն մեղայ.
և առաջի քո չարա՛ցայ։)

Ո՜վ ի բարեաց քո զորս ընկա լայ։
յոյժ գիրացեալ ըստոնարա ցայ։
Ի բարերարէդ հեռանե ցայ։
առ թշնամին իմ յարե ցայ։
Արտ եղէ կըրկին ծա ռայ։
և միշտ նըմին հետևե ցայ։
կամաք և ոչ թէ ակա մայ։
կատարեցի զհրամանս նո րա։
Ի բարեաց ինձէն հեռա ցայ։
առ չարիս կամաք մերձե ցայ։
գործելով գործեցի զնո սա։
և ըստ ամենայնի քեզ չան ցեայ։

(Ա՛եղայ ես քեզ միայն մեղայ։
և առաջի քո չարա՛։)

Յորինաց քոց խոտորե ցայ։
յուղին կորըստեան ընթա ցայ։
զբարերարութիս քո մոռա ցայ։
և ոչ յիշեալ միշտ պոհա ցայ։
Զայնի քո ես ոչ լը ՚այ։
և՛ի քեզ ինչ ոչ նայե ցայ։
այլ քան զոչխար անբանա ցայ։
և հետ ըսպանողիս էր պ այ։

Ա՜խ եր քոյդ պատճէր քա բի.
այնպէս յիմարս ո՛չ արաց բի.
զոր Հոգացեալ ո՛չ պահե ցի.
զի զվարձս ՚ի քէն իսկ առ նոմի.

(Ա՜եղայ՜ եր քեզ միայն մեղայ.
և առաջի քո չարա՛".)

Ո՛Հանգիր զմեծ պատճիրանըն քոյ.
զոր ետուր ինձ վասըն սի րոյ.
չառի ՚ի գործ կատարե լոյ.
ըստ հաճոյից տեառնըդ իւ մոյ.
Ո՛չ սիրեցի զնա՜դ յուժ գինն.
օրինազանց այրս մոլե գինն.
և ո՛չ երբեք նըմանն սը մինն.
զընկերն իմ ըստ իմոցմա նն ձինն.
Ըստ հրամանիդ նորս օրի նի.
զնա՜ընաձիս իմ ո՛չ սիրե ցի.
զիս ատողացն ես ըզ բա րի.
անօրինեալս ո՛չ արաց րի.

(Ա՜եղայ՜ եր քեզ միայն մեղայ.
և առաջի քո չարա՛".)

Ո՛.յլ մանաւանդ որպ յի մար.
որ սիրէր զիս ընտանե քար.

էր բարեկամ և բարե րար։
ըզնա ատեալ Հատուցի չար։
Օ՛ խաղաղութիւնն ցանկա լի։
որ է բնակութե քո տե ղի։
ես խռովասէրս ո՛չ խընդրե ցի։
և զհետ նորա ո՛չ գընա ցի։
Կա որ քան զիս մեծագոյն էր։
և՛ի տեառնէդ կարգեցեալ էր։
նըմա ինազանդ ես ո՛չ ե՞ ղէ։
այլ խոցեցի միշտ կարե վէր։

(Ա՛եղայ՛ր քեզ միայն մեղայ։
և առաջի քո չարա՛։)

Ա՛ստ այսց և զայլս օրէնս քա րիս։
զհրաժարականս և զառնե լիս։
զորըս ետուր անպարըշ տիս։
ո՛չ պահեցի վասն իմ օգ տիս։
Ա՛րտ որպէս թէ շինու ցի։
կամաւ զլոյս աչացս երկա կի։
զհոգեւոյն ասեմ իմանա լի։
նաև զմարմնոյն իմ ըզգա լի։
Օ՛ ի թողի զօրէնս երկո սին։
որք ի յերկուս կըտական էին։

երկրորդ՝ զի զչարս եմ արա րեալ.
նախ՝ զի զօրէնս քո չեմ պա հեալ.
կըրկնապատիկ եմ մեղա ցեալ.
Ո՞ւրարև քեզ ա՛ծ բարձ րեալ.

(Ա՛եղայ ա՛ր քեզ միայն մեղայ.
և առաջի քո չարա՛ւ.)

զի անթի՛ւս անօրինե ցայ.
վա՛յ ինձ վա՛յ ինձ և միշտ ինձ վայ.
Հառաչանօք ասեմ ա՛ Հա.
Ո՞րև զվայս ի՛ վայից վե րայ.
և ըզ պէս պէս չարս անխը նայ.
գործեցի ընդորս Հաճե ցայ.
և զՀետ կամաց իմոց չո պայ.
Աստ ի՛ քէն թողանե ցայ.
ո՞ւր կոյր թարց առաջնոր դի.
խա՛ւարեալ ի՛ մեղս մընա ցի.
և զլոյս օրինաց կորու սի.
Ո՞ յսպէս իբրև զնորդ իմ Թո ղի.

(Ա՛եղայ ա՛ր քեզ միայն մեղայ.
և առաջի քո չարա՛ւ.)

Վրաժարականըն ըստ նը մին.
զչանձնաբաւականս բոլորս վին.

Ա՛ինչ կայի այսպէս յամա ռեալ։
Ե՛ւ չարիս իմ յօրա ցեալ։
Էիր տերդ երկայնամիտ տեալ։
Թերևս եղէց ես զղջալ ցեալ։
Ապա՛կայն ես յոյժ արբեալ կայի։
Ե՛ւ քնանա՛ ոչ զղջալ նայի։
զներելովդ արհամար հէի։
Ե՛ւ զբարկութիւն ինձ կու տէի։

(Ա՛եղայ ա՛ր քեզ միայն մեղայ։
Ե՛ւ առաջի քո չարա՛։)

Ո՞ւր հայրդ իմ յիս ինայէ իր։
Ե՛ւ զիս իսպառ ոչ թողու իր։
ինամ քո յինէն ոչ նո՛ւա զէիր։
զի ՚ի դարձ իմոյս նայէ իր։
Յայնժամ ներողութիւ քոյին։
բաղդիք իմ աղօղեցեալք էին։
ըստ աղօղմանց մեղաւո րայ։
որք զմեծութիս աստիս ու նին։
Ապա՛ստի մարդիկք զիս պատէին։
Ե՛ւ առաքի առաքի կո չէին։
որոց մանա՛նդ յոյժ պարտ էր։
զիս առեալ անարգի ցէին։

(Ա՛եղայ ա՛ր քեզ միայն մեղայ։
Ե՛ւ առաջի քո չա՛։)

Ո՛վ զարգևա յարաբչէդ բարի.
Ես ընկալեալ վայե լէի.
այլ ըզ բարերարդ իմ Թո ղեալ.
չարարարիս ծառայ էի.
Իբրև տեսեր այսպէս մո լեալ.
և մեղք իմ և ես լըրմամբ հաս եալ.
յորս կայի անզեղջ ընկըղ մեալ.
չդառնայի կամօք յօժա րեալ
Այնժամ տրդ իմ ինձ բարկացար.
զանդարձս առի դաստել յարեար.
բայց ոչ էբր չարակամ օ տար.
այլ որդեաբեր ծընողա բար.
(Ո՛ եղայ տր քեզ միայն մեղայ.
և առաջի քո չարա՛".)
Ակըսար յինէն նըշազ առ նել.
ըզ իանամ քոյին՝ այլ ոչ սպա ռել.
գաճազանաւ խրատապատ ժել.
և ակամայ դարձուցա նել.
Ի՞անդի այսք են կամք քո նախկին.
զի որք ի՛ մեզն անկանի ցին.
կամօք իւրեանց ինքեանք դարձցին.
և զառաջեալ վարձս ընկալ ցին.

Ի՛ւկ յամառեալ թէ ոչ դարձ ցին.
յայնժամ պատժիւ՛ խրատականին.
դու դարձուսցես իսկ ըզնո սին.
զի ո՛չ կամիս մարդ կորըն՛ չին.

(Ա՛եղայ ո՛ր քեզ միայն մեղայ.
և առաջի՛ քո չարա՛".)

Ա՛ն զի դու ես մեղաց քա՛ւիչ.
ըզ չարն՛ ի բարիս փոխար կի՛չ.
ուստի ըզ մեղըս իմ՛ քա՛ւեա՛.
զչարացեալս՛ ի բարիս փո՛խեա՛.

Ո՛ւ ի զքեզ պատո՛ւոք փառատրեցից
և գոհութի՛ւն երկի՛ր պա՛տ գի՛ց.
այժըմ և միշտ զքեզ պաշտե՛ ցի՛ց.
և՛ի յաւիտեանս օրհնե՛ ցի՛ց.

Ո՛ւ ի քեզ ո՛վ սո՛ւրբ երըրոր՛դու Թի՛.
վայելչին փառո՛ք և գո՛հու Թի՛.
պատի՛ւ և օրհնաբա՛նու Թի՛.
պաշտօն և երկրըպագո՛ւ Թի՛.

Ա՛յժմ և յաւո՛ւրս անդրանի՛կնա՛.
՛ի յաւիտեանի՛ց յաւիտեա՛նս.
Ա՛մէն.

* Գ·լուխ Ա·ԹԵՂԴ ·

* Ցուռամ նէզիւեան չէլեաքուէն իւր
ո՛չ ըսա ղէպէն գալ հոմանէլով պաոռեայէ,
Եւ գոհունէ ընդունէյ յայ ։

որքա՜մ ար իմ սըրտմըտեցեր
և զերեսդ կինէն դրա՜ցեր
զանհոգ անձն իմ վըրդովե
ցեր · զանիւա իմ անդրաշըրջեցեր
Ցայնժամ յանաչողմուննա ան կայ · ցայ ·
օր ըստօրէ անյարգե ցեր ։
յաչս ամենեցունց ատե ցեր ։
և կարի արհամարհե բաց ·
Լո՛ւռ այս ո՛չ միայն յօտա մաց ·
այլ և յիմոց բարեկա բաց ·
ոըք հեռացան կինէն ՚է քեց ·
վասըն իմոյս թըշուառուս

(Տէր զայսոսիկ զորս արարեր ·
Ընդ իս յիրաւունս անցուցեր ։)

Ցորոց եղէ ես ըմբըռ նեալ ·
սակըս մեղացս իմոց գոր ծեալ ·

’ի խաւարային բանտ ար կեալ։
և՛ի շղթայս ոտնակա պեալ
Ցորում ահա անխնամ պա հիմ։
այլ՛ ի՞նչդ նախանձա միմ։
զգործեալ մեղաց խմոց խոր հիմ։
զըղջացեալ ողբամ ըզ մեղս իմ։
Օ՜ ի՛ ի՛ քէն ապըստամբ ցայ։
և՛ի փուշըս մեղաց հա ըսյ։
ծանրացաւ ձեռնըդ յիմ վե ըսյ։
և՛ի թըշնաւութի դար ձայ։

(Տէր զայսոսիկ զորս արարեր։
Ընկ յիրաւունս անցու")։

Ասացեր քեզ միշտ ըզ փառըս տամ։
և երկըրպագեալ գոհա նամ։
զի աներկբայ ՚ի քեզ յու տամ։
և զքեզ փրկիչ ինձ հաճա տամ։
Ես ոստովանիմ անկեղծ մը տոք։
նաև անթերի հաճա տով։
ոչ երկբայութիւք և կար ծեօք։
այլ ճշմարտիւ և հաճաս տեօք։
Օ՜ ի շղթայս այս՝ մեղաս իմ էին։
որք աւասիկ եկեալ հա սին։

զերկոսին զոտս իմ կապե ցին.
և՛ի մուքըն բանտի ել դին.

(Տ՛ զայսոսիկ զորս արարեր.
Ել իս իրաւունս անցու՛՛:)

Կանգի որք մեղաւորես ցին.
տոռամբք մեղացըն կապես ցին.
և՛ի չարեաց իւրեանց կալ ցին.
՛ի կորուստ մահու որսաս ցին:
Ուսկ թէ պատիժն ըստ մեղայ է.
ուրեմն այս ինձ բաւական է.
զի չափ մեղացս ինձ յայտնի է.
անձն իմ շատ պատժոց արժան է.
Այլ աստ ազդմամբ քո իմանամ.
զոր և անկարծիք հաճա տամ.
որ տակաւին ՛ի խնամս քո կամ.
յայսմիկ դատելոյ թեև ան գամ.

(Տ՛ զայսոսիկ զորս արարեր.
Ել իս իրաւունս անցու՛՛:)

Ո՛ի ըստ մեղաց իմոց ոչ առնես.
և ոչ ըստ այնց հատուցա նես.
այլ զարդարութիւն քո Թո ղեալ.
ողորմութեըդ զիս քա շեես:

Տէր ՝ի բանըս քո արդար եմ.
մարդասիրեաւք զորս յայտնեալ եմ.
քանզի խափան ոչ բարկան նաս.
և յանխնայեանս զոխս ոչ պա հեռ.
Թեպէտ երբեմն բարկա նաս.
և վասըն մեղաց ըսպանա նաս.
այլ ՝ի ժամուն յոր բարկան նաս.
յիշես զողորմիդ և քաղցրա նաս.

(Տէր զայսոսիկ զորս արարեր.
ընկ իբրաւունս անցու՛.)

Չահատամ գոլ այսպէս և եմ.
որ ներողութիւն զիս դա տես.
զի բազումողորմ աստուած եմ.
գթած և անոխակալ եմ.
Յաղագս որոյ զքեն գոհա նամ.
երկրպագեմ և զփառըս տամ.
զի կորըստեանս ոչ ունիս կամ.
այլ խնըրատես որ զըղջա նամ.
Ասաի կամաք յօժարա կան.
ընդունիմ զայս սըրտիւ բերկրական.
երբև ըզդեղ բըժըշկա կան.
քուժիչ վիրացս իմ մեղա կան.

(Տէր զայսոսիկ զորս արարեր.
ընկ իբրաւունս ան՛.) 95

Վրանզի ես ըստ խելագա ըի.
սըրով չարին զիս խոցե ցի.
իսկ դու խրատով ըսպեղանեաւ.
բուժես զիմ խոցեցեալս հո գի:
Աչպաքէն տէր զոր արա ըեր.
և զոր ինչ յիմ վերայ ա ծեր.
արդարութիւն զիս դատե ցեր.
և ըստ գործոց իմոց հատու ցեր:
Վըրկնեալ աստէն ասեմ ահա.
և խոստովանիմ տէր ծա նեայ.
զի արդարութիւն դատե ցայ.
և իրաւամբ խոնարհե ցայ.

(Տէր զայսոսիկ զորս արարեր.
Ըհս յիրաւունս անցու"):

Բայց ընդ արդարուն եդ ահա.
զողորմութիւնդ քո խառն նեա.
որով ըզ յանցանս իմ քա ըեա.
յայս նեղութենէս աղա տեա:
Օ՛ի թէ այժըմ ինձ ողոր միա.
փրկես ըզ մահէն արժա նիս.
ընդ այս առաւել փառաւո ըիս.
քան արդարութիւնդ զոր ու նիս.

Ողորմեա արա զողորմա՛ւ Քի.
յորմէ ծնանիլ երկ բարո՛ւ Քի.
ինձ նեղելոյս ազատո՛ւ Քի.
և քեզ փրկչիդ փառատո՛ւ Քի.
Օ՜ի քեզ ով՛ նբ երրորդո՛ւ Քի.
վայելեն փառք և գոհո՛ւ Քի.
պատիւ և օրհնաբանո՛ւ Քի.
պաշտօն և երկրպագո՛ւ Քի.
Ա՜յժմ և յաւիտեան անդադա՛ր ասեմ.
՛ի յաւիտենից յաւիտեա՛ն։
Ա՛մէն։

* Գոլոխա Լոնն երդ։

* Ցորմէ նեղեցեալ՝ ղչ կայեալ մօտ պատ-
դոյէ ղբաբերաւելեան անհնարէոյ երդո-
դոյն՝ ու ղչարաւելեան իւր. ու հայցիչ
՛ի նմանէ ղողորմաւելիւն ու ղաւձաւելիւն
Գեղեց իւրոյ։

այց արդ այժ ինր զըղջացայ.
և ըստ դաւ՛թինն գոչեմ մե՛
ղայ. մեղայ ինր քեզ միայն
մեղայ. և աւ՛ղի քո չարացայ

Լռե՛ս որպէս մանասէն ար քայ։
Հեծեծանօք ասեմ մե ղայ։
Մեղայ տէր մեղայ քեզ մե ղայ։
զանօրէնութիւնս իմ ճա նեայ։
Տէր արդարև ըստըրջա ցայ։
ըստ անառակին առ քեզ դար ձայ։
գոռամ հայր յերկինս քեզ մեղայ։
և առաջի քոյ իսկ յան ցեայ։
Լաս ո՛չ և ես եմ իսկ արժա նի։
կոչիլ քեզ Տօրդ իմոյ որ դի։
դի առ հայրդ իմ ես ո՛չ կա ցի։
և զկամըս քո ո՛չ արա րի։

(Հայր ած իմ ինձ ողորմեա։
և ըզբազում մեղս իմ քաւեա։)

Հայր երկնաւոր տէր և աստ ուած։
ով մարդասէր և միշտ գը թած։
նախանձամօղ և ողոր մած։
քաւիչ մեղացն համատա րած։
Ո՛ր խորհըրդակցութէ որ դուդ։
և կամակցութէն ըզ հո գուդ։
ըստեղծեր զիս ի պատկեր քոյդ։
վասըն գերագունի սիրոյդ։

Ո՞հա ժառեմ յաստուածոյ հօ րէդ.
յառաստաբաշխ ողորմա ձէդ.
՛ի հանապազորդ գլխա ձէդ.
և յինքնազօր մեղսաթո ղէդ.
Օ՛ ի վ՚երն որդւոյդ միած նի.
զոր և եռուր ՛ի մահ խա էի.
և սակրս հոգւոյդ ճըշմար տի.
զոր ընտրեցեր մարդկան ազ գի.

(Հայր ած իմ ինձ ողորմեա՛.
և զբազում մեղս իմ քա՛՛.)

Ո՞րդի աստուած հօր էա կից.
և հոգւոյդ սըրբոյ փառա կից.
բարձող մեղաց և անի ձից.
փըրկիչ աշխարհաց ամե նիւց.
Ո՞ր յաղագս իմ յերկինից ի՞ ջեր.
և՛ի կուսէն զմարմին ա՞ ռեր.
քոյին կամօք ՛ի խաչ ե՞ լեր.
և սբ զարիւնդ ՛ի նմա հե՛ ղեր.
Ո՞հա ՛ի բարձողէդ մե ղաց.
և յաղաչէդ յանիծա նաց.
՛ի փըրկողէդ տիեզե րաց.
հայցեմ ձայնիւ պաղատա նաց.
Օ՛ ի

Ո՛ւ վ՚ըն գալըստեանդ փառաց.
Եւ մօր քոյ կուսին պարծա նաց.
սակս խաչիդ և չարչարա նաց.
Եւ աքեանդ որ զիս քա ւեաց:
(Ողջ աճ ինձ ողորմեա.
Եւ ըզբազում մեղս իմ քա՛:)
Ո՛դի աստուած հօր համա գոյ.
պատուակից միածնի որ դ՚ոյ.
մխիթարիչ տըրտմեցե լոյ.
Եւ լուացօղ մեղաց տըղ մոյ.
Ող ըզարդանտ կուսին սըբ քոյ.
մաքրագործեաց հովանին քոյ.
յորմէ որդին էակից քոյ.
ծընանա՛ փրկիչ անձին իւ մոյ:
Ող և ՚ի յայլսն յամենե սեան.
գործսըն նորա տնօրինա կան.
նաև ՚ի հրաշագործու թեան.
գործակցեցար մինչ ՚ի վախ ճան.
Ող յետ համբառնալոյ նո րին.
ներստեղոյ յաջմէ ծընո ղին.
առաքեցար դու վերըս աւին.
՚ի դասս առաքելոց գընդին:
(Ո՛դի աճ ինձ ողորմեա՛.
Եւ ըզբազ՛:) 100

Ողբ զնոսա շնորհօք լը ցեր.
և սփոփեալ մըխիթարե ցեր.
որպէս զօրապետ զինեա ցեր.
և ընդ չարին ՚ի մարտ մու ծեր.
Օ որս և յաշխարհ առաքե ցեր.
՚ի ձեռն որոց քարոզե ցեր.
զիս ՚ի կըռապաշտուԹե նէ.
՚ի սուրբ պաշտօնըս քո ա ծեր.
Ը զաՀազան սուրբ կարգե ցեր.
առ ՚ի լուանալ զոտ մեր.
յանուն Հօր՝ Ո ըդւոյ՝ և Հոգւոյդ.
զիս ՚ի նըմա մըկըրտե ցեր:
Ճորում ծընար զիս վերըս տէն.
ըստ հրամանի քոյ Էակ ցէն.
արժանի արարեր մը տէն.
երկնից արքայուԹե քոյին:

(Հոգի աՃ ինձ ողորմեա.
և ըզբաղում մեղս իմ քա՛:)

Ո՛Ո և կոչեցայ շնորհօք որ դի.
Հօրն աստուծոյ զքեզ բըղէտո դի.
ժառանգակից քըրիստո սի.
սըրբոյ Հոգւոյդ քոյ Էակ ցի.

Աղբիւր շնորհաց և գիտու Թէ.
որ բաշխեցեր ազգի մարդ կան.
զպէս պէս պարգեւս և զզանազան.
՚ի փառըս քոյդ ածու Թեան.
Հաճասիկ տըրտմեալ հո գւով.
և կարի աղտեղեալ մարմ նով.
մաղթեմ ՚ի սբ մըխիթար էդ.
զմեղաց քաւիչդ աղաչե լով.
Օ ՚ի յաղագս քոյ գալըստեանդ.
և պէս պէս բարերարու Թեանդ.
զորս ինձ յաւէտ արարեալ ես.
ըստ մեծի մարդասիրու Թեանդ.

(Հոգի ածէ ինձ ողորմեա.
և ըզբազում մեղս իմ քա՛.)

Աստուածածու Թիւն անձառե լի.
երրեակ անձամբք և բնու Թ՚ի.
ով արարիչ բովանդա կի.
և բարերար ամենայ նի.
Որ յոչընչէ զիս ըստեղ ծեր.
հոգւով և բանիւ արա րեր.
զբազում բարիս ինձ շնորհե ցեր.
և միշտ խնամեալ պահպանե ցեր.

Ա՜հա յարարչէդ Համայ Նիւց·
Եւ՛ի բարերարէդ բնաւ Ընկց·
՛Ի խնամողէդ Հանուրց Էից·
Խընդրեմ աչօք արտասուաւ լից
Օ՜ ի՛ ի գովեստ ածու Քեզ·
Եւ՛ի փառըս սրբոյ ան Ընդ·
սակըս սիրոյ արարչա կանդ·
և առ յոյժ բարերարու Քեանդ·
Յաղագս քոյոցըդ երախ տեաց·
և գործելոցդ ըստանչէ լեաց·
վասըն սրբոյդ Համօրի նաց·
երկնայնոցդ և երկրաւո րաց·

(Յորոդուի ինձ ողորմեա·
և ըզբազում մեղս իմ քա"·)

Ողորմա՛ Քեամբըդ քո մե ծաւ·
ինձ ողորմեա՛ ածի կան խաւ·
քաւեա՛ գ[illegible]թու Քէըդ բազ մաւ·
զանօրէնութիս իմ ան բաւ·
Օ՜ Ներողու Քիդ առիս ցօ ղեա·
առաւել զիս յաղտոյ լը Ընա·
զանօրէնութիս իմ մաք քեա·
յիմոյ մեղաց զիս սուրբ ա րա·

Օ՛ի մեղայ և գործեցի զբար.
աստաքսեցայ յուղղոյդ ար դար.
մոլորեցայ որպէս զոչ խար.
գիտ զիս՝ի յուս քո գարձել տար.

(Ա՛ք քաւիչ ինձ ողորմեա.
և ըզբազում մեղս իմ քա՛.)

Կամի ահա կորուսիչն իմ.
զի ես իսպառ կորընչի ցիմ.
իսկ դու մի՛ կամիր գըտօդ իմ.
այլ Թող ինձ տէր Թող ինձ զմեղս իմ.
Օ՛ի ղըղջաս՝ի վերայ ես ըտաց.
ողք գործին՝ի մարդոց մո ըտաց.
քանզի միշտ ըզկեալըն կա միս.
և ո՛չ ըզմահ մեղաւո ըտաց.
Պատրէ տէր իմ դարձ առ ծառայս քո.
և զերեսդ ինձ երևեր ցո՛.
զըրտմըտուիդ յինէն ան ցո՛.
զդարձեալս առ քեզ ընկալ կե ցո՛.

(Ա՛ք քաւիչ ինձ ողորմեա.
և ըզբազում մեղս իմ քա՛.)

Ի՛զ հայրական գուԹ քո շարժեա.
ելեալ սիրով ընդառաս ջեա.

ողջամբ ընկալ զիս և գը Թա·
և համբուրիւ ուրախ արա·
Այ՛ տար ի տուն յօրէնըս քո·
ըզ մերկացեալս կըրկին զգե ցո·
անդ ոչ է տեառնըդ հա ճոյ·
այնպէս պահեա զիս և կե ցո
Աւրա զիս քեզ ըզ վարձկան մի·
պահեա ի դրան քումդ հայրե նի·
և խնամեա ի նորին կար գի·
ի կեանս իմոմ յամենայն նի·

(Այ՛ քահի՛ր ինձ ողորմեա·
և ըզբաղում մեղս իմ քա՛)

Այ՛ մեղք իմ յոյժ բազումք են·
քան զաւազ ծովու ծանուռնք են·
արդ յիմ վերայ յարուցեալք են·
զի չարաչար զիս կորուա ցեն·
Ա՛ման որոյ ահա անկա նիմ·
առաջի քոյ խոստովա նիմ·
զի դու Թողցես ըզ մեղըս իմ·
գոնեայ ես յայնց ազատի ցիմ·
Վհանգի մեղայ քեզ բազմա գին·
ոչ ըստ դաւթի մարգա ըէին·

ոչ ըստ իմաստնոյ սաղոմո նին։
և ոչ ըստ մանասէ արքայ ին։

(Ա՛ջ քաւիչ ինձ ողորմեա։
և ըղձագուամ մեղս իմ քա՛։)

Ա՛յ ըստ խոնարհ մաքսաւո րին։
կամ ըստ խաչեալ աւազա կին։
և կամ ըստ կընոջ պոռնը կին։
որք՝ ի՛ նը գերս յիշատա կին։
Ա՛յ ըստ այլոց նմանեցայ նո ցին։
որք կանխագոյն քան զիս էին։
զի թէ և մերթ մեղանչէ ցին։
ապաշխարելով քաւե ցին։
Ա՛յլ առաւել քան ըզնո սա։
ես կոչեցեալըս քո Ծա ռայ։
յամ ժամ տէր քեզ մե ղայ։
կամաւ իմով՝ ոչ ակա մայ։

(Ա՛ջ քաւիչ ինձ ողորմեա։
և ըղձագուամ մեղս իմ քա՛։)

Ա՛րդ միաք իմ յայն տարակուսին։
զի մեղք նոյ փոքունք էին։
իսկ զԹողոմիս որովք գը տին։
զայնըս կարի՛ ստացեալ էին։

Ո՜վ ի ոմանք զհաւատս մեծապին.
ոմանք ըզ յոյս անշարժ լին.
և ոմանք ըզ սէր ջեր մայրին.
Ներ ինքեանց վառեալք ու նէրին.
Ոմանք ըզ կատարեալ զղջ մուն.
և կէսք ըզ արտասուաց հեղ մուն.
ոմանք զմշտամատոյց հայց մուն.
և այլք զայլոց բարեգործ մուն.
(Ո՜ՂՋ քաւիչ ինձ ողորմեա.
և ըզբազում մեղս իմ քա՛.)

Ո՜ն այսոքիւք զորս ու նէրին.
առ ներծողդ ՚ած դիմե ցին.
որովք ըզ քեզ քաղցրացու ցին.
և զթողութիւնս մեզայ ա ռին.
Ո՜րդ զայսոսիկ ես ո՛չ ու նիմ.
այլ ըզ մեծամեծ մեղս ու նիմ.
ապա յոր յոյս ակնուն իմ ցիմ.
եթէ դու ՚որ թողցես զմեղս իմ.
Ո՜Ղորոյզայս իբրև խոր հիմ.
արդարև յոյժ տարակու սիմ.
՚ի խորհուրդս իմ տագնա պիմ.
միանչ զև յուսահատման մեր ձիմ.
(Ո՜ՂՋ քաւիչ ինձ ողորմեա.
և ըզ բազ՛.)

Ա. այց զմիտս իմ իսկոյն շըր ջեմ.
զանբաւ ողորմութիդ յի ջեմ.
յոր զօրացեալ զիս ըսփո փեմ.
զոյս իմ՝ի քէն ոչ հատա նեմ.
Օ՜ի հաւատամ քոյդ սը բա նի.
զոր ասացեր՝ի քում կտա կի.
Թէ զմահ չկամիմ մեղաւո րի.
քանզի ըզնա կոչել եկի.
Ահե՛ չեն պիտոյք բըժիշկ ի ողջոց.
այլ հոգւոց հիւանդացեր ըց.
ևս՝ Թէ հովիւ առաքե ցայ.
վասն ոչխարաց կորուսե ըց.
(Ա՜ն քաւիչ ինձ ողորմեա՛.
և ըղբազում մեղս իմ քա՛.)
Ա՛ստի ըստ այնց երանե լեաց.
ոյց Թողութիւնք եղեն մե ղաց.
Թէպէտ ջունիմ զգործ ըս բարեաց.
և զսէր՝ի բովանդակ մը տաց.
Ա՛. յլ առ քաւիչդ մեղուցե ըյս.
աներկբայ և անտարա կոյս.
ունիմ ըզ հաւատս և ըզ յոյս.
զի ձըի զմեղս իմ և ըս Թո ղըս.

Ակայն և ես պարտիմ հո դալ.
Յամ ժամ առ քեզ կար դալ.
Խընդրել՝ի քէն զնոսա ինձ տալ.
որովք զԹողուԹի ըստա նալ.

(Ո՛չ քաւիչ ինձ ողորմեա.
և ըզբազում մեղս իմ քա՛ւ։)

Ա՛նանձանդ այնք են կամք քոյին.
զի մեղաւորք ինքեանք դարձ ցին.
Հաւատով առ քեզ դիմես ցին.
կելով կեցցեն և մի՛ մեռ ցին.
Ա՛պա դարձեալս ահաւա սիկ.
մաղԹեմ յաւուրըս յայսո սիկ.
պարգևել ինձ ար զայնո սիկ.
որք ինձ պիտոյք են և կա րեք.
Ո՛վ ի առանց քոյ ես ո՛չ կա րեմ.
զբարիս գործել զի անկար եմ.
վասն որոյ ինձ օժանդա կել.
յամենակարողէդ Հայ ցեմ.

(Ո՛չ քաւիչ ինձ ողորմեա.
և ըզբազում մեղս իմ քա՛ւ։)

Տո՛ւր ինձ զհաւատս զքեզ ճանաչման.
որ ինձ լինի փաստ կեցու Թեան.

զյոյս հաստատուն ի քեզ յու սալ։
որ զյուսալիս կարես ինձ տալ։
Տուր ըզ ուրն ինձ քեզ հաճե լի։
նովաւ սիրել ըզ սիրե լի։
զի փոխանակ այնըմ սի րոյ։
ի քէն առից ըզ վարձ քա րի։
Տուր ինձ զարտասուս վարձաւոր։
հանապազահեղ և յոր դոր։
որովք ըզ մեղս իմ լըւա ցից։
ոչ ակամայ այլ կամա ւոր։

(Այդ քաւիչ ինձ ողորմեա։
և ըզբազում մեղս իմ քա ւեա։)

Տուր ներելոյս զհամբերու թիւն։
և զարիական զօրու թիւն։
զի կարիցեմ տանիլ տը կարս։
զայս պատահեալս ինձ նեղու թիւն։
Օ՜ որ և ընկալ յապաշխա րանս։
որպէս ըզ կամաւորա կանս։
մաքրօղ յինէն զիմ սրխա լանս։
և քեզ առնօղ հաճոյա կանս։
Օ՜ ի տանիլով Քարոյ տըրտընջման։
և առանց յուսահատու թեան։

Բայց պատրաստող ոչ եմ ըստ այնց.
Զի գիտող եմ աեւառնըդ կա մաց.
Եմ մեծ ադոյն և գերա զանց.
Օ՜ի՛ ի դասըս մեղաւո՜ր ըլաց.

(Ա՜Հ քաւի՛չ ինձ ողորմեա՛.
և ըղբաղում մեղս իմ քա՛։)

Ես ըլսեցի վարձուցն ար ժան.
զոր տալոց ես ըստ քոյդ խոստման.

(Ա՜Հ քաւի՛չ ինձ ողորմեա՛.
և ըղբաղում մեղս իմ քա՛։)

Տո՛ւր ինձ զերկիւղ քո տիրա կան.
այլ և զամօթ և զպատկա ռան.
և ըղ մըշտադատ խրղճմը տան.
որովք կեալ ինձ միշչ եմ կենդան։
Շ՜նորհեա՛ ինձ զայս գործ ըս բա
րիս։ զայնպիսիս զորս և դու կամիս։
զի ես զնոսա քեզ մատու ցեալ։
Ի՛ քէն առից զիմ խընդրե լիս։
Ա՜րդ ես եղուկս և թարմա տար.
քան զամ մարդ եմ վատ թար.
Ի՛ ձէջ մոլեաց գերակա տար.
և յառաքինիս անկա տար։

(Ա՜Հ քաւի՛չ ինձ ողորմեա՛.
և ըղբաղում մեղս իմ քա՛։)

Ասկ՝ ի կարգըս ոչք զըղջա ցան.
իմըս չէ կամաւորա կան.
և յայնոսիկ որք նեղե ցան.
ոչ է իմ այս առ քոյդ ան Հան.
Ասպա զվայս ի վայից վե րայ.
Հառաչանօք կըրկնեմ ահա.
վայ ինձ վայ ինձ Հանապազ վայ.
զի քեզ ետր իմ անթիւ մե ղայ.

(Ի՜ք քաւիչ ինձ ողորմեա՛.
և ըզբազում մեղս իմ քա՛.)

Արուք օրինապանցե ցայ.
ի սուրբ խորհըրդոց Հեռա ցայ.
շնորհաց քոյոց զորս ընկա լայ.
անարդանօք վատնիչ գը տայ.
Ասարձոյ մեղաց ինձ ողոր մեա.
զմեղս իմ զամէն թո՛ղ և քա Հեա.
զխոստովանեալս և ըզ Քո ղեալս.
որովք անմեղ քնուեդ յան ցեայ.
Ընդհամք սըրբոյ անձանցդ երից.
լոյծ յամենից մեղաց կա պից.
խորհըրդոց՝ գործոց՝ և քա նից.
որոց եղեալ եմ մասնա կից.

Ի՜ք քաւիչ ինձ ողորմեա՛.
և ըզ բազ՛.)

Ի խորհուրդ սուրբ եկեղե ցւոյ.
տուր զիս դարձեալ և անդ կեցի.
զի գործ իմ լինի քեզ հա ճոյ.
Ի փառս կենացն հանդերձեալ լոյ.
Որովք զծառայս արա ար ժան.
ընդ սուրբսըս քո ամենեւ օրեան.
զՀայրդ և զՈրդի և զՆոդիդ.
փառաւորել ի յաւիտ եան.
Ասըն զի քեզ քաւչիդ մեղաց.
ողորմածիդ ողորմե լեաց.
վայելեն բանք փառատրա նաց.
ըստ ամենից ժամանա կաց.

(Ոչ քաւիչ ինձ ողորմած.
և ըզբազում մեղս իմ քաւ.)

* Գլուխ Տասն երրդ.

* Ծրոմ նեղեցեալն՝ ընթեռանդութեամբ
հայցէ ի Տէր զհնութիւն և զիւրութիւն
ի նեղութեան։

Ելից Հայցեմ բազկատա րած.
Ահա ի քէն ոմ Հայր աճ.
առատաբաշխ և ողոր
մած. Հանապազորդ և միշտ ընթաց.

Ո՜վ ի վասըն Աղուդոյդ միած նի.
զոր և ետուր ի մահ խա էի.
և սակըս Հոգւոյդ ճըշմար ոի.
զոր շնորհեցեր մարդկան աղ փի.
Ի գովեստ քումդ ածու թեան.
և ի փառս սըրբոյդ ան ունան.
առ երախտեացդ անչափա կան.
զորս արարեր բնութեա մարդկան.

(Հայր ած իմ առիս գրի՛.
յայս նեղուչս զիս փըրկեա՛.
Լթէ կամացդ է հաճելի.
այլ և օգուտ ինձ և բարի։)

Աղուի աստուած հօր էակ կից.
և Հոգւոյդ սըրբոյ փառա կից.
բարձոյ մեղաց և անի ծից.
փըրկիչ աշխարհաց ամե նից.
Ընդ ի բարձողէդ մե ղաց.
և յաղաւթէդ անիծա նաց.
ի փըրկողէդ տիեզե րաց.
մաղթեմ ձայնիւ պաղատա նաց.
Ո՜վ ի վե՜ հօր քոյ աներբ ծնո ղի.
սակըս Հոգւոյդ քոյ էակ ցի.

վասըն մօր քոյ սրբոյ կու սի։
չարչարանաց քոց և խա չի։

(Հոգի ած առիս գըլխա։
յայս նեղուէս զիս փըր՛։)

Հոգի ած հօր համա գոյ։
պատ՛ակից միածնի որ դուս։
մըխիթարիչ տըրտմեցեր լոյ։
և լըցացօղ մեղաց աղ տոյ։
Ո՞հաւասիկ տըրտմեալ հո գուով։
և կարի աղաեղեալ մարմ նով։
խընդրեմ ՚ի ձե մըխիթար չէդ։
զմեղաց մաքրիչդ աղաչե լով։
Օ ՚ի ՚ի փառս հօր զքեզ բըղխողի։
՚ի սեր որդւոյդ քոյդ փառակ ցի։
վասըն բարեացդ ինձ արա բեալ։
ըստ մարդասիրութեդ մե ծի։

(Հոգի ած առիս գըլխա։
յայս նեղուէս զիս փըր՛։)

Ո՞ւ ուխիւն անքընեե լի։
երբեակ անձամբք և քնուքե ի։
ով արարիչ բովանդա կի։
և բարերար ամենայ նի։

Ա՜հա յարաբչէդ համայ նէից.
Եւ՝ի բարերարէդ բնա ճէից.
՝Ի խնամողէդ հանուրց էից.
Ժրտեմ աչօք արտասուա լից.
Ո՝վ յաղագըս քոյդ երախտեաց.
Եւ դործելոցդ ըսքանչէ լեաց.
Վասն արդարոց համօրի նաց.
Երկնայնոց և երկրաւո րաց.

(Արդարդուքի առիս գրքիս.
յայս նեղուէս զիս փրկ՛։)

Գրքուքիդ քով ՝որ յիս նայ եա՛.
ողորմուքիդ յօդնել փու քա՛.
զգողումըն նեղեցեր լոյս.
վաղվաղակի լուր և փրկ կէա՛։
Ա՜յ և տէր լիդ փրկու քէ.
որ մեծ լիդ ես ողորմու քէ.
ամենառատիդ գրքու քէ.
և գերազանցդ արդարու քէ։
Ո՛րովք զիս րայել փրկէ ցեր.
զգդանիել ազատե ցեր.
զերիս մանկունսն ապրեցու ցեր.
և զյօնան պահեալ կեցու ցեր։

(Տր քաղցրուքէ առիս գրքիս.
յայս նեղուէս զիս փրկ՛։) 116

Ողով և զալը որդիս մարդկան։
որք ՚ի նեղութիւնըս ան կան։
յամենափըրկիչդ յուսա ցան։
աղատեցեր զամենե սեան։
Նէ այժմ ես որ վե՛ր իմ մե ղաց։
կամ ՚ի մէջ նեղութեց քաղ մաց։
՚ի ներ բանտից և կապա նաց։
հատեցեալ ՚ի յուսոյ մարդ կանց։
Ընդ փըրկիչդ տիեզե րաց։
յուսամ առանց երկբայու թեց։
աղաղակեմ ըղջմամբ մը տաց։
և ՚ի հեղմունըս արտաս ՚ևաց։

(Տե՛ր քաղցրութե՛ առիս գրթա։
յայս նեղութես զիս փրը՛։)

Նյն ողորմութե՛դ ողոր մեա։
և գրթութե՛ առիս գը թա։
ըզ քաղում յանցանս իմ քա ՚ևեա։
և յայսց նեղութեց աղա տեա։
Ա՛րդասիրութե՛դ յի շեա։
առ նեղեցեալս ՚ի գութ շարժեա։
՚ի նեղութենես զիս փրը կեա։
որպես փըրկեցեր ըզ նո սա։

Ասյց նախ իրնդրեմ Թողուլ գմեղս
իմ. որք են պատճառք նեղուես իմ.
զի 'ի բառնիլըն պատճա ռին.
յուսամ բառնիլ պատճառե լին.

(Տր քաղցրու ըն առիս գրքիս.
յայս նեղուէս զիս փրը".)

Ո՞հա նեղեցեալս աղօ թեմ.
զաղաղակ իմ առ քեզ յը ղեմ.
ակեր իմ լըսել և կատա րել.
ըզ Հայցուածս իմ 'ի քէն մաղթեմ.
Ա՛ստուած լըսօղ աղաչա նաց.
լուր բանիցս աղօթակա նաց.
ունկըն դիր ձայնիս իրնդրա նաց.
և մի' լռեր իմոց արտաս ւնաց.
Ի ոնարհեցո՛ ակր գունկըն քո.
յաւուր նեղուքեըս իմ մոյ.
յորում ահա կարդամ առ քեզ.
վաղվաղակի լուր և կե ցո՛.

(Տր քաղցրու ըն առիս գրքիս.
յայս նեղուէս զիս փրը".)

Ա՛ի՛ շըրջեր յինէն վերես քո.
ակր ան փըրկուքեան իմ մոյ.

մի՛ խոտորիր քարկուքէ քո.
՚ի ճառայէս տեառնըդ ի՞ մոյ:
Ա՞յլ՚ի մեղաց իմոց դար ձո՛.
ըստ հայրականըդ քումդ ըլ թո՛.
զանօրէնութիւնս իմ շի ջո՛.
և ներեա՛ սրխալմանս ի՞ մոյ:
Օ՞ ի թէ յինէն դարձուցա նես.
որով զճառայս զիս անար դես.
յայնժամ լինիմ խրտովեալ ես.
և՛ի տեառնէդ եղեալ ան տես:

(Տե՛ր քաղցրութէ առիս գրթա՛.
յայս նեղուէս զիս փըր՚՚:)

Ա՞պա նեղելոյս ողոր մեա՛.
և գրթութէ միշտ յիս նայեա՛.
յայսց նեղութեց զիս աղա տեա՛.
և զփրկութիդ ինև յայտ նեա՛:
Ա՛ն պէտ յաւուրս յայսմ անձկուե.
իբրև լինիմ ՚ի մրճած ման.
կարդալ զանունդ ինձ օգնա կան.
ջնիմ զտեղի վըստահու թե.
՚Ի անդի յաւուրս յանդորրութե.
ո՛չ պահեցի զքոյդ պատի՛ճ ըրան.

Եւ ոչ զանուանդ ահեղոյ թէ.
յիշեցի ըստ քումդ հաճոյ թէ.

(Տէր քաղցրութիւն առիս գրեցի.
յայս նեղութիւնս զիս փրկէ՛։)

Սակայն զի եմ՝ ի նեղոյ թեան.
վիշտք դըժոխոց երկունք մահեան.
ահա զինեա պատերազմք կան.
Եւ ոչ ուրեմն զոք օգնական.
Բայն սակս՝ ի գութ քո հայրական.
Եւ՝ ի սէր քո արարչական.
վըրտահացեալ առ քեզ կարդամ.
աղաչանօք մեծաւոք կան։
Սպա լուր ինձ և յիս գըթա.
և քաղցրացեալ ինձ ողորմեա.
վաղվաղակի արի՛ օգ նեա.
՝ի նեղութենէս զիս փրկեա։

(Տէր քաղցրութիւն առիս գրեցի.
յայս նեղութիւնս զիս փրկէ՛։)

Անձն իմ փըրկիչ զքեզ դաւանէ.
ինձ փըրկութի՛ւն՝ ի քէն գայ ցէ.
՝ի վըտանգից յայսց զերծուս ցէ.
Եւ՝ ի կապից արձակեա ցէ։

Ա՛ի առնիր յինէն ՚ի քա ցէ.
զի նեղութիւն մերձեցեալ է.
և քարեկամ ինձ ոչ ոք է.
որ գայ նեղեցեալս օգ նէ.
Արեմն ահա թախծեալ հոգւովս.
անձամբ և սրտիւ բեկեալ լով.
առաջի քո անկանիմ լով.
զտերդ աղաչեմ արտասուեմ լով։
(Տե՛ք քաղցրութիւն առիս գրքի՛.
յայս նեղութիւս զիս փրկե՛։)
Չայեաց ՚ի ձայն նեղեցեալ լոյս.
Լուր զհեծութիւն կապեցեալ լոյս.
զհոգւոյ և զմարմնոյ կա պանս.
լոյծ ՚ի մահապարտեցեալ լոյս։
Ո՛ի փրկու՛ իս իմ զոր տեսցեն.
զքեզ գոհութիւն մեծացուս ցեն.
օրհնաբանեալ զքեզ փառս տա ցեն.
մեծ է՛ տէր՝ միշտ ասաս ցեն։
Ա՛ր արքիդ իմ զինչ օգուտ է.
կամ զինչ շահ մարդոյ յարե նէ.
թէ զաւածեալ մեղաք ի՛ց է։
՚ի յապականութիւն ի՛ջ ցէ։
(Տե՛ք քաղցրութիւն առիս գրքի՛.
յայս նեղութիւս զիս փրկե՛։) 121

Օ՛ի ո՛չ մեռելք զքեզ օրհնեսցեն.
Եւ ո՛չ ոյք ՚ի գերժոխս ինչ ցեն.
այլ կենդանիք զքեզ օրհնես ցեն.
և զպանչելիս քո պատմեա ցեն.
Ա՛պա ՚ուր իմ զիս արդ կե ցո՛.
ողորմութեամբ քո ապրե ցո՛.
՚ի յայսմ կորըստենէս զեր ճո՛.
և զգ մեզս իմ ընկեա յե տոյ.
Օ՛ի օրհնեցից զքեզ անդադար.
Նոր օրհնութիւնք քաղցրայար մար.
՚ի կեանս իմում կամօք յո ժար.
վասըն զի ես իսկ բարե րար.

(Տէր քաղցրութիւն առիս գերծա.
յայս նեղութենէս զիս փրկո՛.)

Ա՛ն զի մեռելոց յամե նից.
ո՛չ ոք օրհնէ զուարդ երկ նից.
ապա փրկեա՛ զի մի՛ մե ռայց.
այլ ողորմութիւնք քով կե ցից.
Օ՛ի ողորմութիւնք քով կե ցից.
զհա՛ւատս իմ առ քեզ պընտե ցից.
զգ քեզ ա՛ծ խոստովա նեալ.
և արարիչ դո՛ւանե ցից.

Օ՛ ի ողորմութիւ քով կե ցից։
Ճրշմարտութիւ զքեզ պաշտե ցից։
Ծունրը կըրկնեալ երկիրպա գից։
՚ի կեանս իմամ զքեզ օրհնե ցից։

(Տ՚ր քաղցրութիւ առիս գըթած։
յայս նեղութիւս զիս փըր՚։)

Օ՛ ի ողորմութիւ քով կե ցից։
զածդ իմ փառաւորե ցից։
զոր դերապէս մեծացու ցից։
և երկիւղիւ քարձրացու ցից։
Օ՛ ի ողորմութիւ քով կե ցից։
զզքեզ փըրկիչդ իմ սիրե ցից։
՚ի քաղոր սըրտե պատճե ցից։
զզ ազատիչդ իմ գովե ցից։
Օ՛ ի ողորմութիւ քով կե ցից։
զբարերար տրդ իմ խընկե ցից։
շնորհակալութիւ բազ մաճ։
միշտ զզ քեզ գոհաբանե ցից։

(Տ՚ր քաղցրութիւ առիս գըթած։
յայս նեղութիւս զիս փըր՚։)

Կեցից զի մարդկանց ամե նից։
զզ փըրկութիւ քո պատմե ցից։

զողորմութիւն քո զեկուց ցից.
և զողորմութիւն քո յայտնէ ցից
Կեցից զի մարդկանց ամէն նից.
զընթանչելիս քո ճառեն ցից.
զարդարութիւն քո ծանուս ցից.
և զմեծութիւնըս քո ցոյս ցից.
Կեցից զի մարդկանց ամէն նից.
զածութիւնդ հրաչակեր ցից.
զբարերարութիւնդ ասասցեն ցից.
և զգթութիւնդ ահեռաստեղ ցից.

(Տէր քաղցրութեամբ առին զբնակ. յայս նեղութիւս զիս փրկէ՛։)

Կեցից զի յօրէնս քումմ կայցեն ցից.
ըզ պատուիրանս քո պահեն ցից.
ըզ հրամանս քո կատարեն ցից.
և ըզ կամըս քո արասցեն ցից.
Կեցից ահր իմ և ոչ մեռայց.
զի ՚ի տեառնէդ իմմէ եղիցի կեայց.
ըզ բանըս քո միշտ խոսեսցայց.
և զերախտիս քո չմոռասցայց.
Կեցից ահր իմ և ոչ մեռայց.
զի չընորհօք քո զօրասցայց.

ոտինս յարգանտէ երբ ելի.
Նահապետիս իմոյ մարմ նէ.

Ո՛չ քեզ միածնելոյդ Որ դուդ.
և միածընողիդ Նօր քոյ.
և յորմէ բըղխողիդ Նո դուդ.
մատուցանեմ զվառս ընդ պատճոյ.
Օ՛ի քեզ ով նբ Նրրորդու Թի.
վայելեն փառք և գոհու Թի.
պատիւ և օրհնաբանու Թի.
պաշտօն և երկրրպագու Թի.
Ա՛յժմ և յաւուրս անդրանկանս.
ի յաւետնոյ յաւետնս. Ա՛մէն.

* Վերջ ժամ.

* Որոմ նէղեալ՝ ոդիկս ինչ ի ծով
ընկղեալ՝ հայիցէ աթոռատուիդ ի նաւատոպ
պէն ես յաղնաւ երրորդութենէն ղիրկէ
ի ներքոյ նեղութենէն.

Իբր թէ 'ի ծով կեանս իմ մէ տի.
Ըսկսայ նաւել ընտ այլոց կար գի.
Այց կամաք Հօրդ երկնաւո րի.
Նաւապետիդ Հրամագու նի.
զնաւակ մարմինս իմ ջուրե ցի.
այլ իմ կամաքս ըստ քումա րի.
Ո՛ ի ժամանակն աննաւե լի.
որ է նա տիպ գործոյ էա րի.
յորում անարգել նաւե ցի.
որպէս թէ ըզ ջուրս գործե ցի.

(Տէր նաւապետ առիս գլխա.
յայս նեղու թիս ազա տեա.
եթէ կամացդ է հաճե լի.
այլ և ինձ օգուտ և բարի.)

Ա՛ յսպէս զարքունս իմ հասակի.
աւուրբք չարեաք երկարե ցի.
զնաւ ատիպ մարմինս իմ մո լի.
պէս պէս մեղաք հրնացու ցի.
'ի, աւ ազարս անպատկառե լի.
'ի՛ նաւապետէդ չամաչե ցի.
զփոյթ արարեալ ոչ հոգա ցի.
ըզ սա զըղջմամբ ոչ նորե ցի.

Ա. Յլ մանաւանդ ըստ յիմա ըի.
օրըստօրէ և յաւէտ լի.
Յարեաց սրդեամբք ըղ սա ըզ ցի.
և մեղաք ծանրաբեռնեն ցի.

(Տէր նաւապետ առիս գրքի.
յայս նեղուքէս ազա՛).

Ա. Յոյս զնաւապետդ քա ըի.
՚ի վերայ իմ բարկացու ցի.
խնամոք յինէն հեռացու ցի.
ըսկսայ նաւել Թարց երկիւղ ղի.
Յայնժամ մեղք իմ զտեղւն գըտին.
և զօրացեալք յառաջ եկին.
զայս փորձեմք հողմն յարու ցին.
յայս նեղուեմ ծով զիս առ կին.
Ուստի գոչեմ ընտ յօնան դիտին.
Ձայնիւ նաև յուսով նո ըին.
Թող ըզ մեզս իմ պատճառ ստ ըին.
զի և բարձցի պատճառեն լին.

(Տէր նաւապետ առիս գրքի.
յայս նեղուքէս ազա՛).

Յայսմ խառնվեալ յիմումն կենդ.
Նաւակ մարմինս յալեաց տան ջի.

և Նահապետդ ահա որ դի.
կաս ի մանէ խնամք հե ռի.
Ո՞ղջ այս նահավարս կամ տադնա՜
պեալ. և ի դիպէ ահա ոյս ապշեցեալ.
յոյժ տարակուսանաց մատ նեալ.
խոկմամբ հոգւոյ մըշտատան ջեալ.
Ո՞րանդի մարմինս նահանմա նեալ.
որ է մեղօք ծանրաբեռ նեալ.
նաև չարեօք տիր հընա ցեալ.
և յապականութիւն մեր ձեալ.

(Տէր Նահապետ առիս գրքոյ.
յայս նեղութէս ազա՛՛).

Այն Նահապետդ մըշտա զգաստ.
ոչ կաս խնամք ի նահի աստ.
զի ըստ հոգմոյ փորձուեաս ի՜ մոյ.
աստ ահապէս առնիցես սաստ.
Որով ծառայիս քոյ նը ճաստ.
տիրաբար լինիցիս նը պաստ.
և Նահորդի հոգւոյս ի՜ մոյ.
փրկութեանըն եղիցիս փաստ.
Ո՛րեմն յայս սաստիկ վըտան գէ.
ի մեղսականս վըշտակո ծէ.

'ի դժոխասոյզս կորըստե նէ.
սա ծրպէս փըրկիչըդ իցէ.

(Տ՛ Նաճապետ առիս գըթած.
յայս նեղուԹէս ազա՛.)

Բայց հաճատամ ապերկմիտ ես.
զի տրդ իմ մերձ 'ի նահիս ես.
այլ անտես առնելով նըն ջես.
զի գՔեզ յարուցանել գամ ես.
Տ՛ այժմ լալով առ քեզ եկի.
Հայցեմ մի՛ նըննջեր այլ արի՛.
օգնեա՛ ինձ տր և փըրկեա՛ զիս.
զի ահա կորընչիմ արի՛.
Բանզի մեղօք ալէկո ծիմ.
և՛ի յընկըղմիլ իսկ մեր ձիմ.
ընկալ զիս որպէս ըզ պետ բոս.
զի մի՛ սուզեալ կորընչէ ցիմ.

(Տ՛ Նաճապետ առիս գըթած.
յայս նեղուԹէս ազա՛.)

Ա՛վ Նաճապետ ած Ինձ գի.
Նայեա՛ց ըստ գըթուԹեդ մե ծի.
և տես ըզ վիշտս քոյ ծա ռայի.
որ մերձեալէ զի կորի ցի.

Ա՜խ ինչք մեղացս միշտ զիս կու ծեծեն.
արկեալ՝ի խորս տարաքեր ըրեն.
ըզ տանջելըն ոչ թողլա տրեն.
զիս զիս փութով ընկըղմիս ցեղն.
Աստի կամ՝ի տարակուս սի.
Ե՛ւ միջի մեծ վըտան գի.
զիս նահ մարմինս՝ի ծով կենդաղս.
ալեօք մեղացս սաստիկ կու ծի.

(Տէր Նահապետ առիս գրէ՝
յայս նեղուքէս ազա՛։)

Այլ ոչ խսպառ անյոյս մը նամ.
այլ ըզ քանս քո յիշեալ յու սամ.
յորս Ճըշմարիտ գոլ Հաւա տամ.
և զոր աներկբայ իմա նամ.
Ո՛վ է դու ա՜ծ մերձաւոր ես.
զքեզ՝ի միջի հեռի ոչ առ նես.
քայց առ մեղայ մեր զորս ա՜ տես.
երբեմն Թողուս ըզ մեզ ան տես.
Վրանգի կամիս զի մեք դարձցուք.
առ քեզ ա՜ծդ մեր կարդաս ցուք.
ըզ քեզ փըրկիչ մեր ծանի ցուք.
յայնժամ՝ի քէն շահեալ լի ցուք.

(Տէր Նահապետ առիս գրէ՝
յայս նեղուքէս ազա՛։)

Ա՛յդ նահապետ եղկեր լի։
ընդ Տոգուայ իմոյ նահապ դի։
ահա դարձեալ առ քեզ կայր դամ։
ըզ ձայնս իմ լուր վաղվաղակի։
Նահապետ դարձ խնամոք առիս։
Եկ օգնեա անօգնական նիս։
մի՛ անտես առներ Հայեցայ յիս։
՚ի վերջոյ փութով փրկել զիս։
Ո՛ եղոք ընկղմեալս աղաց ջեմ։
և՛ի նահապետէդ ժը տեմ։
գալ փութով զնեղեալս ազատել։
զի ահաւասիկ կորընչեմ։

(Տէր նահապետ առիս գրեան։
յայս նեղութենէս ազա՛տ։)

Տեսեալ ոչ ինձ յայնմ ցաւ։
նահս իմ յորում կայի՝ բե կաւ։
յոյժ չարաչար խորտակեր ցաւ։
որ և ՚ի ծով ընկղմեր ցաւ։
Ո՞րդ կամ ոչ ՚ի ծով կա խեղդ։
զեռ առասանս՝ ձեռօք կա լեղդ։
Չահատով Ծովով և Սի րով։
ա՛յդ որդոյդ ապահի նեղ։

Ի հարեալ իմոյ զերդեա ցեալ.
աղաղակեմ առ քեզ դէմ մեալ.
ասէ՝ զի քեզ եմ մեղուս ցեալ.
քանեա զմեղս իմ ինձ ողոր մեալ.
Ո՛վ յերկայրէ՛ զմարդիդ և զնոր նո
գիդ. զերիտ անձամբք և բնու ը
զմիդ. հասատաս ասծ ճշմա բիտ.
և խոստովանիմ աներկ միտ.
Ո՛վ որ գոհութիւն փառաւո բեմ.
այլև պատեալ օրհնաբա նեմ.
պաշտեմ և երկիրպագա նեմ.
զամենայն աւուրս իմ գո վեմ.
Ի՛ անդի քեզ նը երրորդու թի.
վայելեն փառք և գոհու թի.
պատիւ և օրհնաբանու թի.
պաշտօն և երկրպագու թի.
Ա՛յժմ և յաւուրս անդրա կնա.
Ի յաւիտենից յաւիտեան.
Ա՛մէն.

* Գլուխ ԺԱ.

* Յորմէ եղէւթաբէ՛ ինքրէիէ յանիաւէյ
էրբուդրաւենէն չէրիւնիւն ՚ի պապրանայ
էրիյ փուլդայն, եւ՚ի պատահէցեալ փուլդա-
նէն. եւ զառնուլէ գդայ իւրոց.

Ա՛վ եռանձնեայ և միաբուն աճ-
փըրկիչ. ամենեցունց եղակա-
նաց բնութեանց հաստիչ.
Խոստովանիմ արդ քեզ ցաւս իմ
բժիշկ հոգեաց. զորս ընդունիմ
միշտ ես վատթարս յերից խաբէից.
Որք միշտ կամին նաև զանանձ զմար-
դս խաբել. պէս պէս չարեօք ըզ
ծառայս քո կորուսանել.
Նովատիպ աշխարհս զիս յաւէտ
ալէկոծէ. զոր խորտակեալ միշտ ՚ի
մեղանս իւր ընկղմէ.
Թշնամին իմ ՚ի չարուէն՝ յար զիս
դըրդէ. եւ տայ դործել ինձ յի-
մարիս ինչ և ի ցէ.
Նարմինըս իմ ևս ընդ սոցա կամաց

կից է · որ առաւել սա զիս նեղէ
զի՛ ընտանի է ·
Ո՛րոց ծուխն և՛ի յալեացն յորս
աշա կամ · ով նաւապետ գթացեր
Հան զիս զոզ քեզ կարդամ ·
Ո՛ւ մերձեալ եմ ես յընկղմիլ եկ
զիս փրկեա · նաւապետ բարի և
փրկիչ արի՛ օգնեա ·
Ո՛ւ բեռինք մեղայ յիմ վը՛ որդ
ծանրացան · որք և՛ի խորս զիս ար
կանել կարի չանան ·
Ա՛ եղայ սէյ երրորդուեդ մոլեալս
մեղայ · խորհրդովք բնիւք և գործ
ծուխք կամօքս մեղայ ·
Ա՛ եղայ քեզ տէր բազում ողորմ
ըստոյգ մեղայ · մեղայ ընդ դէմ գը
Թուեց քոց անգութս մեղայ ·
Ո՛ւստի Հայցեմ յողորմածէդ ինձ
ողորմեա · և զբազմագոյն սրխալանս
իմ Թո՛ղ և շնորհեա ·
Փրկեա զիս յայս նեղուԹէս վը՛
անուանդ քոյ · զի մի՛ կորեայց վասն
անօրէնուԹես իմոյ ·

Ոչ այր երկնաւոր զքեզ աղաչեմ
սրբութիւն թախծեալ. ոչ դարձուցաք
նել զերեսս քո ինձ բարկացեալ։
Ո՛վ լիս նայիլ ի մեղաւորս և տես
սանել. ի պատրանաց սատանայի
զիս ազատել։
Ըստ անօրէնութեանս իմոյ բազմացե-
ալ. որ միշտ կամի զոչ կորուսանէն
հոգւոյս իմոյ։
Ո՛ւ մի՛ կամիր կորուսանել զպատ-
կեր քոյ. որ խնդրօղ ես ինձ ոչ-
խարիս մոլորելոյ։
Ընձեռն իմ արդ ընկղմի մեղօք տիր
ծանրացեալ. վաղվաղեա՛ ասր առ՛ի
յօգնել ինձ ողորմեալ։
Ընկալ զիս իակ իբրև զմարդ ի՛
ծով անկեալ. որ ծըփիմն յանցա-
նօք իմովք ալեկոծեալ։
Ի՛ նեղութենէս փութա՛ աճ ինձ ի՛
յօգնել. զի խորք ջրեաց յան-
դունդս կամին զիս ընկլուզել։
Չայր նա՛ւպետ խնդրեմ լինիլ ինձ
ձեռընտու. և հանել զիս գըթութեդ
ի՛ մեղաց ծովու.

Ո՛վ է՛ի բազում մեղաց իմոց ես վը
տանկիմ. դու օգնեա՛ ինձ խաղաղ
ղարար աստըւա՛ծ իմ.
Ա՛ղեղ բարերարիդ իմոյ այո՛ մե
ղայ. առաջի քո անկեալ աղեմ ևոր
ողորմեա՛.
Ա՛ղեղ մեղանչելով քեզ ևոր՝ գո
ւեմ մեղայ. խոստովանիմ ըզ յան
ցանս իմ առիս գըթա՛.
Հայր ամենակալ և կարող և ինքն
իշխան. որ դու միայն կարես թո
ղուլ զմեղըս մարդկան.
Ո՛վ քեզ աղաչեմ թողուլ զմեղս իմ
յոյժ բազմաղան. եւ փրկիել զիս
յայսց վըտանկից մեղանչական.

Ընդ ևոր Ուրբաթ և Կան հօր միաց
ծին. արդե՛լ զայնս չարս զորս
կամիցի իմըս մարմին.
Ո՛վ ալիս մեղաց կարի սաստիկ ինձ
յարուցին. մարմինըս իմ և խաբուղ
սիկ ընկերըք սորին.
Կեցո՛ զիս տէր զի ջուրըք մեղաց

յանձն իմ հասին · որք ընկենուլ
զիս ի յանդունդս արդէն կամին ·
Նահապետ և բարեգութ տէր իմ
ապահէն · ես զիս փըրկեա իբրև
զպետրոս յընկղմանէն ·
Ի ծըփմանէս մեղսականէ փութով
կեցո · և ի յայսմ նեղութենէս փըր
կեալ զերծո ·
Ո՜ եղբ իմ ի նահ աշխարհիս միշտ
զիս կոծեն · քանզի չանան զի ըն
կըղմեալ զիս կորուսցեն ·
Ով նահապետ բազում ողորմ զիս
ապրեցո · զնահանգիստ ապաշ
խարման տուր և կեցո ·
Օ՜ ի այնու իսկ ըմացեալ զմեղս իմ
յոյժ մաքրեցից · ընդ այս զոգիս որ
ըրտմեալ կայ ցընծացուցից ·
Օ՜ արտասուս իմ և հառաչանս սըր
տի իմոյ · տէր իմ ընկալ կամեաք մաղ
դասիրութեան քոյ ·
Ո՜ եղայ քեզ տէր ըն հնազանդ թե
ըիս մեղայ · ուստի հայցեմ ինձ ողոր
մեալ զմեղս իմ քաւեա ·

Ա եղայ քեզ տէր յամի առ քեզ մեղ
նեաց զիս ազատեա։
Ա՛ւաւ քեզ տէր ընտ գործոց իմոց
յաւէտ մեղայ։ զքեզ աղաչեմ յիս
գրթացեալ՝ զմեղս իմ սրբեա։
Տէր մերձեսցին խընդրուրճած իմ
առաջի քոյ։ զորս կատարեա ըստ մար
դասէր անճանըդ քոյ։
Ա՛վ քաւիչ իմ ած քաւեա զիս զմե
ղաւորս։ և փրկիչ իմ մաղթեմ փրկ
կեա զընեղաւորս։

Ոդի Աչ ընկըղմեալ եմ՝ ի խորս
մեղաց։ մաղթեմ փրկել զիս յաշ
խարհէ աստի չարեաց։
Ընդունդք մեղաց պաշարեալ են զս
վայելիս։ ոչք են բազումք քան զս
աւազսն ծովենիս։
Զորըս կամ արդ անօդնական իբր
ի յալիս։ ուստի աղաղակեմ առ
քեզ Տայիր՝ի յիս։
Ա՛շապետ բարի և գրթած ինձ ո
ղորմեա։ և՝ի փորձութեցս յայսցա
նեաց զիս ազատեա։

ղայ · զի չպահելով զօրէնսըս քո՝ քեզ
իսկ յանցեայ ։
Որ և բարկացուցի զտէրդ իմ զի
քեզ մեղայ · արդ դարձիր ՚ի բար-
կութէ զմեղս իմ քաւեա ։
Տէր ողորմեալ զհոգիս մաքրեա յի
մոց մեղաց · և գլթացեալ զիս ազա
տեա յայսց նեղութեանց ։
Եւ արդ ահա մեղք իմ բազումք ծո
վացեալք են · որոց ալիքըն յարու
ցեալք միշտ զիս կոծեն ։
Եթէ այսպէս մեղք լըցեալ անդ
ընացից · թշուառեալիս յայնժամ
արդեօք զինչ արարից ։
Որմէ յայտ է յանանց տանջանս
իսկ մատնեցայց · և՚ի հրոյն յաւի
տենից ես ոչ զերծայց ։
Այն սակս մաղթեմ կամաւ ՚ի
դարձն իմ ոչ նայել · այլ միշտ հո-
գալ զլիրբս ակամայ դարձուցանել ։
Ով ինս աստ ըստ որդւոյ և սիրելւոյ
խրատապատժել · որով և՚ի մեղայ
իմոյ աստէն մաքրել ։

Ի՛ն անդ յանանց յայնց տանջանաց
զիս ազատել. և զՀանգիստն յաշ
խարհիս ինձ պարգևել.
Օ՛ ի թարց կարծեաց զՔեզ զԵ
հայրդ՝ և զԱրդիդ. զորշնեալդ
յերիս անձամբք և բնութ զմիդ.
Ողոր սրբոյն Հաւատամ ած ձըշ
մարիտ. և դա՛ւանեալ խոստովանիմ
իսկ անեղիմիտ.
Օ՛ որ գոհաբանութ մեծաւ փա
ռա՛բեմ. նաև պատ՛ուել անկեղծ
սրտիւք օրհնաբանեմ.
Օ՛ որ Հանապազ երկրպագեալ սի
րով պաշտեմ. և զայմ աւուրս խ
մամ զքեզ գովեմ.
Քանզի քեզ ՚ի՛ր երրորդու թի.
վայելեն փառք և գոհու թի.
պատի՛ւ և օրհնաբանու թի.
պաշտօն և երկրպագու թի.
Ո՛ յժմ և յաւուրս անչրջա՛կանս.
՚ի յաւիտենից յաւիտեան.
Ա՛մէն.

Ե՛ւ կապանս յոյժ պընտե ցեալ։
Ի խաւարուտ ջանտ արկե ցեալ։
խրատապատժոց արժանա ցեալ։
Ո՞հա մոլիս կամ մատնե ցեալ։

(Ա՛պա տուր ինձ զհամբերուն։
առ՛ի տանիլ զայս նեղուն։)

Եւ յածել քո օրէնս բա րիս։
առ՛ի խրատել ըզ արատս ղիս։
յաչըս ցասման նայեցար յիս։
Ա՞յր աղագա՛ատեցեր զիս։
Եւ միայնոյ քեզ մեղայ յար։
առաջի քոյ արարի զչար։
և անձնիշխան կամեաք յօ ժար։
Չեռացայ ես ՚ի քէն ՚ի տար։
որուա՛մ եղէ կամակա տար։
այլ գընացի ընդ դիւ՛ին չար։
Արդասեր ար իմ և արդար։
ես ո՛չ եղէ քեզ կամա րար։

Ցուտա՛մ նեղեցեալ խնդրեմ ՚ի քէն զը
համբերութիւն, ասո՛ւ չդիտեալ գանել
զնեղիչ նեղութիւն։

* Վ՚ղութ։ ՚ի՚ղ։

Երկամբք մահու եմ կալե ցեալ.
Եւ կեանդանուն՝ ի դժոխս իջեալ.
Ըստ ոտանին զոր սարդ հի նեալ.
Ահա հատման եմ մերձե ցեալ.
Արդիւնք ըզնման յինէն բարձալ.
Սակայն լինիմ՝ ի քէն խնա մեալ.
Ուստի սրտիւ եմ զըղջա ցեալ.
Զամ ըզ մեղս իմ ըզգաստա ցեալ.
(Ա՛պա տուր ինձ զհամբերուն.
առ՝ի տանիլ զայս նեղուս՛՛։)
Ա՛րդ խոստովան լինիմ ահա.
Ասեմ այսուհան այժըմ ծա նեայ.
զի Ճըշմարտիւ զիս դատե ցեր.
Եւ իրաւամբ խոնարհե ցեր.
Վասնզի զպատուհասս քո ոչ լըսայ.
Եւ ոչ պահեցի ըզ նո սա.
յայս նեղուս ես վ՛ այնր ան կայ.
Եւ ընտ արժանուն իսկ պատժեցայ։
Ա՛րդ զիմ յանցանս իսկ իմա ցայ.
առ բազմագութ հայրդ իմ դարձայ.
աղաղակեմ՝ ի յորեա ահա.
մեզայ արդարև քեզ մե ղայ։
(Ա՛պա տուր ինձ զհամբերուն.
առ՝ի տանիլ զայս նե՛՛։) 142

Օ՛ւ՛ ըստ քոց աճ-այնոց քա նից.
որք ուսուցանեն ամե նից.
ըստանալ ըզ համբերու թիւն.
որ տայ ըզ կեանս յաւիտե նից.
Ամիմ առնել զի բանք քո են.
հոգւոյս իմոյ հաճելիք են.
բայց սատանայ և իմն մար մին.
նաև աշխարհ զիս արգե լեն.
Ա՛պա տուր ինձ ըզ զօրու թիւն.
ըստանալ ըզ համբերու թիւն.
որով յաղթել զչարսըն զե բիս.
և առնել ըզ նոսա նը կուն.

(Ա՛պա տուր ինձ զհամբերու՛ի.
առ՛ի տանիլ զայս նեղու՛՛.)

Տուր ինձ զհամբերու՛ի տա նօղ.
որ ե՛ չարեաց բազմաց վա նօղ.
յորվից բարեաց պար գե օղ.
և հոգւոյս իմոյ ըստա ցօղ.
Որով համբերեալ համբե րել.
՛ի նեղու՛թես յայսմիկ աւել.
առ քեզ կարդալ և աղո թել.
և հանապազ ՛ի քէն հայ ցել.

Օ՛ւ՛

Ո՛վ ի քաղցրացեալ յիս հայեացես.
և ըզ նեղուքիս իմ տես ցես.
աղօթից իմոց լըսի ցես.
և զհայցուածս իմ կատարես ցես.
(Ա՛պա տո՛ւր ինձ զհամբերուքի.
առ՛ի տանիլ զայս նեղ՚։)
Ո՛վ ի վիս ՚ի գբոյ մեղայ հանցես.
՚ի կաճոյ նորին մաքրես ցես.
՚ի տըղմոյ նորին լըւաս ցես.
և ամենևին սրբըես ցես։
՚Ի վիմատիպ հաւատս քոյին.
յորմէ հոգի իմ և մարմին.
մեղօք թիւրեալ յարտաքս եղին.
յոր հաստատեացես զիս կըրկին։
Ո՛վ ի յայնժամ արկցես յիմ բերան.
և ըզ բանըս նոր օրհնու Թեան.
զորդ իմ օրհնել առնես ար ժան.
որ է պըտուղ համբերու Թեան.
(Ա՛պա տո՛ւր ինձ զհամբերուքի.
առ՛ի տանիլ զայս նեղ՚։)
Ո՛վ ի քեզ երրեակ և միաս կիր.
համբերողաց պըսակող ղի.

յինչն յաւէտ փառք մատուս ցի.
և գոհութիւն պատիւ տալ ցի.
Հանդիպ քեզ սէր երկրորդու թի.
վայելչին փառք և գոհու թի.
պատիւ և օրհնաբանու թի.
պաշտօն և երկրպագու թի.
Այժմ և յաւուրս անդրանկունս.
և յաւիտենից յաւիտեան. Ամէն.

* Ղուկաս. ԺՂ.

* Որում նէղեցէք՝ ջերմ էր ինչ պատ
ճառ խոյս խրատապատճառէն, և այլոց
խոովութեան պէտուին. և հայիցէ՛ ի՞նչ
ջուռնալ ելայ և փարատուիլ ան

Ա՛հ մեղք իմ որ յոյժ բազմա
ցան. մինչ զի երկինք վերջա
ցան. և ազգք յաղագս վի
յարեան. վասն մեղացս բազմութե.
Ո՞վ այժմ յաշխարհիս մերում կան.
խոովութիք այսք երկուք որք կան.
ի կարգաւորս մեր հոգեւ կան.
և յաղքայութենէն մարմնա կան.

Ցորոց ըզ վնաս անպատմա Հորս.
ըզ Հոգեկանս և զմարմնս Հորս.
զորս յայսմ ժամանակիս կը ըեմք.
եմ այնց պատճառ ես մեղա Հորս.

(Ո՛ֆ քաՀիչ զմեղս իմ քաՀեա.
զԽաղաղութիդ ինձ պարգեւեա)

Գալ ես իմս այս զոր և կը բեմ.
և թէ այլ վըշտաց Հանդիպիմ.
սակըս մեղայ իմոց աչ սեմ.
զի զմեղս իմ ես ինձէն գիտեմ.
Ուրեմն մեղացս անչափու թէ.
որք են պատճառք այս խռովուէ.
ներեա՛ տեր իմ ըստ ողորմու թէ.
և քաց ըզ դուռն խաղաղու թէ.
Օ՛ այս խռովուիս առարկէ ցեալ.
խընդրեմ՛ի քէն՛ի միջէ քառնալ.
զԽաղաղութիդ քո մեզ տալ.
որով կարիցեմք սիրով կալ.

(Ո՛ֆ քաՀիչ զմեղս իմ քաՀեա.
և զԽաղաղութիդ ինձ պարգ՛։)

Ըստ Հայցուածոյն ամովս ծնի.
զԽաղաղութիդ տուր ըզձա լի.

զի ըստ չարեացս ամենայն նի·
Հատուցանէ ինձ վիշտս այսպէս սի·
Այլ յուսամ ահա ապերկի միտ·
Եւ հաւատամ ես ճշմարիտ բիտ·
Զհայրդ եւ զմայրդ եւ զքոյր հօդիտ
զիս ի մեղաց առնող վեր ձիտ:
Այլ ինձ նեղելոյս փերը կօղ·
Եւ կապեցելոյս արձակ կօղ·
Խրոխտութեց չարեաց բար ձօղ·
Խաղաղութեց բարեաց հաս տօղ:

(Այ քահիչ զմեղս իմ քահեա·
զհաւաղուիդ ինձ պարդ":)

Ըզ խաղաղութիւն երկ նայինն·
Ըզ փրկութիւն իմոյս անձինն·
տուր ինձ տրիօղ խաղաղութե·
փրկիչ բնութերս մարդ կայինն:
Ըզ գութ եւ ըզ ողորմութի·
Ըզ սէր եւ ըզ խաղաղութի·
Նաեւ ըզ խընամածութի·
տուր ինձ բարերար տէրութի:
Ով խաղաղութիդ տեր առա քեա·
զայս խոտովութիս յերկրէս մերժեա·

’ի յօդնուքի ինձ ժամա նեա՝
յայս նեղուքէս զիս փրը կեա՝
(Ա՛ֆ քաւիչ զմեղս իմ քաւեա՝
զնաղաղուդիդ ինձ պարգ՛՝)
Ա՛ֆ հաստիչ խաղաղու քեան՝
և և՝ վասըն խաղաղու քեան՝
հայցեմ ահա ձայնիւս գոչ ման՝
զի ողորմեալ տացես ինձ զայն՝
Տառապելոյս տէր ողոր մեա՝
զպարտաւորս ’ի մեղաց մաք րեա՝
զայս խռովուքիըս յինէն քարձ՝
զնաղաղուքի ինձ պարգև եա՝
Խաղաղարար ըր թագա ւոր՝
զնաղաղուքի քո երկնա ւոր՝
տուր խընդրողիս սըրտին քո լոր՝
զի այնու ես եղէց ան դորր՝
(Ա՛ֆ քաւիչ զմեղս իմ քաւեա՝
զնաղաղուդիդ ինձ պարգ՛՝)
Խաղաղութեամբ ընդդ իմոյ՝
զնիրտ իմ խռովեալ խաղաղա ցո՛՝
զցաստումըն քո յինէն դար ձո՛՝
ողորմած ինձ ըր և կե ցո՛՝

Ա՛ստ ըզ կեանս իմ խաղաղա ցո՛.
Է՛ի խռովութեանց ամրա ցո՛.
Եւ անդ՛ ի միշտ խաղաղ վայ ըրին.
գթութե՛ք քով զծառայս Հան գո՛.
Ա՛յն զի պատճառ այս խռովու թե՛.
են մեղք իմ Թարց երկբայու թե՛.
ո՛չ թէ անձինս իմոյ միայն.
այլ և ամենայնի մարդ կան։
(Ա՛ճ քահ՛իչ զմեզս իմ քահ՛եա՛.
զհաղաղո՛ւիդ ինձ պարգ՛։)

Ասա՛ ի՛ տնէդ գթութ թեան.
Հայցեմ ձայնիւ՛ պաղատա կան.
զի ի՛ փառս քոյդ տրու թեան.
և մեծու թեանդ ածու թեան։
Ակն բազմաց քոց երախ տեաց.
և վա՛ն անձառելեացդ քա րեաց.
զորս արարեր ընդ յօժար կամաց.
բնութե՛ամբ իմոյ մարդկան ազ գաց.
Ա՛յն Աստուծոյ ծնողին Աե՛ նաց.
և սուրբ ✠ ին մեր պարծա նաց.
և այլ սրբոց դ համօրի նաց.
երկնայնոց և երկրաւո րաց։
(Ա՛ճ քահ՛իչ զմեզս իմ քահ՛եա՛.
զհաղաղո՛ւիդ ինձ պարգ՛։)

Ո՜վ լի քեզ քաւչիդ մեղաց մարդկին.
և աբլուղիդ խաղաղու Թեան.
եռանձնեդիդ աճու Թեան.
տամ ըզ փառս այժմ և յաւ իտեան.
Ո՜վ լի քեզ ով նբ երրորդու Թի.
վայելեն փառք և գոհու Թի.
պատիւ և օրհնաբանու Թի.
պաշտօն և երկրպագու Թի.
Ո՜յժմ և յաւուրս անդրանկեան.
և յաւիտենից յաւիտեան. Ա՜մէն.

* Ղուկաս ժդ.

* Որոմ նեղչեալ խորգաւորն պատմէ
զՔրիստոս այ որ առինն. և զպաշտօնէ
հրեշտակին իւր առաքեալ ի մահէ
զաղքատն Ղազարոս։

աբբի Թէպէտ կոչեցեալ եմ.
բայց ոչ գործովս այլ անձ
հարեալ եմ. քանզի ոչ զհաստուտ
գիտեալ եմ. և ոչ զայլոց խրատեալ եմ.

ղի ի մարդկանէ այսպա Նիմ.
Ո՜պա վայն ե՛ի վերայ իմ.

վասըն զի յանուն մեծ կո չիմ.
և ըստ անուանն զգործս ոչ ունիմ.
Անանձանդ եմ յոյժ խոտե լի.
և յամենից նախատե լի.
առաջի տեառնդ ամօթա լի.
և պատժոց մեծաց արժա նի

(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մեղայ)

Օ՜ի թէ ես ինքնին առ նէի.
և զիս միայն խըրտա տէի.
՚ի չարութեանց հեռա նայի.
և ըզ բարութիւնս գոր ծէի.
Այս և այս արժան զիս առ նէի.
վարձուց զորս ՚ի քէն առ նուի.
զի թէպէտ զաշխարհս տուա ժէի.
սակայն զանձն իմ խակ շա հէի.
՚Այսև թէ ես ոչ առ նէի.
որով և զանձն իմ տուա ժէի.
այլ միայն զաշխարհ շա հէի.
այս և ս լինէր մասամբ քա րի.

(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։

Այց ոչ երբէք զայն գործե ցի.
և ոչ բընաւ զայս արա րի.
որ կամ ինձ օգուտ լի նէի.
և կամ այլոց ողք յաշխար հի.
Ո՞յ ըստ դըպրացըն վայե լի.
զփականս դիտուեց Թագու ցի.
նաև ըստ ծառային հեղ գի.
զբանքար ընորհաց քոց գաղե ցի.
Ո՞ յապէս ըզ ընորհս քոյս բարխ.
զորս ետուր վատիս և էա րիս.
չարկի ՚ի գործ յայլս և առիս.
այլ Թողի զայնս անյարգե լիս.
(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)
Ո՞րանզի իբրև զբըժիշկ հո գւոց.
կարգեցեր զիս վասըն մար դոց.
ուստի ետուր անարժա նիս.
ըզ պէս պէս ընորհս քո ընդ դեղոց.
Ո՞ ՚ի զայնոսիկ ՚ի գործ ար կից.
ըստ իւրաքանչիւր պէ տոյից.
ըզ հոգիս ՚ի պէս պէս ախ տից.
այնուհետև ընորհօք բուժե ցից.

Աղջեցեր զիս անուամբ լու սոյ.
Վ ունելոյս գիտուքե քոյ.
զի զհաւատարեալ մարդն ըզ հոգւոյ.
լուսաւորեցիկ քանիւ քոյ.
(Տ՛ողորմած զմեղս իմ քահեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)
Ընծանեցեր զիս աղ երկ րի.
զի թէ զմարդոյ ուրուք զհո գի.
մեղաց ախտիւք անհամի ցի.
համեմիցեմ՝ի ձեռն ընոր հի.
նաև եթէ հոդիք մարդ կան.
զարեօք կան յախտիս նեխու թե.
առնիցեմ զայնս անապա կան.
շնորհօք քո բըժշկիա կան.
Ար ըզ դիձաբեալսըն մե ղաք.
զվայր եղեալսըն դիւ՚ին ջա րեաք.
ցամաքեցուցանեմ շնոր հաք.
լըցուցանեմ գործովք քա րեաք.
(Տ՛ողորմած զմեղս իմ քահեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)
Վասն կացուցեր զծոյլս անպիտան.
՚ի վերայ քո ժողովը րդեան.

զի վասըն չարին գալըս տեան։
լինիցիմ միշտ պատրաստա կան։
Օ՜ ի՛ գալ նորա մի՛ գու ցէ։
զիս անարիս ի՛ քուն գըտ ցէ։
երթեալ ի՛ բանակ քո մըտ ցէ։
և զորս առ ինքըն դարձուս ցէ։
Որոց զպէս պէս չարս ուսուս ցէ։
և յանօրէնութիւնս արկ ցէ։
ի՛ քէն ապըստամբեցուս ցէ։
և ինքեան ծառայեցուս ցէ։

(Տէր ողորմած՝ զմեզ իմ քահեա։
քանզի արդարև քեզ մե՛։)

Եւ այս է հրաման քոյին։
ըսպառնալեօք և ահա գին։
Թէ զգուշացո՛ անօրի նին։
դառնալ կեցուցանել զհո գին։
Թէ ոչ զգուշացուսցես ըզ նա։
զ՝ընորհս իմ չառնուս ի՛ գործ առ
նա ։ յանօրէնութիւնե մեռցի նա։
ի՛ քէն խընդրեմ զարիւն նո րա։
Ասէ Թէ դու ըզգուշացուս ցես։
դառնալ ի՛ չարեացն ուսուս ցես։

Ալեւ ուսուցանող՝ և աղ՝ և լոյս։
Ուստի կոչեցեր զիս ըզ ծոյլ. քոյս.
Կամեցար դու շահօղ հի քոյս.
Ա՜յ՝ իմոյ փըրկութեան յոյս.

(Տը ողորմած զմեզ իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)

Վանել ըզ դուռդըս բանսարկին։
Ընդ դայլավանութեան նո րին.
Բըժըշկել զախտս մեզաց նո ցին.
Ընդ մարմնավիրաբուժ հով հին.
Անուցանել յաւետարա նին։
Եւ ընդ հանգըստաջուր մաը գին.
Պահել՝ի պատիւրանս քոյին.
Ընդ խոտաւէտ դալար վայ րին.
Եւ շնորհօք քո զայնս միշտ տածել։
Քանզի արդարև քեզ մե՛։)

(Տը ողորմած զմեզ իմ քաւեա.
զբանաւոր հօտդ ինձ յանձնեցեր.
ըստ կամաց քոց առ՛ի պա հել.
Ա՜յ՝ հովիւ զիս արա րեր.

Քանզի արդարև քեզ մե՛։)

(Տը ողորմած զմեզ իմ քաւեա.
դու զանձն քո ապրեցուս ցեա։
բայց ոչ դարձեալ նա անդ մեռցի.

Եւ կարդեցեր զիս Տար կիւր.
Բըժիշկ և դիտող և Տո վիւր.
Ժողովըրդոց քոց գերեվ ըց.
զորս գընեցեր արեւմըդ ամբիւր.
Ո՜ւր այս եւտուր զըսպեղա նիւ.
և ըզ ընորհըս քոյս բա ըիւ.
զայնս գործ ածել ի ժողովուրդս.
քուժել յոգւոց զախտս և զչարիս.
(Տր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)
Ո՞ւր այսոքիկ արարք բա ըեաց.
Նաև այլք ընմանք այսպի սեաց.
որք են յարդմունք քոյոց ընորհաց.
Նաև գործք նախանձամուԹեանց.
Ո՞ւր ի գերս երկուց կըտակաց.
Հրամայեցեր վարդապե տաց.
ուսուցանել յաւետնային ժամ.
դասուց ժողովրդակա նաց.
Ո՛չ Թէ միայն բանիւք ա սել.
այլ և գործովք զնոսա առ նել.
պատճառք և օրինակք բա ըեաց.
տեսողացըն ինքեանց լի նել.
(Տր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.) 156

Ո՞րդ աներկիւղ և անպատկառ·
արժանաւորս պատժոց ան ձառ·
եղեալս բազմաց չարեաց պատճառ·
ընդհատ քոց մոռացօղս իս պառ·
Ի սպառնալեաց քոց ոչ եր կեայ·
Ի դատաղեդ ոչ սոսկա ցայ·
Ի սիրոյդ ոչ պատկառե ցայ·
քանզի յոյժ անըզդամա ցայ·
Օ՜ի զաեր՝ զերկիւղ՝ և զսպառնալ
լեա·ղորս և առ հեղգ հովիւս ունիս·
նովաւ զիս ծոյլս և զանա բիս·
ըզդուշացուցանել կա միս·

(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա·
քանզի արդարև քեզ մե՛·)

Օ՜ի այսօսիկ ես թէպէտ լը հայ·
և՛ի գիրըս քոյս ընթեր ցայ·
բայց ոչ երբէք ըզդաստա ցայ·
զի մեղաց գինեաւն արբե ցայ·
Թողի զսահման բանակա նի·
և ըստ անբանից ևս ոչ կա ցի·
զի այնք զօդուստս իւրեանց ընտրեն·
այլ ես ըզիմս ոչ ընտրե ցի·

Օ՛ի զինչ կամեցեալ ես նո ցա.
բնու՛ք քո զկամս առնեն նո քա.
ապա եմ վատ քան ըզնո սա.
զի կամաց քոց չհետևե ցայ.

(Տ՛ր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ա. Յլ արբեալս ըստ գինեմո լաց.
և անառակս անառա կաց.
ո՛չ արարի ըստ քոց կա մաց.
և ո՛չ եղէ յարգօղ շնոր հաց.
Ա. Յսպիսիք գործ՛ք ողբ պատկանին.
և յանո՛ւանն իմ վերաբե րին.
ո՛չ արարի զայնս բընա ՛ինն.
այլ՛ի քաց Քրդի ըզ նո սին.
Ա. Յսպէս առ՛ երդ իմ երկնա ՛որ.
անամօթս եղէ յանդգա ՛նոր.
առ շնորհս քո գըտայ պարտա ՛նոր.
և առ անո՛ւանն իմ մեղա ՛նոր:

(Տ՛ր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Վ՛ասանզի ծառայ քեզ ՛ոնդր եմ.
բայց ըզ կամըս քո ո՛չ առ նեմ.

այլ զիս գերողին հետև եալ։
ըզ հրամանս նորա կատա ըեմ։
Ըղ չնորհըս քո ընկալեալ եմ։
այլ ըզնոսա ես ոչ յար գեմ։
սակայն երբեմն եթէ յար գեմ։
ընդից և փառաց վաճա ռեմ։
Ի քէն առաջնորդ կացու ցայ։
Ի քոց ժողովըրդոց վե րայ։
բայց ոչ յուղիս քոյս ըզնո սայ։
այլ Ի ռահըս էարին տա րայ։

(Տր ողորմած զմեղս իմ քաւեա։
քանզի արդարև քեզ մե՛։)

Ուստի ժանտս և թըշնամա կան։
լըցեալըս մեղօք զանա զան։
Նախատելիս յամենե սեան։
և պարտաւորս Ի մէջ մարդ կան։
Կամեցեալ զախտս իմ գարշե լի։
գըրեմ արդ յանկինկ յարձա նի։
Թողում ինձ յիշատակ էա րի։
առ գալոցսըն ողբ ըզ կը նի։
Այլ տարակուսեալ մըտա ծեմ։
զանթիւն մեղս իմ զորս գործեալ եմ։
զան

Թէ յայնց արդեօք զիրսըն գըրեմ.
առ այս շուարեալ ես ոչ գի տեմ.

(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե".)

Օ՛ի անուամբ ծածապաշտ եմ.
քեզ հաճելեօք զքեզ ոչ պաշտեմ.
յածդ իմ հաւատացեալ եմ.
բայց ըստ հաւատոյս ոչ գործեմ.
Յանուանէ քո Կ՛ոչ որ իմ.
քըրիստոնեայ յար անունա նիմ.
սակայն ըստ պաշտաձի ան ճանս.
ես անամօթըս ոչ վա րիմ.
Պաքէն եմ իսկ պարտա կան.
կարի չարաչար սատակ ման.
զի ահաւորի քուէդ ան ճան.
լինիմ պատճառ հայհոյու թեան:

(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե".)

Օ՛ ողբեգրուԹիւն զոր ես առի.
յաւուր ծնընդեանն աւազա նի.
որով եղէ լուսոյ որ դի.
չարեօք իմովք զայն կորու սի:

Ի զ սրբութիւնըն կուսա կան·
ի ժամ յաստիճան առու թեան·
որ ուխտեցի պահել ես զայն·
եղծի ի մեղըս զանա զան։
Ի զ շընորհ քահանայու թեան·
զոր ընկալայ եաս անար ժան·
ոչ պահեցի ըստ կամաց քոյ·
այլ աղտեղեցի յախտս յանց ման։
(Տ՛ողորմած զմեղս իմ քաւեա՛·
քանզի արդարև քեզ մե՛։)
Օ՛ մեծութիւ այսորիկ ան հման·
զոր ըստացայ ինձ յոյժ պի տան·
զայն արարի ես անպի տան·
երկիւղ շնորհաց վաճառա կան։
Ի՛ յանձ և զայըս պէս պէս քա րիս·
պարգևեցեր անպատկա նիս·
ըզ հոգեկանս և զմարմնա կանս·
ժանտացուցի զայնս ի չա րիս·
Վոխանակ զայնս իմանա լոյ·
և զտրի՛ողէդ գոհանա լոյ·
ըստ հաճոյից քոյ պահե լոյ·
զհակն արարի ընտ յիմարե լոյ։
(Տ՛ողորմած զմեղս իմ քաւեա՛·
քանզի արդա՛։) ԺԱ՛. 161

Ես ուսուցիչ անունս կո էի.
քայց ոչ գիս ոչ գայլս ուսու ցի.
աղ Համեմիչ անունս ասի.
ոչ գիս և ոչ գայլս Համե ցի
Ոդս անուն իմ Համանուշա նի.
ոչ գիս և ոչ գայլս լուսե ցի.
բրժիշկ անունս իմ յորջոր չի.
ոչ գիս և ոչ գայլս բուժե ցի
Վհետ անունս իմ վերաձայ նի.
ոչ գիս և ոչ գայլս դիտե ցի.
Հովիւ անունս իմ առա դրի.
ոչ գիս և ոչ գայլս Հովուե ցի.

(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեաւ.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ծորմէ յայտ է անկարծա քար.
որ ոչ ինձ եմ լեալ քարե ըար.
և ոչ այլոց ըն օգտա կար.
այլ կեցեալ եմ անպիտա քար.
Որոց որ զբարիս չարա րի.
Թէ զբարիս և ոչ առ նէի.
յայնժամ Թերևս էր այն քա րի.
և սակաւիկ մեղադրե լի.

Այդ այնց զերկ չարիս արա րի.
Ինն՝ զի զբարիս ոչ ուսու ցի.
Երկրորդ եղե ցուցակ էա րի.
ուրեմն եմ կըրկնապատժե լի:

(Տր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛ս:)

Իսկ նոքա ինձ չարարա րիս.
արարեալ են միշտ ըզ բա րիս.
ըստ ուսուցչէն պատուիրելով զիս.
տալով զպէտս իմ և ըզ կա րիս:
Ուրեմն այնք են արդարք քանզիս.
զի ես այնց արարի զչա րիս.
Նոքա հատուցին ինձ զբա րիս.
այս և ես մի պատիժ ա՞ ռիս:
Ո՞հա ՚ի ստորևուստ պատ մեմ.
զբարեացըն զորս յոյց առեալ եմ.
ոչ թէ սակս բարերարու թեանցս.
այլ զի կարգիւ քահանայ եմ:

(Տր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛ս:

Ո՛վ ՚ի ըստ կամաց քոց հաճե լի.
Թէպէտ զնոսա ոչ ուսու ցի.

սակայն յորոց զարդիւնս առի.
և կոչեցայ ռաբբի ռաբբ
Օ՜ի ըստ անուանս իմոյ աղի.
Թէպէտ զայնս ոչ համեմ ցի.
այլ ըստ իսկապէս համեմ չի.
՚ի նոցանէ զպատիւս առի.
Օ՜ի ըստ անուանս իմոյ ըս ոյ.
Թէպէտ ոչ լուսեցի ընտ հո գ ոյ.
սակայն յորոց մեծարե ցեալ.
ընկալայ ըզ փառս ըստ մարմ նոյ.

(Տ՚ր ողորմած զմեզ իմ քահանայ.
քանզի արդարև քեզ մե՚.)

Օ՜ի ըստ անուանս իմոյ բժըշ կի.
յախտից մեղաց Թէ չքաւ ժէի.
բայց ըզ վարձս իմ պահանջե ցի.
անպակաս ՚ի նոցունց առի.
Օ՜ի ըստ կամաց քոց դիտո ղի.
՚ի չարեաց ոչ զգուշացու ցի.
այլ ըստ զգուշացուցանո ղի.
՚ի նոցանէ ըզ վարձս առի.
Օ՜ի ըստ կամաց քոյին հով ուի.
Թէպէտ վնոսա ոչ հովուե ցի.

բայց զկաթն և զասրն և զայլ հասն
իմ. հանապազ յայնցանեաց առի.

(Տ՛ ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Տ՛ յայնց բանից զորս ասա ցեր.
և զհովիւաց ամբաստանե ցեր.
արբեալս մեղօք ոչ սթափե ցայ.
որ ընպառնալեօք սատե ցեր.
Ահե հովիւքըն ցանկ կան ՚ի քուն.
բայց զհասն առնուլ միշտ են ար-
թուն. զկաթսըն կըթեն զգերսըն
գենուն. և որոց զասրըն ըզգենուն.
Բայց զկորսաելսըն ոչ խընդրեն.
զվիրաւորեալսն ոչ բըժշըշ կեն.
ըզ նիհարըն ոչ դարմա նեն.
և ըստ ամենայնի անհոգք են.

(Տ՛ ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ուստի զնոսա ես դատե ցից.
բարկութ՛ իմով պատժե ցից.
և ժողովըրդեանըն ի՛ մու.
՚ի բարուքիւնս այց արա ըից.

Պ՝իտաց և՝ առնեմ ըստ նո ցին.
որք ըզ ժողովուրդս իմ կե րին.
և՝ի մեզաց ո՛չ դարձու ցին.
այլ յանօրէնութիս Թո ղին.
Ցորըս եթէ մեռան նո քին.
և կորեան իսկ հոգիք նո ցին.
ես յայնժամ՝ի ձեռաց դի տաց.
պահանջեցից զարիւնս նո ցին.
(Տր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ընագորուն և այր իսիստ եմ.
այնքան միանչ զի բնաւ ո՛չ յի շեմ.
որ՝ի քոյդրդ ժողովեր դոց.
ըզ բարիսըն զորս առեալ եմ.
Ցանդրգնագոյնս և յամա ռեմ.
Հովո՛ւապետիդ զի ո՛չ լը սեմ.
որ պատո՛իրես միշտ ինձ սաս տիւ.
զի զհօտս քո նախանձամի ցեմ.
Ո՛վ՝ի կամ վասըն բարեաց նո ցա.
զորս արարեալ են ինձ նո քա.
կամ սակս ահի տեառնըդ նո ցա.
առնիցեմ այնց զբարիս զո նեա.
(Տր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ո՛վ արդ ես անարժանս պատուոյ.
արժանեաց իմոց արտա քոյ.
Թէ ոչքան պատուեցայ ի քէն.
զայնս ոչ դիտեմ ընտ յիմարս լոյ
Ի փորձուածեանց երևե լեաց.
և յաներևութից չա ըեաց.
արդեօք ի քանիցըս քա նեաց.
փրկեալ ես զիս աղբիւր բարեաց.
Բայց ես արբեալ դինեաւ մեղաց.
ոչ իմացօղս քոյ երախ տեաց.
արհամարհեալ եմ ըզ տէրդ իմ.
փոխանակ գոհատրութ Թեանց.

(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛ս.)

Ո՛վ այսուհետ իմ մըտածե լով.
խըղճիւ մըտացս տագնապե լով.
և՛ի խորհուրդս իմ խոկա լով.
սարսիմ և սոսկամ դողա լով.
Եթէ ոչքան պատժոց և տուգնաց.
ոչքան տուժից և տանջա նաց.
պիտի դառըն չարչարա նայ.
արժանի եմ առանց կար ծեաց.

Ա՛է թէ միայն վանդ իմ մէ ղաց.
այլև յաղագս այլոց մարդ կանց.
որոց եղէ պատճառ չա բեաց.
և կորուսիչ նոցին հո գեաց։
(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)
Քանզի թէ ես քանոնս ինչ նին.
թիւրեալ լինիմ գործովք չա րին.
ապա ո՞րքան նոքա թիւ րին.
որք ինև քանոնեալք լի նին.
Լո՛ւռ եթէ քահանայ լի նիմ.
և կարգաւո՛ր կերպարա նիմ.
ի ձեւս գիտողաց երևի՛ իմ.
բայց քան զառաւիկ անկարդ վարիմ։
Ա՛պա որք ինձ աշակերտ տին.
որքանաքար անկարդ լի նին.
ուսնելով զիս Թիւր օրի նակ.
՛ի պէս պէս չարիս հաստա տին։
(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)
Օ՛ ի թէ ես որ ուսուցիչ եմ.
ժողովրդոց խըրատիչ եմ.

ըզ յարուքիս նախ ես առ նեմ.
ապա այլոց ուսուցա նեմ.
Լակ զարուքիս քնաւ ոչ առ նեմ.
և ոչ այլոց ուսուցա նեմ.
և կամ թէպէտ ուսուցա նեմ.
այլ նախապէս ես ոչ առ նեմ.
Արեմն քանի՞ պատիկ առ նեն.
զայս չար գործս իմ զոր տեսանեն.
որոց պատճառ և զիս դը նեն.
նոքա որք իմ աշակերտք են.

(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ա՛րդարև յիմարեալ լի նիմ.
որ զմեղս այսպէս յանձինս ունիմ.
զայնս արտաքսել զհոգս ոչ տանիմ.
զի ՚ի նոցունց զերծանիլ ցիմ.
Ա՛յլ հեռևեալ և՛ս ժողո վեմ.
զայնս առ սոսա բերեալ կու տեմ.
զմեղս ՚ի վերայ մեղաց դի զեմ.
որովք զհոգիս կորուսա նեմ.
Ա՛սէն զի յայլս փոյթ ներկատեմ.
զանկարգութիւնսն տեսա նեմ.

Օ՜ր
գարշելի և յոյժ զազրա լի.
Ի սակ ի՝ ներքուստ անարդե լի.
արտաքուստ եղէ պատե՛ր լի.
Ըստ բըռեցեալ գերեզմա՛ն նի.

(Տե՛ր ողորմած զմեզ իմ քահե՛ա.
քանզի արդարև քեզ մե՛".)

ըստ խաբեբայ կեղծաւո՛ր րի.
իակ ի՝ ներքուստ չարութե՛ք լի.
յարտաքուստ երևեալ բա՛ր րի.
Սակայն եմ մոլեգոյն մո՛ր լի.
զի հաճաւոյ թէ եմ յիրա՛ն ի.
որ տեսանէ իսկոյն խա՛բ ի.
այր երկիւղած և յոյժ բա՛ր րի.
Զևանամ ես առաքի՛ նի.
ուստի երբէք զես ո՛չ սաս տե՛մ.
չարագործ զես բնաւ ո՛չ կարծե՛մ.
և իբրու թէ ո՛չ տեսա նե՛մ.
Իակ զյանցանս իմ անփոյթ առնե՛մ.

(Տե՛ր ողորմած զմեզ իմ քահե՛ա.
քանզի արդարև քեզ մե՛".)

զորըս և չարագործ կո՛ չե՛մ.
այնոցիկ վասն յանդիմա՛ նե՛մ.

Ո՛ր զործեցի զայսրա նօք.
աչօք իմովք և ականջօք.
Հոտոտելովք՝ ճաշակեմ լեզուօք.
լեզուաւն նաև շօշափեմ լեզուօք.
Ամենայն անդամօք մարմ նոյս.
համայնիւք զօրութիւք Տո գոյս.
և ջար շարժմամբք մըտաց իմոյս.
(Տէր ողորմած վեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Տէր իմ առանց երկբայու թեանց.
ծանեայ զի եմ գործօղ մե ղաց.
արարօղ անօրէնու թեանց.
սակայն ո՛չ ըստ հասարա կաց.
Ո՛վ եմ գըլուխ մեղաւո րաց.
և՛ի դասս այնց յանցաւո րաց.
որք ունին ըզ մեղս մահա ցու.
և զարտաքոյս ապաշխար մանց.
Ո՛րք աստ պատճառք են այնց մեղաց.
զի ուստերին աշակեր տաց.
և թէ ինքեանք մեռանիմ ցին.
երթան ըզկնի բերքըն սեր մանց.
(Տէր ողորմած վեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.) 171

Ո՛վ յորժամ եղէ պատա նի.
ո՛չ ըսկըսայ առնել զբա բի.
կատարեալ եղէ ընտ հասա կի.
բայց գործովք ըստ անկատա բի.
Ո՞ւրեք ծերուԹեն ծաղկե ցայ.
իսկ ըստ բարուցըս եմ տը ղայ.
զի՛ խոստովանմամբ ո՛չ ծաղկեցայ.
ապաշխարմամբ ո՛չ պըտղե ցայ.
Այ՛ժ այժմ ՚ի դուռն գերեզմա նի.
Հասեալ կամ ես չարուԹիք լի.
գըրեմ ըզ կիրս իմ գարշե լի.
սակայն անձն իմ քնաՀ ո՛չ օգ տի.

(Տէր ողորմած զՄեզս իմ քաՀեա՛.
քանզի արդարև քեզ մե՛ս.)

Ո՛վ ՚ի ո՛րքան իրք յաշխարհիս են.
Նոքա ոչք նիւԹք լինիլ կա րեն.
գըրչաց՝ մելանաց՝ և քար տից.
կարծեմ եԹէ բաՀականք չեն.
Ո՞ւրեք ըզ կիրս իմոց մե ղաց.
բովանդակել ընդ սահմա նաց.
տանօղ լինիլ պարագրու ԹեամԲք.
աղէտից իմայնոց բազ մաց.

Տ՛ր արդ զյանցանս իմ յոդնագին.
խոստովանեցայ ըստ բոլոր ըրին.
բայց իւրաքանչիւրն ըստ մա սին.
դու պարզապէս գիտես զնո սին։

(Տ՛ր ողորմած զմեզ իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ուրեմն կոծօղք են ինձ պէ տոյ.
վասն իմ զողբըս յօրինե լոյ.
որով շարժեալ իմ յարտա սուս.
լալ զդառնութիւն անձինս իմոյ.
Վասն ըստ մարդարէին եր գոյ.
ո՛տայր ըզ ջուր իմոյս գլո խոյ.
աչացս զաղբիւր արտասուե լոյ.
ողբալ զոգիս ըստ մեռե լոյ.
Ար ե՛ չարասէր մարմնոյս կապեալ.
յայսքան ամս եղև գործակ ցեալ.
զօրէն խոզի միշտ լըճա ցեալ.
կըրկին ընդ տիղմըս թաւա լեալ.

(Տ՛ր ողորմած զմեզ իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ա՛ստուած տըւօղ կենաց իմոց.
վասն այնչափ բարերարուե ցոց.

Թէպէտ պարտիմ ես ընդուն նոցս.
Ծառայել քեզ ըստ կամացդ քոց
Այլ արդ միայն սակս այսր բուռոյ.
Եմ պարտական տեառնըդ իմոյ.
զի ետուր ինձ զիմաստուն Թիւն.
զիս և զայլս ուսուցանես լոյ
Օ ժողովուրդս քո զոր փըրկեցեր.
Հաճ՚ատացեալ ինձ յանձնես ցեր.
առ՚ի յօրէնս քո միշտ պա հել.
ուսուցանող զիս կացուս ցեր.
(Տ՚ր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)
Իբրև ամենագէտ տէրդ իմ.
տեսեր զի ըստ կամացդ ո՛չ շահիմ.
ո՛չ զիս և ո՛չ զժողովուրդ քո.
այլ չարին կամացն հետև իմ.
Յայնժամ զիս անտես արա ըեր.
և՛ի խնամոցդ անջատես ցեր.
ուստի յայս փորձուիս ան կայ.
որ է վերջնոյն առհաւատ չեայ.
Որում իբրև վըտանգես ցայ.
վը շտացայ և սրբ՚ացես ցայ.

Ի քնոյն վեղաց իմոց զար Թեայ.
յարբեցու Թեց ըմբափեր ցայ.

(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե".)

Ասաի լալով ասեմ աչա.
ած և ետր այժըմ ծա Նեայ.
զի արդարութիւն դատես ցայ.
և իրաւամբ խոնարհես ցայ.
Քանզի զբարիս քո ընկա լայ.
վայելեցի և յըղփա ցայ.
բայց զայսոսիկ ոչ իմա ցայ.
և ըզ տէրոէդ ոչ գոհա ցայ.
Ո՞ւր՝ ի քէն ապրստամբեր ցայ.
և Թըշնամանդն հեռևեր ցայ.
արարի ըզ կամըս նո քայ.
և միշտ ծառայեցի նըր մա.

(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե".)

Ո՞. յաոս մեղանչելով մե զայ.
բարերարիդ իմոյ յան ցեայ.
յոյժ պարտաւորս առ քեզ դէր տայ.
և առեալ իսկ յայտներ ցայ.

Յաւիտ ըս յայտնիկ չարու թեց.
յորս կայի ներ մոլորու թեց.
Հայեցար յիս ըստ գթութ թեցդ.
և քաղցրացար ընտ ողորմութեցդ.
Որ միշտ ներես յանցաւո րաց.
զի չկամիս զմահ մեղաւո րաց.
այլ զդառնալն այնց ի կա րեաց.
և զկեալսըն նոցին ան ձանց.
(Տէր ողորմած զմեզ իմ քաւեա՛.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ասաի խնամոք առիս դար ձար.
եկեալ սիրով յիս ի րձե ցար.
յաթոռ ողորմութեց նըս տար.
ոչ և կաս նըստեալ աստ յար.
Ո՛ ծառայս կոչեցեր տիրա քար.
ըսկսար քընել զիս Հայրա քար.
ի դատել ողորմածա քար.
առնուլ յինէն զգործոցս համար.
Ի՞նչ ձեռըն երկուց միջնոր դաց.
Հետևողաց միշտ քոց կա մաց.
իբրև թէ սըրբոցդ օրի նաց.
նաև իմոյս խըղճի մը տաց.
(Տէր ողորմած զմեզ իմ քաւեա՛.
քանզի արդա՛.) ԺՒ. 176

Ողովք ՝որդ իմ հարցափոր ձես.
այժմ ըզ ծառայս վատ և աչ սես.
վասըն ընորհաց քոց քանքա րին.
զոր և՛ի տեառնէդ առի ես:
Ով՛ զքանքար ընորհաց զոր դու
առեր. ըզնա տարեալ շահեցուցեր.
թէ՛ ՝ի մոռացմունս քոյս թափու-
ցեր. զհամրս մրմնոյդ կատարեցեր:
Ո՛ ժողովուրդս իմ զորս դընեցի.
և քեզ ուսուցչիդ յանձնեմ յի.
ուսուցեր նոցա ըզ քա րի.
կամ շահեցար ըզ քոյդ Տր պի:
(Տ՚ր ողորմած զմեզս իմ քաՀեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛՛:)
Ա՚ստ ահաբեկ տարակու սիմ.
զի հեշտասէրս ո՛չ նրմա նիմ.
քանքարաշահ ծառայից քոց.
զի համարձակ առ քեզ մատ չիմ.
Տալ քեզ զքանքար քո զոր առի.
հանդերձ շահիւքն զորս յաՀե լի.
յորմէ կոչել հաՀատա րիմ.
աղնիւ ծառայ իմ և քա րի:

Օ՛ ի որովհետև դու ան սուտ.
մըտերիմ եղեր սակա Հուտ.
ըզ քեզ բազմաց ետր կացու ցից.
յուրախուն տեառըն քո մուտ.

(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Ա՛յլ եմ ըստ այնըմ ծա ասային.
որ Թագուցի զքանքար քոյին.
բայց ոչ ասեմ ըզ բանս նո րին.
տեառնըդ իմոյ զըրպարտո ղին.
Ա՛յլ լինիմ ես ափիբե րան.
որպէս անաստուն և ան բան.
ամենևին անպատաս խան.
ոչ ըստոր և ոչ բացայ տան.
Վ՛ասնզի երկուքն և զիս պարտեն.
և պարտաւոր կացուցա նեն.
սաստիկ պատժոց և տանջա նաց.
և սատակման արժան առ նեն.

(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛.)

Բայց զմին յերկուցն խըրև ընտ
րեմ. ըզբաց ասելն պատե՛հ վարկեմ.

զի արդարև զտաղանդն ընոր Հայց.
շահեցուցեալ ես իսկ ոչ եմ։
Ուրեմն ես իսկ յանցաւոր եմ.
զի թէ չեմ մեղաւոր ա սեմ.
ըզ բանըս քո՝ ես ստուտ առ նեմ.
զոր ՚ի գերդաց քոց լըսեալ եմ։
Իսկ թէ ըստոյգ խոստովա նիմ.
թէ ար ըզ մեղս բազումս ու նիմ.
ես արդարև հաճատա ըիմ.
գըթութիւնք Թողուլ ըզ մեղս իմ։
(Տը ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե"։)
Ուստի յայսց բանից յորդո ըիմ.
ճըշմարտապէս խոստովա նիմ.
առաջի քոյ ըզ յանցանս իմ.
զորս Թողուլ ՚ի քէն ակնու նիմ։
Ոչնմեղ ասել զիս ոչ կա ըեմ.
քանզի կանանցածինն մարդ եմ.
և ուներեալ մեղացս իշ մոց.
գործօղս՝ զայլ ոք ոչ պատճա ռեմ։
Ոչ ծառայն այն հեշտա կեաց.
որ ըզ տաղանդըն քոց ընոր Հայց.
վա-

վ՞ս հեղգուհեն իւր ոչ յար գեաց.
և զառատ արդ պատճա ռեաց։

(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)

Տէր իմ թէպէտ գործովք չար եմ.
պէս պէս մեղօք լնանեցեալ եմ.
քան զ՚ծառայն քանքարա գաղ.
սակայն զբանս Ն՚ոչ ա սեմ.
Օ՚ի մի՛ զՆրդ իմ բարկացու ցեց.
յարդարադատուԹի ա ծից.
պարտեցեալ ես յիմոյ բա նից.
զ՚ն նորին կիրսբն կըրե ցեյ։
Ա՚յլ ես ասացի և՚ս ա սեմ.
յայսոսիկ բանս զորս ըստեղ ծեմ.
Թէ Ն՚ր՝ ես յոյժ պարտաւոր եմ.
զի զքեզ առիս դուԹ շարժիցեմ։

(Տէր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)

Ա՚ևս ընտ մարդարէին դաւ Թի.
խոստովանիմ զըղջմամբ սըր տի.
Ն՚ր քեզ միայն մեղանչե ցի.
զչար առաջի քոյ արա րի։

Աչպա ըստ ողորմութեդ մե ծբ.
ողորմեա ինձ Աստ քա րբ.
և ըստ գթութեդ քումդ բազ մի.
թող զանօրէնութիւնս կա րբ։
Որոց առաքել զիս լը ևա.
յիմոց մեղաց զիս սբ ա րա.
զի՞ ես ինձէն անօրինե ցայ.
առաջի իմ մեղքըս միշտ կայ։
(Տր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)
Ա՛յլև ըստ այնըմ ծառային քոյ.
պարտապանին բիւր քանքա րոյ.
զնորդ աղաչեմ ձայնիւ լա լոյ.
երկայնամիտ առիս գո լոյ։
Քանզի ներելով քով կե ցեց.
խոստովանութիւ գործե ցեց.
զըղջմամբ և ապաշխարու թիւ.
ունիմ ըզ յոյս զի Հատու ցեց։
Ասյց Հայցել Համարձակե ցայ.
զայս և պարտաւորս քո ծառայ.
զի ըստ օրինակի նո րա.
և զիս ՚ի պարտուցս ազա տեա։
(Տր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։) 181

Ո՜ի ոչ ըստ խընդրոյ նո ըայն.
Էղեր երկայնամիտ առ այն.
զի վաստակեալ՝ի յապա գայն.
վըճարիցեր քեզ զամե նայն։

Ա՜յլ ըստ բարուց քոց բարե ըար.
Նոյնժամայն՝ի նա գըթա ցար.
՝ի կապանացն արձակե լով.
Թողեր և զխոխըն ձրիա բար.
՝Նոյնպէս և այժմ առիս գը թած.
և քաղցրացեալ ինձ ողոր մեա.
՝ի կապանաց զիս արձա կեա.
զպարտս իմ մեղաց թող և քաւեա.

(Ցր ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)

Ա՜յլ ըստ այլոց մեղաւո րաց.
որք ասացին ըզ մեղս իւ րեանց.
քաւեցեր զայնս՝ի յանդա նաց.
քաւեա և զիս յանթիւն չա րեաց։
Ո՜ի յորժամ՝ի նոսա հայիմ.
ոչ սոսկացեալ յոյժ զարհու րիմ.
քանզի բազումք են և ծա նուկք.
զորս և տեսեալ յուսահա տիմ.

Լ՛թէ արդեօք զայրքան մեղս իմ.
Ներեալ թողո՞ւ ինձ ած իմ.
զի ես ՚ի նոցունց մաքրի ցիմ.
և փըրկուԹեան հասանի ցիմ։

(Տ՛ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)

Տ՛ իմ Թէպէտ ես այսքա նեօք.
սաստկագունիւք տըրտմեցուցչօք.
տըխրեցուցի զիս արժա նեօք.
յուսահատեցուցանո ղօք։

Ո՛րև յիրաւի տըրտմե ցայ.
և յանել խորս մըտաց ան կայ.
մինչ զի յիմմէ փըրկուԹե նէ.
որպէս Թէ յուսահատե ցայ։

Ըստ դաւԹի աղքային հե զի.
որ մեղանչմանն խըրոյ զկը նի.
ոչ կամէր իսկ մըխիԹա րիւ.
միշտ կայր ՚ի տըրտմուԹե մե ծի։

(Տ՛ողորմած զմեղս իմ քաւեա.
քանզի արդարև քեզ մե՛։)

Այլ ոչ կամիմ յայսմիկ մը նալ.
և՛ի յուսահատուԹեան կալ.

որով Թըշնամւոյն տեղի տալ։
և զիս ի կամս նորին որ սալ։
Ա՜յլ ըզ յոյսըդ մեղաւո բաց։
և զապահէնդ նեղաւո բաց։
յիշեմ որպէս դաւիթ ա՛ սաց։
և լինիմ ուրախ Թարց կար ծեաց։
Ա՛յաւ ասեմ անձինս ի՛ մոյ։
Թէ էր վասըն մեղացըդ քոյ։
պատճառ լինիս քեզ տըրտմե լոյ։
և ինձ խառնվեցուցանե լոյ։
(Տը ողորմած զմեղս իմ քաւեա։
քանզի արդարև քեզ մե՛։)
Ա՛ն կամ ո՛վ դու Թըշնաւառա կան։
վասըն մեղացըդ մեծու Թեան։
մի՛ մատնիր յուսահատու Թեան։
որ է պատճառ քոյդ կորըս տեան։
Ո՛վ ի մեծու Թի՛ մեղաց քոյին։
յողորմու Թի՛ն աստուա ծային։
է՛ որպէս կայծ մի հը րային։
առ ծովըն մեծ անդրն դայինն։
Ա՛ւրեմն առ ա՛ծ քո յու սա՛։
խոստովանեա զմեղս քո նը մա։

զի քաւիչ մեղաց քոց է նա։
և փրկիչ նեղութեանդ ներ կայ։
(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա։
քանզի արդարև քեզ մե՛ւ։)
Տէր ահա սրբոջ զօրա ցեալ։
յողորմութիւն քո յուսա ցեալ։
՚ի գթութիւնդ ապաւի նեալ։
եղէ տրկարս յուսաւո րեալ։
Նայեաց կըրկին այսու սով։
զի մեծաւ ողորմութէ քով։
և բազմաւ գթութէըդ քով։
Թողեաս ըզ յանցանս իմ լով։
Որպ Թողեր մեծի դաւ Թին։
անառակին՝ մանա աէին։
մաքսաւորին՝ աւազա կին։
այլոց բազմաց նմանեաց նո ցին։
(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա։
քանզի արդարև քեզ մե՛ւ։)
Օ՜ որս յիւրեանց մեղս ոչ մեռու ցեր։ և յուսահատ ոչ կորու սեր։
այլ ընտ կամաց քոց զըղջացու ցեր։
և ապաշաւմամբ կեցու ցեր։
Պա

Այսպա և այժմ զքեզ աղա էեմ.
որ քան զնոսա մեղաւոր եմ.
սակայն զըղջմամբք նըմանի ոչ եմ.
այլ միայն ձայնիւ նոյ գո էեմ.
Օ՛ի վա արդեանց չարչարանաց.
և խաչի քոյ փայտին կե նաց.
սակըս մօր քոյ մեր պարծա նաց.
և սըրբոց քոց Համօրի նաց։
(Տէր ողորմած զմեզս իմ քաւեա.
յայսց փորձուեց զիս ազատեա։
Զայս կենա՛ի կամըս քոյս պահեա.
և անդ ընդ սըբըս քո դասեա։
Ո՛րանզի դու ես քաւիչ մե ղաց.
և ազատիչ նեղաւո րաց.
պահպանիչ ըստ քոյոց կա մաց.
և պարգևիչ անճառ փա ռաց։
Նո՛ք քեզ Ա րդւոյդ բարերա րի.
և նո՛ր Հօր քոյ մարդասի րի.
Հոգւոյդ սրբոյ խընամո ղի.
փառք և պատի՛ւ յինէն տա ցի։
Որանզի քեզ նո՛ր Երրորդու թի.
վայելեն փառք և գո հու թի.

պատիւ և օրհնաբանու- թիւ.
պաշտօն և երկրպագու- թիւ.
Ա. յժմ և յաւուրս անզրաւականս.
և յաւիտեանց յաւիտեան. Ամէն.

* Գլուխ ԺԹ. *

* Յորմէ նէղեցեալն ինքնիւրէ յանկասքէ
Աղերսագրութենէն զաւուրն հոգւոյ իւրոյ և
շէյնորէ՛ի նէղութեան։

Եւ Հայր ամենայ կալ.
որ միշտ կամիս խընդրոյ
զաց տալ. վասըն սըքյն
Աբրհմ. ըզպաղատանըս իմ ընկալ։
Ամենակալ Արդ Աստ ճաճ.
որ գըթածդ ես և ողորմած.
սակըս մեծին Իսահակ կայ.
արդ կատարեա զիմս խընդրըճաճ։
Ամենակալ Աստուած Յո գիւ.
որ զմահ չկամիս մեղաւո րի.
վասն Յակոբայ քոյ ծա ռայի.
կեցո զիս ի վըշտաց աս տի։

(Հայցեմ՛ի քէն զմեղս իմ քաւել։
՛ի նեղութեան զիս փրկել։)

Տր միաբուն և եռանձ նեայ.
աստուած մեծին աբրահա մայ.
իսահակայ և յակո բայ.
և արդար զաւակաց նո ցա:
Ընդարձէ երկնից վերնա կան.
նաև երկրի ըստորնա կան.
և այլ զարդուցըն զանա զան.
ամենից որք ՚ինոսա կան:
Որ և բանիւդ զծով կապե ցեր.
անճամբդ փակել զհորս կնքեցեր.
յերեսաց ահի զօրու թեանդ.
զամենայն ինչ դողացու ցեր:
(Չայցեմ ՚ի քէն զմեղս իմ քաւել.
՚ի նեղուէս զիս փրկել:)
Ստեղծող դասուց լուսեղէն նաց.
գոյացուցիչ հողեղէն նաց.
է անբաւ մեծ վայելչու թիւն.
քոյոյ սրբութեըդ փա ռաց.
Ընդկուժի քո ըսպառնա լեաց.
սաստիկ է մակ մեղաւո րաց.
է անչափ և անքընը նին.
ողորմութի քոց աւե տեաց:

Հանգէ դու՝ որդի իմ քարձրեալ·
միշտ դիմաս երկայնամէ տեալ·
լինիս քաղցած ողորմու թեամբ·
առ չարիս մարդկան զըղջա ցեալ·
(Հայցեմ՝ի քէն զմեզս իմ քաւել·
ի՛ներդուիս զիս փըրկել·)

Ո՛վ ուղիղ դու դատե ցեր·
զապաշխարանս զի ոչ է դեր·
վն արդարոցն զորս ընտրե ցեր·
և քեզ պաշտօնեայս արա րեր·
Ո՛ բրահամուն՝ իսահա կայն·
և զոր սիրեցեր յակո բայն·
նաև վասն այլոց արդա րոց·
այնոցիկ որք քեզ ոչ մե ղան·
Ո՛ յիւ վնըն իմ եդեր լոյ նա·
զի ես մոլեալս առ քեզ մե ղայ·
աւելի քան զաւազ ծո վու·
և անօրէնութեամբք լը ցայ·
(Հայցեմ՝ի քէն զմեզս իմ քաւել·
ի՛ներդուիս զիս փըրկել·)

Ձեմ արժանի ես Հայի լոյ·
զբարձունս երկնից տեսանե լոյ·

Ա՜յժմ և յաւուրս անզրաւականս.
Ի յաւիտենից յաւիտեանս
Ամէն.

Յայդ դըպուեց ահա կըրկ նեմ։
Եւ մաղթանաց ըզ բանս հիւ սեմ.
քանզի քաւիչ մեղաց իմոց.
առանց կարծեաց զքեզ ճանաչեմ։
Յաղագս որոյ առ քեզ դի մեմ.
Ըստ անառակին մեղայ դո չեմ.
Ըստ մանասէին զնոյն երկրորդեմ.
մեղայ ետր քեզ մեղայ ա սեմ.
Ի մեղուցեալ ծառայս գը քա՛.
պարտաւորիս տէր ողոր մե՛.
Թո՛ղ ինձ զմեղս իմ այլ և քա ՛նե՛.
յայս նեղուԹ ՚էս զիս փրը կե՛։

(Հայցեմ ՚ի քէն զմեղս իմ քաւել.
՚ի նեղուէս զիս փրկել։)

Ի բիսոս Ա՜Ջ անօրհա կալ.
արդ զաղաչանըս իմ ըն կալ.
զի ՚ի քեզ է ապաւի նեալ.
անձըն իմ կապանաւո քեալ։

Յաղթօղ զօրուքէ խաչին քոյ.
պահպանեա զիս և զօրա ցոյ.
զի զայս տարայդ համբերու քէ.
ըստ փըրկուքերդ քոյ յոյ սոյ:
Ո՛չ հրեշտակ խաղաղու թեան.
առաքեա՛ ինր ինձ պահա պան.
զի ըզ տըրտմեալս ըսփոփես ցկ.
պահելով յանխըռովու թեան:
(Հայցեմ՝ի քէն զմեզս իմ քաւել.
՝ի նեղուէս զիս փըրկել:)
Ո՛վ ինբ Տէր հօր համա գոյ.
ինր ինծ փըրկուքեան իմոյ.
մըխիթարիչ տըրտմեցեր լոյ.
և ազատիչ նեղեցեր լոյ:
Ո՛ր մարդասէր ես և գըթ քաճ.
երկայնամիտ և ողոր ճաճ.
զըղջանաս առ չարիս մարդ կանց.
որպէս թըմբիչն հինանդա տաճ:
Ո՛ր զմահ չկամիս մեղաւո րաց.
և ո՛չ զկորուստ յանցաւո րաց.
այլ զդարձս նոց յուղեաց չա րաց.
և ըզ կեանըն ըստ քոց կա մաց:
(Հայցեմ՝ի քէն զմեզս իմ քաւե՛:)

Տէր Յիսուսիկայ և եզա բուն.
մի գոյ և մի ածու Քրիւն.
որ տաս մեզայց ըզ Քողո Քրիւն.
և նեղելոց զազատու Քրիւն.
Ո՛հա ըստ մարդոյ զըղջացո ղի.
՚ի մեզայ իւրոց դարձո ղի.
զյանցանս իւր խոստովանո ղի.
և ըստոյգ ապաշխարո ղի:
Ա՛ծ հաճատով զյոյս քո յի շեմ.
և՚ի սըրտի իմում դը նեմ.
զոր ասացեր առ մեղս ցեալս.
զի ՚ի նմանէ երկըսայս ոչ եմ:
(Չայցեմ ՚ի քէն զմեղս իմ քաւել.
՚ի նեղուէս զհս փըրկել:)
Ահ այո՛ ես նոյն ած եմ.
որ ըզ մեզանըս ձեր քա հեմ.
զանօրէնութիւն ըս ջըն ջեմ.
դարձէ՛ք առ իս՝ և ես փըր կեմ:
Ո՛րդ ՚ի յայն յոյս՝ իմ զօրա ցեալ.
կամ առաջի տեառնըդ ան կեալ.
անձամբ իմով խոնարհե ցեալ.
լալով աչօք սըրտիւ բե կեալ:

Ով ողորմելի՛ մեր քեզ մե ղայ.
Մեղայ մեղանչելով մե ղայ.
Վա՜յ այն ղայս պատիժ ընկա յայ.
Յարդար դատաւորիդ ահա:

(Չայցեմ՝ի քէն զմեղս իմ քաւել.
՝ի նեղուէս զիս փրկել:)

Չայցեմ՝ի քէն զմեղս իմ քա ւեա՛.
զանօրէնութիւնս իմ սրբ բեա՛.
՝ի յանցաւոր պատժոցս փրկ կեա՛.
և՝ի յանանցէն ազա տեա՛:
Օ՜ ի դու միայն ես քաւիչ մեղաց.
և մաքրօղ անօրէնու թեանց.
փրկիչ պատժոց յանցաւո րաց.
նաև՝ի յանանցակա նաց:
Քո՜ քեզ ո՛վ տէր Յերրորդու թիւն.
վայելեն փառք և գո՛հու թիւն.
պատի՛ւ և օրհնաբանու թիւն.
պաշտօն և երկրրպադու թիւն:
Ա՜յժմ և յաւուրս անզրաւակնա.
՝ի յաւիտենից յաւիտեան:
Ա՛մէն:

* Դևրևս · ժէ ·

* Յուսո՛ նեղեցեալ՝ ինդրիցէ՛ ի Տէ՛ր զի
յաւուրն նեղութեան՝ ի փութո՛ւ։

Ոյց ինձ Տէր զողորմութի՛ քո.
տո՛ւր զցնծութի՛ փրկուե՛ քո.
զքուրձ տրտմութե՛ յինէն զեր
ծո՛. և զուրախութի՛ ըզգեցո՛։
Աղաչեա՛ զիս՝ ի մեղաց իմոյ.
և լըսե՛ա՛ ի չարեաց սըրտ մոյ.
յայտ փորձութե՛ց զիս ապրե ցո՛.
և լեր փըրկիչ անձինս իմոյ։
Յաւուրս յայսոսիկ նեղու թե՛.
՝ի ձայն լալոյ և հեծու թե՛.
կարդամ առ փըրկօղդ Հանրական.
լու՛ր Տէր և լե՛ր ինձ օգնա կան։

(Տէ՛ր զիս ըզմեղաւորս քաւեա՛.
և ըզնեղաւորս ազատեա՛։)

Թէպէտ չէ՛ պարտ համարձա կել.
մեղաւորիս՝ ի քէն Հայ ցել.
՝ի տըրտմութե՛ց զիս վերծա նել.
և զուրախութի՛ն պարգևել։

Ա՛յլ պարտիմ ըստ ողբերգո ղին.
Հոգալ ըզ մեղս իմոյ ան ձին.
որոյ սակըս գոլ տըրտմա գին.
և ասել ըզ բանըս նո րին:
Ո՞ տայր գըլխոյ իմոյ ըզ ջուր.
աչացս իմ զարտասո՛ւց աղ բիւր.
գիշեր գիշերի օր ա՛ւուր.
լալ ըզ Հոգւի իմ զանմա քուր:
(Տ՛ր զիս ըզ մեղաւորս քաւեա՛.
և ըզ նեղաւորս ազատեա՛:)

Այ՛ն ըստ յոբայ ժըտել պարտիմ.
Եար Քո՛ղ զիս աստ լալ ըզքաւ՛ն իմ.
յառաջքան անդ երթալըն իմ.
ուստի այլ ո՛չ լինի դարձ իմ:
Ըստ այց ամ բանք քոյին.
ուսուցանեն ինձ զՀա՛ւատ տին.
Թէ ոչք աստէն լան և տըրտմ մին.
այլ և վըշտանան և նե՛ղ ին:
Ո՛րովք յիւրեանց մեղաց քա՛ւին.
և՛ի չարեաց սըրբեալք լի՛ նին.
այնք բահայեալք անդ ծիծաղին.
յանանց Հանդիստըն մուծա՛նին:
(Տ՛ր զիս ըզ մեղաւորս քաւեա՛.
և ըզ նեղաւորս ազատեա՛:) 197

Ա կայն խընդրեմ ՚ի քէն բառնալ.
զայն տըրտմու թիւն իմ ունես ցեալ.
որ վասն անհուն մեղաց իմոց.
ինձ եղկելոյս է պատա հեալ:
Հայցեմ ՚ի քէն զայն ցընծու թիւ.
և զայնպիսի ուրախու թիւ.
որ տաս մեղացըս Թողու թիւ.
հոգւոյս իմոյ ըզ փըրկու թիւ:
Ա՛պա զվեղս իմ Թող ար ցի.
որով հոգիս իմ փըրկես ցի.
անձն իմ ՚ի տըրտմու թենէ զերծ ցի.
և ցընծացեալ ուրախաս ցի:

(Տ՚ր զիս ըզ մեղաւորս քաւեա.
և ըզ նեղաւորս ազատեա՛:)

Ի սկ ըզ տըրտմու թիւ մարմնա կան.
և զուրախու թիւ անպատ կան.
որք են առանց բարւոյ ար դեան.
և ամենևին ընդու նայն:
Որքա են մատունք յանցա նաց.
և զըրկողք զինքեանս ունո ղաց.
յաստուածայնոց քոյոց բա րեաց.
և մատնօղ խըստից տանջա նաց:

Ա՛ջ զայսոսիկ ո՛չ ըստ այսց զլալ։
Խընդրեմ՝ի քէն տէր ինձ ո՛չ տալ։
այլ զայն լալն և զուրախա նալ։
որք քեզ կարեն հաճ՛ոյա նալ։

(Տէր զիս ըզ մեզաւորս քաւեա։
և ըզ նեղաւորս ազատեա։)

Ո՛րպէս ըզ լալն ՚ի քէն թիւն։
պետրոսի հաւատոյ վէ միւն։
այլոց քազմաց նմանեաց նո ցին։
որք վա՛ խրեանց մեղաց լա ցին։
Ո՛րովք վտրդ իմ քաղցրացու ցին։
առ ի՛նքեանս ՚ի գո՛ւթ շարժեցին։
ըզ խընդրելիսն իւրեանց առին։
փափագանաց սրբոտից հա սին։
Օ՛ ի զացըս նոցա լսես ցեր։
ընդ սրս հաճեալ ընդունես ցեր։
ուստի ըզ մեզս նոցին թո ղեր։
և զնոսա ուրախացու ցեր։

(Տէր զիս ըզ մեղաւորս քաւեա։
և ըզ նեղաւորս ազատեա։)

Ո՛ւրեմն վասըն սքոյ անո՛ ւանդ։
և սակս անչափ ողորմու թեդ։

յաղագս անբաւ քո գթութեդ.
վասն անհուն մարդասիրութեդ։
Ընկալար ի քոյս գթութ թէս.
և վե՛ր իմ մեղաց զտըրտմութ թէս.
զարտասուս և զըզ հեծութ թէս.
և զամենայն նեղսակրութ թէս։
Որք թէպէտ չեն ըն կրից նո ցին.
զի նոցայն կամաւորք էին.
բայց զյանցանս իմ թո՛ղ ըն նոցին.
տո՛ւր զուրախութ թի իմս ան ձին։

(Տ՛ր զիս ըզ մեղաւո՛րս քաւեա՛.
և ըզ նեղաւո՛րս ազատեա՛։)

Ակըկին ի չնորհս քոյս զիս ընկալ.
տո՛ւր ինձ անշարժ անդէն մընալ.
ի պատուիրանս քոյս յաւէտ կալ.
և ըզ բարիս գործս ըստա նալ։
Ընկալ ի հայրական սէր քո.
զիս ըստ անառակին որ դո՛ւյ.
ուրախ լեր առ գիւտի իմոյ.
որով և զիս ուրախա ցո՛։
Ընկալ յօրէնադ ողորմու թէ.
յորոց ելի ես չարու թէ.

յորս Հաստատեա զիս զօրու Թէ.
այլ ոչ փոխիլ էարին խաբ մամբ։
(Տէր զիս ըզ մեղաւորս քաւեա.
և ըզ նեղաւորս ազատեա։)
Ընկալ զիս որ քոյին խնամ մօք.
յորոց արտաքսեցայ մեր ղօք.
պահեա զիս անդ անշեղ կամ մօք.
զքեզ օրհնել աստ հնդերձ փառօք։
Զետոյ արժանաւոր լի նիլ.
յարքայու Թիւ քո մուծա նիլ.
տեսլեամբ երրորդու եդ զմայ լիլ.
զոր փառատրեալ փառաւո րել։
Ո՛վ քեզ ոմն որ Երրորդու Թի.
վայելեն փառք և գոհու Թի.
պատիւ և օրհնաբանու Թի.
պաշտօն և երկրպագու Թի։
Ա՛յժմ և յաւուրս անդրանկունս.
Ի յաւիտենից յաւիտեան։
Ա՛մէն։

Գ՚լուխ ԺՐ՚։

* Յորմ՚ ներքինեաքն՝ խոսոփանելով զին
չէնէ ոչ գիտող զգպաւոր խնդրելիան՝ յանչ
նեայն գիտուելն ։

Արանիմ աստ կարծեզք մըտաց.
Կամ՚ ի մէջ տարակուսաց նաց.
Լա՛ իմոյս Հայցելեց իրաց.
Եւ ամենայն խընդրըւ՚ած ։
Մոե՛ տր իրքն այնք իմ Հայցե լիք.
արդեօք ետնըդ ե՞ն Հաճե լիք.
Եւ կամ Հայցողիս օգտե լիք.
զի չդիտեմ ես՝ ինձ չեն յայտնիք ։
Ո՛ ի ես ը՞ կարգի քնուեա մերոյ.
Եւ ըստ սրկար մըտացս իմոյ.
զօգուտ ի տեառնէդ Հայցե լոյ.
զայնս իմացայ անձինս իմոյ ։
Իբրը գթացեալ ինձ ներես ցես.
Եւ ըզ յանցանս իմ քաւես ցես.
յայտ նեղուքեց ազատես ցես.
Եւ կեցուցեալ զիս պահես ցես ։

(Տր քեզ յանձնեմ ապա զանձն իմ.
ոչ կամիս Հոգա զպէտս իմ ։)

Ալ թէ ըմբռմդ նախասահմանի.
Հասեալ է վերջ իմոյս կեանի.
որ յայսմ նեղուս գոլ պարտի.
կամաց քոց եւս հաճեսցի.
Այսու թէ օգուտն եւ քան զինն.
այսպէս գոյն է իմում անձն.
ուրեմն օրհնեալ կամք քո լիցին.
եղեալք առիս կատարեսցին.
Ապաքն զի պէտք իմ եւ կարիք
են առաւել քեզ գիտել
իսկ ինձ կարի՛ անգիտել
այլ եւ յոյժ անիմանալ
(Տէր քեզ յանձնեմ ապա զանձն իմ.
ոչ կամիս հոգալ պետս իմ։)

Բեն հայր ես որդւոյ բարեկամ.
եւ ստեղծօղ ստեղծուածոց ամենայն.
որոց ըղձարս տալ ջանիս կամ.
այլ ըղ քարիս յամենայն ժամ։
Վասնզի արարիչդ իմ ան հաս.
քան զիս գերագոյն զիս հո գաս.
որպէս բարի ես եւ միշտ կաս.
ըստ քեզ եւ զիս առնել ջանաս։

Արեամն ասուածծ և տէր քա րի.
ահա գմարմինս իմ և գհո գի.
տեառնըդ իմոյ ես յանձնե ցի.
առ՛ի հոգալ ըստ ամենայ նի։
Սակայն մաղթեմ աստէն հո գալ.
նաև զպէտս կենացն հանդերձել.
զի մ՛ եղէց մեղօք բար ձեալ.
արդար դատաստանիդ մատ նեալ։
(Տէր քեզ յանձնեմ ապա զանձն իմ.
ոչ կամիս հոգալ զպէտս իմ։)
Ո՛ւ աստ յաթոռ ողորմու թե.
նըստեալ առնես ըզ դատաս տան.
իսկ անդ յաթոռ արդարու թե.
բազմեալ դատես զորդիս մարդկն։
Ո՛ի աստ զորըս խրատապատժես.
՛ի քէն խոպառ ոչ որո շես.
իսկ անդ զորըս դատապար տես.
նոցա երթալ յինէն ա՛ սես։
Ո՛ի զորս աստէն խրատապատժես
յօրհնուեց քոց զայնս ոչ զըր կես.
իսկ զորս անդէն դատապար տես.
այնոցիկ անիծեալք ա՛ սես։

Աստէն զորըս յանդիման նեաս.
անցաւոր տանջողաց մատ նեաս.
և զորս անդէն դատապար տեաս.
՚ի հուրն յաւիտենից յղես։
Աստէն զորըս պատժոյք սաս տեաս.
զայնս ՚ի դիւաց մերժել կա միս.
և զորս անդէն դատապար տեաս.
զնոսա դիւաց ընկերակ ցես։

(Տր քեզ յանձնեմ զանձն իմ ապա.
զմեղս իմ քաւել զիս աստ Հոգա։)

Աստէն դատողդ ողորմա կան.
և դատաստանդ ներողա կան.
այլ և տանջումն խրատա կան.
և տանջողքըն եզրուն կան։
Անդէն դատողդ արդարու թե.
և դատելդ առանց ներ ման.
տանջումըն ի անվարձա կան.
և տանջողքըն թարց վախճանման։
Ո՛հ զայսպ իսեացս իբրև խո կամ.
արդարև սարսափեալ դո ղամ.
յոյժ զարհուրեալ մըտօք սոս կամ.
և ապշեալ տարակուսա նամ։

Ա՛յնն զի տեառնդ եմ մեղուցեալ·
անզըղջապէս ՚ի նմա կայ ցեալ·
որով ըզքեզ բարկացու ցեալ·
և զիս պատժապարտ արայ րեալ ։
Ա՛ր գուցէ զիս բացաթող ցես·
և աստէն ոչ խըրատես ցես·
այլ իբր ատեալ զանց առնի ցես·
արդարութիւն անդ դատի ցես ։
(Տ՛ր քեզ յանձնեմ զանձն իմ ապա·
զմեղս իմ քաւել զիս աստ հոգա ։)
Պ արտիմապա զդատաւոդ մարդոց·
աղաչել բանիւք հայցՀա ծոց·
աստ զիս խրատել ըստ կամաց քոց·
և տանջել ըստ մեղաց իմ՚ մոց ։
Ա՛յստ զնեղուհիս տուր անցա Հոր·
բայց ոչ անվարձ այլ վարձա Հոր·
զի անդ անանց Հանգըստեա նըն·
եղէց ծառայս արժանա Հոր ։
Ա՛յստ վըշտութիւնք բազմադիմ·
կըշտամբեա զմարմինս իմ մոլի·
զի անդ մաքրեալ յաղտոյ մեղաց·
եղէց հոգւով քեզ հաճեալ ։
Ա՛յստ

Ա՛ստ առ՛ւր ինձ ա՛ռր զամենեսեան.
որք լեցին փաստք մարմնոյս ճրնշման
իսկ անդ լեցին պատճառք տա լոյ.
ըզ կեանըս յաւիտենա կան :
(Տ՛ր քեզ յանձնեմ զանձն իմ ապա.
զմեղս իմ քաւ՛եալ զիս աստ Հոգա՛ :)

Ա՛ն այս է օրէն և նը շան.
իսկապէս սիրոյդ Հայրա կան.
զոր ու՛նիս առ ազգըս մարդ կան.
ո՛ւր վկայեն քանդր աստ՛ուածե ան :
Վ՛ասնզի զնոսա զորըս սի րես.
փոյթ եղեալ աստ յանդ՛իմա նես.
և խրատական գա՛ւազա նաւ.
անդադար աստէն խըրա տես :
Օ՛ Հ՛ր Խըրև զորդիս ընդու՛նես.
Հայրաբար աստ անխնայ տան ջես.
զի ՚ի մեզաց խ՛ուբեանց մաք րեալ.
՚ի Հայրենին փառս քո մու՛ծ ցես :
(Տ՛ր քեզ յանձնեմ զանձն իմ ապա.
զմեղս իմ քաւ՛եալ զիս աստ Հոգա՛ :)

Տ՛ր զայնոսիկ զորս ո՛չ սի րես.
այլ բարձի Թողի առնի ցես.

անփոյթ եղեալ աստ ոչ իրա տես.
զի անիրնայ անդ տանջես ցես։
Այլն զի աստ ոչ հայր ես.
ողորմութիւն ըզմեզ իրա տես.
իակ անդ ահեղ դատաւոր րես.
արդարութիւն ըզմեզ դա տես։
Ըզ բարեգործս յաջմէ դա սես.
և յարքայութիւնդ հրաւիր րես.
ըզ չարագործսն յահեակ կարգես.
զորս և'ի դըժոխս առաս քես։
(Տր քեզ յանձնեմ զանձնիմ ապա.
զմեղս իմ քաւել աստ զիս հոգա։)
Իսկ արդ ապա զայս խընդրելիս.
պարտ է հայցել'ի քէն վա տիս.
Թէ աստ բընաւ մի' խնայեր չիս.
այլ արա որպէս և կա միս։
Իսկ անդ'ի քումդ գալըստեան.
ուրախարար քոյդ տեսուս Թե.
և արքայութեդ անվախ Ճան.
գողորմելիս արա ար ժան։
Զորում զիդիդ ած ան մեղ.
ընդ քեզ զՅայր քո ած ան եղ.

ըզ-նբ Հոգին ած ան յեղ.
զերբեակ և մի ած-դ աչ Հեղ:
Ընդ հրեշտակաց և ընդ սրբ բոց.
յաւիտեանից անզրաւե լոց.
Ի յանդադար ձայնս բարբա ռոց.
օրհնեցից միշտ յերգս եր գոց:
Ո՛ի քեզ ո՛վ նբ Ներսէդ Թէ.
վայելեն փառք և գոՀու Թէ.
պատիւ և օրհնաբանու Թէ.
պաշտօն և երկրպագու Թէ:
Ն. յժմ և յաւուրս անդրաւելոնս.
Ի յաւետնոց յետնս: Ա.մէն:

* Գլուխ: ժՀ: *

* Յորմ նէղեալն պատմելով ցվշ զ-
ցայ նէղութեանն իւրոյ՝ Հայցէ Ի Տէ
ղղթմութիւն:

ընկեցան զինև չարիք իմ.
զի ըսպառեցան բարիք իմ.
յամենայն ժամ նոքօք տան չիմ.
ուստի առ քեզ միշտ պաղա տիմ.
(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
զի քո եմ ես և կեցո զիս:)

Անօրէն գործք իմ բազմա ցան.
քան զգլուխ իմ բարձրա ցան.
որք և ոչ բեռինք ծա նուկք.
՚ի վերայ իմ ահա ան կան:

(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
՚ի նեղուեցս ապրեցո զիս:)

Աճա՛ պատերազմիւ՛ ջա նան.
և կամին զիս առնել կոր ծան.
իբրև որսորդք պատրաստեալք կան.
զանձն իմ միշտ ՚ի կորուստ որսան:

(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
քանզի մեռեալ եմ յարո զիս:)

Ընդ աղաչեմ զքեզ գոլ կա րօղ.
և զգ ջարիս իմ հալա ծօղ.
զանօրէնութիւնս իմ բար ձօղ.
և զգ բազում մեղս իմ քա ւօղ:

(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
զի քո եմ ես և կեցո զիս:)

Յո՛նարհեցո՛ ներ զունկըն քոյ.
զաղաչանս իմ առ լըսե լոյ.

յիմոց չարեաց զիս ապրե ցո՛։
և յանօրէնութեց զեր ծո ։

(Տ՛ողորմեա և նայեա յիս։
՚ի նեղութեցս ապրեցո՛ զիս ։)

Ա՛կ ած իմ ինձ ՚ի յօգ նել։
և յայց չարեաց զիս ՚ի փըրկել։
յանօրէնութեց ՚ի մաք ըել։
և՚ի մեղաց սուրբ առ նել ։

(Տ՛ողորմեա և նայեա յիս։
քանզի մեռեալ եմ յարո՛ զիս ։)

Ցոյց ինձ ըղ քոյդ ողորմու թի՛։
տո՛ւր նեղելոյս ըղ փըրկու թի՛։
որով լեցի ինձ ցընծու թի՛։
և տըրտմելոյս ուրախու թի ։

(Տ՛ողորմեա և նայեա յիս։
զի քո եմ ես և կեցո՛ զիս ։)

Խոնարհելոյ անձինս ՚ի մե ղաց։
ողորմեա բըժիշկ հիւանդ դաց։
յայց ախտից իմոց յանցա նաց։
զիս ողջացո՛ բաշխող կե նաց ։

(Տ՛ողորմեա և նայեա յիս։
՚ի նեղութեցս ապրեցո՛ զիս ։)

Աղբրաձ աստուձած իմ և յոյս.
ողորմեա չարեօք տանջե լոյս.
օգնեա՛ ի մեղաց անկե լոյս.
և լեր փըրկիչ վըտանգե լոյս։

(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
քանզի մեռել եմ յարո՛ զիս։)

Յոյս մեղաւորաց ՚ձեզ իմ.
ահա ըստ բորոտին պաղա ախմ։
կամեա՛ց սըրբել ՚ըր ըզ մեղս իմ.
զի զքեզ կարող խոստովա նիմ։

(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
զմեղս իմ քաւեա և կեցո՛ զիս։)

Ակն վասըն մեղաւո բաց.
մաքրել ըզ նոսա ՚ի մե ղաց.
դարձուցանել յախտից էա բաց.
և ածել ՚ի դուրս բա բեաց։

(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
զի քո եմ ես և կեցո՛ զիս։)

Ա՛ոյա՛ և՛ ինծուննդ եմ միա.
որ կամ անդարձ յար ՚ի էա բրև.

ապա ՝ար իմ մաքրեա և զիս.
և հան ՝ի չարեաց ՝ի բա րիս:

(Տ՛ողորմեա և նայեա յիս.
՝ի նեղութեցս ապրեցո զիս:)

Բ արեխօսութիւնք Ա՛ծո քոյին.
և Յովհաննու Կարապե տին.
Ստեփաննոսի Նախավկայ ին.
և Գրիգորի Լուսաւո րչ էին:

(Տ՛ողորմեա և նայեա յիս.
քանզի մեռեալ եմ յարո՛ զիս:)

Ն՛ զաչանօք Ն՛ուաքե լոց.
Ա՛րդարեին ընտրեցեր լոց.
Հայրապետաց քաջացեր լոց.
Ա՛րդապետացն ուղղապատ մոց:

(Տ՛ողորմեա և նայեա յիս.
զի քո եմ ես և կեցո՛ զիս:)

Ա՛ղաչութիւնք ո՛ր Ա՛ղքեանաց.
սիրաբորբոք Ա՛ռտիւո տաց.
մարմնազուրկ Հ՛ոգեաւո րաց.
արիացելոց Կուսա նաց:

(Տ՛ողորմեա և նայեա յիս.
՝ի նեղութեց ապրեցո՛ զիս:)

Ի՜նչ ես ինձ հետևում ղաց.
Եր և աճ դաշանում ղաց.
Աղօթիւք քալ Ո՛ղրավա րաց.
ԵՒ բստնոցին աղերսա նաց։

(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
քանզի մեռեալ եմ յարո զիս։)

Ա՛ն հայցուածովք Աբրանե լոց.
ԵՒ խաչաքարձ Մեննացե լոց.
Բնաւից Ո՛ղրացըն անմարմ նոց.
ԵՒ համօրէն այլ սըրբոց քոց։

(Տէր ողորմեա և նայեա յիս.
զի քո եմ ես և կեցո զիս։)

Ո՛ւ քեզ Աղբուդոյդ ողորմա ծի.
ԵՒ Եր Ո՛ղր քոյ մեղսաթո ղի.
ԵՒ Ո՛ղբուդոյդ կեցուցանո ղի.
Դոհութիւն փառք յինէն տա ցի։

Ո՛ւ քեզ ով Եր Աղրորդու թի.
Վայելեն փառք և գոհու թի.
Պատիւ և օրհնաբանու թի.
Պաշտօն և երկրըպագու թի։

Ընդ յԺմ և յաւուրս անդրադարձին.
Ի յաւետնց յաւետս. Ամէն։

Ով ամենաշնորհ Աստուած, որ ի սկզբանէ ստեղծեր զերկինս եւ զերկիր, զծով եւ զցամաք, զարեգակն, զլուսին եւ զաստեղս, զլոյս եւ զխաւար, զամենայն ինչ ի գոյ հաներ, եւ ամենայնի տէր կարգեր, որ ի քեզ յուսացեալ ես, եւ ոչ ոք ի քեզ յուսացեալ կորնչի, ես ողորմելի եւ անարժան ծառայ քո, որ ի քեզ յուսացեալ եմ, եւ ոչ ոք ինձ նման մեղաւոր գտանի, զի ես եմ որ զամենայն մեղս գործեցի, եւ զամենայն անիրաւութիւն արարի, եւ զամենայն պատուիրանս քո զանց արարի, եւ ոչ ինչ բարի առաջի քո արարի, եւ ոչ ինչ ինձ ի բարի գործոց կայ, զի ես եմ որ զամենայն չարիս գործեցի, եւ զամենայն չար

Նաև այլք դումարք՝ որ Մարքեզետ։

Ով երբդ Եսրօմ՝ որ և վարդապետ։ տրս պահեցիք։

Նոյնպէս այլք Նայրապետք՝ յոյժ քաջք և արիք՝ որք յուղիղ հաւատս՝ զկնի ձուցիչ։

Ով երբդ Գրիգոր՝ մեր Լուսաւորչին՝ զմեզ ի կրօնից՝ յաջ դարձուցիչ։

Նոյնպէս այլք Ներսէսեանք՝ որք և երանելի կայսեան։

Ով երբդ Յակոբ՝ որդիդ որոտման՝ որ զմահ ընկալար՝ իսկ վը պրսակաց։

Նոյնպէս այլք Առաքեալք՝ որք արժանացայք լուսոյն ճառագ՝ որք առաքեցայք լուսոյն քարեխօս։

Ով նախնին վկայ երբ Ստեփանոս՝ վ քրիստոնէից՝ դու միշտ

անմահին զՔրիստոսէ։

Ո՛վ Հայր Ամենակալ, Արարիչ երկնի եւ երկրի, արդարոց • մարդկանց մարմնաւոր, արդարոց • Հայր ամենայնի, որ ի սկզբանէ ստեղծեր զմարդն ի պատկեր քո • եւ զնա տիրական արարեր ամենայն արարածոց, որ ի վերայ երկրի • Հայր ամենայնի, որ ի սկզբանէ ստեղծեր զմարդն ի պատկեր քո • եւ զնա տիրական արարեր ամենայն արարածոց, որ ի վերայ երկրի •

Օ՛ի եղեալ քնուֆիս՝ սրբասլոտ գո
լով՝ զոր և գիտէք իսկ՝ անձամբք
փորձելով։
Ա՛ՀՈՎ և ես գրթեալ սխալեցայ՝
արարչին իմոյ՝ միայնոյ մեղայ։
Ա՛պա զայս պատիժս՝ յարժանն ըն
կալայ՝ և՝ ի նրմանէ՝ ուղիղ դա
տեցայ։
Ա՛ստի եղակիցս՝ զձեզ աղաչեմ։
անկեալ առ ձեր յոտս՝ արտասո՛ք
Հայցեմ։
Ա՛ռեք խօսեցէ՛ք՝ առ տէրն ողորմած։
և առ բազմագո՛ւթ՝ մարդասէրն
աստուա՛ծ։
Ա՛րէ ներօղ իսկ՝ և բարձօղ մեղաց։
այլ և՝ ձրիմրիտ՝ փըրկիչ աշխարհաց։
Օ՛ի ինձ ողորմեալ՝ մեղացս ներեա
ցէ՛։ ի՛ նեղութէս՝ զնեղեալս փըր
կեսցէ։
Ի՛ սուրբ օրէնս իւր՝ զարտաքսեալս
ածցէ՛։ յորում ըստ կամաց՝ իւրոց
պահեսցէ՛։
Ա՛հա ի՛ մաղթանս՝ ձեր ապա՛ին

ծոց իմոյս ։

Օ՜ ի այսց աղօթիւք՝ լեր դու կա
ւարօղ ։ ի խորոց սրտիէ՝ Հայցումք
աղօթից ։

Օ՜ ի վերն անուն՝ մեծի փառաց
քոց ։ և վա՜ յիչեցիլ՝ այսոցիկ սրբոց ։
Ո՜ չ ժամ՝ ի քէն Հայցեմ՝ և զքեզ ա
ղաչեմ ։ ի ձայն Հեծուծ՝ առ քեզ
ողբեմ ։

Օ՜ ի սիրոյ՝ ընդ մեզ ես ։ ի մի
ջնորդ ։ նեղելոց դիւրիչ՝ կենաց
առաջնորդ ։

Օ՜ րս կալայ ահա՝ ինձ առ քեզ
միջնորդ ։ և զքեզ ամենեսին՝ ի միջնորդ
առեալ ։

Պ՜ ատմեմ առ աՅ՝ և կրկնեմ առ նա ։
խընդրեմ միջնորդել և դուք
անխընայ ։

* Ո՜ չ ոք և Ա՜ ոչ ինչ առ Ո՜ չ ։

ՏԻ՜ ընտրեալ սրբոց՝ բնաւից արդ՝
րոց ։ լուսոյ աղօթից՝ ամենից
սրբոց ։

Ո՜ ր արդ կամց՝ երկիւղածաց քոց ։
նաև կատարիչ՝ նոցին Հայցածոց ։
Օ՜ ր կալայ ահա՝ ինձ առ քեզ
միջնորդ ։ նեղելոց դիւրիչ՝ կենաց
առաջնորդ ։

Օ՜ ի վերն անուն՝ մեծի փառաց
քոց ։ և վա՜ յիչեցիլ՝ այսոցիկ սրբոց ։
Ո՜ չ ժամ՝ ի քէն Հայցեմ՝ և զքեզ ա
ղաչեմ ։ ի ձայն Հեծուծ՝ առ քեզ
ողբեմ ։

Օ՜ ի այսց աղօթիւք՝ լեր դու կա
ւարօղ ։ ի խորոց սրտիէ՝ Հայցումք
ծոց իմոյս ։

Ամենակարող Աստ ար ըիչ։
ըզքեզ աղաչեմ լուր ըզձայն լալոյս։
Տուր ինձ զօրութիւն և կարողու-
թիւն · համբերել վը շտաց՝ ձրնշո-
ղաց մարմնոյս ։
Տուր զարիւն՝ և ըզքաջուն · տա
նիլ նեղուածց՝ մաքրողաց հոգւոյս ։
Թո ղուածց չնորհօղ՝ և մեղաց բար
ձօղ · ներութ յանցանաց՝ ինձ մե-
ղուցելոյս ։
Ընձակիչ քնուեա՝ ի մահուն կա
պից · արձակեա և զիս՝ այժմ
յայամ կապոյս ։
Հանօղ՝ ի վը շտաց՝ և լոյս աշխար-
հաց · ի խաւար բանտէս՝ և զիս
հան՝ ի լոյս ։
Տը օրհնադիր՝ քոց արարա ծոց·
տար զիս զհեռացեալ՝ ի յօրէնըս քոյս·
Զուրս այնպ պահեա՝ զիս յետ այսո
րիկ · զի կալն իմ լինի՝ տեառնըդ
ի հաճոյս ։
Օ՜ ի ընտրելոյ՝ քոյոց համայնից·
զքեզ ի յաւետ՝ և հոս օրհնեցից ։

* Գլուխ ԻԱ.

* Զորամ Ներսեհաւն՝ աղօթիւք վան ամ
մարդանց. խորհուրդոյ և աշխարհականաց.
հնդանեաց և նոքիւելոց ի քն :

Տուր տր ամ աշխար հի.
զնաղաղուքի քո ըղձա լի.
որով և մեք քո արա րած քս.
կացցուք յիւրընչիւր կարգ ի :
Տէր բարի և խաղաղա րար.
ըզ խռովութիւնս բարձ ի տար.
յաշխարհէ և՛ի մարդկա նէ.
խաղաղասէր ծընողա բար :
Բարերար տէր և ողոր մած.
բարձ ի մեզնէ ըզ մեղաց ս կած.
ըզ ցասումն և զպատու հաս.
և զամենայն պէս պէս հար ած :
Մի հասուիր քնութես մե րոյ.
զեկեղեցի ըզնարեալ ըն քոյ.
զըստ հաւատոյ և զըստ նիւ թոյ.
հաւատաս պահեա վ ս անուան քոյ :
Տուր եպիսկոպոսաց մե րոց.
զուղղափառութիւս հաս տոց.

ըզկեանս Հայրապետին մե ըդյ.
և զփըրկութիւն նորին Հո գ.ւյ։
Տ՛ուր զուղղութիւս վարդապե տաց.
և ըզսըրբութիւս երի ցանց.
զպարկեշտութիւս սարկաւա գաց.
և այլ եկեղեցւոյ ման կանց։
Կամաք իւրեանց որք մենա ցան.
Թողին զհեշտութիս մարմնա կան.
և վաստն քո միշտ վըշտա ցան.
բնակեցո յանանց Հանգըս տեան։
Տ՛ուր զերաւունս Թագաւո րաց.
և զարդարութիս իշխա նաց.
զկարողութիւնս զօրավա րաց.
և զքաջութիս նոցին զո րաց։
Ո պատրզմունս չար Թըշնամեաց.
որք յառնեն առանց քոց կա մաց.
՚ի վերայ քոց դաւանո ղաց.
խափանեա զնոսա ՚որ զո րաց։
Տ՛ուր զազատութիս գերե ըոց.
և չարաչար ծառայե ըոց.
բանտարկելոց և կապե ըոց.
և ամենայն նեղեցե ըոց։

Տ՛ուր զաչողու թիս նահե լոց
նաև ձանապարհորդե լոց.
՚ի պատերազմունս կացե լոց.
և յայլս տեղիս պանդխտե լոց։
Տր՛ նոյ որք ըզ մեղս ու նին.
տուր զըղջումն ըստ անառա կին.
ըզ զըղջացեալսն ներման նըմին.
ընկալ սիրով քո հայե նին։
Տեր՝ անկեղծ խոստովանո ղաց.
և ըստոյգ ապաշխարո ղաց.
շնորհեա ըզ քաւու թիդ մե ղաց.
և տուր ըզ վարձս ըստ անմե ղաց։
Տ՛ուր փութապէս զառողջու թիս.
ոյք ունին ըզ հիւանդու թիս.
պէս պէս ցաւոք զվըշտակրու թիս.
զամենայն ախտաւորու թիս։
Տ՛ուր օդոց զբարեխառնու թիս.
նաև անձրևաց քաղցրու թիս.
անդոց ըզ բուսաբերու թիս.
և ըզ պըտղոց զառատու թիս։
Տ՛ուր փըրկուի վտանգաւո րաց.
և այնպիսի վըշտաւո րաց.

որք սակս անուանդ քո քո։
մատնեցեալք են անօրէն նաց։
Վասն որդւոյ հօր միա ծին։
որք զքեզ ասեն հաւատա ցին։
զինքեանս և զնուրայինս նո ցին։
վասն անուան քոյ պահեա զնո սին։
Տուր ըզ լոյս քո ասր այնց հոգւոց։
և այնպիսեաց հանգուցեր լոց։
որք նընջեցին ի քեզ քո։
ըստ առ քեզ ուղիղ հաւա տոց։
Փրկեա զնա ասր բազմա գութ։
ի թշնամւոյն որ միշտ է փոյթ։
ըզ չար առնել ծառայից քոց։
ի յայտնի և յանեղ լուրթ։
Ողջանօք Աստուածա ծնին։
և փառաւորեալ միշտ Այու սին։
Յովհաննու սրբոյ Աշկըտչին։
Առեփաննոսի նախավկայ ին։
Աղթանօք սր Աբգարեից լոց։
և Արդարէից ընտրե լոց։
սր Այկայից քաջացեր լոց։
և յաղթօղ Աննամարտե լոց։

Հայցմամբ մեծ խոստովանո ղին.
Գրիգորի մեր Լուսաւորչի ին.
և այլ սրբոց քոց ամե նից.
որք զքեզ ած հաւատա ցին:
Գնթա՛ ի ծառայս քո և կե ցո.
և ըզ պետս նոցա լը ցո՛.
ըստ կարեաց իւրաքանչիւր րոց.
և միշտ պահեա՛ ի խնամըս քոյ:
Նաև ըզ առաւօտս լու սոյ.
և զօր մինչև ի յերե կոյ.
զերեկ և ըզ գիշեր մը Թոյ.
խաղաղութիւ զնոքօք ան ցո՛:
Ընդ հըրեշտակ խաղաղու թե.
պատաբեա՛ նոցա պահա պան.
արժանացո՛ քոյդ քաւու թե.
յանցանաց իւրեանց Թողու թե.
Օ՜ զօրու թի Խաչին պատ՛ական.
շնորհեա՛ նոցա ար յօգնա կան.
՛ի ճըշմարիտ հաւատս քո.
կացո՛ զնոսա Թարց փոփոխ ման:
Ընդ անկեալ ըզ քեզ աղա չեմ.
զանձինս նոյ՛ քեզ յանձն առ նեմ.

ողորմիլ այնց ի քէն հայ ցեմ.
ՈՐ ողորմեա կըրկին ժը տեմ.
Ո՛վ ողորմած ՈՐ ողոր մեա՛յ.
ծնողաց իմոց և ընտա նեաց.
վախճանելոց և կենդա նեաց.
իմայնոց նաև օտա րաց.
Ամէն ըզ սխալանս իմ Քրիստեաց.
բամբասողաց և ատո ղաց.
անարգողաց և նախատ ջաց.
զինէն ըզ վատ համբաւո ղայ.
Լո՛ւս ներեա յանցանաց նո ցին.
որովք առիս մեղանչե ցին.
մեղանչեն և մեղանչես ցին.
և վա՛ւ իմ ըզ չարիս ու նին.
Ի չարութենէ զնոսա դարձ ձո՛.
ընկալ գԹով նաև կե ցո՛.
արքայութեանդ արժանա ցո՛.
զի մի՛ կորիցեն պատկերք քո՛.
Ո՛յլ և իմոց բարերա րաց.
և յիս զերախտիս ուներ ղաց.
Թէ Հոգեկան Թէ մարմնա կան.
Հատո՛ւց զվարձս ըստ բա րեաց.

Ո՛րք զՀայր զՍրդի և զԸնդ Հո՛
գիդ. զերիսդ անձամբք և բնութ
զմիդ. բոլորասիրտ և ապերկ միտ.
ած Հաւատան ճըշմա բիտ.
Լո՛ք և Հայր ողորմու թէ.
վասըն սիրոյդ քոյ Հայրա կան.
և խընամոցդ արարչա կան.
ողորմեա ամենայն մարդ կան.
Օ՛ ի ես ամենակարօղ գոյ.
ծագեա ըզ լոյս քոյդ Հաւա տոյ.
՛ի յանՀաւատս՝ զորս և դարձ ձո.
և ած ՛ի ՛ր՛ք Հաւատս քո.
՛Նաև դասուց Հերձուածո ղաց.
զքեզ թիւրուքէ դաւանո ղաց.
տուր զգիտուն նոցին մը տաց.
քեզ Հաւատալ ըստ ուղղափառաց.
Որպէս անդարձ մեղաւո րաց.
տուր ըզ զղջմունս ըստ քոց կամաց.
դարձո զնոսա յիւրեանց մե ղաց.
ա՛րկ ՛ի ներքոյ սուրբ օրի նաց.
Պահեա այսպէս յայսմ աշխար Հի.
յանյեղ Հաւատս քումդ ապա րչի.

մի հօտ և մի հովիւ լի ցի.
զի այս է կամացդ Տաճ լի :
Օ՛ ի յօր մեծի դատաստա նին.
ամենայն ազգ ըք մարդկայ ին.
կամարարք արարչիդ գըտ ցին.
յարքայութիդ հրաւիրես ցին :
Տէր զայսոսիկ զորս յիշե ցի.
որոց վասն ՚ի քէն խընդրե ցի.
զի տացես նոցա ըզ բա րի.
ըստ իւրաքանչիւրում պի տոյն :
Պարգևեա ինձ ևս ըզնդ նո սին.
և ըզ բարիս քո ըստ նո ցին.
զի և ես եմ ՚ի նոցունց մին.
կարօտ ողորմութիդ քոյին :
Ողորմութիդ ինձ այգ ա րա.
և զքեզ ըզմեղս իմ քա ՀԽա.
յայս պատժական նեղութե նէա.
ամենակարող ազա տեա :
Օ՛ ի դու ես մարդասէր Աճ.
այցելու ևս ողոր մած.
քաւիչ մեղաց և հայր գը Քած.
ազատիչ և ամենա տած :

ուստի Տարկին՝ զմարդկիկ սիրես.
Այն զի դու որ մարդասէրն ես.
նայ բաշխող.
իան կամեցող. զայնս որոց անհիր
մող. որ՝ զբարիս մարդ-
արարածոց Տայր ընձա-
ամենից արա ըսղ.
և փոպոպուլ.

Համարելով՝ խնդրելոյ՝ ի ձեռն ըղձմունքի
պես պես ընդհատումն՝ վասն ծեզայ խոց
ի բառն. և՝ ի տանն զատուպրեցեալն
* Զոտոմ նեղեցեալն՝ պատճառ զբաղեցա
րումեցի ոչ՝ ի տալն զմտածեալոյ գնեա և

* Գլուխ. ԻՒ.

ՀՀ .....

Ի յաւուցն յաւուրս. Ամէն.
Ո՜յժմ և յաւուրս անգրաճակնա.
պաշտօն և երկրպագու Քի.
պատիւ և օրհնաբանու Քի.
վայելեն փառք և գոհու Քի.
Այն քեզ ոմն ըս Արդարդու Քի.

յորոց զոմանս Թագաւոր դեա·
յաթոռ փառաց նըստուցա նեա·
Ամանց զայլ խմբն մեծու քիս·
տաս և զանցաւորը բարու քիս·
խոստացեալ ես և զոլը րիս·
շնորհել և զանանց բարու քիս·

(Ա՝ եղուցելոցս տր ողորմեա·
զևաղաղելիդ մեզ պարգևեա·)

Նոյն մարդասէր կամօք քոյին·
սիրեցեր զազգըս մեր րային·
շնորհեցեր Թագաւոր նը ին·
պատուեցեր քան զամենե այն·
Ո՛վ ի իշխան բազմաց կացու ցեր·
և աշխարհաց տէր կարգե ցեր·
գանձիւք և ընչիւք լըցու ցեր·
և ըստ աշխարհիս յաջողե ցեր·
Ամրոմ և և ըս յաւե ղեր·
զմեծագոյն փառս պարգևե ցեր·
որով առաւել պատւե ցեր·
և գերապէս քարձրացու ցեր·
Ո՛վ ի քո յուղիղ հաւատս ա ծեր·
երրորդութիդ մխիրատե ցեր·

Ես
այլ այնց որք քեզ հաճա տան։
Եւ այլ ոչ քեզ զայս դատաստան։
Նաև զայս գործըս Հատուց մանն։
առնեա անհատից միայն։
այլ անդանօր ևըս ան փաստ։
Ի գործ առնուս ոչ միայն աստ։
ով դատաւոր ամենա զգաստ։
Ո՞ զայս երկ զօրուիս մարդասպաստ։
Ընտ մեզաց մերոց Հատուցա ծօղ։
յայնժամ լինիս արդար դա տօղ։
և՝ինոսա անդարձ կա ցօղ։
Այլ երբ լինիմք քեզ մեղան չօղ։
մեզ վայելել զերկուս բա րիս։
մանաւանդ Հանապազ կա միս։
զոր միշտ շահիլ ըզ կամս ու նիս։
Թէպէտ այսպէս պատճեա զմարդիս։
զխաղաղուիդ մեզ պարգ"։
(Ա՝եղուցելոցս տր ողորմեա։

Ա՝ այլ ոչ քեզ զայս դատաստան։
Նաև զայս գործըս Հատուց մանն։
առնեա անհատից միայն։
այլ անդանօր ևըս ան փաստ։
Ի գործ առնուս ոչ միայն աստ։
ով դատաւոր ամենա զգաստ։
Ո՞ զայս երկ զօրուիս մարդասպաստ։
Ընտ մեզաց մերոց Հատուցա ծօղ։
յայնժամ լինիս արդար դա տօղ։
և՝ինոսա անդարձ կա ցօղ։
Այլ երբ լինիմք քեզ մեղան չօղ։
մեզ վայելել զերկուս բա րիս։
մանաւանդ Հանապազ կա միս։
զոր միշտ շահիլ ըզ կամս ու նիս։
Թէպէտ այսպէս պատճեա զմարդիս։
զխաղաղուիդ մեզ պարգ"։
(Ա՝եղուցելոցս տր ողորմեա։

Աստի իբրև յառաջա ցաք։
և քո տրէեալ բարեօքն լը ցաք։
օր ըստ օրէ փայլեամա ցաք։
և գիրացեալ ըստ ուարա ցաք։
Այնժմ զտուն ողէդ ո՛չ դոհացաք։
զբարերարութիւդ ո՛չ ճա նեաք։
զերախտիս քո ո՛չ յիշե ցաք։
այլ մուռանալով մուռա ցաք։
(Ա՛ եղուկ եղոյն տէր ողորմեա՛։
զնաղաղուիդ մեզ պարգե՛։)

Նո՛ր յաւուրց յաւուրս էարա ցաք։
յօրինաց քոց խոտորե ցաք։
մեղանչելով քեզ տնդդ մե ղաք։
յորոց երբեք ո՛չ զղջա ցաք։
Ապով լզ քեզ դառնացու ցաք։
՚ի վերայ մեր բարկացու ցաք։
՚ի դատել լզ մեզ յարու ցաք։
և՛ի պատժել զմեզ շարժե ցաք։
Ա՛ տորոյ լզ մեզ ատե ցեր։
զերեսս քո ՚ի մէնջ դարձու ցեր։
զնարդեալըն քո թագաւո՛ր մեր։
արդարութիւ՛ ՚ի մէնջ բար ձեր։
(Ա՛ եղուկ եղոյն տէր ողորմեա՛։
զնաղաղուիդ մեզ պար՛։) 232

Այնժամ եղաք ոպ ան քանք·
անդըլուխք և անմիա քանք·
օտար ազգաց ոտից կո խանք·
և նոցին ծառայք անփըղ կանք·
Օ՛ի՛ արկեր ը՛ ձեռամբ իշխա նի·
օտարազգւոյ այլակրօ նի·
որ ՚ի գիըս ըստ մեծին մա սի·
պարսիկ անո՛ւամբ մակակո էի·
Թ՛էպէտ ը՛ սուաւ ըզմեզ արկեր·
բայց ըզ խընամ քո ո՛չ բար ձեր·
այլ կերպի՛ ինչ խաղաղու թէ·
յօգուտ ժամանակս պահե ցեր·

(Ա՛ եղու ցելոցս տը ողորմեա·
զհաղաղուի՛դ մեզ պարգ՛՛·)

Ակայն տեսեր և զայն իշ խան·
ըստ կամաց քոյոց տիրա կան·
որ ո՛չ վարեաց զիշխանու թիւնն·
բարձեր յաթոռոյն իւրա կան·
Որմէ երկիւղք վը րդովե ցան·
և ազգք յազգաց վերայ յա րեան·
՚ի կալո՛ւածըս նորին հա մայն·
վասըն խմոյս մեծի յանց ման·

Ո՛րդարև աստուած մարդա սէր.
այս և ըս սակս իմ մեղացս էր.
զի կերպիւ ինչ նա զմեզ պա Հէր.
Քէնի ըստքում ներմանդ իսկ էր.

(Ո՛եղուցելոցս ետր ողորմեա.
զհաւաղաղութիդ մեզ պարգ՛.)

Ո՛չ՝ բայ՝ ի՛ քէն չիք ար դար.
և գիտուն ամենակա տար.
արարածոց քոց խնամա տար.
ետ՝ հոգեսէր՝ և բարե լար.
Ո՛ր յիրաւի աստ յայց եչ լեր.
և զՀայրական դութ քո ցու ցեր.
քանզի Հանդերձ ողորմու Թիդ.
զարդարուիդ՝ ի գործ ար կեր.
Օ՛ ի՛ ի դատելդ յայսմ աշխար Հի.
ըզ չարագործս մարդկան ազ գի.
ի՛ յարդարութիդ քում մէ.
ողորմութիւնդ ո՛չ անջա տի.

(Ո՛եղուցելոցս ետր ողորմեա.
զհաւաղաղութիդ մեզ պարգ՛.)

Օ՛ ի՛ զայն իշխանն որ և քարձեր.
զոմն իշխեալ իշխանացու ցեր.

որում տըւեալ զալոդու Քիւն.
և՛ի տեղի նորա ե՞ դեր.
Որով զմեծութի՛ քո ցու ցեր.
և զկարողութի՛դ յայտնե ցեր.
զի դու միայն ես իշխան մեր.
որ զմեզ յոչընչէ արա ըեր:
Օ՛ի քև՝ անթագդ թագաւո րին.
և թագաւորդ անթագաս ցին.
քև՝ մեծամեծք աղքատք լի նին.
և քև՝ աղքատքըն մեծաս ցին:

(Ա՝ եղուցելոցս ՚ուր ողորմեա՛.
զխաղաղութի՛դ մեզ պարգ՚ե՛.)

Ա՛մբարտաւանք՝ քև խոնարհ չին.
և որք խոնարհք՝ այնք բարձրասցին.
քև՝ իշխեցեալք իշխանք լի նին.
և՛ի յաթոռ փառաց նըս տին:
Ո՛վ՝ զօրացեալք անզօրք լի նին.
և տկարքըն զօրագ վա ռին.
քև՝ յադք և լիք քաղցեալք լինին.
և քաղցեցեալք Հացիւք լըց ցին.
Ո՛վ՝ քաղմածինքն ամուլք լինին.
և ամուլք քաղմածինք լի ցին.

քև՝ կենդանիքըն մեռա նին.
և մեռեալքըն կենդանաս ցին.

(Ա՝ եղուցելոցս ՝ար ողորմեա՛.
զեաղաղուիդ մեզ պարգե՛.)

Ո րպէս աստանօր արա ըեր.
զիշխեցեալն իշխանացու ցեր.
զոր և գաւազան կազմե ցեր.
որով զբարադրածսըն Հա ըեր.
Ո՞ ի ամենայն մարդիկք մե ղաք.
որք՝ ի կալուածս սորին կայաք.
զոր և զըղջմամբ ո՛չ քաւե ցաք.
և յորոց երբեք ո՛չ դար ձաք.
Ա՞ յ գործելով միշտ գործեցաք.
մինչև՝ ի վախճան հասու ցաք.
զմեղայ մերոց զբաւիս լը ցու ցաք.
և արժանի պատժոց ե՛ղաք.

(Ա՝ եղուցելոցս ՝ար ողորմեա՛.
զեաղաղուիդ մեզ պարգե՛.)

Ա՛սաի բարկուե՛ շարժե ցար.
առ՝ի դատել զմեզ բարս յա ըեար.
քանզի գըթած ՝որդ կամե ցար.
ըզմեզ խրատել ասա Հայրա բար.

Ա՜ուրոյ ՚ի յայս գա՜ւա զան։
որ էր խըրատապատժա կան։
ոմանք որք իշխանք՝ իշխե ցան։
իսկ իշխեցեալքն իշխանա ցան։
Յայս չարադատիչ գա՜ւա զան։
ոմանք որք ծառայք՝ տիրա ցան։
իսկ բազումք տեարք ծառայացան։
զի զամենատէրդ մոռա ցան։
(Ա՜եղուկ ելոցս ՚ար ողբմեա։
զևաղաղա՜իդ մեզ պարգ։)
Յայս գա՜ւազան քոյդ բարկու՜ե։
յանդիմանիչ չարեաց մարդ կան։
բազումք աղքատք Հարըստա ցան։
իսկ որք Հարուստք՝ աղքատացան։
Յայս որք վերինք՝ եղեն ներքինք։
զայն ընկալան զմեզայ պա տիժք։
զի ո՛չ ծանեան այնք եղելե լիք։
Թէ՞ դու արարեր զնա՜ վե րինք։
Իսկ ներքինքն՝ որք եղեն վերինք։
ո՛չ Թէ էին այնմ արժա նիք։
զի այնք և՛ս էին պատժե լիք։
այլ՝ առ վերնոցըն նախա տինք։
(Ա՜եղուկ ելոցս ՚ար ողորմեա։
զևաղաղա՜իդ մեզ պար՛։

Այս գաւազան յարեաւր դասել։
զորդիս մարդկան և խըրտս տել։
՚ի չար գործոց դարձուցս նել։
և՚ի գործըս բարիս ա ծել։
Այս գաւազան ըզ մեզ գա նել։
՚ի մեղաց զըղջացուցս նել։
ըզ մարմինս մեր աստէն տան ջել։
և զհոգիս անդ կեցուցս նել։
Այս գաւազան զհօտս բանական։
որք՚ի չարիս մոլորեալ ցան։
այժըմ եկեալ՚ի գիւտ ստ ցին։
ածել՚ի գաւիթ բարւոյ Քեան։

(Ա՚եղուցելոցս տէր ողորմեա։
զխաղաղուիդ մեզ պարգե՚։)

Այս՝ոմանք մարմնով տանջեցան։
ոմանք յընչից կողոպտեցան։
յաչաց և յոյր մարմնոյ մա սանց։
ոմանք զրկեալք արատա ցան։
Այս գաւ՚ազան՝ կէաք գերեցան։
և այլք անգինք վաճառե ցան։
արուք և էգք ամենե քեան։
օտարաց ծառայս կացու ցան։

Այս

Ցայս՝ ոմանք ըզ զաճակս իւրենց.
այլք զինչքենս և այլք զկինս իւրենց.
ոմանք զեղբարս և զքոյրս իւրենց.
վաճառեցին վասըն կա րեաց։

(Ա՛եղուցելոցս տեր ողորմեա՛.
զնաղաղուիդ մեզ պարգե՛։)

Ցայս գաճազան քոյդ խրատակին.
որք յամառեալք ո՛չ զըղջա ցան.
չարաչար և պէս պէս մահո՛ւամբք.
՚ի կենաց իւրեանց զըրկե ցան։
Ցայս՝ ՚ի չարեաց որք ո՛չ դարձան.
ո՛չ արարին զպըտուղս զըղջ ման.
զարժանիս ապաշխարու թեան.
և՚ի մեղաց ո՛չ քաւե ցան։
Ո՛ ՚ի յայն ըզ տուդ քաղցրացուցիչ.
և զթողութիս ՚ի քէն գը տեալ.
ողորմութեանդ արժանա ցեալ.
անկցին ՚ի խնամըս քո դար ձեալ։

(Ա՛եղուցելոցս տեր ողորմեա՛.
զնաղաղուիդ մեզ պարգե՛։)

Ա՛ւ՚ի չարեաց առանց զըղջման.
յայս գաճազանէս խրատա կան։

կարծելով թէ փրծանի ցին.
'ի տեղեաց 'ի տեղիս փա խեան։
Այլ զի ինքեանք անդարձք էին.
և չէր փախուչն ընդ կամաց քոյին.
մանաւանդ զի ընդ դատե լեաց.
'ի դիւանիդ գրեցեալք էին։
Աստի հրամանաւ քոյին.
յերթալն կամ 'ի հասեալ ես ղին.
այսպիսեաքար փախուցեալ քըն.
զար դիպճածոց պատա հէին.
(Ա՛եղուցելոցս ՚որ ողորմած.
զհատղաղուիդ մեզ պարգ՚։)
Օ՚ի կամ կապտողաց զի պէին.
ողք զոմանըս կողոպ տէին.
և զոմանս ըսպանա նէին.
և զայլըս գերեվա րէին։
Այսամ ջուղք զոմանս ընկղղ մէին.
և կամ քուքք զոմանս խեղդէ ին.
և կամ այլք արարածք քոյին.
ըստ հրամանիդ զայնս պատ ժէին.
Ի սկ յայսպիսեաց և ողք ղերծան.
հասին 'ի տեղի հանդըս տեան.

դեռ ևս 'ի մեղաց ոչ դար ձան։
նոքա ևս անդ ցաւ օք մե ռան։

(Նեղաւորացս ետր ողորմեա։
զևաղաղուիդ մեղ պարդ։")

Ո՛րդ՝ որք արբաք զմեղաց գինին։
և արբեցաք բոլորս վինն։
ոչ ըզ մըտաւ ածաք աս տեղն։
ետ մարդարէքն զորս ասա ցինն։
Ահ 'ի հոգւոյդ ուր երթայց ես։
կամ յերեսացդ յո՞ փախեայց ես։
զի թէ յերկինս՝ և դու անդ ես։
եթէ 'ի դժոխս՝ և անդ մատ ես։
Ահ մարդիկք որք զմեղս ունիցին։
և'ի նոցունց ոչ զըղջաս ցինն։
'ի պատժոց ետնդ ոչ զերծա նին։
թէ յայլ ուրեք և փախի ցինն։

(Նեղաւորացս ետր ողորմեա։
զևաղաղուիդ մեղ պարդ։")

Այո՛ թէ յոչինչ որք համան ըրեն։
և ըզ խըրատս ետն անդուս նեն։
արդարև՝ մահք յանկարծա հասք։
'ի վերայ նոցա եկես ցեն։

Օ՛ ի այնպ են գիպուածք նոցին.
որպէս որք յառիւծէ փախ չին.
գնացեալք առջոյ հանդիպի ցին.
կամ որք յօձէ՝ ՚ի գուբ անկ ցին :
Օ՛ ի իրաւունք քո ո՛չ կա մին.
Թէ զգաւազան խրատու քոյին.
որք զըղջուիք չընդունի ցին.
նոքա ապրեցեալք եղե ցին :
(՚Ներաւորացս տր ողորմեա.
զնաղաղուիդ մեզ պարգ՚ :)

Ուստի այն խրատու գաւա զան.
լինի յառիւծ և յառջ գա զան.
՚ի յօձ և՚ի գուբ մարդաս պան.
որք ըսպանանեն ըզնո սայն :
Կամ գառնայ ՚ի բուք և՚ի ջուր.
կամ ՚ի մահ ՚ի ցաւ և՚ի սուր.
կամ ՚ի գազան և կամ յայլ իր.
որք և առնեն զայնս կենսա կուր :
Վրանզի արարչիդ հանրա կան.
քո արարածք ամենե քեան.
Թէ ՚ի լանամել Թէ ՚ի պատժել. զքո
կամս առնել՝ միշտ պատրաստ կան :
(՚Ներաւորացս տր ողորմեա.
զնաղաղուիդ մեզ պա՚ :) 242

Ա. յա գահէն մինչ զմեզ խրատէր.
և ըստ հրամանիդ հարկա նէր.
ինքն և ա զբարիս մեծագոռ նեղս.
ընդդէմ կամաց քոյոց առ նէր:
Այս զի մեք ոչ խրատեց ցաք.
և՛ի չարեաց ոչ զերծաք ցաք.
որով ըզ քաղցր ածըդ մեր.
՛ի բարկութիւն ևս շարժեց ցաք:
Աստ զնա ևս վ՚ի իւր մեղաց.
այլ և առ մերս անզըգջութեանց.
բարձեր ՛ի մէնջ կենօք ՛ի բաց.
ձեռամբ իւր մըշտապահ զօրաց:

(Եղաւորացս տէր ողորմեա.
զհատաղուիդ մեզ պարդե՛ւ:)

Ա. ստէն պիտոյք են մեզ կո ծօղք.
կանայք լալականք և ողբօղք.
ըզ եղկելի կեանս մեր լա ցօղք.
անձանց մերոց վայ կարդա ցօղք:
Օ՜ի նեղութիք արդ բազմա ցան.
քան զառաջինսըն սաստկա ցան.
զի ըզ կընկի սուրն մահ հան.
կալուածք տուրա վըրդովե ցան.

Հաղուստ արք ինքնապետ ցան.
Ի տեղիս տեղիս բըռնաց ցան.
որք ի վերայ միմեանց յա րեան.
մեծաւ պատերազմաւ մաղ տեան.

(Ողեաւորացա՜ ՚ր ողորմեա՛.
զխաղաղուդիդ մեզ պարգե՛.)

Ո՞րդ գա՜ազան բաղումք եղեն.
յամէն կողմանէ զմեզ հարկա նեն.
իւրաքանչիւրքն յինքե նա քարշեն.
՚ի ճնացեալ ընչից կողոպ տեն.
Որոց զայնքան վիշտըս կը րեմք.
մինչ զի զառաջինսըն յի շեմք.
զայնս առ սուտս համեմա տեալ.
այլ զառաջինսըն երա նեմք.
Հանզի գա՜ազանն այն մի եր.
որոյ վիշտըն միակի եր.
զի թէ զմի կողմըն մեր գա նէր.
սակայն ըզ միւսան անգամ պահէր.

(Ողեաւորացա՜ ՚ր ողորմեա՛.
զխաղաղուդիդ մեզ պարգե՛.)

Ասգա ջարիքըն կըրկնե ցան.
մեղուցեալ յերկրիս մերս կան.

զի յառաջնոյն ողբ մընա ցին.
այժմ տրբօք յոյժ պնասե ցան.
Վհատաբք և դիւղք կործանեցան.
մարդիկք սպանան և գերե ցան.
վարել և սերմանել բար ձան.
սպառեցան կերակուրք մարդկան.
նմ աստի սուք յառաջա ցան.
ուստի ողբ ի սրբոյն վեր ծան.
և ի գերոյն փրկծանե ցան.
արդ ի սուէս բազումք մե ռան.

(Կեղաւորացա պր ողորմ ա.
զիսաղաղուիդ մեզ պարգ".)

Թէ տաժնմամբ զայդիս տածեմք.
զսերմանիս փոքունս սերմա նեմք.
տառապանօք Հասուցա նեմք.
բայց ըզ պտուղս ոչ վայե լեմք.
Վհանգի յոյժամ բերքն Հասանին.
յայնժամ այլազգիք ժողո վին.
և ըզ մեզ ի բաց Հալա ծեալ.
ինքեանք քաղեն զպտուղս նոցին.
Թէ ողորմութեամբ քոյին.
ստանամք զսակաւ ինչըս կըր կին.

Թէ պնշարժունք Թէ որք շարժին.
Ի մեր ձեռացն այնք և կապ տին։

(Ողորմեա՛.
Տէր ողորմեա՛.
Քրիստոնեայք մեղայաք քեզ։)

Ըզ մարմինս մեր գանք չարչարեն.
Ըզ հոգիս մեր մեղք խոցո տեն.
Ըզ մեզ սուրբ և սուք ձարա կեն.
Զվաստակս մեր օտարք ու տեն։
Ահ այսպս վիշտք յոդնականք են.
Որք ի վր մեր միշտ յառ նեն.
Ըստ արարչիդ Թոյլատրու Թեանն.
Օր ըստ օրէ ըզ մեզ կըտ տեն։
Ահա ամք քառասուն լը ցան.
Յորս ի վերայ մեր անխա փան.
Ըստ խրատուիեալ աչեաց ծո վու.
Մին չետ միոյն փորձուիք գան։

(Ողորմեա՛.
Տէր ողորմեա՛.
Քրիստոնեայք մեղայաք քեզ։)

Ասըն մեղացս յողովու Թեան.
Յաշխարհիս մերում Հայաս տան.
Սբ վանորայքն ամենե քեան.
Որք կային ի պայծառու Թեան։

Ալ անապատքն մաքուր Հայրանց·
և բնակարանք սրբոց կայ նանց·
յորս կային դասք կրօնաւոր րոց·
և երամք սրբոց կուսաց նոց ։
Այժ այսոքիկ ամենեք քեան·
՚ի միաբանիդ դատարկ ցան·
՚ի յորոց ոմանք գերե ցան·
ոմանք փախեան և կամ սպա նան·
(՚Ի՛ղեաւ՝ որպես ասր ողորմեա՛·
զնահատուիդ մեզ պարգե՛՚։)
Ալ ասան իմոյս անօրէնու թեան·
և այլք տաճարք տէրունա կան·
որք ՚ի քաղաքս և՚ի շէնս կան·
կամ քակեցան կամ անշուք կան ։
Այժ յայսոսիկ յամենեք սին·
սր պատարագք աստուա ծային·
աղօթք և պաշտօնք ընդ նոս սին ։
զօր Հանապազ քեզ մատ չէին ։
՚Ի յորս գոյին մատունք սրբ բոց·
նաև մատեանք աստուածայ նոց·
անօթք և սպասք յիրաց մաք րոց·
մատնեցան ՚ի ձեռս արտաք նոց ։
(՚Ի՛ղեաւ՝ որպես ասր ողորմեա՛·
զնահատուիդ մեզ պա՛՚։)

Յաղագս իմոյ բազմաց մեղաց.
Լուեցան ձայնք փառատրաց.
պաշտամանց և պատարաց.
յայնց ամենից եկեղե.
Հինեցան անօթք մարմնաւ կանք.
այլ և զարդըք ղինուորաց կանք.
ոսկեղէնք և արծաթեղէնք.
և այլք ըսպասք սիօնաց կանք.
Անկունք յեկեղեցւոյ ծընեալք.
յորդորդուիդ հաճատաց ցեալք.
յանուն քո նբ մկրտեր ցեալք.
յանօրինաց եղեն գե րեալք.

(Աղաւեցէրոցս տէր ողորմեա.
զխաղաղուիդ մեզ պարգե՛։)

Խազուամբ զհաճատըս մեր Քո ղին.
յորմէ ուրացուքեամբ էք լին.
թէ ակամայ և թէ կա մօք.
դարձան ՚ի յօրէնըս նո ցին։
Ա՛րուք և էգք ողք ուրա ցան.
և ընդ նոցին խառնակե ցան.
զազգիր գործըս նոցին ու սան.
որովք Հոգիք բազումք կո րեան.

Յոգունք զտեղիս իւրեանց բնաշ
կան. և զբնակուիս Հայրենեաց կան.
Թողին՝ յՅն օտարս փա խեան :
վասն ներքուեցին անպատմա կան :

(Ա՛եղուցելոցս տեր ողորմեա.
զնաղաղուիդ մեզ պարգ՛ե՛ս.)

Ո՛վ արդարադատ աՅծ մեր.
զայս եւս իրաւամբ արա ըեր.
կի միովքն ոչ ուղղե ցաք.
ուստի և զայլսըն յաւե լեր :
Ո՛ւ ի քո օրէն այս ե բնա կան.
զոր ի կիր առնուս ընդ մարդկան.
որք ընդ գիմ արարչիդ մե ղան.
և կամաք իւրեանց ոչ դառ նան :
Ա՛ւ միշտ մոլեալ ի մեղս մը նան.
և ի չարութիւնս հեշտա նան.
երբէք ի միտս իւրեանց ոչ գան.
փոքերբք խրատու ոչ զըղջա նան :

(Ա՛եղաւորացս տեր ողորմեա.
զնաղաղուիդ մեզ պարգ՛ե՛ս.)

Յայնժամ աՅծդ իմ ոչ կա միս.
մնալ նոցա անդարձ ի չա րիս.

այլ դարձուցանել հե տևիս։
զնոսա մեծ վըշտօք ՚ի քա րիս։
Վանզի օրինեալ կամըք քոյին։
այնք են ընդ բնութես մարդկային։
զի ամենայն մարդք զըղջաս ցին։
և՚ի մեղաց իւրեանց դարձ ցին։
Ա՛րդարութիք մեռանի ցին։
և յարքայութիի քո մուծ ցին։
ոպ և այժմ յատուկ առ մե։
առնես այդու կամօք քոյին։
(՚Ա՛ղաչ՚որացս տր ողորմեա։
զնսաղաղու իդ մեզ պարգ՚։)
Ա՛նահ՚անդ հասարակ մարդկան։
որք յաշխարհիս զետեղեալք կան։
այսպէս առնես ընդ ամենե սեան։
որք մեղանչեն և ո՛չ դառ նան։
Ա՛ստի խրատես խըր սիրե լիք։
զորս և տանջես որպէս որ դիք։
աստ՝ և փոքերը դատաղու թիք։
բարեօք գործեօք նաև դիմամբ։
Ա՛ղերմութիք և հեզու թեամբ։
և հայրաբար և խընայ մամբ։

և անցաւոր վըշտակրու թեամբ.
նաև խրատապատժողու թեամբ։

(Ելեաւորացս ՚ի ողորմեա.
զխաղաղուիդ մեզ պարգե՛։)

Ա՛սըն դարձուցման ՚ի քա րեայց.
և վասըն թողութեան մե ղաց.
առ՚ի գիւտ կորուսեալ հո գեաց.
և առ երթալ ՚ի կեանս ան անց.
Որոց մարմինքն թէպէտ տան ջին.
մարմնականք ինչքըն կողոպ տին.
զանազան պատիժք հանդի պին.
եթէ փու թով ո՛չ զըղջաս ցին.
Այլ այնք ժամանակաւորք են.
անցանին որպէսք և ի ցեն.
այլ ՚ի պատժոցն յաւիտե նից.
ըզ Տոգիս ի՛րեանց ազա տեն.

(Ելեաւորացս ՚ի ողորմեա.
զխաղաղուիդ մեզ պարգե՛։)

Ասէ թէ զայս խրատ աստուածային.
զոր ՚ի կեանըս յայս տաս նո ցին.
անհնազանդեալք ո՛չ ընկալ ցին.
և խոնարհեալք ո՛չ զըղջաս ցին։

Յայնժամ անդ մեծ դատողութ.
արդարութիւն և բարկութ.
դատապարտես անխնայութ.
դատես առեւլապատժութ.
Ոչ թէ առ'ի զմեղսըս քա
այլ մանաւանդ 'ի մեղա
ոչ զՀոգիան առ'ի դարձ բե
այլ առ անանց կորուստն յր

(Ներեցեղոյս տր ողորմեա.
զինաղաղութիւդ մեզ պար'։)

Ուրեմն երանի է նո
ոչ 'ի տանէդ աստէն դա
որովք յիւրեանց մեղաց դարձին.
և անդ յանանց կենսըն մուծցին։
Վանզի զչարս աստ իբրև խրատես
և արդարութիւն քո դա
ողորմութիւդ հանդերձ առ
զի աստ ոչ գլխած Հայր
Ոչ անդանօր յորժամ դա
արդարութիւն միայն առ
այլ ողորմութիւդ ոչ խառ
զի անաչառ դատաւոր

Ան Թէ ի մեղաց ոչ դարձ ցին.
Նոքա ողք աստ ի քէն դա տին.
վայ և կըրկին վայ է նո ցին.
զի Թըշուառելիք են նո քին.

(Ն եղեցելոցս տր ողորմեա.
զհաղաղութիւդ մեզ պարգե".)

Յայնժամ լինի դիպուածք նոցին.
ըստ այնմ մարդոյ չարասի ըին.
որ լեալ էր տեղւի գի ձայինն.
յորում քնակէր մի այս նախ կին.
Որ և ի չարեացն ոչ դար ձան.
ի գէձ մեղաց ոչ մաքրե ցան.
այլ և և ըս չարեզբ լը ցան.
և ի բարեաց Թափուր գը տան.
Ուստի եօԹն այլք և ըս մը տին.
ի նա՝ տիր չար քան ըզ նախ կինն.
յայնժամ երկև յոյժ չար յե տինն.
առն այնորիկ քան զառա ջինն.

(Ն եղեցելոցս տր ողորմեա.
զհաղաղութիւդ մեզ պարգե".)

Ըստ քումդ ամենադատող ղի.
և այժմիկ դատաւորք երկ ըի.

ոմանք առնեն չարագոր ֆբ.
և՝ի դատման ժամանա կի։
Ո՞ի նախ միոյ դահճի մատնեն.
գահազանաւ միով գա նեն.
և բանիւք և՛ըս յորդո րեն.
զի՝ի չարեացըն դարձուս ցեն։
Ա՛կայն իքրև նա ոչ դարձ ցի.
այլ՝ի չարիսըն նոյն գըտ ցի.
յայնժամ մատնեն բազմաց դահճաց.
և մահակաց՝ զի պատժեա ցի։
(Ա՛ղեղեցելոցս տէր ողորմեա.
զհատաղաղուիդ մեզ պարգ՚։)
Այն զի զօրէնս քո մոռա ցաք.
և ընդդէմ արարչիդ մե ղաք.
մանաւանդ զի ոչ զըղջա ցաք.
ընտ որում պատժոց արժանացաք։
Ա՛ստի ըստ այսց օրինա կաց.
կամեցար հայըդ մեր գը թած.
մի դահճիւ և գահազա նաւ.
զմեզ դարձուցանել՝ի մե ղաց։
Ա՛րով չդարձաք իքրև տե սեր.
յայնժամ առ մեզ սըրտմըտե ցեր.

բազմաց դահճաց Հարկանող ղաց.
և գաւազանաց մատներ ցեր.

(՚ն, եղեցելոցս ՚ի ողորմեա.
զհաղաղութիւդ մեզ պարգ՚։)

Ապայն ՚ած՚ Հաւատամ ես.
զի դու ՚ի քաղցր և ուղիղ ես.
՚ի բանըս քոմ ճշմարիտ ես.
և՚ի գործըս քո արդար ես։
Ընդիրաւութիւնք ՚ի քեզ չեն.
բնաւ՚ին գործք քո ճշմարիտք են.
արարմունք քո յոյժ ուղիղք են.
և դատաստանք քո արդարք են։
Ո՞րդ զամ զոր ինչ առ նես.
և զորս ՚ի վերայ մեր ած ես.
ընդ մեզ յիրաւունս անցուցանես.
արդար դատաստանաւ առ նես։

(՚ն, եղաւորացս ՚ի ողորմեա.
զհաղաղութիւդ մեզ պարգ՚։)

Ո՞յր զի արդար դատաւոր ես.
ըզ չարագործս այնու պատ ժես.
սոյնպէս և Հայր ողորմած ես.
որով ըզ մեղս մարդկան քա ՚ներես։

Ա ւստի հայցեմ ՚ի գութ շարժել.
զողորմութիդ ՚ի գործ ածել.
մեղաց բազմաց մերոց նե րել.
և ըզ չարիս մեր ո՛չ յի շել.
Ցողորմութիդ ո՛չ մեր ժել.
՚ի խնամոց քոց ո՛չ արտաք սել.
՚ի ձեռս մերոց չար թըշնա մաց.
և ո՛չ իսպառ ըզ մեզ մատ նել.
(՚Ն,եղաւորացս տեր ողորմեա՛.
զնաղաղուիդ մեզ պարգե՛ւ.)
Ա՛րդարութ ըզմեզ մի՛ դա տեր.
և բարկութ քով մի՛ սաս տեր.
ըստ մեղաց մերոց մի՛ առ ներ.
քանզի դու ես գըթած հայր մեր:
Ա՛յլ վա՛ն անուանդ քո փա ռաց.
և սակս երախտեաց քոց բազ մաց.
վասն սրբոց քոց հաճե լեաց.
երկնաւորաց և երկրա՛ւո րաց:
Տառապելոցս տեր ողոր մեա՛.
զպատժապարտըս ՚ի մեղաց մաքրեա՛.
զայս խոռվութիս ՚ի մէնջ բարձ.
զնաղաղուիդ մեզ պար գեւեա՛.
(՚Ն,եղաւորացս տեր ողո՛ւ:)

Ո՛չ թագաւոր խաղաղա տար։
Եւ՛ի դատաստանըս ար դար։
տեառնըդ մերոյ կամակա տար։
պարգեւեա մեզ սէր քարէ տար։
Ո՛ւ խաղաղութիւն հովուեաս ցկ։
և արդարութիւնք դատես ցկ։
ինքեան յանձնել զքո ժողովուրդս
միշտ ըստ կամաց քոց պահես ցկ։
Ո՛ւ մեք յոյժ անառակե ցաք։
Ե՛ւ յօրէնս տան քո ոչ կա ցաք։
ըզ կամս հօրդ մեր ոչ արա ցաք։
այլ յարտուղիս երեսաց դնա ցաք։

(Ո՛ւ եղաւ որպէս սէր ողորմեա։
զխաղաղութիւդ մեզ պարգե՛։)

Պարձո՛ Ե՛ւ կամս քո և պա հեա։
անշարժապէս աստ և տա ծեա։
ընդ կամարարս քումս անդ դասեա։
յարքայութիւնն քո հրաւիր ըեա։
Ցորում զարարօղդ աշխարհ հի։
զՏայր և զՈրդիդ և զՍուրբ զՏոգի
փառաւորեսցուք Ե՛ւ յաւիտեան։
և՛ի ձայնըս անկըտե լի։

Ո՛ի քեզ ոմն ոչ կարողանայ Թէ.
վայելչեն փառաց և գոհու Թէ.
պատիւ և օրհնաբանու Թէ.
պաշտօն և երկրպագու Թէ.
Ա՛յժմ և յաւիտեանս անդադար ականն.
Ի յաւիտենից յաւիտեան. Ամէն.

* Գլուխ. ԼԳ.

* Զորս նեղեցեալ հոգւոյն՝ համա-
նեալ զինչն ընդ այլոց հոգեաց հովուաց՝
զեղս խոտանց խոտորվանեցի ես, և հայցէ
ի նմանէ զիմանալ և զիմաստանալ.

Ո՛վ տէր քաղցր և երկայնամիտ.
բազում ողորմ և ճշմարիտ.
առատագութ և քարեխնամ.
միշտ փրկութեամբ մերոյ աչ ուիթ.
Ո՛վ որք կամքս ի միջ կալեաց ոյն.
այնմ իշխանապետի նախ նուէն.
զոր բարձեր յիւրոյ աթոռոյն.
վա՛ր արտուղի և չար գործոյն.
Թո՛ղ պաշտօնեայքդ քոյայինք.
և թո՛ղ պաշտօնեայք այլայինք.

առ հասարակ ամենե քինք·
մեղք ըզ քեզ բարկացու ցինք ։

(Ողեղեցելոցս տեր ողորմեա·
զնաղաղուիդ մեզ պարգե՛ ։)

Եթէ առաջնորդք հոգե կանք·
Եւ թէ յետնորդքըն նոյնա կանք·
Եթէ առաջնորդք մարմնա կանք·
Եւ թէ հետևողք խրա կանք ։
Ո՞յնքան մինչ զի զքոյդ դաւ՚ան·
չարագործաց խրատողա կան·
յարուցաք մեք ՚ի վերայ մեր·
յարբուցանել իսկ մեզ ըզ գան ։
Այլ զդաւ՚ան քո խրատա կան·
նախ արկեր ներ արքայու Թե·
յառաջնորդու Քիս մարմնա կան·
և՚ի ժողովուրդս ամե նայն ։

(Ողեղեցելոցս տեր ողորմեա·
զնաղաղուիդ մեզ պարգե՛ ։)

Ո՞ր էր ներելոյդ քո նը շան·
և ցոյց քումդ երկայնմըտու Թե·
զորս ունիս առ նորս սէր սիօն·
և առ պաշտօնեայս նոյնա կան ։

Օ՛ ի մեք առաջնորդքս հոգեկիք.
և այլք միաբանքս վանա կանք.
կրօնաւորքս անապատա կանք.
սպասաւորքս եկեղեցա կանք.
Տեսանելով զայն գաւա զան.
որ պատժօք խրատէր ըզնո սայն.
ըզգաստացեալ զըղջա նայաք.
՛ի մեղաց մերոց դառ նայաք.
՛Աւա ըստ դիտաց զարթնու աք.
ժողովըրդոց յուշ առ նէաք.
ըզնոսա ևս զըղջացու ցեալ.
՛ի չարեաց դարձուցա նէաք.

(՛Աղեղցելոցս տէր ողորմեա.
զխաղաղուիդ մեզ պարգ՛։)

Որով թերևս ողոր մէիր.
՛ի հայրական գուրթ շար ժեիր.
զօքարկուիդ դարձուցա նէիր.
՛ի վերայ մեր քաղցրա նայիր։
Յանցանաց մերոց նե րէիր.
զբարիսըն մեր ո՛չ յի շէիր.
ըստ նինուէացւոցն առ նէիր.
և ըզ մեզ կեցուցա նէիր։

Ո՜վ քեզ որ աստուա ըզ էա ըրիս.
զմեզ յորդորես միշտ ի բա ըրիս.

Ո՜վ ի քեզ որ աստուա ըզ էա ըրիս.
զմեզ յորդորես միշտ ի բա ըրիս.

(Ղեղեցկացա՝ որ ողորմած.
զնաղաղուիդ մեզ պարգ։)

անդ ընդ սրբոց դասակ ցեղիր։
Ը։ Հոգւոց և Ը։ մարմնոց շահեիր։
ի փորձու թեանց ազա տեիր։
Ա՜ստ ըստ կամաց քոց պա հեիր։

(Ղեղեցկացա՝ որ ողորմած.
զնաղաղուիդ մեզ պարգ։)

կայաք ի նոսա սուր ըեալք։
և՛ի յամաց բազմաց հե տէ.
և՛ի մեզ ուշակացու ցեալք.
Ո՜վ ի յոյժ նոքօք էաք մո ըեալք.
և՛ի չարիս յաճախե ցաք։
այլ և սատաւճել գործե ցաք.
և՛ի քէն միայն ոչ զըղջա ցաք.
և յապաշխարու թիս իջ ջաք.
և՛ էք միայն ոչ զըղջա ցաք։
զի պատժոցըն ոչ սարսե ցաք։
և՛ի մեղաց ոչ սըրբա ցաք։
զի ա՜ազանէդ ոչ եր կեաք։
Ա՜կայն և և յամառե ցաք.

(Ղեղեցկացա՝ որ ողորմած.
զնաղաղուիդ մեզ պարգ։)

անդ ընդ սրբոց դասակ ցեղիր։
Ը։ Հոգւոց և Ը։ մարմնոց շահեիր։
ի փորձու թեանց ազա տեիր։
Ա՜ստ ըստ կամաց քոց պա հեիր։

չհեռանեցաք մեք եղկեր լիքս։
ոչ արարաք զորս դու կա միս։
Ա՛ն լըճաք բանիդ քոց սըր բոց։
որք զմեզ խրատեն ձեռամբ գըրոց։
հեռանալ՝ի չարեաց պըղ ծոց։
և հետևիլ բարեաց գոր ծոց։
Ա՛ն ըզ փառըս բարեգոր ծաց։
և ըզ տանջանս չարարա րաց։
որք տան մեզ հետևիլ քա րեաց։
՝ի մէնջ ոչ ոք մըտաբե րեաց։

(՝Ա՛ղեղեցըցս ՝ուր ողորմեա՛։
զնաղաղու՝իդ մեզ պարգե՛։)

Ա՛ւ՝ի մեղս շարժողաց ես րից։
հետևեալ եղաք կամա կից։
անկաք՝ի նեղըդոյ չար ախ տից։
ընտ կամաց նոցա և հա ձոյից։
՝Ա՛խաչարին սոքա նայի։
մրճոյս մերոյ և ալիւք հի։
որք միշտ ըզ մեզ՝ի մեղս շար ժեն։
կորուսանեն ըզ մերս հո գի։
Յարարչէդ ապըստամբե ցաք։
սատանային հնազանդե ցաք։

(Եղեցելոցս տէր ողորմեա.
զհատաղուդիդ մեզ պարգ։)

Ա՜ն այնուհիկ մեք ի տեառն նէդ.
ժողովրդեանդ կացուցաք դէտ.
զի յաւուր գալստեան էապրին.
առնիցեմք զնոսա նախադէտ։
Օ՜ի յանկարծակի մի՛ գուցէ եկէ.
եկեալ էարկն ի յորս մըտցէ եկէ.
մեղաք զնոսա հետեցուսցէ եկէ։
և յարարչէդ անջատես եկէ։
Օ՜այնժամ դու տէրդ մեր բարկասցիս.
ցիս. ըզ սուր խրատուդ քո զարթուսցես.
և այնուհիկ զմեզ պատժես ցես։

(Եղեցելոցս տէր ողորմեա.
զհատաղուդիդ մեզ պարգ։)

Սակայն մեք դէտքս որք դիտեաք·
կանխաւ առ Թըշնամին դար ձաք·
քան ժողովուրդ քո մեզ յանձնել·
և՛ի քէն ապըստամբե ցաք·
և՛ զի ընդ նըմա ուխտ եդաք·
ուստի յորմէ անհոդ կայաք·
մանաւանդ զի արբեալ էաք·
գինեաւ մեղաց և նըշն ջեաք·
Ա ան որոյ եկեալ Թըշնա մին·
եմուտ՛ի ժողովուրդս քոյին·
և բըռնութիբ տիրեաց նո ցին·
որք և ինազանդեցան նը մին·

(Նեղեցեալդ ես որ ողորմեա·
զխաղաղութիդ մեզ պարգե՛ս·)

Ո րում կամաք ծառայե ցին·
ըստ հաճոյից կամացդ նո ցին·
զպէս պէս չարիս յոյժ գործե ցին·
՛ի նոսա թարց զըղջման կա ցին·
Յաղագս որոյ՛ի յայց եչ լեր·
զայս սուր խրատու քո զարթուցեր·
այսու բըռնամբ դարձուցա նել·
առ ժողովուրդ քո յըղե ցեր·

Ա՛րդ ևս մեք դէտքս ո՛չ զգաստաց
ցաք. և ո՛չ զնա զգուշացու ցաք.
Թերևս՝ ի զղջումն ա՛ծէաք.
զի՝ ի մեզս յոյժ թըմրեալք էաք.
(Ա՛ղեղեցելոցս տէր ողորմեա՛.
զհատաղուձիդ մեզ պարգե՛ւ.)
Ահրեղն յայտ է առանց կարծ-ման.
զի չար թըշնամւոյն գալըս տեան.
ժողովըրդոյն առնա դարձ ման.
և բարկուհե այս սրոյս զարթ ման.
Ա՛ՀԵՔ Հոգևոր դէտքս անըզգաստք
մըտակորոյս և անիմաստք.
բարեատեացքս և չարա նպաստք.
արդ՛ւրև եմք պատճառք և փաստք.
Օ՛ի առ թըշնամին քո դար ձաք.
ժողովըրդեանդ ո՛չ աղեր ցաք.
մանաւանդ նըմին մատնե ցաք.
ընդ այս զՏէրդ մեր բարկացու ցաք.
(Ա՛ղեղեցելոցս տէր ողորմեա՛.
զհատաղուձիդ մեզ պարգե՛ւ.)
Ա՛յլ և զմեզ Հովի՛ւս կարդե ցեր.
զժողովուրդս քո մեզ յանձնեցեր.

զի զորս ըստ կամաց քոց պա հեալ·
Ի քէն առնիմ ըզ վարձս մեր ։
Ա՛ոկ մեք զերկիւղ քո տիրա կան·
և ըզ պատուէրս քո հովուա կան·
զ պատուհասն վախճանա կան·
մոռացաք զայնս զամենե սեան ։
Ա՛յլ թարց իրիք կասկածա նաց·
ըզ ներհակսըն քոյոց կա մաց·
զհակառակսըն պատուիրա նաց·
արարաք միշտ ըստ յիմա րաց ։
(Ա՛եղեցելոցս տուր ողորմեա·
զհատաղուդիդ մեզ պարգ։)
Օ՛ ի՛ ինոցունց զարդիւնս առաք·
և ի պէտս մեր ծախե ցաք·
սակայն յիմանալի գայ լըն·
զհոգիս նոցա ոչ զերծու ցաք ։
Ա՛ստ քաջ հովուաց ոչ հովուեցաք·
յորոց վերայ զանձինս չէ դաք·
ըզ գալ գայլըն ոչ արգե լաք·
զոր և՛ի բաց ոչ վանե ցաք·
Ա՛յլ ըստ վարձկանի արա րաք·
զի ըզ գայլըն էբրև տե սաք·

Թողեալ զոչխարսըն և փա խեաք։
և զայնս յափշտակեցու ցաք։
(Ո՜եղաւորացս ՝որ ողորմեա՛։
զխաղաղուիդ մեզ պարգե՛։)
Ա՜այց արդարև քան զվարձաւորք։
և մեք Տովիւքս եմք պարտա ւորք։
ուստի ո՛չ թէ վարձուց քա րեաց։
այլ եմք պատժոց արժանա ւորք։
Օ՜ի ՚ի վարձկանաց դիպե՛ա ծին։
իւրով կամաւն գայ գայլն ինքնին։
և վարձկանքըն արթուն՛ք լի նին։
զի տեսանեն զգալուստ նո րին։
Օ՜ր և թըշնամի համա րին։
ընդ նըմա ո՛չ միաբա նին։
Թողուն զոչխարսըն և փախ չին։
և՚ի սպանմանէ փըրծա նին։
(Ո՜եղաւորացս ՝որ ողորմեա՛։
զխաղաղուիդ մեզ պարգե՛։)
Ոչխարքն միայն յափշտա կին։
և այն և՛ս ո՛չ բոլորո վին։
զի յայնցանէ ոմանք ցըր ւին։
՚ի յայլ և այլ տեղիս ապ րին։

Յետոյ Թերևս անդրէն դառնան·
վարձկանքն որք փախուցեալք զեր
ծան· զգլորեալ զոչխարսն առ ժո
ղովեն· և լինին նոցա պահապան։
Ովաւ գոնեայ լինի ար ժան·
վարձկանքըն այնք ներողու Թե·
որք Թէպէտ նախ ոչ քաջա ցան·
այլ պատճառաւ խնդիք փա խեան·
(Եղաւորացս տեր ողորմեա·
զհատաղուդիդ մեզ պարգ"։)
Ասկ՝ի դիպուածս մերս հովուուե·
հովիւքս մեղաք նախ միա բան·
եղաք ընդ գայլըն անմարմնական·
ննջեցաք անհոգ և Թարց հըսկման·
Աստի գայլըն իմանա լի·
եկն առ հօտս մեր Թարց երկիւղի·
զհովիւըս և յափըշտա կեաց·
ընդ ոչխարացն քանսաւո րի։
Ո՛չ՝ ոչ զերծաւ ոք՝ի հով ևաց·
և ոչ մի ոմն՝ի յոչխա րաց·
քանզի անյագ գազանն այն չար·
զհովանդակն և մեղաք կը լեաց·
(Եղաւորացս տեր ողորմեա·
զհատաղուդիդ մեզ պա"։) 268

Տր այսպէս ՚ի քէն հեստե ցաք.
և առ թըշնամին մեր դաը ձաք.
՚ի բարեաց քոց հեռա ցաք.
զպէս պէս չարիս գործել սկըսաք։
Ամանք զբարիս քնաճ ո՛չ առնեմք.
ոմանքս թէպէտ թերևս առնեմք.
սակայն ո՛չ բարեպէս առ նեմք.
զի ՚ի նոսա զչարիս խառ նեմք։
Ամանք ոպ թէ նընջեալ եմք.
և ըզ գործս առնել ո՛չ կա րեմք.
իսկ ոմանքս թէպէտ արթուն եմք.
այլ ՚ի չարիս ըզբաղեալ եմք։

(Ա՛եղաւ որացս ՚ար ողորմեա՛.
զխաղաղու՛թիդ մեզ պարգ՚։)

Ամանքս ոպ չիջեալ լոյսք եմք.
որք և ո՛չ զոք լուսաճո րեմք.
ոմանքս թէպ զմասն ինչ ու նիմք.
այնու ըզ բարիս ո՛չ առ նեմք։
Ամանքս անհամեցեալ աղ եմք.
որք քընաճ ո՛չ զոք համ մեմք.
ոմանքս թէպ զմասն իմն ու նիմք.
նովաճ ըզ չարիս համ մեմք։

Մանկս ոչ անկոյս աչք եմ.
որք անձանց մերոց օգուտ չեմք.
ոմանքս թէպ զմսան ինչ ու նիմք.
այնու և ըզ չարիս գոր ծեմք։

(Եղաւ որպես ասր ողորմեա.
զխաղաղութիդ մեզ պարգե։)

Մանկս իբր աչքն որդք կոյրք եմք.
որք առաջնորդել ոչ կա րեմք.
ոմանքս թէպէտ զոյս իմն ունիմք.
նովաւ ի չարս առաջնոր դեմք։

Մանկս վարդապետք անդէտք եմք.
որք վարդապետել ոչ կա րեմք.
ոմանքս թէպէտ մասամբ գիտեմք.
այնու զչարիս վարդապե տեմք։

Մանկս բնաւ ոչ ուսուցա նեմք.
ոմանքս թէպէտ ուսուցա նեմք.
բայց և զի նախ մեք ոչ առ նեմք.
ուստի յայն և ոչ զոք շա հեմք։

(Եղաւ որպես ասր ողորմեա.
զխաղաղութիդ մեզ պարգե։)

Մանկս զհաւատս քո զոյս ունիմք.
սուակ հաւատացեալք անուանիմք.

զի

զի ըստ Հաւատոց զգործս ոչ ունիմք
ապա ի յորս թերի գտա նիմք։
Ամանքս ոչ թէ անյոյսք եմք.
զի ըստ յուսաւորաց ոչ գործեմք.
ոմանքս թէպ զման լին ու նիմք.
բայց ի նմա ոչ երկեայս եմք։
Կանգի որք քեզ իսկ Հաւատան.
ի հանդերձեալ յոյսըն յոս սան.
նոքա զբարիս առնել չա նան.
և ի չարս թեց հեռա նան։

(Եղաւորացս ասր ողորմեա.
զհաղաղս ի մեզ պարգ։)

Ամանքս ի սիրոյ ցամաք եմք.
որք ըստ օրինիդ զքեզ ոչ սիրեմք.
ոչ զեղբարս որոց ընկեր եմք.
որք ի քէն հարկադրեցեալ եմք։
Ամանքս ըզ սէր թէպէտ ու նիմք.
յայն հաճելի քեզ ոչ լի նիմք.
և զընկերս մեր խաբել կա միմք.
ուստի պնուս ևս ոչ շա հիմք։
Օ՜ ի ըստ կեղծաւորաց շարժիմք.
որք զոլ սիրող միայն ե՜ լևիմք.

իսկութիւն լինիլ ոչ կա միմք.
ուստի զգ վարձս ոչ ընդու նիմք։
(Ա՛եղաւ՛որպես ասր ողորմեա.
զհաղաղութիւդ մեզ պարգե՛։)
Ո՛մանքս եթէ ունիմք այն պէս.
զայլս առաքինուհիս պէս պէս.
բայց խառնեմք ՚ինոսա այս պէս.
զգ կեղծութիւս խաբողա պէս։
Ո՛ր զգ չարեաց մերոց պատ մեմ.
որպէս ոսոխ ամբաստա նեմ։
աստ զիւրաքանչիւրսըն թո ղեալ.
և զգ միանգամայնն ա սեմ։
Ո՛վ ի՛ ըստ բանին մարգարէութե՛.
խոտորեալ եմք ամենե քեան.
իմիասին լեալ անպի տան.
և չիք ոք առնող բարու թեան։
Ա՛եղաւ՛որպես ասր ողորմեա.
զհաղաղութիւդ մեզ պարգե՛։)
Ո՛ւրեմն ա՛ծ՛ հաշատամ եմ.
զի դու ասր քաղցր և ուղիղ եմ.
՚ի բանըս քումմ ճշմարիտ եմ.
և՚ի գործ ըս քո արդար եմ։

Աղնիրաւութիք ի քեզ չեն.
բնաւին գործք քո ճշմարիտք են.
արարմունք քո յոյժ ուղիղք են.
և դատաստանք քո արդարք են:
Եւ դու զամ զոր ինչ առ նես.
և զորս ի վերայ մեր ած ես.
ընդ մեզ յիրաւունս անցուցանես.
արդար դատաստանաւ առ նես:
Ա՛եղաւ որպես ասր ողորմեա՝
զխաղաղութիդ մեզ պարգե՛:)
Ա՛յլ ասր ասուին մեք ոչ կարեմք.
և ոչ համարձակեալք ա մեմք.
զվետակայ բանսն երից մանկանց.
և ոչ արտաբերել իշ խեմք:
Ա՛ն ասր այժմ գամք ըզ հետ քոյ.
ամենայնի սըրտիւք մե ըոյ.
երկընչիմք ի քէնդ ապտու ծոյ.
և խընդրըեմք զերեսըս քոյ:
Ա՛ռանցի մեք ոչ եմք զըղջացեալք.
և ի վեղաց մերոց դար ձեալք.
հաւատով՝ յուսով՝ և սի րով:
և ըստ նոցին առ քեզ դի մեալք:
Ա՛եղաւ որպես ասր ող՛:)

Ա՜յլ չի արդար դատաւոր ես.
ըզ չարագործս այնու պատ ժես.
սոյնպէս և Հայր ողորմած եմ.
որով ըզ մեղս մարդկան քա ներես:
Ա՛ստի հայցեմ՝ ի գութ շարժել.
զողորմութիդ՝ ի գործ ածել.
մեղաց բազմաց մերոց ներ րել.
և ըզ չարիս մեր ո՛չ յի շել:
Ո՛ղորմութիդ ո՛չ մեր ժել.
՝ի խնամոց քոց ո՛չ արտաք սել.
՝ի ձեռս մերոց չար թըշնա մեաց.
և ո՛չ խոպառ ըզ մեզ մատ նել:
(Ա՛ղաւ՛օրացս տեր ողո՛ւ.)
Ա՜րդարութ զմեզ մի՛ դա տեր.
և քարկուբ քով մի՛ սաս տեր.
ըստ մեղաց մերոց մի՛ առ ներ.
քանզի դու ես գըթած Հայր մեր:
Ա՜յլ վա՜ անուանըդ քո փա ռաց.
և սակս երախտեաց քոց բազ մաց.
վասըն սրբոց քոց Հաճե լեաց.
երկնաւորաց և երկրա՛ւո րաց:
Տառապելոցս տէր ողոր մեա՛.
զպատժապարտքս՝ ի մեղաց մաքրեա՛.

զայս խոռովուիլըս ՚ի միջ բարձ.
զհաղաղուիդ մեզ պար դևեա։

(Ա՛եղաւորացս ՚ետր ոդ՚։)

Ո՛զ Թագաւոր խաղաղա բար։
և՛ի դատաստանըս ար դար։
ետնջդ մերոյ կամակա տար։
պարգևեա մեզ ետր բարե բար։
Օ՛ ի խաղաղութ՚ Հովհ՚ես ցէ։
և արդարութ՚ դատես ցէ։
ինքեան յանձնէն զքո ժողովուրդ
միշտ ըստ կամաց քոց պահես ցէ։
Օ՛ ի մեք յոյժ անառակե ցաք։
՚ի յօրէնս տան քո ո՛չ կա ցաք։
ըզ կամս Հօրդ մեր ո՛չ արա բաք։
այլ յարտուղիս երեսաց դնա ցաք։

(Ա՛եղաւորացս ետր ոդ՚։)

Օ՛ երեսաս ՚ի տանէ օրի ենին։
զգնացեալս յաշխարհ անօրի ենին։
զՀովիւ եղեալս մեղսասի բին։
իբրև ըզ անառակ որ դին։
Օ՛ Հովիւս պարտաւոր և վարձին
զյանցաւորս Հօտս մեր բանա կան։

'ի փարախէդ օրինա կան.
զարտաքսեցեալս 'ի հեռաս տան.
Ձովիւն քաջ և Ձայր երկ նային.
խընդրեա ըզմեզ զամենե սին.
և գըտեալ տար 'ի միա սին.
մոյծ 'ի յամրոց քո օրի նին.

(Ա եղաւորացս ետր ողորմեա.
զնաղաղուիդ մեզ պարգ":)

Ցորում 'ի կամըս քում պա հեա.
անշարժապէս աստ և տա ծեա.
ընդ կամարարս քում անդ գասեա.
յարքայու-թիւ քո հրաւի րեա:
Ցորում զարարօղդ աշխար հի.
զՁայրդ և զՈրդիդ և զԱրդ զՁնշ
գի. փառատրեսցուք 'ի յաւիտեան.
և 'ի Ձայնըս անլըռե լի:
Օ ի քեզ ո՛վ ետր Լըրտրդու թիւ.
վայելեն փառք և գոհա թիւ.
պատիւ և օրհնաբանու թիւ.
պաշտօն և երկրըպագու թիւ.
Ա յժմ և յաւուրս անզրաւ ակնա.
'ի յաւետնից յաւետնա Ա մէն.

ՀԱՏՈՐ
ԵՐԿՐՈՐԴ
ՈՐ ԿՈՉԻ
ՀԱՅԵՑՈՒԱԾՔ

Յորում քանք ընդհակառակք ան-
ողանաւորք և անչափականք.

Յօրինեցեալք ի հայատարփուածէ
ի նոյնոյ Յակոբայ Եւրէի
Նախկին Շամախեցւոյ.

Ի փառս և ի պատիւս մեծապոյնս
Ած. Որ է օրհնեալ ի յաւիտ
առնից յաւիտեանս
Ամէն.

ՀԱՏՈՐ ԵՐԿՐՈՐԴ.

Գլուխ ԻԳ.

Յորմէ Աներեւոյթն գնելով զինեան իբրեւ
զանառակ որդին՝ չիշխեցե զբաթերատու-
թիւնան Աշ Հօր ։ այլեւ զիւր չարաչա-
խութեան ։ եւ զղջալով մօտ հայցիցէ ի
նմանէ պաճուճիլ եւ զիւրոյն։

այր Երկնաւոր՝ Աշ աստու-
ծոյ՝ և Տէր տիեզերաց Յիսուս
Միածնի Որդւոյդ քոյ՝ և քրիս-
խոյ Հոգւոյդ սեաց։

Ա՛ն զի Հայր՝ ես որում դիտած և

ներօղ· որով միշտ կամիս գթալ յոր
դիս քոյս · և որոց սխալանացն նե՛
րել հաստարակապէս · և մանաւանդ
յայնպիսի յորդիս քո յատկապէս՝
որք ունիցին զխօթուիս և զհիւան
դուիս հոգեկանս և մարմնականս
յանձինս իւրեանց ·

Ա՛ն զի Ա՛ջ ըմ ողորմած և նախա
խնամօղ· այնու միշտ կամիս ողորմիլ
ստեղծուածոց քոց ամենից՝ զորս և
խնամել և սաստկապէս իսեացն՝ որոց
պատահեցեալ իցեն վիշտք և վտանգք
ըստ հոգւոյ և ըստ մարմնոյ ·

Ա՛ն զի Տ՛ր՝ ըստ որում բարերար
և սփոփիչ · ի յայն հանապազ
կամիս զբարիս առնել ծառայից քոց
բնաւից՝ զորս և սփոփել · և մանա
ւանդ այնպիսեացն առնել զբարիս
և զայնս սփոփել՝ որք լինիցին ի փոր
ձուիս և ի նեղուիս՝ ի հոգեկանս
և ի մարմնականս ·

Ա՛րդ՝ Հայր իմ երկնաւոր գթած
և ներօղ· Ա՛ջ իմ ողորմած և
նա

նախախնամող։ Տէր իմ բարերար
նաև ափոփող։ Ո՞ր ի ստեղծագործ
ծառն զիս՝ քան զայմ արարած քո
զիս զհողագանդուածս գերապէս
պատուեցեր։ այնու, զի ըստ նմա
նութիւն քո արարեր։ Այլ ես ան
պատկառ՝ ապստամբեալ ի քէն,
ընկանուի քումդ արարչի մտաբե
րի և քանականի տարեալ արարած
ծոյց։ և այն և անասնոց և անմտից
եմանեցուցի և հաւասարեցուցի զ
ընտրեցի և երջանկացի։ Ո՜վ այս տե
սեալ բանմագութիւդ ձեզ՝ ոչ կամ
ցար մեալ զնմանուշին քո յայնպիսի
անարգուե։ այլ կամեցար վերստին
նորոգել և պատուել զայն՝ առնել
քան զառաջինն։ Այլ ոչ արարչա
պէս ոմն յայնժամ, այլ հայրապետ։
զի նորոգեցեալ նմանն քո՝ նոր ան
համբ յատկացեալ որոշեացի յամենից
արարածոց քոց այլոց։ և ընդ այն
մեծագոյն փառաւորեցի ի նոսա։
Ա՛յ ի ձեռն մարդեղութե միածնի

որդւոյ քոյ, և առաքման Հոգւոյդ
Սրբոյ՝ վերըստին ղնա զեղծեալ պատ
կերն քո ստեղծեր և ծնար յորդի՝
որդեգրութիւնէ Հօրդ երկնաւորի։
Այն այսու՝ արդարև առաւել մե
ծարեցեր զնա զպարտաւորս՝ քան զե
րանելի նահապետսն և քան զամա
րաժան քոյս զայրն։ Այլ զի նոյ
ած կոչեցար, և ինձ Հայր հաճեցար
անուանիլ։ և միածնի որդւոյդ ան
հանակիցս առնել՝ սակս գերադա
նի սիրոյ և գթութեդ քոյ։ Ակայն
ես արմատատառնս և՝ի չարիս ու
սեալս և բարեմոռացս՝ կրկին նշկա
հած՝ի բարերար Հօրէդ իմմէ՝ և
տարեալ զՀօրդ երկնաւորի որդիու
թիս իմ, արարի որդի հակառակին
քոյ և նախապատրաստին իմոյ սատնի՝
մեղաց։ որովք և շահեցայ՝ի վերայ
որդիութես անուանն զանառակին ա
նուն վաստակ ըստ անառակի որ
դւոյն։ Այն այժմ Հայր բարերար՝
յիրաւի մեծադունեղապէս մեղայ

քեզ քան զառաջինան. վ՚նորոյ և մե
ծագուներդի պատժոց արժանի եմ.
քանզի ըստ որքանութե բարեառուե
թեանն, և պահանջումն լինի.
Այս պատճիրանաւանց ստեղծչածս
քո՝ այո՛ յանցեայ քեզ այդ իմոյ ո
ղորմածդի և նախախնամողի.
Այս թշուառական և չար ծառայս
քո, ամէն մեղանչեցի քեզ տէր իմ
մոյ բարերարի և սփոփողի. Այլ զի
ըստ այսմ օրինակի՝ լսելով նախաչար
թշնամոյն իմոյ և մեղսապետին սա
տանայի՝ մեղայ քեզ Հօրդ՝ այդ և
տէր իմոյ. Որով ոչ թէ՛ ի չար
կատիպ օրինաց քոց բարեւորաց, և
՚ի դրախտասարաս բարեվեստ գթու
թեդ Հօրդ իմոյ արտաքսեալ՝ գնացի
յաշխարհն մոլորութեդ և չարեաց.
որ յիրաւի հեռագոյն հեռի է նա՝
և՛ի նա գնացողն և՝ ՚ի մեղսասա
տեդ իմմէ զի մեղաւոր է.
Որոմ մոլեգնեալ և արբեցեալ՝ ոչ
երբէք զգաստացայ. և ոչ զղջացայ
՚ի

սիմ. և մերձ ի զի սովամահ լեալ կո
նեղիմ և տագնապիմ և տարակու
հոգւով ի մեղաց իմոց. և մարմնով
աշխ կամ հիւանդացեալ և վշտացել
ցի, այլ բարեգործեմ: Որում
սովու սաստկագունի, ոչ սովու հա
և նեղութիւն խրատապատժական՝ ընդ
արտաքսեցելոցս՝ այս փորձութիւն
ի խնամոց և ի գթութեց քոց
ծուեց իմոց ատեն, յայնժամ եկն
և ի յիսպառ հատանելոյ բարեգոր
և ի յանտես առնելոյդ քումմէ այսր
ցոյց իմոյ ատեն և ի յայտնել քոյ
յանտես առնելոյդ քումմէ այսր
և ընկեցեր ի խնամոց քոց. և ան
տես արարեր ընդ արդարութեդ քում
և ըստ արժանւոյն իմում. Եւ ի
րատատ Հայրդ իմ, աճդ իմ, և տերդ
իմ, լքեալ Թողեր զիս զմեղաւորս
նալի Հայրդ իմ: Ա՛ տերոյ՝ արդա
ծի զքաղցրագութ և զանբարկա
մեղսապետին. և այսու բարկացու
մեղաւորին, և ոչ դուրձայ առ Հայրդ
երկնաւոր. այլ յամառեալ կացի և
ինայի ի մեղս իմում. և հեռանեցայ
ի մեղաց իմոց. և ոչ դուրձայ առ Հայրդ

կորնչեցիմ։ Ասա որոյ՝ ահաւասիկ
՚ի միտս իմ եկեալ՝ յիշեցի զՏայրա-
կանդ քո գութ և զներողուխ զոր
ունիս առ որդեգրուխ որդիանդ քո.
և մանաւանդ առ հիւանդացեալսն
մեղօք։ զի՚ծեանդ քո զղջմունխ
և զնախանձամուխ, զոր ունիս առ
ստեղծուածան քո. և մանաւանդ
առ այնս որք էին ՚ի վիշտս և՚ի վը-
տանգս։ Օ տիրականդ քո բարեբ
րարուխքի և սփոփիչուխ, զոր ունիս
առ ծառայսն քո. և առաւել առ
այնս՝ որք լինէին ՚ի ՀՀ փորձուխց
և ներողուխց։ Որմէ ընկալայ զյոյս
մեծագոյն. վստոյ և զղջացայ սրտիւ
՚ի մեղաց իմոց. և դարձայ մտօք
առ Հայրդ իմ երկնաւոր՝ յուսով թո
ղուխ ընդունելուխն։ Ար և ահա
գոչեմ արտասուօք. Հայր՝ մեղայ յեր
կինս և առաջի քոյ Տոգւովմ՝ մտօք՝
և մարմնով։ Ընդէ՞ աղաչեմ զքեզ
զի զղջմունս սրտի իմոյ և զառ՚ի քեզ
դարձս մտաց իմոց. և քաղցրացեալ

անցի յինէն զցասումն պատուհասի
յանցանաց իմոց։ Հայրական գթու-
թիւդ քո՝ գթա՛ ի մեղուցեալ և ա-
նառակեցեալ և ըստ հոգւոյ խօթացեալ
որդիս քո։ և պատժաթող ներողու-
թիւդ քո՝ ներեա՛ մեղաց իմոց ։ քա-
հեա և թող զյանցանս իմ։ Ի՝ջային
ողորմութիւդ քով մեծաւ՝ ողորմեա՛ վըշ
տացելոյ ստեղծուածոյս քո ։ և նա
խախնամութիւդ քո՝ նախախնամեա՛
զվտանգաւորս ։ Տիրական բարե-
բարութիւդ քո՝ բարեբարեա՛ զիս զէա
բարար և զշնորհակորոյս և զանա
պատկան ծառայս քո ։ զոր և ըսփո
փեա՛ ի ներդութիւս իմում աստ ։
Հայր իմ, աճ իմ, և տէր իմ ։ քեզ՝ ըղ
միտս իմ մաքրեա՛ ի մեղաց ։ Ո՛ր-
դեւովդ՝ զմարմինս իմ լուա՛ յանօրէ
նութեց ։ և Հոգեւովդ սրբով՝ զհոգիս
զտեա՛ ի յանցանաց։ Այնէ իբրև զոր
դին անառակ՝ համբուրիւդ հայրա
կանաւ և ողջամբ ընկալ վերստին
զիս զարտաքսեցեալս վա՛ մեղաց՝ ի

գութ ՚ի սէր և ՚ի խնամս քո Հայրա
կան ։ Եւ զոր ինչ ՚ի ձեռն յանցա
նայ իմոց վատնեալ եմ, կրկին պար
գևեա զայնս ինձ որդւոյս անառա
կեցելոյ. զոր և ածելով ՚ի տուն յո
րենս և ՚ի խնամս Հայրական, յորում
վիս պահեա ըստ կամաց քոց ։ Ա՛յ
որդիական խնամով, (զի ոչ արարի
զկամս Հօրդ իմոյ ։ և միշտ պատուի
րանապահութիւնդ առ քեզ ոչ կացի։)
այլ գոնեա վարձկանականաւն միայն
խնամով ՚ի նա և ՚ի դրձի իմում աստ՝
արա զուրախութիւն ընդ սբս և ընդ
սիրելիան քոյս՝ որ սովոր ես առնել ։
և ասա ցնա, որդիս իմ այս՝ մեռեալ էր
և եկաց, կորուսեալ էր և գտաւ ։
Հայր սբ՝ աղաչեմ զքեզ և խնդրեմ
՚ի քէն՝ մի՛ անտես առներ զաղաչանս
իմ. այլ վա՛ փառաց և մեծութե ան
ւանդ քոյ սբոյ՝ որ կոչեցեալ է ՚իվը
որդեգրութիւնդ որդւոյս ։ և յաղագս
անճառ երախտեացդ քոց որք առիս։
և սակս սբոց քոց և սիրելեաց, լու՛ր

ձայնի աղօթից և աղաչանաց մեղա
ւորիս և ներողութիւն. և կատարեա՛
զինդրուածս իմ։ Լինկալ զմեղա
ւորս և քաւեա՛ զմեղս իմ. փրկեա՛
զիս զնեղեալս ի նեղութենէս իմմէ
յայսմանէ. և սփոփեա՛ զիս զտըրտ
մեալս։ Հանդի դու Հայրդ գթած
և ներող, ածդ ողորմած և խընա
մող, տրդ բարերար և սփոփող, ես
լսող աղօթից և կատարիչ խնդրուա
ծոց. ընդունակ մեղաւորաց և քա
ւիչ մեղաց. փրկիչ ներողութեաց և
աղատող փորձանաւորաց։ Լո՛ւր քեզ
Տէրդ ընդ Որդւոյդ և ընդ Տո
գւոյդ սրբ՛ մատուցանեմ զփառս.
զօրհնութիւն և զպատիւ. զպաշտօնս՝
ներկրպադութիւն և զոհութիւն։
Հ՚այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ
իտենից. Ամէն։

* Յորում նեղեցեալն՝ գնելով զինն ի բաց
ընտիրհայրն ոգոմ, յիշեցե զմ բարեբարո-
րին բանին ն, և ի-ր չարաբարութեան.
և հայհոյե ի նմանէ զաստուած և զէրիս.

Ըդդ Ա՝իածին և Նան՝ Ա՝ Հօրն երկնաւորի, և՝ի նմանէ
բղխեցեալոյ Հոգւոյն այ գոյա
կից, Ա՝ստուածոց և՝ որ տէրանց,
Ա՝ մարդասէր և անդիտակալ, Տ՝ր
մեղսաթարձ և փրկիչ աշխարհաց.
Ո՝ր վ՝ս առաւ՝ել մարդասիրութեա-
քոյ՝ ի սեղծադործեն քոմ զամ
աշխարհ, զմարդն ադամ զնախանին
իմ, ըստ պատկերի և ըստ նմանութե
ձոուքեդ քոմ ստեղծեր, զոր և
գերագոյն փառաք զարդարեցեր և
կացուցեր ՝ի վ՝ս ամ ձեռակերտից
քոց, Որոմ երեւր և զամենավայե
լուչ վայրն զդրախտն փափկութե՝
յորում կալ և ճալ. Որոմ պար

գևեցեր և ա ըստ խորհրդոց երկա
կեաց բարեաց, ՝ի անանցին և ան
ցաւորին՝ զկրկին պատուիրանս ա
մենաբարելիս. մին յանձնառակա՛ն,
և միւսն հրաժարակա՛ն. որք էին վ՚ե
րկուց ուսեալեաց: Որոց զմին
ուսեալ հրամայեցեր՝ որ ունէր զ
խորհուրդ անցաւոր բարեացս. և
զմիւսն՝ ոչ ուսեալ պատուիրեցեր՝
որ ունէր զխորհուրդ անանց բա
րեացն. իբր թէ՝ աստ պահիցէ, զ
անդ կերիցէ: Ահա՛ նա պատրանօք
ամենահպարտապետին և նախկինն նա
խանձոտին՝ ձաշակեաց զբուսեղէնն և
եղև օրինազանց և մեռաւ ըստ հ
գւոյն. որպ՚ի յօրինադրելդ ընդ
ծանուցեր նմա թէ՝ յորում ա՛ւուր
ուտիցես, մահու մեռանիցիս:
Ասասի յարդարադատ ընդդ մերմ՝
դատապարտեցա՛ և արտաքսեցա՛
՚ի փառաւէնեցաղ դրախտէն անտի ՚ի
յաշխարհս այս անանունդ. որոց հա
ւասարեցա՛ և նմանեցա՛ խակ. և

անկաւ ՚ի ներքոյ իշխանութեանն նախա
պատրօղ Քրիստոսին իւրոյ. որոյ և
՚ի զանազան գործս մեղաց ծառայել
սկսաւ. և ՚ի մեղաց փշոյ աստի
հարել ՚ի հոգիս՝ հիւանդացաւ սաստ
կապէս. և օր ըստ օրէ աճեալ ցաւն՝
բազմացաւ. և յոտից մինչև գլուխն տարածեցաւ։ Որոյ ոչ գոյր
բժշկող. ոչ այցելուն, ոչ օգնական, և
ոչ վրէժխնդիր. և այսպէս անկաւ
՚ի կատարին թշուառութեան։ Զստանալ
իւրեւ տեսեր Զարդասեր որդի և
բանդ ՚ած՝ զայրն զայն զձեռագոր
տեղծն քո՝ ՚ի կեղանեղն իւրում կե
րուսաղէմաքաստակ աղիւնայ անտի և
՚ի յիջանեղն կերիքովասարաս կ՚ես,
՚ի ձեռն պատրօղ աւազակացն ան
կեալ։ ՚ի քոյատուր բարեացն ամե
նից կողոպտեալ. մեղօք վիրաւորե
ցեալ և կիսամահ անկեալ։ Իւրեւ
տեսեր, Զմենասեր որդի և բանդ
՚ած՝ զտիրականդ քո պատկեր ՚ի կա
րի անարգուհիս ՚ի քէն և յանցանաց

աղտեղացեալ. ի ձեռն ապաստամբ և
քեզ անդ հակառակ ծառային քո
գերեալ. չարեօք հիւանդացեալ.
և ի հուսկ յետինն թշնամուն հա
սեալ: Եբրև տեսեր Հովիւդ քալ՝
որդի և բանդ ած՝ զբանաւոր ոչ
խարն քո՝ մոլորեալ և զնին օտարաց
գնացեալ, Այնժամ այլ ոչ ևս ետուր
Թոյլ. այլ վն առաւելագունի մար
դասիրութեդ քոյ, և սակս բազմա
գունեղի գթութեդ քոյ, և յաղագս
մեծագնի ողորմութեդ քոյ, (Ընդի
և բանդ ած՝ ամենաբժիշկ և մեղս
բարձ որդ իմ.) կամօք Հոյ՝ Հօր
քոյ՝ և Հոգւոյդ սբոյ՝ ի բարձոնէ
ածուէդ քումմէ այսի՝ առաքեցար
և խոնարհեցար ի ստորինս երկիր:
Որում Ն՝ծդ անմարմին և անմեղ՝
առեալ զմարմին մեղուցելոյ նախա
ստեղծին յանապական Կուսէ՝ ան
ճառելի միաւորութբ մարմնացար և
եղեր մարդ ճշմարիտ: և արդ բը
նաւիցդ արարածոյ՝ զգեցար զկերպ

Ծառայական · յորում և զանպարա-
դրելի ածութիդ պարագրեցեր ·
Ալ և ընդ անցանելդ քում մարդե-
ղութեդ ճանապարհաւ՝ տեսեր զան
կեան՝ ի ձեռս աւազակաց՝ վիրաւոր
տեցեալն՝ ի փառաց և՝ ի շնորհաց ·
զվերաւորեցեալն մեղօք, և զկիսա-
մահ արարեալն զնախաստեղծն զա
դամն առաջինն՝ երկրորդդ ադամ ·
Ո՛ր որ դթացեալ մերձեցար մարմ-
նառութեդ · և ըստ ձիթոյն՝ օծեր
զվերս մեղացն նոր՝ լուսատու շնոր
հօք Հոգւոյդ սրբոյ · որով որպէս թէ՝
լուսաւորեր զնա մկրտութեաւ աւազանին
սրբոյ · և վերստին ստեղծեր զնա՝ և
ծնար յորովայն լուսոյ · և յորդի՛ որ
դեղբութեաւ հօրն քոյ երկնաւորի ·
Ո՛ւր ըստ դիւանոյն՝ հեղեր զմեղա-
քան իչ Ա՛ւելի քո՛ւիւ վիրացն նորա
մեղաց · և ընդ այս՝ իբր թէ թողեր
զմեղս նո՛ր · Ո՛ւր ըստ պատանոյն՝ պա
տեցեր զվէրս մեղացն նորա · որով
ոյն թէ՝ զգեցուցեր նմա վերստին

զփառացն Հանդերձ՝ յորմէ մերկա
ցեալն էր։ Այլ ըստ իմէ գրաստի
դնելոյդ՝ որով որպէս թէ բարձեր ի
վերայ սըբ խաչի քոյ, և բարձրացու
ցեր զնա յանկմանէ մեռացս մահու,
և կանգնեցեր ի յարդարութիւն կե
նաց։ Այլ ըստ որում տարար ի պան
դոկն զնա՝ որով ոչ թէ ածեր զնա
ի յեկեղեցատիպ հանաստս քո։
Այլ ըստ այնմ որ ի վաղիւն ի գը
նալդ քում առաքեր յանձնեցեր զնա
պանդոկապետին, որում եռուր և
վերկուս դահեկանս՝ առ ի դարմա
նել զնա մինչև ի կրկնակի գոլոստան
քո։ Այլ այնու ոչ թէ յանձնեցեր
զնա եկեղեցապետ այցելուին և հով
ւին փոխանորդին քոյ՝ որում տը
ւեալ ես երկուց դահեկանացն քոյ
զերկուս և կտակս և զերկուս պատ
ւիրանս՝ յոյ, զհինն և զնորս։ զհրա
ժարականն և զյանձնառականսն։
Ո՛վ ի սոքօք դարմանեացէ զնորա
ստեղծն և զնորոգեցեալն զադամ։

և միշտ պահեսցէ զնա ՚ի հաճատա-
ցեալս քումմ նոր եկեղեցւոյդ անե-
լապէս. զի մի՛ կրկին փորձեալ հան-
ցէ զնա առաջինն պատրօղն և այժմ
աստի՛ որպէս և յայնժամ ՚ի դրախտէ
անտի՛ : որ և այս է նշան առաքելա-
գունի սիրոյ մերդացելոյ բանիդ այ :
Որ թէպէտ՝ ոչ էր արժանի այսքան
բարերարու թեանց քոց ածայնոց,
(վա՜յ զի ոչ իմացաք զառաջինն պար
գեւսն քո զորս ետուր նմա . և ոչ
պահեաց զպատուէրս և զհրամանս
քո. և մեղանչեաց ընդ դէմ բարերար
կամաց քոց :) սակայն դու վա՜յ ան-
բան մարդասիրութեդ քոյ՝ ամենևին
ոչ յիշեցեր զչարութիւնս նր. և ոչ զոխս
պահեցեր առ նա : Այլ հայրա-
բար գթացար ՚ի նա : Ընդ ապէս ո-
ղորմեցար նմա. բարձեր զմեղս նր .
և՛ի գերութէ անտի խրմէ փրկեցեր
զնա՝ գնելով անբիծ արեամբդ քով :
Եբրև բժիշկ առաքեցար առ նա .
և ոչ հովիւ քաջ՝ եղեր ՚ի հանդիր նր :

Եւ այսպէս՝ ի ձեռն անձառելի մար
դեղուեդ քոյ՝ զմեղօք վիրաւորեցեալ
և զեղծեալ պատկերն բժշկեցեր.
զմոլորեալ ոչխարն քո բանաւոր՝ և
զկորուսեալ դրամն քո՝ գտեր.
Օ՜ որ և տարեալ ածեր յանեղծա
կան բարուքիան ածուեդ քոյ՝ քան
զառաջինն վերապատուելով.
Եւ արդ՝ ով որդի և բան՝ մար
դասէր և անոխակալ աստ՝ զայնքան
արարեալ բարերարուքիս քո նախա
ստեղծին քո և նախնոյն իմոյ առա
ջին արարչուքեդ քոյ՝ ինձ որդւոյս
նր արարեալ վարկանիմ՝ Եւ՝ոյնպէս
զամ չարարարուքիան նր և զապե
րախտուքիան և զընդդէմ կամաց
քոց մեղանչումն, որպ՝ ես ծը
նունդս նր համարիմ արարեալ բա
րերար արարչիդ իմոյ. Եւ՝ զամ
բարերարուքիան քո զորս արարեր
նմա երկրորդ արարչուքեդ քով՝ և
քան զառաջինն առաւել՝ի փառս
հաներ, զայնս զամն և համարիմ

մեծաւ հաւատով և աներկբայե-
լեաւ յուսով և առանց կարծեաց՝
ինձ որդւոյս նր արարել։ Արդեմն
յոյժ պարտ էր ինձ այսքան բարե-
րարուեաց ընդունողիս և այսչափ ե-
րախտեաց պարտականիս՝ միշտ կալ
՛ի պատուիրանս քոյս և հանապազ
զհրամանս քո կատարել. և յաւէտ
զբարերար ոնդէդ իմմէ գոհանալ
վ՚ն անպատմելի բարեացդ քոց. և
երկիւղիւ մեծաւ՝ սբ սրտիւ և հաս
տատուն հաւատով և քեզ հաճելի
գործով՝ զքեզ պաշտել յամ ժամ
անփոփոխ մտօք և քեզ ծառայել։
Արդ գոլով իմ սերեցեալ՛ի յար-
մատոյ ապականուեաւ նախնւոյն իմոյ
անտի, և ունելով՛ի յիս զաւրութիւն
սկզբնական մեղաց. ունելով նաև
դրդիչ և յորդորիչ արտաքուստ՝ զըն
տանի թշնամի զմարմինս իմ, նաև
զաշխարհս, այլ և զնախատապատրոյն
իմ զսատնայ, վ՚ն որոյ՛ի ձեռն սոցին
և մանաւանդ անձնիշխան կամաք
իմովք

խմովք՝ ապստամբեալ վերատին մե-
ղայ ընդդէմ բարերար և մարդա-
սէր արարչիդ իմոյ բանիդ այ. խոր
հրդովք՝ բանիւք՝ և գործովք։ Այլ
այսպէս ըստ խոզի լուացելոյ՝ կըր
կին թաւալեցայ ի տիղմն մեղաց և
աղտեղացուցի զիս։ Արդ պատճա
ռաւ ի սէր պատուիրանաց քոց ար
տաքսեցայ. զանձառելի բարերարու
թիւն քո և զղանալան զերախտիսն
քո մոռացայ. զպէս պէս պարգևան
քո ընկալեալ վայելեցի, և զպարգևա
տուէդ ըստ արժանւոյն ոչ գոհա
ցայ և ոչ եղէ չնորհակալ։ Այլ այսպէս
անկարդուբ և անզեղջ մրտաք՝ կացի
և մնացի ի մեղս իմում անդարձանալ.
որով և ցասուցի զամենաքուղդր ածդ
իմ առիս։ Այ տրոյ թողլատրուբիբ
քով մատնեցայ այսց նեղուբեբց և
խրատապատժոց։ Այլ այժմ ճանա
չելով զյանցաւորուբիս իմ՝ ես մե
ղուցեալս՝ վ տրոյ և նեղեցեալս,
մոլորեալ ոչխարս՝ և արեամբ քով

ՈՐՎ ԴՆԵՑԻ Ծառայս քո, ահա զղջա
ցեալ ի մեղաց և յանօրէնութեց իմոց՝
դարձայ առ մարդասէր և անոխա-
կալ Աստուած իմ. առ մեղսաբարձ և
փրկատու Տէր իմ. առ մոլորեալ
ոչխարապիւտ և քաջ Հովիւ ապետ իմ. Ես
եր և ահա անթերի հաճատուիւ
աներկբայ յուսով՝ և անկեղծ սի-
րով. և մանաւանդ յիշելով զպես
պէս արդիւնան մարդեղութեդ քոյ,
յորս վստահացեալ՝ առաստահոս ար
ուսերբք և յոդնակսկիծ հեծուբք
աղաչեմ զքեզ. և բազում կողկողա
նօք խնդրեմ՝ ի քէն մարդասէր Աստ
իմ և անոխակալ Տէր իմ. մի՛ խափա
բարկանար ինձ և մի՛ ի յաւիտեան
պահեր առիս զոխս. մի՛ ըստ մեղաց
իմոց առներ և մի՛ ըստ անօրէնութեց
իմոց ինձ հատուցաներ. այլ քաղց
րացեալ Հայեաց յիս մեղաւոր՝ վայ
և նեղաւոր Ծառայս քո. Ընկնուդիր
ձայնի աղաչանաց իմոց և կատարեա
զինդրուածս իմ. անցո յինէն զչ

ցաստուն պատուհասի յանցանացդ ի-
մոց. Ընապաւեալի ողորմու-թիդ քով
ողորմեա ինձ. և աննուաստելի գը-
թիդ քով գթած յիս. Արդասեր
և անոխակալ աստուածիդ մարդասի-
րեալ զիս. և լեր անոխակալ առիս՝
ինքնիշխան և մեղսաբարձ և փրկա-
նաւոր Տէրս քով. ներեա քա-
ւեա և բարձ զմեղս իմ. և փրկեա
զնեղեցեալ ծառայս քո՝ ի նեղու-
իմոց այսց. Ամէն յարահոգ հովուա-
պետական այցելու-թիդ քով, դարձո
զիս զմոլորեալս՝ ի փարախ յօրէնս քո
և կեցո. զի ոչ կամիս զմահ մեղա-
ւորի, այլ զկեանն նր դարձմամբ՝ ի
ջարեացն խրոց. Ա՛ զի յայն սակս՝
անմարմին բանդ և որդիդ աստ՝ գը-
թացեալ և ողորմեալ՝ յաթոռոյ աստու-
թիդ խոնարհեցար յերկիր և եղեր
մարդ ճշմարիտ. և զջարչարանս քա
զումս կրեցեր վա՛ մեղուցեալ և նե-
ղեցեալ մարդոյն և կորուսեալ ոչխա
րին՝ զի զնա գտցես և կեցուսցես.

զոր և գտեալ զմեղս նոր քաւեցեր,
և՛ի նեղուէ անտի իւրմէ ազատե-
ցեր. և՛ի մոլորուէ անտի իւրմէ դար-
ձուցեր. և քան զառաջինն գերազն
փառաւորեցեր: Ասա կրկին հայ-
ցեմ՛ի քէն՝ զի նոյնով ածայնով մար-
դասիրութիւդ և անոխակալութիւդ,
նոյնով Տիրականաւ մեղսաքաւչու-
թիւդ և փրկողութիւդ, նոյնով Քո՛վ
Հապետականաւ ողորմութիւդ և գը-
թութիւդ՝ բառնալ զյանցանս իմ.
փրկել զիս ի մեղսական նեղութենէս
յայսմանէ. և գտանել զկորուսեալս
զիս էարեօք. և դարձուցանել զմո-
լորեալս զիս յանցանօք. և տարեալ
ածել՝ ի պատուիրանս և՛ի խնամս
քոյս. յորոց արտաքսեցեալ եմ մե-
ղօք. և ոչ թողուլ զիս զմարդեղու-
թիւդ քով զազատեցեալս զծառայս
քո՝ զի կորիցիմ: Ողորմի և քան քո
ածիմ. քև՝ զամ բանական մեղս իմ
քաւեա. և՛ի ձեռն Քո՛ր քոյ՝ զամ
խորհրդական յանցանս իմ սրբեա.

և՛ ձեռն Տոդոսդ Հայրաբղխի և
քեզ Էակցի՝ զՄանն չարիսն իմ մաք
րեա։ Քանզի դու ես բարձօղ մե
ղաց, փրկիչ Նեղաւորաց, գտօղ կո
րուսելոց, և դարձուցիչ մոլորելոց։
Ա՛ւա՛ վա՛ տէր և մեծի Աստուած
քոյ որ հոչեցեալ է՛ի վե՛ր պարտա
ւոր ծառայիս քոյ։ Ա՛յսո՛ւհետև
Ա՛ստիոյ և Ա՛ւետ քոյ՝ զորս եառ ր
՛ի քաւութի՛ւն և՛ի Թողութի՛ւն մեղաց
իմոց։ Ասա կենսատու Հաւչի քոյ
և Շարչարանաց՝ զորս առ՛ի փրկու
թիւն գերելոյս իմոյ կրեցեր։
Յաղագս սրբուհւոյ Ա՛ստ քոյ և
Հաւատ առ քեզ բարեխօսին իմոյ։
Նո՛ վասն սո Ա՛ստ քոյ՝ մի՛ անտես
առներ զաղօթս և զաղաչանս իմ,
այլ լո՛ւր և ընկալ և կատարեա։
Ա՛ն զի դու հօր միածինն որդի և
բանդ աճ և սրդ՝ ես մուրդասեր և
անոխակալ՝ մեղսաքաւիչ և փրկիչ։
Ո՛ր լսես զաղօթս, և կատարես զա
ղաչանս։ Ո՛ր ընդունիս զմեղաւորս,

Ար փրկես զնեղ-
ղաճորս, և ազատես զփորձնաճորս։
Ա՛յ և Աեզ ընդ Հօրդ և ընդ
Հոգւոյդ սբ՝ մատուցեմ զփառս
և զգոհութիւն։ զպատիւս և զօրհնու-
թիւն։ զպաշտօնս և զերկրպագու-
թիւն։ Ա՛յժմ և միշտ և յաւիտեանս
յաւիտենից։ Ամէն։

* Գլուխ։ ԻՕ՛։

* Յորմ հեղեսցեն՝ գնելով զինչն իբրև
զմանաւք արտոյն՝ յիշեցէք զմ բարեբարե-
լեան Հոգւոյն։ և զի՞ւ չարաբարո-
ղեն և ընդդէմ ելանեն զՀոգին
Սրբոյ։

Ոգի սբ՝ բղխուաճ Հօր այ.
և փառակից Նորին Որդւոյ՝
Ամ և Տէր։ Խարեբար և
սբ։ Խաղաղարար և միխթարիչ։
Օ՝ օրացուցիչ և անդորրիչ։ Ո՛ր
գօղ և նախանձաւօղ։ Ար ած գը
թուքեց ես և ար ողորմուքեց։

Ո՛ր բնութ ես քարի, և ամբարու
թեց աղբիւր։ Ո՛ր և՝ միշտ գթած
և ողորմած՝ անարգելաբար զբարիս
առնես ամ արարածոց քոց հասա
րակապես։ Եւ մանաւանդ՝ յատ
կապես այնոցիկ որք վն մեղաց ի
րեանց անկանիցին՝ ի փորձուիս և
՝ի նեղուիս։ որք և զղջացեալ սըր
տիւ և մեծաւ յուսով դիմեցեն և
խնդրեացեն՝ ի քէն զբարիս առնել
իւրեանց։ Այսմիկ դու ընծայ
թեան և ըստ առատ քումդ թա
ցեալ և ողորմեալ՝ զբարիս առնես նոյ
և սրբես զմեղս նոյ՝ ի նեղուիս և
՝ի փորձուիս իւրեանց՝ խաղաղացու
ցանես զնուաստս նոյ։ Ա՛խիթա
րես զտրտմեալ սիրտս նոյ։ Օ՛ր օրա
ցուցանես զսիրացեալ միտս նոյ։
Անամես զանխնամ զմարմինս նոյ։
Լուրջ առնես զապականամերձ զհոգիս
նոյ։ Եւ մանաւանդ՝ ի նեղուիցեց
անտի հանեալ՝ ի յանդորրուիս և՝ ի
հանդստեան կացուցանես զանձինս

նոցա ։ Եւ այժմ՝ ես Հողազանգ
ւած և մարդ գոլով՝ յիշմամբ դի
ւին, հեշտու է մարմնոյս, և հաճա
նութ կամացս, մեղայ քեզ Հոգւոյդ
այ ։ կամաւ և ակամայ՝ գիտութ և
անգիտութ ։ Եւ յայսց չոչ զղջա
նայն իմ և՛ի չոչ դառնայն կամաւ
իմով, վասորոյ մարդասէր ածդ իմ՝
կամելով ակամայ դարձուցանել զիս
և զղջացուցանել՝ի մեղաց ։ Այլ եր
բեմն զարբքայն մանասէ ։ որ վասն քեզ
անդ ոչ լսելոյն, և սակս մեղացն
իւրոց և յորոց անդադրձուեն աղա
գաւ, կալեալ կապեցաւ յերկաթի
կապանս և գերեցեալ ածաւ՝ի բա
բիլոն ։ Որում իբրև վտանգեցաւ
և խոնարհեցաւ չոչ չոչ, չայն
սակս խնդրուած զերեսս քո և աղո
թեաց առ քեզ դոչմամբ մեծաւ ։
Յայնժամ մարդասէրդ ածդ չուր
նմա ։ ներեցեր մեղացն ։ և՛ի բա
բիլոնէ անտի հաներ ։ արձակեցեր
՝ի կապանացն ։ աղատեցեր՝ի գե

րութիւն • տարար յերուսաղէմ ։
Այլ մանաւանդ՝ զարքայութիւն նո
կրկին ընդհեցեր նմա վասն արարչա
կան ողորմութեդ, հայրական գթու
թեդ, և տիրական մարդասիրութեդ
քոյ • և այսպէս զայլս բազումս ։
Իստորոց և այժմ՝ արկեր զիս ըզ
պարտաւորս յայս խրատապատժու
թիս ըստ արդարութեդ քումմ, առ՝ի
ակամայ դարձուցանել զիս զյամա
ռեալս և զմոլեգնեալս մեղաց ։
Որով իբրև նեղեցայ և անձկացայ,
քաղցեայ և ծարաւեցայ, և՝ի քըն
նաւորիս դարձայ, յայն սակս ե՞
կեալ՝ի միտս իմ ահա բազորով սըր
տիւ ղղջացայ՝ի մեղաց իմոց և՝ի չա
րաչար գործոցս • կարդացի զանուն
անդ իմոյ, և խնդրեցի զերեսս քո•
և աներկբայ յուսով դիմեցի առ՝ի
գի աձ և արդ իմ ։ Այլ որ գոչեմ
ահա արտասուօք ըստ արքային մա
նասէի • մեղայ տէր մեղայ քեզ և ա
նօրինեցայ • և զանօրէնութիւս իմ

ես ինձէն գիտեմ. Չեմ արժանի
հայիլ և տեսանել զբարձրուիս երկ
նից ՚ի բազմութենէ անօրէնութեց
իմոց. Այլ սրով աղաչեմ և խնդրեմ
՚ի քէն՝ վշտակից անձամբ և բազմա
սրխուր սրտիւ՝ թող ինձ տեր թող
ինձ զմեղս իմ և քաւեա՛ զանօրէնու
թիս իմ. Մի՛ կորուսաներ զիս. Մի՛
յանիտեան բարկանար ինձ տր.
Մի՛ յիշեր զչարիսն իմ, և մի՛ պարտա
ւոր առներ զիս. Այլ՝ զի դու ածդ՝
ած ապաշխարողաց ես. և յիս ցոյց
զբարերարուիդ քո. Արցո զիս ընդ
բազում ողորմութենդ քումմ. և ես
օրհնեցից զքեզ զամ աւուրս կենաց
իմոց. Բարերարեա՛ տր բարերար
զբարարարս. Արբեա՛ զմեղաց աղտե
ղացեալս. Խաղաղացո զխռովեցեալս.
Օ՛ օրացո՛ զիս զտկարացեալս.
Խնամեա՛ զիս զանխնամ անկեալս.
Երակրեա՛ և արբո՛ զիս զքաղցեալս
և զծարաւեալս. օգնեա՛ ինձ՝ ըստ
Հոգւոյ և ըստ մարմնոյ ներգաւորիս

և անձկացելոյս · Հան զիս ՚ի յանդ
դորբութիւն և ՚ի հանգիստ ։

Յոդի Լ՚Ը և Տ՚ը իմ, զկամայա
գործ մեղս իմ, ածային հրովէ քո
մաքրեա · զակամայագործ չարիսն
իմ՝ փառակցի քո որդւոյ միածնի ո
ղորմութեն սրբեա՝ զգիտութիւն և զան
գիտութիւն գործեալ զանօրէնութիս
իմ, բղխողին զքեզ Հօրն երկնաւո
րի հայրական գթութիւն քաւեա ։
Կանգի թարգ կարծեց հաւատամ
զի չարիքս այսք՝ են պատճառք խը
րատապատժուես և այլոց վշտակը
րուեց իմոց այսոցիկ · Ա՛յ խընդ
րեմ ՚ի քէն ար՝ զի զպատճառս զայ
սոսիկ որք են ախտք Հոգեկանք ,
բառնալ ՚ի Հոգւոյս· որ և հաւատամ
իակ՝ ընծին բառնիլ իսկոյն պատ
ճառեղեացն որք են մարմնական խը
րատապատժութիքս այսք, և այլքն·
Ողորմեա մի՛ անտես առներ զաղա
չանս իմ տէր իմ և ածիմ · այլ՚ի
փառս Հօր բղխողին զքեզ, ՚ի պա

տիւր որդւոյ նորին և քոյր եակ ցի,
ի գովեստ քեզ Տոգւոյդ սբ, և վն
ամ սբց քոց և սիրելեաց, գթացեալ
և ողորմեալ լուր զաղաչանս իմ, և
կատարեա զինդրուածս մեղաւոր
և նեզաւոր ծառայիս քո, Ա՛ն ըստ
արքայազնոյ արքային մանուէլ՝ Հան
զիս ի բաբիլոնահանգոյն չարեացս
իմոց. Ա՛զատեա զՀոգի իմ ի գե
ղեվարիչ չարապետէն. Ա՛րձակեա
զիս ի ըստ Հոգւոյ և ըստ մարմնոյ կա
պանաց իմոց. Ցար զիս ի վերինդ
քո երուսաղէմ յորմէ մեղք անկայ.
Պարգեւեա ինձ վերստին զարքայու
թիւն զայն անվախճան՝ զոր ընկալայ
ծնընդեամբ սբց աւազանին՝ բայց
կորուսի չարեօք. Ա՛ն դասաւորեա
ընդ թագաւորեալ սբան քո զիս ըզ
չարարսն ծառայ քո և սխալաւոր.
Ա՛ն զի դու ես՝ աճ գթած և եր
ողորմած. բարերար չարարարաց և
սրբիչ մեղաւորաց. Ա՛ղաղարար
խռովեցելոց և մխիթարիչ տրտմե

գելոց • Օ՝ օրացուցիչ անկարացե-
լոց և անդորրիչ նեղեցելոց • Խը-
նամօղ քաղցելոց և նորոգօղ յապա-
կանուկի մերձելոց • Ա՝ւաւ՝ լսօղ աղ-
ղթից, կատարիչ խնդրուածոց, ըն-
դունակ մեղաւորաց, և քաւիչ մե-
ղաց • Ձ՝ն քեզ Տ՝ոդւոյդ Սբ՝յ քա-
րեբարի՝ ընդ Որդի գթածի՝ և ընդ
միածնի Բդւոյ ողորմածի՝ մատու-
ցանեմ զգոհութիւն և զընծայակալու-
թիւնս • զօրհնութիւն և զգովութիւն •
զսիրելութիւն և զպատիւս • զմեծու-
թիւս և զիշխանութիւն • զխոստովա-
նութիւն և զփառատրութիւն • զպաշ-
տօնս և զերկրպագութիւնս •
Ա՝հա՝ ի ժամուս ներկայումս, նաև
յամ կեանս իմում •
Ա՝մէն •

մարմնոյս իմոյ զքաւականս. յորոց ա-
չարաց : Որ ստեղծեր զնիւթեան
Արձատրող բարեաց, և պատժող
հոգի զայս ի նեղութենէ։
չարեաց։ Եւ ընդունիլ ի նմանէ զա-
ռաքելութեան, և ի-
րեանն ահեռաձիգ, Հրեշտակապետին, և զի-
բնութեան մարդոյ, չիշխեցե զմի բառիւ-
* Յորմէ նեղեցեալ՝ գնելով զինեն ի փեղի
* Կռուի · Իվ ·

ուքն եռանձնեայ Հա-
մագոյ և միաբուն՝ Հայր
և Որդի և սուրբ Հոգի ։
Ողորմութեամբ անեղ. ամենակարող. ամե-
նագէտ և ամենաբարի ։ Ընտեսա-
նելի. անիմանալի. անսահմանելի և
անփոփոխելի ։ Ընքանակ. անորակ.
անուր և աներբ ։ Ընմահ. անճառ.
անսկիզբն և անվախճան ։ Ստեղ
ծող ամ եղելոց. իմանալեաց և ըզ
գալեաց. երևելեաց և աներևե-
լեաց ։ և որոց նախախնամող ։

րարեր զիս ըստ մարմնոյ։ և զարդա
րեցեր և ս պատկերաւ և նմանու[թ]
արարչիդ՝ ըստ բանականի հոգւոյս։
ըստ իմացողականի մտացս։ ըստ յի[շ]
ողականի զօրու[թ]եանս։ և ըստ
անձնիշխանականի կամացս։
Որք են մե՛ծ ապ[ա]շէն բարիք զորս պար
գևեցեր ինձ՝ ի պատի՛ւ և՝ ի փառս
արքունակի պատկերիդ և արարչա
կանի նմանու[թ]եդ՝ ներքսականի և
արտաքսականի։ Ո՞ւր՝ առնելովդ
զիս, և մանաւանդ որ ըստ քումդ
պատկերի և նմանու[թ]ե, արդարև
զերկուս աղբիւրս սիրոյ բղխեցեր
՚ի քեզ՝ անսպառաբուղխ բղխմամբ։
յորոց ոչ [թ]է՝ հարկաւորապէս բըղ
խին միշտ սէր խնամողական առ ա
րարեցեալս յարարչէդ, և առ պատ
կերս և նմանու[թ]իս արարչիդ։
Ո՛հ անզի բնակիս, զի՞ սմ արարիչ՝
սիրեն և խնամեն և՚ի հարկէ զա
րարեալսն իւրեանց։ նաև ամենայն

նմանք՝ զնմանս իւրեանց։ Ա՛յրոյ
յայսմ սիրոյ հարկեցեալ արարչիդ
իմ, սկսար տալ ինձ անխընայաբար
և զայլս պէս պէս բարիս յատկակիսս
Ա՛. յլև՝ զամ զորս արարեր, զնո՛ւս
հանդերձ իւրեանց յատկական բա
րեօքն, (զորս՝ ի յառնելդ զնո՛ւ և
տուր խրատանչիւրոցն ուրոյն ու
րոյն՝ որք են ժամանակաւոր բա
րիքս,) շնորհեցեր ինձ՝ ի վայելել
և՝ ի ժառանգել յայսմ աշխարհիս։
Զորմէ յայտ է՝ զի ոչ ինաց մի ինչ
յարարածս քո։ ոչ՝ ի բարձունս երկ
նից, ոչ՝ ի յօդս վերին, ոչ՝ ի խորս
ծովուց, ոչ՝ ի վե՛ր երկրի, ոչ՝ ի մէջ
երկրի, ոչ՝ ի խորշս լերանց։ և ոչ
յայլ ամ տեղիս՝ զորս ոչ արարեր ընդ
իշխանութիւնք և ընդ ինաշանդութիւնք
մարդոյս։ Այլ՝ այսոքիւք ոչ շատա
գեալ զյաւիտենական բարիսն ևս
խոստացար շնորհել ինձ՝ ի հանդեր
ձելումն աշխարհի։ որոց վախճանաւ
իսկ և զիս արդեր, զի հաղորդս քոյոյ

անձառելոյ քարերարուեդ առնի
ցես։ Ա՛վ գերազանց սիրոյդ Ա՛ռ
րարչականի։ զի ըստ քումդ ա՛ծե
ղինի պատկերի՝ և ո՛չ հրեշտակաց և
ո՛չ այլոց արարածոց զհողեղենս ա
րարեր։ Ա՛վ առաւելագունի գը
թոյդ Աստեղծողականի։ զի զիս զկա
ւեղէնս՝ յաւիտենական պարգեւօք
անձառելեօք՝ քան զհրեշտակս և քան
զայլս արարածս անխնայապէս ճո
խացուցեր։ Ա՛ծածագունի խնա
մոյդ Տիրականի։ զի զա՛մ աբարածս
քո զորս ա՛ր՛ր բերիս, զայնս զամն
հանդերձ իւրեանց յատուկ բարու
թե՛քն՝ առ՛ի վայելել՛ի կեանս այս
միկ՝ ինձ հոդալանգո՛ածիս առա
տաբար բաշխեցեր։ Ա՛ր բազմագու
նեղի ողորմուեդ Հայրականի։ զի
և՛ի վե՛ր այսքան ժամանակաւո՛ր բա
րեացս զորս եատուր ինձ, յաւելեր
և խոստացար զյաւիտենական և զան
պատմելի բարիսն և ա՛տալ ինձ ա
պականացո՛ւիս։ որով կցորդել զիս

մարդս՝ ծայրագունի բարերարու-
թեանդ քո ամայնոյ։
Եւ զի այսպէս երկակի բարեաք՝
ժամանակաւորաք և յաւիտենա-
կանաք բարգաւաճեցուցեր և լցեր
զիս ընտ հոգւոյս և ըստ մարմնոյս
իմոյ։ Ո՞րոյ կամեցար և՝ տե-
ղեակ և բնակուիչ գերապէս պատ-
ուել և մեծացուցանել զձեռաստեղծս
քո։ զի ոչ յորում վայրի և իցէ՝ ե-
այլոց արարածոց երկրականաց հա-
ւասար բնակիցի։ Ուստի ընտրեցեր
ի բոլոր կողմանց աշխարհիս զպատ-
շաճելի կողմն արեւելեան։ անդ՝ ի
վերայ բարձրագունի տեղւոյ երկրի
տնկեցեր զդրախտն երկրաւոր։
Որ ե տեղի իմն ապահով և ըշտե-
մարան ամ ցնծութե և հանգստեան։
Որում օդն բարեխառն և վճիտ։
Որում տունկք միշտաբողբոջք։
Որում պտուղք անծորելիք։
Որում հոտք անուշահոտք։
Որում աղբիւրք քաղաւտակք։

Որում ծառն կենաց, և ծառն գիտուե բարւոյ և չարի։ Որում կրկին պտղաբերուի ծառոյ։ Որում երկակի ամառն, և երկակի ձմեռն։ Որում տիւն և գիշերն հաւասար։ Որում եղև և եւայի արարուածն։ Որ շրջապատի քերու բէիւք և հրեղէն սերոբէիւք։ Որում և զկրկին պատւիրանս եւ տուր ինձ ըստ խորհրդոց կրկին բառեացն։ այսինքն՝ ժամանակաւորին և յաւիտենականին։ յորոց առաջինն՝ աստ ետուր ինձ։ իսկ զերկրորդն՝ խոստացար անդ տալ ինձ։ Ա՛յրոյ այնու պատուիրանաւն՝ որ յամ ծառոյ ուսուել հրամայեցեր՝ յայտնեցեր զտուեալ ժամանակաւոր քարիսն աստ վայելել։ որ զնորինն ուներ զխորհուրդ։ Իսկ այնու պատուիրանաւն որ՝ի միոյ ծառոյն յայնմանէ ջուսել հրամայեցեր, որ ուներ զխորհուրդ յաւիտենականի քարոյն։ իբր թէ՝ զայս աստ ի՛ ուսեր

և մի՛ վայելեր, զի անդ արժանասցիս վայելել զխոստացեալ բարիսն։ Յայսմիկ բարեվայելումն և փափկութեանդ վայրոջ կացուցեր զիս զպատկերս և զնմանս քոյդ արարչակիւն։ Որում կայի զածդ իմ տեսանելով։ որոյ զուսոյ Ճառագայթն՝ ի յիս տպաւորելով։ (զի խոնարհեալ գայիր՝ ի տես պատկերին քոյ վասն գերագունի սիրոյդ։) ընդ հրեշտակս պարակցեալով։ զանուշահամ պատուղն Ճաշակելով։ զպատմուճանն լուսեղէն զգենուլով։ և յարուզուարճ ցընծութիւնն միշտ բերկրելով։ Արդեաւ յայտ է՝ զի յերկուց դիմաց լեալ իցէ ուրախութիւն։ Զարիւդ՝ յարարածս քո ուրախացեալ, և արարածս՝ յարարիչդ իմ զուարճացեալ։ Զհնաթափաւոր հայրդ իմ՝ ի նոր բաստեղծ և՝ ի նորապսակ որդիս քո բերկրեալ, և նորապսակս քո որդի՝ ի թագաւորեցուցանողդ իմ հայր խնդացեալ։ Զյաքան և առաւել

քան զայս բարիք՝ բղխեցին արդարև
առ արարածս և առ նմանուխս քոյս
յերկուց սիրոյ աղբերացդ. յարար
չականէդ ասեմ և՝ ի նմանակնէդ.
Ա՛, սաանօր ժամ է ինձ ամօթով մե
ծաւ գրելով գրել զպարսաւելի
և զանպատշաճ գործոց իմոց ապե
րախտականաց և ներհակակնաց և
անչնազանդուեց, զոր՝ ի կիր արկի
ը դէմ բարերար և մարդասէր ա
րարչիդ իմոյ՝ կամաւ և ակամայ.
Վ՛ասնզի սկիզբն ամ չարուեց սա
տանայ՝ նախանձեալ ընդ բազմուխ
բարեացն և փառացն իմոց՝ ի քէն
տուեցելոց. նաև՝ ընդ գերադոյն
սէր քո որ առիս, վ՛ս որոյ խորհի մե
ծաւ չանիւ զնար իմն գտանել. զի
այնու՝ զիս՝ ի բարեաց անտի կողոպ
տեացէ, և՝ ի լուսեղէնն փառաց մեր
կացուսցէ, և՝ ի սէր սիրոյդ հեռա
ցուսցէ, և ըստ իւրեան զիս արաս
ցէ. զոր և գտանէ՝ ո՛չ զնորս, այլ
զհինն զոր անձամբն իւրով փորձեց.

Վասնզի խորհի թէ՝ յանձն իմ փոր
ձել դիտեմ, զի ամ եղական բնու-
թի դիւրասահելի է. և մանաւանդ՝
որքան զբարիս և զփառս ստացեալ
ունիցի, այնքանիւք ոչ յագի եր-
բէք յագահական քաղցն և՛ի ցան
կուէն. այլ ցանկայ և ջանայ և լս
զմեծագոյն բարիս և զփառս և ըզ
պատիւս ստանալ և իւրացուցանել:
Եւ՝ դարձ՝ ես գողով լուսեղէն և ան-
մարմին՝ ՚ի յայն ախտացեալ սահել
ցայ, ապա հողեղէնն և մարմնաւորն
որքան առաւել և. Այս Թոյն՝
մարդասպանն խորհել կազմեաց և
եմուտ ՚ի յօձն Թունաւորս. որով
մերձեցեալ առիս՝ խնդրեաց յինէն
զպատճառն ջուտելոյ ՚ի ծառոյն գի
տութեն բարւոյ և չարի. և ասէ՝
զինչ գոլ պատուիրեաց. Եւբրև լը
ւաւ յինէն գոլ մահու մեռանիլն,
զայս ստելով՝ ասէ. ոչ այդպէս՝ այլ
՚ի յուտելն քո անտի՝ բացցին ի-
կոյն աչք քո՝ գիտել զբարի և զչար
և

և լինիլ իբրև զայծ։ Եւ յայսմ
նէ պատրեցեալ՝ հեշտացան միտք,
և հանեցան կամքս անձնիշխան։
նմին իրի՝ յօժարեալ առի զպտուղ
ծառոյն և ճաշակեցի՝ յուսացեալ ես
նալոյ և՛ի բարձրագոյն փառս վե
րանալոյ։ բայց զներհակն ընկալայ։
Ա՛ւ զի ճաշակեցի զի անմահացեմ
նոյնուբ։ իսկ զնմանուբեան և՝ իմ
կոյն հանդերձ մարդկութեն կորու
սի։ անբանից հաւասարեցայ և ան
մտից նմանեցայ։ և մանաւանդ կըր
կին հողանալ իսկ՝ ի քէն վ ճռեցայ։
Ա՛ճաշակեցի՝ զի անապէս ամ բա
րեաց տիրիցեմ։ զամ և զանյրագոյն
փառսն անայինս ստանայցեմ։ այլ
՝ի մանաւանդ զարեց և փառաց
զորս ունէի՝ ի քէն ընկալեալ՝ և ս
առժամայն մերկացայ։ Ա՛ճաշակեցի՝
զի անդադար՝ ի յերկինս երկնից բը
նակեալ՝ երկնաւորաց և երկրաւո
րաց և ամ տեղեաց և տեղակալաց
իշխիցեմ, բայց՝ ի յերկրաւոր դը

րախտի քնակուէն և յիշխողուէն
և ես հանեալ արտաքսեցայ։ Ա՛աշա
կեցի՛ զի ածօրէն ի հրեշտակաց և
ի մարդկանց և յամ արարածոց փա
ռաւորիցիմ մեծաւ ինազանդու֊
սակայն այնք՝ որք յանձինս իմում
և որք արտաքոյ անձինս արարածք՝
ինազնդք էին ինձ, նոքա ես ի ինձին
ժամու ամքն անինազանդեցան։
քանզի ապստամբեալս ոչ կնազան֊
դեցայ բարերար արարչիդ իմոյ։
Ա՛աշակեցի՛ զի ածապէս զկեանս
և զանմահու ունիցիմ, և զունե֊
ցեալն իմ զկեան և զանմահու ես
վաղվաղակի Թողի, և կենդանուն
ի մահ մեռայ ըստ անսուտ հրամանի
արարչիդ իմոյ։ վա՜յ զի լուայ հակա
ռակին, և զկենսատու պատիրանն
քո ոչ պահեցի։ Ա՛աշակեցի՛ զի
ածաբար զայլս ամ զածայինս և զա
րարչավայելուչս ունիցիմ։ և սրտի
իմոյ ցանկալեացն և յուսալեցն հա
սանիցիմ։ իսկ զայնս ոչ ընկալայ և

այնոցիկ ոչ հասի · այլ մանաւանդ՝
՚ի բարերարէդ ինձ տուեալ ՚ի բազ
մաց բարեացն և ՚ի լուսեղէնն փա՛ռն
և ՚ի պատուոյն և զրկեցայ ողորմե
լիս և մերկացայ · և որոց փոխարէնն՝
զմաշկեղէնս այս զգեցայ զկնդերձ,
անկայ ՚ի թշուառութես այս հովիտ·
և յանասնականս այս վայր· և ՚ի յոյս
տորինս այս աշխարհ երիքով ՚ի պա
տիժ՝ հրամանաւ արդարադատ այդ
իմոյ · Քանզի մեղայ արդարև ես
պարտաւոր ստեղծուածս՝ քեզ բա
րերարի արարչիդ իմոյ· ընդդէմ ա
մենակարողի ածուեդ՝ յուսով ածա
նալոյ · պատուիրանազանցութ՛ե, անչ
հնազանդութ՛ե, հպարտութ՛ե, և ա
գահութ՛ե · Զաղագս որոյ՝ յիրաւի
արժանի արարի զիս չարաչար մահ
ւան և սաստկատանջ սատակման ·
խակոյն և փուքանակի ՚ի գեհենան
արկուեր · Սակայն և զի ես ածողոր
մած և հայր գթած, յայն սակս
և՛ բարկութիս յայսմիկ և զողոր

մուքիդ յիշեալ և գթացեալ ինձ
ներեցեր։ Ա՛ւ զի թեպետ ի շնոր
հաց և՛ի փառաց անտի ընկեցեր,
և՛ի յերեմայ արտաքսեցեր, բայց
յանդիման նորին կենդանի զիս կա
ցուցեր։ Զայն միտս՝ զի միշտ տես
լեամբ դրախտին յորմէ արտաքսե
ցայ, մտաբերեցից և զայլս զանպատ
մելիս զպարգևան յորոց մերկացայ։
և այսու՝ աղեկիզեալ կսկծեցայց,
և զղջացեալ ապաշխարութ՛ վերըս
տին ի նոյնս թերևս անդրադար
ձայց։ բայց՝ ո՛չ եղև ինձ այսմ լի
նելոյ։ Զկանգուն որ մինչ տակաւին
կայի ի տան և՛ի քնակուտ իմում
քոյատունկ դրախտին։ ի փառս և
ի պատիւս մեծագոյնս։ ի տեսու
թիս և՛ի խնամս քոյս։ և՛ի յարակ
ցուիս հրեշտակաց քոց սրբոց, յայն
ժամ զօրացեալ նախաչարն այն պատ
րեաց զիս։ և հեռևեցայց խրոցն
չար կամաց։ և անտի հանեալ զիս՝
ինձէց յիւրականն քնակուտ և յ

և՛ յիշեանուքէ · և ընդ ինքեան
յարակցեաց · և՛ իննամոց քոց ըն-
կէց · Այս զի արդ թողոյր զղջալ
և ապշեսարել և վերափոխել՝ ի նոյն
փառս և կեալ ընդ իշխանուքէ ա-
րարչիդ իմոյ · Եւ այսպէս արարեալ
ընդ իշխանուքէն իւրով զիս եղիջ-
լիս՝ ծառայեցողդ · և ըստ կամաց իւ-
րոց եւս գործել զզանազան գործս
մեղաց և անօրէնուքեց յամն բա-
զումս՝ յորս կայի անզղջապէս ·
Եւ յայսց մեղաց խոցեցեալ՝ ի հո-
գիս՝ հիւանդացայ և կայի անկիճ.
և ոչ ոք էր որ եկեալ բժշկիցէր զիս ·
և այսպէս կայի՝ ի մեղսական հիւան
դուքեիս և՛ կապանս՝ բռնացեալ
և ամենաչար իշխանին աշխարհի ·
աղտեղեալ, տգեղացեալ, անարդեալ
խաւարեալ և որպէս թէ մեռեալ ·
Եւ ոչ՝ ի ոմնէդ՝ ոչ եթէ բժշկուքեե
և փրկուեե ակն ունէի, այլ մանա-
նդ չարաչար սատակման · վասն զի
կարի բարկացուցեալ էի զտէրդ իմ։

որոյ յաղագս կայի յուսահատե-
ցեալ ի հիւանդութիւնս իմ մեղս
կանս՝ ըստ անկելոյն ի ձեռս սա-
տակաց։

Այ, ես աստէն հարկ է ինձ վերակրկ
նել կարճառօտապէս զբո արա-
րեալ բարերարութիւնան առիս ու
որդի այ ածծ ձշմարիտ։ որք են մե-
ծագոյնք և գերազանցագոյնք քան
զառաջինան զորս յիշեցի յառաջ,
և եւս յիշելոց եմ առնել զնս
պարտականս յաւիտեան քումդ ե-
րախտեաց։ Քանզի դու ամենա
բարի և մարդասէր ետրդ իմ և բը
ժիշկդ ամենիմաստ՝ ի տեսանելն քո
զպատկերս քո հասեալ ի թշշուա-
ռութիւն վերջին՝ որոյ ոչ գոյր օգնա
կան և ոչ ձար յուստեքէ, ոչ կարա
ցեր տանիլ վնս առաւելս սիրոյդ և
գթութեդ։ և մանաւանդ ոչ իսկ
պատկին տեսեր ողորմած անձանդ՝
ձեռն ստեղծուածդին քո ի ձեռս ա
պստամբեցելոյն ի քէն և թշնամւոյն

սատանայի։ Ա՛ւ որոյ յայց լեալ հո
վիւդ քալ՝ եդեր զանձն քո ի վե
հօտին քո բանաւորի, և կորզեցեր
զնա ի բերանոյ գայլոյն։ Ակիւր եր
ժիշկդ ամենագէտ՝ եդեր զառող
ջարար սպեղանին քո ի վէր վերաւո
րեցելոյն յաւազակաց։ և ողջացու
ցեր զնա բոլորովիմբ և նորոգեցեր։
և եդեր ի յուսդ յածային, և հա
ներ յերկինս։ և արարեր ժառանգ
դաւորս առաջնոյ փառաց։ որով և
ուրախացուցեր զՀայրն երկնաւոր,
և զամ զօրսն երկնային, և զիս ընդ
նոսին։ Ա՛ւ յայժ զամ չարական պա
տահմունն իմ վէր մեղաց իմոց՝ փո
խեցեր ի պատահմունս բարեկանս
վէր անհուն մարդասիրութեդ քո՝
ով ածդ իմ յիս և որդի այ։
Ա՛ոյնպես և հարկադրիմ և ես ի յան
ձառ բարերարուեցդ քոց ով հոդի այ
ած ճշմարիտ՝ ձառել և ես ըստ կարեցս
համառօտակի՝ և զքոյդ արարեալ
բարերարութիւն ինձ բարեմուռացիս։

Վ[անդի] որովհետև մի է կամք և
խորհուրդ երիցդ անձանց համա-
գոյից՝ ի յարարչագործելն, ի նո-
րոգելն, և՝ի նախանամելն զարա-
րածս, վ[ասն] որոյ՝ ի յապականիլ պատ
կերիս ձերոյ՝ ուրոյն ուրոյն արարիք
զվերստին բարերարուհիս՝ ի վերա-
նորոգուհի սորին։ Ս[ա]ստ՝ ի բարե
րարել Հօրն այ բղխողին քոյ՝ որ ա
ռաքեաց զմիածինն որդին իւր՝ ի փր
կուհի մեզ, և՝ի բարերարել որդւոյն
այ էակցին քոյ կատարելումն զանձ
ինն փրկական, և՝ի համբառ
նալն մարմնով յերկինս, (յոր և խոս
տացաւ առաքել զքեզ զաւետիսդ
առ մեզ) և դու նբ Հոգիդ աճ՝ բա
րերարեցեր մարդասիրապէս՝ ինչ
նելով յաշխարհս՝ ի մխիթարել և՝ի
զօրացուցանել զդասս առաքելոց։
և՝ի ձեռն նոյ՝ զաշխարհս ամ։
Վ[անդի] աղաչեմք բարուհի՝ աղաչ
րացուցեր զպէս պէս շնորհս յեկե
ղեցիս քո։ և զարդարեցեր զանազան
պար

պարգևօք· առաքելովք, մրգբերիւք,
վարդապետօք, ընորհօք բժշկուեց,
մաքրարար խորհրդովք, և այլովք
բազմազան բարեօք· և ես և միշտ ծը
նանիս յորդիս հօրն այ՝ ովրտութիւ
յանուն յամենասքյ երրորդուեդ·
և անուցանես հոգևորապես զմանկ
կունս եկեղեցւոյ սքյ քոյ և զար
գացուցանես և ածես ի կատարե
լութի· զի կարողասցին յետոյ միա
ւորիլ ի գլուխն քս և ընդ նմա թա
գաւորել· և փառաւորել զսքբ հր
րորդութիդ· զհայր և զմիրդի և
զսքբ հոգիդ յաւիտեանս·

Ա՛րդ՝ ով հոգի այ ահ ճշմարիտ·
և՛ի քոյածին մանկանց եմ մին՝
ես պարտաւորս· որ ընկալեալ եմ
զանազան բարեբարուքս, և զպար
գևս յերիցդ անձանց և՛ի միոյ ահ
ութիդ· բայց զլացեալ զայնոսիկ
զամ, կրկին հետևեցայ նախաչար
թշնամւոյն իմոյ, և ըստ կամաց նր
վարեցայ· և ըստ խոզի լուացեալդ

դարձեալ Թաւալեցայ ի տիղմն մե
ղաց։ Ա՛յլ վերստին բարկացուցի
զբարերար և զթասէրն իմ։
և եղէ անտես՝ ի ինամոց աչաց քոց։
և յայն սակս՝ անկայ՝ ի փորձութիւն
այս և՝ ի նեղութիւն խրատապատժա
կանս։ Վասն որոյ խընդրեմ տո՛ւայտե
ցայ և տառապեցայ՝ նեղեցայ և վշ
տացայ, զգաստացի և գիտացի ար
դէն՝ զի վա՛տ մեղաց իմոց արկեր զիս
՝ի յայս խրատապատժութիւս. և սի
րես զիս և կամիս զի լաւանալ կեայ
ցեմ և միշտ զաչեր քո վայելիցեմ.
ոչ յատկութի՛ն ե որդեսեր Հօր։
Ասէ ահա բեկեալ սրտիւ, զղջա
ցեալ մտօք, խոնարհեալ անձամբ,
և արտասո՛ւեալ աչօք՝ ՝ի ձայնս Հե
ծութե և՝ ի բանս Հառաչանաց՝ աղա
ղակեմ և առեմ. մեղայ բազմադութ
Հօրդ իմոյ՝ անառակ որդիս՝ մեղայ,
մեղայ բարերար այդ իմոյ՝ արդարև
ապերախտս մեղայ։ մեղայ մարդա
սէր աստ իմոյ՝ ես տիրատեցս մեղայ

Հանդերձելոյն՝ քոյոյ քաղցր տես-
հել՝ի կեանս իմում աստ • իսկ՝ի
հնամն քո • և ըստ կամաց քոց պա-
տաքսեցեալ՝ ածել՝ի դուռն և՝ի
ձելիս) Եւ վերստին զիս մեղաւ ար
իցէ ինձ օգուտ, և կամացդ քոց հա
փորձութեցս յայտ փրկել • (եթէ
և զնեղաւորս՝ ի նեղութեցս և՝ի
իմ ջնջել • զանօրէնութիս
Օ մեղս իմ քաւել • զանօրէնութիս
երկակի ապստամբելոյս՝ի անէդ •
մեղաւոր և նեղաւոր ծառայիս քոյ՝
զհայցածս՝ զաղօթս և զաղաչանս՝
Աբգ քոց ամենից և սիրելեաց՝ լսել
անպատում բարերարութեց և երախ
անուանդ քո Աբգ, սակս անճառ և
Հօրս • այլ վա՜ փառաց և մեծութե
և ոչ անտես առնել զիս զսխալա
ածեան, և՝ի խնամ քո տիրական •
ժիլ՝ի գութ քո հայրական, և՝ի սէր
քո արարչական • յողորմութիւն քո
Յաղագս որոյ հայցեմ՝ի քէն շար

լեանդ և անանց արքայութեդ ընդ
ամ սբս քո արժանացուցանել։
Ուրեմն խնդրեմ դարձեալ պաղա
տանօք մեծօք՝ ունկն դնել և լսել
ձայնիդ իմոյ. քանզի դու ես հայր
ողորմութեան. արարիչ արարածասէր.
աճ ստեղծուածս աղօթիս. և որ ծա
ռայականամ և բարերար. Կաց՝ լը
սող աղօթից, կատարիչ խնդրուա
ծոց, ընդունակ մեղաւորաց. քա
ւիչ մեղաց. փրկիչ նեղաւորաց. և
աղատիչ փորձանաւորաց։ Այն քեզ
ամենայնի Աղօթողութեդ՝ և միոյ
աճուեդ՝ Հօր և Որդւոյ և Հո
գւոյդ սբոյ՝ մատուցանեմ զփառս
և զգոհութիւն. զպատիւս և զօրհնու
բանութիւն. զպաշտօնս և զերկրպա
գութիւն։ այժմ և միշտ և յաւիտեան
յաւետից ամէն։

*Աղօթք Տիրունական։

Հայր մեր որ յերկինս ես՝ սբ ե
ղիցի անո։

և միշտ և յաւիտեան յաւիտենից ամէն։
զօրհնուիս և զգոհուիս ։ Ո՜վ յԱմ
գեղդ ընդ ձեռն և ընդ ձախ
թէ։ Այլ քեզ ընդ ձեռն և ընդ ձախ
բարածոց քոց՝ անվնաս պահպանու
պահօղ և պահպանօղ համայնից ա-
նակի և յամ տեղիս ։ Օ՜ի դու ես
ննջել և՛ի յառնել ։ Յամ ժամա-
տան, և՛ի գնալ՝ի ճանապարհ ։ Ի
տունէ և՛ի գիշերի ։ Ի նստիլ՝ի
վնասուց՝ ամենից վնասատու իրաց։
ողնոց և յայլոց ճըճեաց և յայլոց
Թեց մարդկանց ։ Ի լեզուաց չա-
րաց ։ Ի թշնամեաց ընտանեաց ։
Ի ժանեաց գազանաց ։ Ի թունից
տանայի ։ Ի փորձուԹեց դիւաց ։
զի պատրանաց սա
զօր իմ աչի քոյ ։ Ի պատրանաց սա
զիս զծառայս քո՝ նշանաւ ամենա
իմ ։ աղաչեմ զքեզ՝ պահեա՛
Պահապան ամենայնի Ա՛ՐԵ ՄՆ

ասէին ։

* Ա՜ղետս սա Ա՛ՐԵ չմոռա

* Տաղ Ս. Աստուածածնի ի փխոյ բանաստ
ելոյ և ամ ՝ՆԷՆԷլոյ ։

Ով Քրիստոս մեղսաքաւիչ՝ լեր
ինձ օգնական ։ քաւեա և
զիս ըզ մեղուցեալս՝ վասն
քոյդ անունն ։ Տէր զքեզ աղաչեմ.
խղճոյս ողորմեա ։ եկ զիս ազատեա՝
Ով Յակոբայ ։

Ն. րարիչ իմ և խընամող՝
լեր ինձ օգնական ։
խընամեա զիս ըզ բանտեցեալս՝
վասըն քոյդ անունն ։
Տէր զքեզ աղաչեմ, խղճոյս ողորմեա ։
եկ զիս ազատեա՝ ած յակոբայ ։

Ի ւդուցիչ իմ և արձակօղ՝
լեր ինձ օգնական ։
արձակեա զիս ըզ կապեցեալս՝
վասըն քոյդ անունն ։
Տէր զքեզ աղաչեմ, խղճոյս ողորմեա ։
եկ զիս ազատեա՝ ած յակոբայ ։

Ա ղորմած եար իմ և փրկիչ՝
լեր ինձ օգնական ։

փըրկեա՛ և զիս ըզ վըշտա ցեալս՝
վասըն քոյդ անո՛ւան։
Տ՛ը զքեզ աղչեմ, խղճոյս ողորմեա՛.
եկ զիս ազատեա՛ ա՛ծ յակոբայ։

Յարերար տո՛ր և ըսփոփող՝
լե՛ր ինձ օգնական։
ըսփոփեա՛ զիս ըզ ըրըտմեցեալս՝
վասըն քոյդ անո՛ւան։
Տ՛ը զքեզ աղչեմ, խղճոյս ողորմեա՛.
եկ զիս ազատեա՛ ա՛ծ յակոբայ։

Ա՛, պաՓՀէն իմ և ազատող՝
լե՛ր ինձ օգնական։
ազատեա՛ զիս ըզ նեղեցեալս՝
վասըն քոյդ անո՛ւան։
Տ՛ը զքեզ աղչեմ, խղճոյս ողորմի՛ա.
եկ զիս ազատեա՛ ա՛ծ յակոբայ։

Յոյս իմ ա՛ծ և պահպանող՝
լե՛ր ինձ օգնական։
պահպանեա՛ զիս զյակոբ ծառայս՝
վասըն քոյդ անո՛ւան։
Տ՛ը զքեզ աղչեմ, խղճոյս ողորմեա՛.
եկ զիս ազատեա՛ ա՛ծ յակոբայ։

* Ագաւոս Մարիոյ՝ Տալան ոտից՝
՚ի լուս Աչեաց՝ յբնութենէ՝ յօրինեալ ՚ի նոյն։

Անձըն իմ վայ քեզ հանապազ՝
զի զայսըն ոչ խորհիս։ Ահա
ըեօքըն նոյնոյ լինանաս՝ և
երկրաւորացս հետեւիս։
Ո՛ւր հասեալ զի ոչինչ են սոքա՝ և մո
լեալ որոց դանդաչիս։ Ո՛ւր ՚ի տարը
կաց ՚ի տոցանէ՝ զի մի՛ յիմարեալ
խաբիցիս։
Ա՛կ երկատիր ՚ի ցանկալեացս՝ մի՛
գուցէ զբաղեալ սահիցիս։ Օ՜ի
յորոց բազումք պատրեցեալք՝ ոչ
կորուսին զնուրեանց հոգիս։
Ա՜ր ուր ըզմահ քո ոչ խոկաս՝ մի՞
թէ դու միստ մընալ կամիս։
Ընկերակեա ըզ քեզ ՚ի չարեաց՝ քզի
ոչ մընաս՝ այլ մեռցիս։
Ա՛ուրանաս ըզբուրիս գործել՝ բայց
ձեռամբդ ես առ չարիս։ Ա՛տա
նակղ վայրկենական է՝ մի՛ աշխա
տիր զի ոչ յագիս։

Արարչագ լեր նա դըրոց՝ մի՛ գան
կար պատճոյ և փառաց. Ո՛ւր
դու ըզբան մրջերին քանզի զմարդ
նանրոյ քատակեաց.
Աստուածա զառաջ ժողովողին՝ յո՞
րում զմարդկին փառս անդոնեաց.
Ոչ անիր զի թափանցկագոյնք են՝
իբրև ըստուերը աւուրք կենաց.
Կանխախոսիըն եսայեա՛՝ հոգի
նըրն յայտնաբանեաց. Չանուրց
մարդկինց մըմինք խոտ են՝ և փառք
նոցունց հանգոյն ծաղկանց.
Զայնակցեալ ընդ սոցին և այլք՝
դըսրովեն ըզ սիրօրս փառաց. Կ՛ե
ղեադոյն ե զի ըստ Թուննից՝ յո՞
գունք մահացան՝ ի ձաշեաց.
Ո՛չդիւ բազմաե զի արդ ջանաս՝
կուտել զինչս՝ ի մահաշնորհաց.
Ա՛իթե հոգի և կեանք մարդոց՝ լի
նին յընչից մըթերութեաց.
Յաճախ լըցար ապահուք՝ ով դու
անձն իմ Թըշուառեալ. Կըմա

Ա. Գոլ կարծես խոկութեամ
Թախացուցնեն քայց սակաւ՝ զորըս
Հակառակք քեզ են իրաւամբք.
Տ. արփացմունք քոյինք և արարք՝
Յերնագոյն քարեացն ըղձայեալ՝
Ո. յըստորայնոցս զքեզ հեռայ
Ակս որոյ խըլեաց՝ ի խոկմանցդ՝
Ըզ քեզ յաճ սևեռեցո.
Կ. փառացն ընդունայ
Ոչխիւ նա մեծանայ յաճ՝ և լինի
և ո՛չ լինի համաքաւակ.
Ղ. անացմամբ որ չգանձէ անձին՝
Պահանջեսցեն զի ըզհոգիդ՝ յայսմ
գիշերի ասաց ցըն
ժողովեցերդ ո՞մ մընայ.
Ձ. ո՛ւառական ո՛յոյժ անմիտ՝ զոր
Նախատեցաւ նա յաստուծո
Ճ. Ասի ընդվայր խոկմամբն իւրով
իւր չարեացն արդեանց տեղւոյ.
Շ. ամբըջօրէն որ խորհեցաւ՝ վա՜
ատն անմըտ
Ն. Նեցուցանեմ ըզ քեզ՝ այնըմ մեծաց

Յերեք՝ ի բաց զերորհուրդ մարմ
նոյդ՝ զմահացուցիչդ ապաւե
ցեա. Լուծեալ ես զի ախտիք
չարին՝ այլ կենսատուիչին քրիս
տեւե Ա՛.
Փութա զբարիս գործել բաւ է՝
մինչ ժամանակն առ քեզ մերձ կայ.
Գանգի արդար ոճն ծառայիդ՝ ի
քոյդ գործոյ՝ զվարձըս քեզ տաց:
Գոհիլ ուրեմն ի չարուեցդ՝ հե
տեւիլ բարեաց քեզ պարտ է.
որովհետեւ վարձատրիչն՝ յիւրա
քանչիւրոց գործոցն Լ.
Թերեւս որդին դատիչն համայնից՝
եկ հօր իմ օրհնեալ ասացէ. ընդ
բարեգործսըն դասակցեալ՝ քեզ
զանանց կեանս պարգեւեսցէ.
Յորում ըզՀայր և ըզՈրդի՝ և
զՔաջ Հոգին զերրեակ և զմին.
արժանասցիս օրհնելոյ միշտ՝ զմայրե
լովքո տեսլեամբ նորին.

* Տէր ողորմեա՛, յաւուրս նեղութեան ասէի։

Նեղուած եր արդ կամ ես.
օգնական և փրկիչ իմ ես.
յիմ տառապանս Հայեաց և տես. մի՛ յամենաւր ելկ զի փրկես։

(Տէր ողորմեա. եր ողորմեա.
կեցո՛ եր և զմեղս իմ քաւեա.
յայս նեղուէս զիս փրկեա.)

Յո՞ւր կարօղ աստ հաճ.
զքեզ աղաչեմ բազկատա րաճ.
լուր և մաքրեա զիս ՚ի մե՛ղաց.
և ազատեա յայսց փորձա նաց։

(Տէր ողորմեա. եր ողորմեա.
կեցո՛ եր և զմեղս իմ քաւեա.
յայս նեղ՚։)

Նոխակալ եր՝ մի՛ մեր ժեր.
և ըստ մեղաց իմոց մի՛ առ ներ.
արդարուբ զիս մի՛ դա տեր.
այլ գթութբ քաւեա զմեղս մեր։

(Տէր ողորմեա. եր ողորմեա.
կեցո՛ եր և զմեղս իմ քա՚։)

Ողեցուցիչ Տէր՝ ինձ ողոր մեա՛.
Հան ՚ի բանտէս և ազա տեա՛.
յայսց կապանաց զիս արձա կեա՛.
կեցո՛ զծառայս և պահպա նեա՛։

(Տէր ողորմեա՛ Տէր ողորմեա՛.
կեցո՛ Տէր և զմեղս իմ քաւեա՛.
յայս նեղ՚։)

Ողորմած լուր ողորմե լոյս.
Հան յօդնուէ բանտարկե լոյս.
և լեր փրկիչ նեղեցե լոյս.
ըզ տրտմեցեալս արա խրա խոյս։

(Տէր ողորմեա՛ Տէր ողորմեա՛.
կեցո՛ Տէր և զմեղս իմ քաւեա՛.
յայս նեղ՚։)

Ա.ազատուէք Տէր և անեղ էն.
Հան զանձն իմ յայսմ բանտէ.
զի գոհացայց զքոյդ անուա նէ.
քանզի ջուանիմ ըզյոյս յայլ մէ։

(Տէր ողորմեա՛ Տէր ողորմեա՛.
կեցո՛ Տէր և զմեղս իմ քաւեա՛.
յայս նեղ՚։)

Ա. պաճէն իմ եւ նաև յոյս.
յուսամ՝ ի քեզ Հայրական լոյս.
զիս յուսացօղս արդ Հան՝ ի լոյս.
՝ի խաւարէ բանտի մը Թոյս.

(Տը ողորմեա՛ տեր ողորմեա.
կեցո՛ տեր և զմեղս իմ քա՛.)

Բ. Ես ցօղեա՛ տեր զցօղ ներման քոյ.
ըզ Թարշամեալս դալարա ցո՛.
յայց ներողեց զիս ապրե ցո՛.
և վերըստին զմեռեալս յա րո՛.

(Տը ողորմեա՛ տեր ողորմեա.
կեցո՛ տեր և զմեղս իմ քա՛.)

Գ. Ի փըրկիչ իմ բարձող սը գոյ.
՝ի խընդուքի զ՚ստուգ իմ դարձո.
զքուրձ տրտմուեաս յինէն զերծո՛.
և զուրախութեն ըզգե ցո՛.

(Տը ողորմեա՛ տեր ողորմեա.
կեցո՛ տեր և զմեղս իմ քա՛.)

Դ. Ի քեզ միածընի Որ գոյ.
ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյն Սբ.
մատուցանեմ զփառս ըստ պատ Հոյ.
յաւուրս կենդանութեն իմոյ.

* Յանկ Երկրդ Դրոցս
Որ կոչի Դասարան.

Գլուխ Ա.

Յորում գոհացօղն յիշելով զանհուն բարերարութիւնն ամենաբարձրելոյն զնմանէ՝ թէ և ոչ ըստ արժանւոյն.

---

* Գլուխ Բ.

Յորում գոհացօղն յիշելով զպէտս պէս բարերարական զաքանչելիսն այ, գոհասցէ զնմանէ շնորհակալութեամբ.

---

* Գլուխ Գ.

Յորում գոհացօղն՝ զբարերարութիւնն ամենաբարձրելոյն զոր առ նախահայրն, ի յինքն վերբարերելով յիշեսցէ գոհութիւն հանդերձ.

*Գլուխ Գ.

Որում գոհացողն՝ զբարերարու-
թիւնն ամենաբեղ երրորդութեանն
որք առ նախահայրն երկրիդաբար,
՚ի յինքն վերաբերեալ՝ յիշեցեալ գո
հութիւն հանդերձ։

---

*Գլուխ Դ.

Որում գոհացողն՝ զառ յինքն ա
րարեալ՝ այ զբարերարութիւնն յիշես
ցեալ հանդերձ գոհութիւն։

---

*Գլուխ Ե.

Որում գոհացողն՝ զառ յինքն ա
րարեալ՝ այ զբարերարութիւն յա
ւուրս նեղութեց՝ յիշեցեալ գոհութիւն
հանդերձ։

---

*Գլուխ Զ.

Որում գոհացողն՝ զբարերարու-
թիւնն՝ այ քաւչին մեղաց իւրոց՝
պատմեցեալ հանդերձ գոհութիւն։

* Գլուխ Ը.

Յորում գոհացօղն՝ զբարեբարու-
թիան այ փրկչին իւրոյ՝ պատմեացէ
հանդերձ գոհութ։

---

* Գլուխ Ժ.

Յորում գոհացօղն՝ զբարեբարու-
թիան այ արձակողին իւրոյ՝ պատ-
մեացէ հանդերձ գոհութ։

---

* Գլուխ ԺԱ.

Յորում գոհացօղն՝ զբարեբարու-
թիան այ ազատչին իւրոյ՝ պատմեա
ցէ հանդերձ գոհութ։

---

* Գլուխ ԺԲ.

Յորում գոհացօղն՝ զբարեբարու-
թիան այ մխիթարչին իւրոյ՝ պատ-
մեացէ հանդերձ գոհութ։

---

* Գլուխ ԺԳ.

Յորում գոհացօղն զբարեբարու-
թիւնան այ քարձրացուցչին իւրոյ՝

պատմեցէ հանդերձ շնորհակա-
լութեամբ։

---

* Ղուխա Ժէ։

Որում գոհացօղն՝ զբարերարու-
թիան այ օգնականին իւրոյ՝ պատ-
մեցէ հանդերձ շնորհակալութբ։

---

* Ղուխա Ժէ։

Որում գոհացօղն՝ զբարերարու-
թիան այ յուսոյն իւրոյ՝ պատմեցէ
հանդերձ շնորհակալութբ մեծաւ։

---

* Ղուխա Ժէ։

Որում գոհացօղն՝ զբարերարու-
թիան այ ապաւինին իւրոյ՝ պատ-
մեցէ հանդերձ շնորհակալութբ։

---

* Ղուխա Ժզ։

Որում գոհացօղն՝ զբարերարու-
թիւնն-այ կեցուցանողին իւրոյ՝
պատմեցէ հանդերձ շնորհակալու-
թեամբ։

* Գլուխ ԺԵ.

Յորում գոհացօղն, զբարերարու-
թիան այ ողբմողին իւրոյ պատմես
ցե չնորհակալութիւն.

---

* Գլուխ ԺԶ.

Յորում գոհացօղն, պատմեացե զառ
յինքն արարեալ այ զբարերարու-
թիան հանդերձ գոհութիւն.

---

* Գլուխ ԺԷ.

Յորում գոհացօղն, զարդարու թիւ
և զբարերարու թիւ այն իւրոյ, պատ
մեացե մեծաւ գոհութիւն.

---

* Գլուխ Ի.

Յորում գոհացօղն, զբարերարու-
թիան այ թէ առհասարակ և թէ
առ յինքն, պատմեացե մանրամաս
նաբար հանդերձ չնորհակալութիւն.

---

* Գլուխ ԻԱ.

Յորում գոհացօղն, ըզ բարերա-

րուխեան այ՝ ի ստեղծագործելն զա
րարածս, Ճառեացէ մանրամասնա
բար հնդերձ շնորհակալութեամբ
և գոհութիւն։

---

* Կուխա իբ։

Որում գոհացօղն՝ զբարերարու
թիւն այ հօր՝ որք առ նախահայրն
ադամ, և յայլս արարածս՝ առ ինքն
վերաբերելով պատմեացէ շնորհա
կալութիւն մեծաւ։

---

* Կուխա իգ։

Որում գոհացօղն՝ զբարերարու
թիւն այ որդւոյն միածնի՝ որք առ
նախահայրն ադամ երկրորդաբար,
առ յինքն վերաբերելով՝ Ճառեացէ
շնորհակալութիւն հանդերձ։

---

* Կուխա իդ։

Որում գոհացօղն՝ զբարերարու
թիւն աձ հոգւոյն որք առ մարդս
՝ի յինքն վերաբերելով պատմեացէ
շնորհակալութիւն և գոհութիւն։

* Գլուխ ԺԵ.

Յորում գոհացօղն՝ գոհասցէ զա
նոխակալուէն այ՝ խնդրելով և վ
ապագային զողորմուի։

---

* Գլուխ ԺԶ։

Յորում գոհացօղն՝ շնորհակալ լի
նելով վ անցելոյն, խնդրեսցէ և
վ ապագային զբարուի։

---

* Գլուխ ԺԷ.

Յորում գոհացօղն՝ խնդրեսցէ յայ
զի զաղօթս իւր և զգոհուէիս՝ ըն
կալցի ի հաճոյս և կատարեսցէ ըզ
խնդիրսն։

---

* Գլուխ ԺԸ.

Ա՛աղթանք առ սբ աճաճինն յետ
գոհուէին։

---

* Գլուխ ԺԹ։

Ա՛աղթանք առ ամ սբսն այ։

---

* Գլուխ Ի։

Յ հիատակարան հեղինակին և վեր
ջաբանուի բոլորի գրոցս։

ԳԻՐՔ
ԵՐԿՐՈՐԴ
Ուխտ Գոհութեան.

Որում գոն բանք գոհատրակնք
և շնորհակալականք՝ մատուցա-
նելիք այ բարերարին յամենից ան
ձանց • և մանաւանդ յազատեցե-
լոց ի նեղութենէ •

Զարադրեցեալք ի նոյնոյ Յա-
կոբայ շնորհափայլ վարդապետէ
և յարհուոյ Աղիսիե շամախեցւոյ •
ի փառս այ և ի յօգուտ անձանց
հաճատացելոց • և առաւել ազա-
տեցելոց ի նեղութենէ • ի ձեռն
Թումոյա մերում հայկականի •

Ընդ տրպեցեալ ի Հայրապետու-
թենն Ա. Թուռոյն
Ի վիճակն Ա. Թուռոյն Յեսուն Յակոբոյ սըր
բազնակատար Աթղիսին ամ հայոց
շարահիւսողի գրքոյս •

Ա՛ն՛ի պատրիարգուեն սբ՛ Աէմի
և Կոստանդնուպոլսոյ՝ Տեառն
Թէոդորոսի և Տեառն Յակոբայ
Ա՛գնազեաց և Ա՛ջաբան Վ՛ար
դապետացն. Օ՛ որս ընդ երկայն
աւուրս արասցէ ՝ուր՝ ուղիղ վար՛
դապետութ՛ամէն.

* Ա՛ղաւնի առաջ Աւետարանն.

Ա՛րկըրպադեմ քոյ առա ջի.
Ա՛ծուքի երրեակ և մի.
որ արարեր զլոյսն արփեա նի.
՛ի փարատել զխաւար երկ րի.
Օ՛ խաւար մեղաց հոգւոյս մերոյ եա.
յրզբաղանաց զմիտս իմ մաք րեա.
ըզ զգայարանս յախտից սըր բեա.
և յայտնութիւն զլոյս քո ծա գեա.
Յայսմիկ ժամուս ըզ քեզ օրհ նել.
զգոհութիւն քեզ մատուցա նել.
ըստ հաճոյից քոց աղօ թել.
և ըզ վարձս ՛ի քէն ընդու նել.

Օրհնեալ ես Տէր Աստուած քէ.
որ նեղելոց տաս փրկու քէ.
յորոց ահ՝ փառատրու քէ.
մատչի քեզ միշտ և գոհու քէ.

ԳԻՐՔ ԵՐԿՐՈՐԴ.

*ԳԼՈՒԽ Ա.

Յորմէ գոհայօղն՝ զբաւելբարուրէնն ա՛յ
ելեցուցանողին իւրոյ՝ պատմէսկսի հան՚
դերձ գոհութիւբ։

ուքիմ եռանձնա կան։
և՚տրուքիմ միաքնա կան։
կամ զերեզմեալ՚ի վա՚
րանման։ եւ ապիկարս և անպիտան։
Քիմ։ արդեօք զմր գոհու Քիմ։
և կամ զմր օրհնաբանու Քիմ։
կամ զորպիսի փառատրու Քիմ։
մատուցից քեզ ոմ բարու Քիմ։

Ահ կամ բարեաց քոյ փոխա ըէն.
պարդևեցեալոյն ինձ ՚ի քէն.
Ես պարտաւորս զինչ տամ յինէն.
բարեբարիդ իմոյ ար դէն.
Վասնզի նկատեմ յաչըս մը տաց.
և հաւատամ առանց կար ծեաց.
զի Թէ յամենից էլ կաց.
յիմանալեաց և՚ի զգա լեաց:
Յորինեսցին բանք դոհու Թեց.
և կազմեսցին երգք օրհնու Թեց.
ալէլուիայք փառատրու Թեց.
մատուսցին տօնողիդ բարու Թեց:
Նդքա և ես չեն ըստ արժա նեաց.
իղք բաւականք փոխարի նեաց.
արարելոց քոյոց բա րեաց.
և պարգևացդ անպատմե լեաց:
Օրս տրուեալ ես արարա ծոց.
անխընայ իւրաքանչիւ րոց.
մանաւանդ ինձ ապերախ տիս.
ոչ դիտողիս բարու Թեց քոց:
Վասնզի դու ես անկարօտ դոյ.
և յոյժ անձառք են պարգևք քոյ.

անկարօտին չէ՛ ինչ պի տոյ.
անձառիցըն տրիտուր ո՛չ գոյ։
Ա՛նանո՛անդ է անհընա բրին.
եթէ ստեղծո՛ած իւր արար չինն.
կամ աղքատ ամենահարս տինն.
տայցէ զփոխարէն յարժա նինն։
Ո՛ստի ըստ իմոյս գիտու թէ.
զայս վարկանիմ պատշաճ միայն.
զի ես ըստ իմո՛ւմս աղքատու թէ.
և ըստ եղականս բընու թէ։
Ա՛ստուցանեմ քեզ զգոհու թէս.
և հանապազ զօրհներդու թէս.
զպատի՛ս և զփառաբանու թէս.
զպաշտօնս և զնորհակալու թէս։
Ի՛նչ դու ընկալ՛ի հաճոյս քոյ.
զայսոքիկ բանս գոհանա լոյ.
նաև զերդըս փառատրե լոյ.
զորս ընծայեմ ա՛նըդ ի՛ մոյ։
Ո՛րոյ փոխարէն ինձ հա տո՛.
ընտ արարչական բընու թե քոյ.
ընտ հարըստուեդ ամենա լո՛յ.
և ընտ վայելման մեծու թե քոյ։

Ա՛րեա՛ն առիս խոնարհե ցո՛.
գ՛թով և սիրով՝ որ զունկըն քոյ.
լո՛ւր գոհութե՛ր բանիս իմ մոյ.
զոր տամ ահա ընտ մեծի յու՛ս ոյ։
Ո՛ւ քեզ ո՛վ ընդ երկրպագու քո՛.
վայելեն փառք և գոհու քո՛.
պատի՛ւ և օրհնաբանու քո՛.
պաշտօն և երկրպագու քո՛։
Ա՛մ յաւիտեանս յաւիտենից։ Ա՛մէն։

*Գլուխ Ի.

*Զորա՛մ գոհացօղն յիշելով զպէս պէս բարեբարեաց ստանձնելիսն ՚ի, գոհացէ նըմ ընդհակառակ։

Ո՛հանամ և գոհացայց զքէն բոլորով սրտի՛ւ իմով՝ ազան էլարար Ա՛ստ իմ՝ Ո՛ւ դու միայն ես Ա՛ստ՝ որ արարեր և առնես զգաղու՛մ ազանէլիս և զզո բու՛թիս ՚ի յերկինս և՛ ՚ի յերկրի։

’ի բանականս և ’ի յանբանականս։

Երկնեմ և օրհնեցից զքեզ յօրհ
նութիւն նոր՝ բովանդակօք մտօք
իմովք՝ աքանչելագործ արարիչ իմ։
զի դու միայն ես արարիչ՝ որ արա
րեր և առնես զաքանչելիս միայն։

Մեծացուցանեմ և մեծացուցից
զքեզ՝ ամենայնիւ զօրութիւնք իմ
մով աքանչելագործ ստր իմ։ զի մեծ
ես դու ստր որ գործեցեր և գոր
ծես զաքանչելիս մեծամեծս։

Փառաւորեմ և փառաւորեցից զք
քեզ ուղիղ հաւատով՝ ասել իմ
աքանչելի փառաւորեալ։ որ արա
րեր և առնես զնշանս և զարհեստս
’ի վերս երկրի։

Խոսովան լինիմ և խոստովան ե
ղեց քեզ անկեղծ սիրով արարիչ
իմ՝ ահեղ և աքանչելի։ զի աքանչե
լի են գործք քո՝ և անձն իմ սիրեց
յոյժ։

Երկրպագեմ և երկիր
պագից քեզ աներկբայ յուսով ստր
իմ աքանչելացոյց։ զի աքանչելի ես

անուն քո յաւէտ երկրի. և ցուցեր և
ցուցանես միշտ զաքինչելիս քո ազգի
մարդկան՝ որպէս և այժմ ինձ անար-
ժանիս։ Արդ ոչ կանխեալ՝ ինձ
խակիւրդ բանս իմ՝ կամեցայ և պատ-
մեցի զամենից աքանչելեացդ և զող-
րուեցդ, զթութեցդ և զողորմուեցդ,
զբարերարութեցդ և զփրկուեցդ քոց
բազմաց. Եւ՝ այսց ամենից մոռաց-
ցող և զլացող զիս արարի և վճռե-
ցի և յանդիմանեցի. և մանաւանդ
աղաչելոք խնդրեցի՝ ի քէն՝ զի քաղ-
րացեալ՝ ի գործ արկցես զայսոսիկ
առ երախտամոռ ծառայս քո. զորս
և արկեր իսկ վա՛ն անչափ մարդասի-
րուեդ քոյ. աննուազ ողորմուեդ
քոյ, և անսպառ զթութեդ քոյ. և
Հանդիպեցուցեր վերստին աքանչե-
լեացդ և զօրուեցդ. զթութեցդ
և ողորմութեցդ. բարերարուեցդ
և փրկուեցդ՝ զոր ընկալաւ անձն
իմ և տեսին աչք իմ։ Այ՛ սորոյ և
այժմ յաւելեալ և կրկնաբանեալ

և և՚ս բարերարագիտաբար և երբեմն
տընկարօրէն՝ պատմեմ և պատմեցից
՚ի յետակարդ բանս իմ՝ հանդերձ
գոհանալով և շնորհակալելով. օրհ
նելով և գովելով. սիրելով և պատ
ՀԵլով. մեծացուցանելով և բարձ
րացուցանելով. խոստովանելով և
փառաւորելով. պաշտելով և երկիր
պագելով. զամենից սքանչելեացդ և
զգործոցդ և զբարերարուԵցդ քոց՝ ՚ի
յարարածս քոյս արարելոց, և մա
նաւանդ ինձ բարեմուռացիս։
Բայց զայնոցիկ միայն որք յայտնիք
են և երևելիք. և ո՛չ զայնց զորս ա
ներևութապէս արարեալես արա
րածոց քոց. որք ամենագէտ արա
րողիդ միայն են յայտնիք և գիտե
լիք. և մեզ արարածոցս՝ անյայտանիք
և անգիտելիք։ Ա՛ՅԺմ սքանչելա
գործ՝ ՚ի սքանչելագործելդ քում՝
զպէս պէս շնորհս բաշխեցեր. ըզ
զանազան պարգեւս ետուր. և զբա
զում բարութիՒս արարեր ընտրեա

մերում մարդկայնոյ հասարակապես՝
առաջինն և երկրորդ արարչութիւն ։
Նաև՝ առնես միշտ յատկաբար իւ-
րաքանչիւրոյ անհատից. ոչ և այժմ
ինձ պարտաւորիս և բարեմուռացիս
արարեր. ածդ՝ արարիչդ՝ և տէրդ
իմ. Կ՚ըպա զգոհութիւն և գչնորհա-
կալութիւն, զօրհնութիւն և զգովեստիւն,
զերես և զպատիւս, զմեծութիւն և
զիշխանութիւն, զհոստովանութիւն և
զփառաւորութիւն, զպաշտօնս և զեր-
կրպագութիւն՝ մատուցանեմ քեզ
չնորհողիդ ինձ զայս պէս բարու-
թիւնս. Կ՚ըյժմ ՚ի ժամուս ներ-
կայում, նաև յամ կեանս իմում.
Օ՚ի քեզ ո՛վ տէր երկրորդուի՝ վայե-
լեն փառք և պատիւ քան զայս ամ մե-
ծաւ գոհութիւք և չնորհակալութիւք
հանդերձ. այժմ և միշտ և յա-
ւիտեանս յաւիտենից
ամէն ։

Գլուխ Գ.

* Յորմէ գոհացօչն ղեռելոցանեան
ահ առեալ Հրեշտակելն որ առնեխ
հայեր, ի չինան վերելոյ չիշեցեք զ-
հոգեքն հանգչիցն։

այր և Աղջիկ և որք ինձ գիր։
Հրեշտակուքն անբաժանե լիր։
Ինձ և որ ամենայն նիր։
համագոյ և բընութիք մի։
Ստեղծող ամենաբան բիր։
որ տաս անխընայ և ձիր բիր։
ոչ կամեցար միայն ու նիլ։
զգ բարիս քո անձառե լե։
Աստի զգ հողս յերկրէ ա ռեր։
յորմէ զմարմինս իմ կազմե ցեր։
զշունչ կենդանի յիս փըչե ցեր։
որով զիս հոգևորե ցեր։
(Ապա ըզվնաս և զդողութիս։
տամ ընորհողիդ ինձ զբարութիս։)
Ստ պատկերի քում արա բեր։
քան զհրեշտակըս պատուե ցեր։
զանմահութիդ ինձ ընորհե ցեր։
բարութեց քոյ հաղորդե ցեր։

Ա՛յլև ըստ քոյդ ներմանու Թէ.
ըստեղծեր կամօք անձնիշ խան.
զօրու Թեամբ իմացողա կան.
և գործովք անմեղանչա կան։
Ընձեռեցեր ըզմիտս և զբան.
զկանձար և զիմաստ բընա կան.
մանաւանդ արարեր ար ժան.
այդ իմոյ տեսու՝ Թեան։
(Ա՛պա ըզփառս և զդոհու՛ի.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛՛։)
Օ՛ վերնոյ հեշտականաց պարգևեցեր
ի՛ պատժական կրից զերծու ցեր.
ըզ լուսեղէնըն պատմու Ճան.
հողեղինիս ըզգեցու ցեր։
Ա՛ճապաղ փառազարդե ցեր.
ի՛ քոյակերտ դրախտին եւ դեր.
իբրև զարքայ պըսակե ցեր.
արարածոց տէր կացու ցեր։
Տ՛ր ո՛չ միայն զայսքան բա րիս.
այլ քան զայսոսիկ ա՛ՀԵ լիս.
պարգևեցեր ապերանս տիս.
զորս ընկալայ ես եղկե լիս։
(Ա՛պա ըզփառս և զդոհու՛ի.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛՛։)

Ա՞յլ արարիչդ իմ քա րի.
ինձ զպատուիրանս երկա կի.
Հրամայեցեր առ՛ի պա հել.
և այն ևս էր վ՚ի իմ օգ տի:
Ո՞րանզի զբարիս կըրկնա կան.
պատրաստեցեր ինձ վայել ման.
յորոց մին ժամանակա ւոր.
իսկ միւսն էր յաւիտենա կան:
Զ՚ժամանակաւորն քա րին.
ետուր ինձ աստ բոլորո վին.
և զյաւիտենական նըն.
խոստացար տալ յայնըմ կե նին:

(Ա՞պա զվիաուս և զդոհուիա.
տամ շնորհողիդ ինձ զքա՞:)

Ա՞յլև՝ ի դրախտին փափկու թե.
զերկուս ուսելիս պատուի՞ա կան.
արարեր վ՚ի իմ ճաշակ ման.
լի խորհըրդով յոյժ զանա զան:
Ա՚ն, ըշանակեր այսոցիկ մին.
զյաւիտենականաւորն քա րին.
իսկ միւսն էր տիպ և օրի նակ.
քարուց յաւիտենական նին:

Ալ՝ն երկուց այսց ուսոյ լեացս.
և սակըս այնց երկուց քա քեացս.
ետուր ինձ զայն երկպատուիրան.
զօրաւոր և խորհըրդա կան։

(Պա ըզփառս և զգոհուիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զքա")։

Զորոց պատուիրանն առա ջին.
էր ուսոել աստ զմի ուսոյ լին.
վայելել ըզ տըւեալ քա քին.
և պահպանօղ լինիլ նո րին։

Իսկ պատուիրանն ըստ երկրորդին.
էր աստ չուսոել զմիւս ուսոյ լին.
զի առից զխոստացեալ քա քին.
՚ի հանդերձեալ յաւիտե նին։

Արեմն պարտ էր ինձ զայս պահել.
անմահ կենաց անդ զեուս ղել.
կենդանւոյն ՚ի փառըս փո խիլ։
և զուխտեալ բարիսն ժառանգել։

(Պա ըզփառս և զգոհուիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զքա")։

Այլ ատելիս յամենայ նի.
զպատուիրանս քո ոչ պահե ցի.

զի զՀրաման քո կատա ըէի։
և զիս երկ կենաց շա հէի։
Ո՛Հանգի գողով՝ ես ըստեղծ-ուած։
և այն և ըս Հողազանգ ուած։
չիմացայ զբարիս քո այստ ուած։
և ոչ ըզ պատիւս իմ փա ռաց։
Ո՞ւր բանից պատրոզին ըը ճայ։
ըզ պատուիրանաց քո ան ցայ։
ուստի ըզ փառսըն մերկա ցայ։
ըստ բանի քում՝ ի մահ մե ռայ։
Ո՛այց ակնունիմ զի ողոր մեալ։
կըըկին տացես ինձ գըթա ցեալ։
զի արարիչ ես բարե րար։
արարածոց քոց խնամա տար։

(Ո՛պա ըզփառս և զգոՀուիս։
զպատիւս և զօրինաբանուիս։
զպաշտօնս և զերկրըպագուիս
տամ չնորՀողիդ ինձ զբարուիս
Ո՞ չ՛ըմբռնի ժամուս ներկայումն։
նաև չամ կեանս իմումն։)

Օ՜ ի քեզ ով աբ երրորդուի վայե
լեն փառք և ևս քան զայս ամ մե

Ծաւ շնորհակալութիւն և գոհութիւն հան
դերձ յաւիտեան յաւիտենից ամէն։

* Ողորմա Ողորմ։

* Յորում գոհացօղն՝ զբարերարութիւնն ան
սահմանելի երկրպագէն ուր առ նախահայրն
երկիւղաբաժան, ի չինուն վերաբերիլ չկարեցէ
գոհանալեն հանդերձ։

բրև Հայրդ ողորմած տեսար.
յոյժ անարգել ըզքոյդ պատ
կեր. յայնժամ ոչնչաս համբերե
ցեր. այլ դրթացեալ ի յայց եղեր
զՈրդի և զանանդ քո անմատ մին.
առաքեցեր յաշխարհ ստոր բին.
որ ի յարգանս ընդ Ոու սին.
էառ զբնութիւնս մարդ կային։
Ոչ և մարդ՝ ու երկո քին.
լստ բընութեանն և լստ ան ձին։
որով գործեաց ըզ գործ ելին.
զածայինն և զմարդ կային։
(Ոչպա զպատիւս և զգոհութիւնս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբարութիւնս.

Այն Ճանապարհ մարդեղութ Քե.
բըժիշկ քանըն քո Հայրա կան.
'ի գալն իւրում վե՛ր իմ ընդ այն.
տալ հիւանդիս դեղ փրկու Քե.
Առես յայնժամ խնամոք զիս նա.
զիջեալս 'ի դրախտէն սաղի մայ.
յերիքով յաշխարհ ենթա կայ.
զյանձապակաց խոցեալս ան խնայ.
Վերացեալ մատեաւ առ խոցեցեալս.
և 'ի փառաց քոց մերկա ցեալս.
և ըսկըսաւ այսպէս քու ժել.
զաղօրովին վիրաւո րեալս.

(Պա զպատիւս և զդոհու Ես.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛.)

Օ ՚ի ծնընդեամբ նորին օրինեցան.
երկընայինք և երկրա կան.
և արարած ամենե քեան.
ողբ մեղանչմամբս անիծե ցան.
Երկինից իջեալ որ մարմնա ցաւ.
խաղաղութիւն հաստատե ցաւ.
'ի մէջ աստուածոյդ և մարդ կան.
որ մեղանչմամբս յայնժմ բարձաւ.

Ա՛ր դանալով ա՛ծ բա նին.
եղև բացեալ մուտ դըրախ տին.
որ փակեցաւ ամե նևին.
մեղանչելով յայնժամ՛ի նմին։

(Ա՛պա զպատի՛ւս և զդո՛ղուխս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛։)

Ըստ այսց կերպիւ որք ասա ցան.
որքան չարիք որք դիպե ցան.
եթէ այլոց և թէ մարդ կան.
պատճառաւ իմոյս մեղանչ ման։
Ո՛ր բանն ա՛ծ եղև մար մին.
՛ի նոցանէ եբարձ զնո սին.
և ՛ի փոխարէն այնո ցիւկ.
րզ բարիս եւս ըստ պատշա ճին։
Օ՛ ի մարմնոց ցա՛օք հիւ՛ան դաց.
զորս ունէին վա՛ խմ մե ղաց.
զհիւանդուս զայնս փարատեաց.
զառողջութի՛ըս շընոր հեաց։

(Ա՛պա զպատի՛ւս և զդո՛ղուխս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛։)

Օ՛ ի ընդ բառնալ զախտս նոցա.
բառնայր զմեղս իմ և ընդ նոսա.

'ի շնորհէն զոր բարիս նո ցա·
պարգևեր ինձ ևս ընդ նո սա·
Ո՛րպ մասունք մի բոլո րին·
որք առանձին զվերս ունի ցին·
'ի բժշկիլ միոյ մա սին·
հեշտութիւն լինի բոլո րին·
Ո՛. յայն սկսեալ զմեզս իմ քաւեաց
թեթևացոյց զիս 'ի մե զաց·
մինչև զամենայն կատա րեաց·
զգործսըն անօրինակա նաց:
(Ա՛պա զպատիւս և զգոհու՛ի·
տամ շնորհողիդ ինձ զքա՛·)
Օ՛ ի որ զաչըս կուրաց ե՛ բաց·
այնու եթող զմեզս իմ ա՛ չաց·
որ ետ լսել խլեցն ականջ աց·
'ի յայն զյանցանս ունկանս քաւեց·
Ո՛ր համբրղըն զհոսիլ շնոր հեաց·
ընդ այն զմեղանս լեզուի սրբեց·
որ զգօսացեալ ձեռն ուղը ղեաց·
նովաւ զձեռաց մեղս իմ ջընջեաց·
Ո՛ր գընացոյց զոտսըն կա զաց·
զբարիս ոտիցս նովաւ զը տեաց·
որ

Յոր բևեռեալ մարմնով մեռաւ՝
ուստի եկեղն ի խաչէ կա մած.
զի փըրկուեաս իմ էր ծա րած.
Եւ այսոքիւք ոչ շատա ցած.
բոլորապէս զիս բըժըշ կեաց.
զՀոգւոյս իմոյ զյանցանս սըրբեաց.
ընդ ցաւատիպ մեղըս քա ւեաց.
Ո՛չնու զմարմնոյս իմոյ մա սանց.
և մեծահաւատ հայցո ղաց:
զառաղջուհիս եւս խընդրո ղաց.
այլովք մասամբք մարմնակա նաց.
Ո՛ր և այլոց ախտաւո րաց.
Ո՛ր մեռելոց զկեանս պարգևեաց.
յարոյց զիս ի մահու մե ղաց.
զի ես ի յայն զմեղս իմ ձըրի քա ւեաց:

(Ա՛պա զպատիւս և զՀոգուհիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛:)

Ո՛չ այսոքիւք ոչ շատա ցած.
զի փըրկուեաս իմ էր ծա րած.
ուստի եկեղն ի խաչէ կա մած.
յոր բևեռեալ մարմնով մեռաւ:

Ի տապանի նոր թաղե ցաւ.
Եւ մատանեաւ ևս կընքե ցաւ.
Ի զինուորաց պահպանե ցաւ.
Վ՚ըրն զի սոսկ մարդ կարծե ցաւ.
Ականյն հոգւով քանակա նաւ.
Զօրութեամբ Աջակա նաւ.
Եվ ի դըժոխըն հաւաս տեաւ.
Ինքնիշխանութե՛ն և կա մաւ.

(Ա՚պա զպատիւս և զդոհութիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՚ւ.)

Որդ զիշխողն հրեշտակ կա պեաց.
Վերաւորիչըն իմ պատ ժեաց.
Եւ զտուն ներ իսկ ածե րեաց.
Ի կապանաց զիս արձա կեաց.
Պատեաց զգեստուքն իմ առաջին.
Եդ ի վերայ հոգւոյս վի րին.
Զիւղըն սրբոյ ածագա նին.
Ի տիպ արեանն իւր սբ՚ զդի նին.
Պ՚րաստասարաս փայտիւն կենաց.
Զիս ի դժոխոց վերաբե րեաց.
Ոչ կըրկին իսկ ըստեղ ծեաց.
Եւ յառաջին փառսըն դա սեաց.

(Ա՚պա զպատիւս և զդոհու՚ս.)

Հոգւացաւ վասն ապա գային.
զի մի՛ պատրիցիմ վերըս տին.
հետևեալով նախաչա րին.
արկանիցիմ ներս այնր ախ տին:
Ասասի՝ ի՞ պանդոկն եկեղե ցոյ.
զոր շինեաց վիմօք Հաճ-ա տոյ.
եղ զիս անդէն անել կա լոյ.
առ՝ի թըշնամւոյն պահե լոյ:
Որոմ կարդեց զդէտ և զտածիչ
հոգւոյս իմոյ ճարտար բոս ժիչ.
որում ըզ դեղ ետ փարա տիչ.
զապաշխարութիւնըն քա ւիչ:

(Պա զպատիւս և զհոգիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛.)

Ո՛ւ վերըստին թէ խաբի ցիմ.
՛ի յառաջնոյ պատրողէն լիմ.
և մեղօք վիրաւորի ցիմ.
ձեռամբ նորա բըժըշկի ցիմ.
Ո՞ւր եւ ետ ինձ ըզ լոյս կըը կին.
ըզ կտակարանըն զերկո սին.
զի նոքօք ինձ երևես ցին.
խաբէութիւնքըն պատրո ղին.

Ողբ նախադիտացեալ իմ.
Ի նըմանէ մի՛ խաբէի զիմ.
այլ ըզնա ի բաց հալա ծեալ.
բարեպետիդ հետևի զիմ։

(Ա՛պա զպատիճս և զդոհուիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛՛։)

Ցետ դըժոխոցըն քակե լըն.
յորմէ արտաքս զիս հանե լըն.
երից աւուրց իւր Թաղի լըն.
յարեաւ և՛ի մարմինըն նոյն։
Ի րևեցաւ աշակերտ տացո.
զօրս զօրացուցեալ ըստիպ փեցո.
զաւուրս քառասուն ընդ որս եկաց.
և գյարուցին իւր հաստա տեաց։
Ի ռեալ մարմնովն վերջ համբարձաւ.
և ընդ աջմէ հօրըդ նըս տաւ.
ընդ քեզ հաւասար քանա կաւ.
յարարածոց զփառս ընկա լաւ։

(Ա՛պա զպատիճս և զդոհուիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛՛։)

Ցայնժամ ըզ եակից քոյին.
զարարիչն իմ ըզ՚ընդ հո գին.

զոր մեղք իմ յինէն տրոհե ցին.
յապըստամբմանս ժամանա կին.
Ա՛զնոյն ած ըզ՝ա՛ր հո գին.
առեալ՝ի քէն ետ ինձ կըր կին.
զի լոյծ հանապազ ընդ խա.
առ՝ի մըխիթարել միշտ զիս.
Ցոր իմ զինեալ ընդ դէմ ջա րին.
հալածեցից ըզ գունդ նո րին.
յանուն Տ՛որ զ և քոյ Ա՛ խած նին.
և Տ՛ոգւոյդ՝ի քէն ելո ղին.

(Ա՛պա ըզխաւս և զդոհու թիս.
զպատիւս և զօրհնաբանու թիս.
զպաշտօնս և զերկրպագու թիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբարու թիս.
Ա՛հա՛ի ժամուս ներկայու մ:
նաև յամ կեանս իմոյմ.)

Ո՛՛ի քեզ ո՛վ ա՛ր երրորդու՛ի՝ վայե
լեն փառք և ևս քան զայս ա՛մ, մ
ծա՛ւ շնորհակալութի՛ւն և գոհութի՛ւն
հանդերձ. այժմ և միշտ յաւի՛ր
ա՛ն յաւիտենից
ամէն.

Ա.

* Ողջոյն գոհացողին, որ ոչինչ աղաչեալ
Այլ միայն խոստովանեալ՝ յիշեցուի հանդերձ
գոհութիւն։

Արդ ահա Քող զայրք երանելիս.
Ընդհանեցեր ինձ և զայլ բազումս.
Թէ ոչ ոդուսայս իմոյ հաճ
Ձեւիս. և Թէ զմարմնոյս վայելելիս.
Օ՜ի ուսուցեր զիմաստ դու բոց.
զպէս պէս գիտուիս հանճա բոց.
բընականաց և ընորհե բոց.
և ըստ չափու կարեաց իմոց.
Աղէ ընթերցող օրինաց քոց.
գիտող կամացդ ածայ նոց.
վ՚ այց տընեալ բարեացըդ քոց.
պատուհեցայ յընկերաց իմոց։

(Ապա ըզխոտս և զօրինուիս.
տամ ընորհողիդ ինձ զբա՛։)

(Օ՜այս ներբոյ գրեցեալ էրէտ պոռնկա՝ ալ
խորհիմնակ մի առաջին. զի էիզէնյանցայ
պատշաճին ասել։)

Ո՜վ ի յերեսաց Համեմատ քո — չի։
որո՞մ երբեք ոչ գըտա — Նի։
եւտուր զայլ մեծադոյն քա — չի։
Զան զայսոսիկ ըղձա ասա — ցի։
ի՞ ինչ զայս պատասխանի տալ։ զի չքա՛ պատասխանոյ պատշաճին ասել։
Նախ զկարգս հարանեայնան՝ ի՛ ասասցեն.
խոհեմանի՛ եաա՝ եկեղեցեանն որ ոչ ո՞ —
(Օ՜ այս եերոյ գերեալ չվէմ պատա՛ ա
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛։)
(Այս ըղձասուս և զօրհնուիս.

քան ըզ ծառայ դոլն — այ։
զի այլ զինչ մեծ պատիւ մարդոյ.
արժանի արարեր պատ — ճոյ.
Ա՛ յսու զանարժս մեծադը — նոյ.
պաշտել զնծդ իմ կենդա — նի։
կալ միշտ ի նոր սբ սիո — նի.
գոլ ես ծառայ ընդդ մե — ծի.
Նո՛ւս հաճեցար ընդդ աշխար — հի.
կերով արդեամբք ժողովըր — դի.
Թարց աշխատման մարմնակա — նի.
ի տաճարի ընդդ երկ — նի.
Ա՛ ամեցար զի ծառայս կա — ցի.

Ո՛վ որ չես շնորհեալ եղակա նաց.
ըստ ամենից հասարա կաց.
այլ միայն մարդկանց և հրեշտակաց.
թէ և զանազան ըստ պաշտ մանց.
Ո՛վ ի արարեր զիս արժա նի.
կարդի քահանայապե տի.
զոր թէպէտ հրեշտակք և ունին.
այլ աւետեօք ինձ որո շի.
(Ա՛պա ըզփառս և զօրինու թիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛՛.)

Որով անուանդ հաղորդե ցեր.
և՛ինամանու թի քո աշ ծեր.
զի ըզսրբել և զներդօր ծել.
և ըզ հանճար ինձ շնորհե ցեր.
Աստուր և ինձ ըստ քեզ գործել.
պատարագաւ ըն օրհ նել.
՛ի մարմին և յարիւն ըն տոյզ.
ըզ հացն և զգինին փոխար կել.
Ա՛ընդրեալով զորդիս մար դոյ.
առնել յորդիս աստու ծոյ.
Թողով ըզ մեղս մեղուցեր լոյ.
որք են միայնակ գործըք քոյ.
(Ա՛պա ըզ փառս և զօրինու թիս.
տամ շնորհո՛՛.)

Աղաչեցեր նախախնամու թեամբ.
Ղևինեաճ մորմոյս ամբողջ մասամբ.
յարմարեալ անդամադրու թեամբ.
և անպակաս ըղդայու թեամբ.
Ո՞չ ևս զըստացեալս բազմազան.
ըզհաղաղ կեանս և զողջա կան.
ըզմեծարանս ի մէջ մարդ կան.
շնորհեցեր ինձ վա՜ ման.
Ո՞ր բատուքիւն թէ ևըս գոյ.
ի մասունըս մարմնոյս իմ մոյ.
կամ եմ աղքատ ի ստացուա ծոյ.
վա՜ այնց ևս օրհնեացին կամք քոյ.

(Ո՞պա ըզփառս և զօրհնուիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զքա՛՛.)

Ա՛յսու զայլ իրս ըստեղծա կան.
ըզդայուիք յորս հեշտա նան.
ըզ երկնային և զերկրա կան.
ինձ ի վայելս ետուր զնո սայն.
Աղաչից ի փորձմանց զերծ ուցեր.
և ի մահու անէ փըրկե ցեր.
պէս պէս իննամօք լսափոխե ցեր.
և ի բարիս յաջողե ցեր.

Ո՞ւր քաջն բարեաց բազմատես սակ.
Թէ յատուկ և թէ հասս լրակ.
Երդէ ապերախտս ընդդու նակ.
Վայելեցի միշտ և յա րակ։
(Ո՞պա ըզ փառս և զօրինուխիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՞։)
Տէր ո՛չ եթէ զբարիս այս քան.
Ըզ հոգեկան և զմարմնա կան.
զպատահական և զբընա կան.
՚ի յանցեալն արարեր միայն։
Ո՞ւր և այժմ և ա նոյնա բար.
զբարիս առնես ինձ անդա դար.
սիրով քոյին և քաղցրու թէ.
որդեխընամ ծընողա բար։
Օ՛ ի բարերար արարող հս.
զարարածըս քո խընա մես.
ընդորս և ինձ թարց արգել ման.
յամ ժամ զբարիս առ նես։
(Ո՞պա ըզփառս և զգոհուխիս.
զպատիւս և զօրինաբանուխիս.
զպաշտօնս և զերկրպագուխիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբարուխիս
Ո՞հա ՚ի ժամուս ներկայումս.
նաև յամ կնանս խոտամ։)

Ո՜վ քեզ ոմն ըմբերդուի վայե
լեն փառք և և քան զայս ամ, մեղ
ծաւ շնորհակալութիւն և գոհութիւն
Հանդերձ յաւիտեան յաւիտենից
ամէն։

* Գլուխ Ո՜։

* Ոտամ գոհացուն զաս ինչն ասացեալ
ես չբաւեցաբանիան յաւուրս նեղուց
յիշեցէ հոգեբոյծ գոհութիւն։

և Տէր Հայր երկնաւոր։
ընտեղծող և իշխնամաւոր
զքեն գՀնամ սրբութիւ քո
լոր զի զմեղսամեռս ընտեղծեր նոր։
ԱՀ և Տէր Ողորմ և քան։
կենդանարար քնութեա մարդ կան։
տամ քեզ շղթանս փառատրական։
զի վերըստին եռուր ինձ զկեան։
ԱՀ և Տէր Հոգի ե լոր։
ըզ փղկուի մարդկան շնոր հոր։
ահա լինիմ ըզքեզ պաշ տող։
զի եղեր նեղելոյս փըր կող։
ԱՀ

ԻՆՁ և Տ՚Ր համաբնու Թիւն.
ամենասուրբ Աստուածածնու Թիւն.
մատուցանեմ քեզ զօրինու Թի.
զի շնորհեցեր ինձ զՀեշտու Թի:
(Ապա զպաշտօնս և զդոհութիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա":)
Տ՚Ր երբ նեղու՚ի՛ք յոգնա կան.
՚ի վերայ մոլ՚ոլոյս յա րեան.
արկին ՚ի բանտ և՚ի կա պան.
վասըն մեղացըս բազմու Թե.
Յայնժամ երկիւղ տանջողա կան.
նաև երկունք դառըն մահ ուան.
վիշտք և վըտանկք կորըստա կան.
շրջեալ զինև իսկ պատե ցան:
Ո՛ինչ զի վա՛ այնըր նեղու Թե.
եղև ասել բազմաց մարդ կան.
Թէ սա ո՛չ գոյ հընար զերծ ման.
բայց արարեր զնա այնմ ար ժան:
(Ապա զպաշտօնս և զդոհութիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա":)
Ան՚ զի որք մեզ են դըժուա րինք.
առ ածդ իմ են յոյժ դիւ րինք.

որք առ մեզ են անհլնա բինք.
են այնք առ քեզ հնարունայ ինք.
Ա՛ր որոյ լստ յուսոյ մե ծի.
զըղջացեալ առ քեզ դիմե ցի.
արտասուօք ըղքեզ կարդա ցի.
և առ հայրդ աղաղակե ցի.
Ա՛ր և զաղաղակս իմ լը հար.
քաղցրացեալ առիս գլթա ցար.
զանառակ որդիս ընկա լար.
զի զևորուստ իմ ոչ կամե ցար.
(Ա՛պա զպաշտօնս և զդահուիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբա՛.)
Ա՛ղանաց իմոց ներե ցեր.
զկենդանուցն մեռեալս յարուցեր.
՚ի նեղութեց զիս փրկե ցեր.
և զհայցուածս իմ կատարե ցեր.
Ա՛խ ՚ի յօգնել նայե ցար.
և յընկերել ինձ փութա ցար.
յաճուրս յայնոսիկ նեղու թեան.
դալ զիս փրկել ոչ յամե ցար.
Ա՛յց ոչ լստ իմս արդարու թե.
յորմէ թափուր եմ և ու նայն.

այլ ըստ քումըդ ողորմութ՝ Քէ.
և Հայրականըդ գլխով Քէ.

(Ա՛պա զպաշտօնս և զդասուիս.
տամ չնորհողիդ ինձ զբա՛".)

Ի բերէ լըւան զայս և տես սին.
զըսքանչելիս քո պատմէ ցին.
զանուն քո նոր բարձր արա բին.
զի զգօրութիս քո դիտա ցին.
Նթէ ողբ առնին և լը ւան.
զերազանակս իմոյս փըրկիւ Քեան.
յոյժ զարմացեալք ըսքանչա ցան.
Եւտուն քեզ զփառս և դոհա ցան.
Ո՛րպէս ինքան ևս ինձ Հարկ դոյ.
որ ընկալայ զփըրկութիդ քո.
յամենայն ժամ դոհանա լոյ.
և զփառս փըրկչիդ իմոյ տա լոյ:

(Ա՛պա ըզփառս և զդոհութիս.
զպատիւս և զօրհնաբանութիս.
զպաշտօնս և զերկիրպագութիս
տամ չնորհողիդ ինձ զբարութիս
Ա՛հա ի ժամուս ներկայումս.
նաև յամ կեանս իմոյս:)

նաեւս զօրութիւնս Հոգւոյ իմոյ։
քիս իմ եւ յանդիտութիւնս ։ և՛ի բեր
և՛ի սորին չար շարժմունս յայլս ։
Թխրեալ խորհրդովք մտացս իմոց
արդարև մեղայ քեզ, և
գէար առաջի քոյ արարի
իմ քաւիչ մեղաւորաց,

Օրհնեա գոհացի՛ր, վերաբերութեա՛մբ ։
թաւչին գլուխ իւրոյ, պատմեայ հանդէպ
գոհութեամբ ։

Գլուխ Լ։

ամէն ։
դերձ՝ յաւիտեանս յաւիտենից
նորհակալութիւնք և գոհութիւնք հանդ
լեն փառք եւեւս քան զայս ամ շը
Օ՛ի քեզ ով սբ երրորդութի վայե

Ա՛որ՝ ի մեղաց իմոց և՛ ի չարեաց սո-
քա գործելոց՝ ի յոչ զղջանալն իմ
և յոչ դառնալն կամաւ, դու ըստ
արդարութեդ քումմ և ըստ ողորմու-
թեդ՝ արկեր՝ ի խրատապատժութիս
առ՝ի յակամայ զղջացուցանել զիս·
որով և զՀոգիս իմ կեցուցանել ։
Այլ ես թէպէտ՝ ի մեղանորութե և
՝ի խրատապատժութես իմմմ՝ զղջա
ցեալ սրտիւ և արտասուահեղ աչօք՝
աղաղակեցի առ քեզ առ՝ի քաւել
զմեղս իմ և՛ի խրատապատժութէ ան
տի ազատել զիս, բայց զբազմութիս
մեղաց իմոց իբրև տեսանէի, երկ
բայէի թէ արդեօք լսի՞ցէ՞ ած ա
ղաղակի իմում։ Եւ սակ դու բարձողդ
մեղաց՝ ըստ բազմադունեի մարդասի
րութեդ քոյ և ողորմութեդ՝ գթա
ցեալ լսեար աղաղակի մեղաւորիս
և ներեցեր մեղաց իմոց և ազատե
ցեր զիս՝ ի խրատապատժութէ անտի։
Եւ ըստ մեղաց իմոց արարեր ինձ տու-

առ քեզ յորդ արտասուօք · առ՛ի
ՁՈ մեղաց իմոց, կարդացի
քեմ փրկիչ ներեցելոց ·

Հուլիսի ։

Ձրկիչն Յիսուս, պատուիրեցիր գո՞
* Ցուրտ գոհացօղն, չ֊խնբարտուհեան մ֊ * Ցուրտ գոհացօղն, չ֊խնբարտուհեան մ֊

* Վերջին ։

****

տեառնս յաւիտենից ամէն ։

ամ շնորհակալութիւն Հանդերձ յայլ
թիւ, վայելեն փառք եւս քան զայս
իմոմ։ Ո՞վ քեզ ոչ երկնչեսցի
ժամուս ներկայումս, նաեւ յայմ կենաց
Հոգիդ ինձ զաւրութիւն ։ Ո՞հա՛ ի
ոսնս եւ զերկրպագութիւն՝ ոտամ շնոր
նութիւն եւ զփառաւորութիւն, զպաշ
ծութիւն եւ զիշխանութիւն, զհոստովա
ղգովութիւն, զսէրս եւ զպատիւս, զմե
նշնորհակալութիւն, զօրհնութիւն եւ
տուցեր ինձ ։ Ո՞պա զգոհութիւն եւ

ապատիլ՝ ի նեղութենէն յայնմանէ։
Այլ դու որ լստ արարչականի ողոր
մութեդ և լստ հայրականի գթու
թեդ սովոր ես միշտ զաղաչելոս նոցա)
ողք՝ ի պէս պէս նեղութիս իւրեանց
զղջացեալք սրտիւք և յուսով մե
ծաւ կարդան առ քեզ (լսել և փրկել
կելզնես՝ ի նեղութեց իւրեանց։
Այլն ողորմութիւն և գթութիւնդ քո,
և ինձ ողորմեալ և գթացեալ լուար
աղօթից իմոց։ լուար ձայնի լալոյ
իմոյ, և զանդրոշածս իմ ընկալար,
և ոչ անտես արարեր։ քանզի յիշե
լով զողորմութիս քո և զգթութիս ըզ
յաւիտենականս՝ յարեաւ վաղվա
ղակի՝ ի յայց և՝ ի յօգնութի։ ներե
ցեր մեղաց իմոց՝ որ էր պատճառ նե
ղութես իմոյ։ Այղեր ապաւէնն՝ օգ
նականն և փրկիչ նեղեցելոյս՝ ի դէպ
ժամանակի։ յորում նեղութիք և
վիշտք պատեալ և պաշարեալ էին
զիս առ՝ի կորուսանել։ Այն յայսց
նեղութեց և՝ ի վշտաց փրկեցեր և

հաներ · ապրեցուցեր և կեցու-
ցեր զնս · և կացուցեր յանդորրուե
զոտս իմ, և՛ի խաղաղուե զանձն իմ ·
Ընդ զգոհուիս և զշնորհակալու-
թիս, զօրհնութիս և զգովութիս,
զսէրս և զպատիւս, զմեծութիս և
զշնհանուիս, զհոգատովանուիս · և
զփառատրութիս, զպաշտօնս և զեր-
կրպագուիս՝ տամ շնորհողիդ ինձ
զբարութիս · ահա ՚ի ժամուս ներ
կայումս, նաև յամ կեանս իմում ·
Օ՜ի քեզ ո՞վ տէր երրորդութի՝ վայե
լեն փառք և հնս մեծաւ շնորհակա
լութ և գոհութ հանդերձ յաւի-
տեանս յաւիտենից ամէն ·

* Վ. լուխ Ա. ·

* Յորմ գոհայոյն՝ զբարեբարութիան ա-
ւյհաղին խօսի՝ պատեալ հանդերձ
գոհութեամբ ·

ԵՍ վա՛ մեղաց իմոց կալեալ
իմ արձակիչ կապեցելոց ·

կապեցայ. և՚ի կապանի իմում՝ բազ
մաւ հեծուք աղաչեցի զքեզ առ՚ի
քաւիլ՚ի մեղաց իմոց և արձակիլ՚ի
կապանաց։ Ասէ դու որ արարիչ ես
ողորմած և հայր գթած. որ քաւիչ
ես մեղաց և լուծիչ կապանաց. որ
յերկինից յերկիր հայիս՚ի լսել զձե
ծուիս կապելոց, և արձակել զոր
դիս մահապարտաց. որ տաս զհաց
քաղցելոց և արձակես զկապեալս.
և ոչ արհամարհես զինդրուածս նոց՝
այլ քաղցրացեալ կատարես։ Ընդ
երբեմն արքային մանասէի՝ որ վա
քեզ տնդ ոչ լսելոյն, և մեղացն իւ
րոց և յորոց անդարձութեանն ա
ղաչաւ, կալեալ կապեցաւ յերկաք
թեայ կապանս. գերեցաւ և ածաւ
՚ի բաբիլոն։ Որում իբրև վը
տանգեցաւ և խոնարհեցաւ յոյժ,
սակս որոյ խնդրեաց զերեսս քո, և
աղօթեց առ քեզ զոչմամբ մեծաւ։
որում և մարդասէրդ ածիր լուար նե
րեցեր մեղացն. արձակեցեր՚ի կա

պանացն · աղատեցեր ՚ի գերուէն ·
տարար յերկիր · և մանաւանդ զար
քայուէին կրկին շնորհեցեր նմա վ՚ե
արարչական ողորմուեդ · հայրական
գթուեդ և անչափ մարդասիրու
թեդ քոյ · Ա՚րդ՝ նոյն ողորմու՛ք և
գթուե՛ք քո՝ և այժմ ողորմեալ և
գթացեալ լո՛ւար աղաչանաց կալ
նաւորիս · ներեցեր մեղաց իմոց ·
արձակեցեր զկապանս իմ · և զառա
ջինն շնորհեցեր ինձ զփառս ·
Ա՚պա զգոհուի՛ս և զշնորհակալու
թի՛ս , զօրհնուե՛ի՛ս և զգովու՛թի՛ս ,
զաչքս և զպատի՛ս , զմեծու՛թի՛ս և
զիշխանու՛թի՛ս , զխոստովանու՛ի՛ս և
զփառատրու՛ի՛ս , զպաշտօնս և զեր
կրպագու՛ի՛ս՝ տամ շնորհողի՛դ ինձ
զբարու՛ի՛ս · Ա՚հա ՚ի ժամուս ներ
կայումս · նաև՝ յամ կեանս իմում ·
Օ՚ ի՛ քեզ ո՛վ ա՛ր երրորդու՛թի՛ վայե
լեն փառք և և՛ս հանդերձ շնորհա
կալու՛թ՛ մեծաւ՛ յաւի՛տեանս յա
ւի՛տենից ամէն ·

ան
ցից ի բանտէ եւ ի խորոց տառապանաց
եւ լսես զպաղատանս նց. Հանես զնո
յայնժամ գթացեալ Հայիս առ նո
գայթէ անտի պատատին առ քեզ,
բերեն առնդ՝ ի բանտէ եւ ի յորո
Որս խրթև նք Համբերելով Համ
Թիւնս բազումս եւ զբարչարանս։
գլխոց նց, եւ ցուցանես նց զնեղու
եւ զմարդիկք անցուցանես ի վշ
դնես ի թիկունս նց զնեղութիս,
ջուցանես յորոգայթս եւ ի խորս. եւ
խրեանց արկանես ի բանտս եւ ի
որ զմարդիկքս զոմանս՝ սակս մեղաց
ցի ի քէն զազատուիս։ Եւսկ դու՝
զաշս որոյ ի բանտի իմում խնդրե
արկանեցայ ի բանտ. յա՜
տարկելոյ. վա՜ մեղաց իմոց
իմ ազատիչ եւ Հանօղ բան

Տ

Հարեալ ի մէ.

Ո՜տոմ գոհայոյն՝ փարեալ տուն ե
աշ՜ն խոյ՝ պատ՜ւ հանդերձ գե

Վերս ի.

անտի ՚ի հանգիստ։ Օ՜ որս և աղա
տես և մխիթարես։ և զօրհնութիւն
նորս արկանես ՚ի բերանս նոցա։
Ա՜րդ՝ զայսպիսի անցս անցուցեր ընդ
իմ վա՜ն անօրէնութեց իմոց։ և ապա
՚ի խնդրելն իմում ՚ի քէն զազատու
թիւն և զհանումն ՚ի բանտէ՝ գթացեր
ողորմեցար։ և լո՜ւար զխնդրուածս
իմ։ ներեցեր մեղաց իմոց։ և հա
նել ՚ի բանտէ խաւարէ անտի զանձն
իմ։ և՚ի խորոց տառապանաց՝ ազա
տեցեր զիս։ Ա՜պա զգօհութիւն և
զշնորհակալութիւն, զօրհնութիւն և զգո
վութիւն, զերես և զպատիւն, զմեծու
թիւն և զիշխանութիւն, զխոստովանու
թիւն և զփառաւորութիւն, զպաշտօնս
և զերկրպագութիւն, տամ շնորհողիդ
ինձ զբարութիւն։ Ա՜հա ՚ի ժամուս
ներկայումս։ նաև յայմ կենաս իմում։
Օ՜ ի քեզ ո՛վ աբբ երրորդութի՛ վայե
լեն փառք և և՛ս՝ հանդերձ շնորհա
կալութեամբ յաւիտեան յաւի
տենից ամէն։

* Ղուկաս ԺԸ.

* Յորում գոհայողն՝ ջերմեռանդութեան՝ և
դատին հզայ խօսիւ՝ պատուիրէ հանդերձ
գոհանալ։

Ես իմ մխիթարիչ տրտմելոց՝
վ՚ու մեղաց իմոց անկայ
՚ի մէջ մեծի տրտմութե՛ն՝
ուստի՝ ի տրտմութիս իմ մաղթեցի
՚ի քէն առ՚ի միխիթարել զիս զարտ
մեցեալս։ Եւ դու դիմացիդ ունկն
դիր եղեր մաղթանաց իմոց՝ ներե
ցեր մեղացս, և դարձուցեր զսուգ
իմ յուրախութի՛ն՝ զերծեր յինէն
զտրտմութե՛ն քո՛րձ՝ և զգեցուցեր
զուրախութի՛ն՝ ազատեցեր զծառայս
քո՛ ի վշտաց, և զուարճացուցեր զիս՝
յաճախեցեր զզօրութիս քո և միխի
թարեցեր զիս։ Օ՚ երթուցեր զանձն
իմ՚ ի քնոյ տրտմութե՛ն, և դարձու
ցեր յիս զՀոգի ուրախութե՛ն՝ զոյր
մութիս և զդիմութիս քո առաքեցեր

առիս. որովք մխիթարեցայ և կեցի
՚ի տրտմութենէ և՚ի նեղութենէ իմում
աչք իմ սպասեցին մխիթարութենէ և
փրկութենէ քոյ նոր իմ. զորս տեսին և
ընկալան. լուսաւորեցան և ուրախ
խացան. և՚ն ըստ բազում ցաւոց և
տրտմութեց սրտի իմոյ՝ մխիթարուի
քո նոր՝ ուրախ արար զանձն իմ. ՚ի
փրկել ինդ իմոյ զծառայս ՚ի վտան
գից իմոց՝ եղէ մխիթարեցեալ. լցաւ
բերան իմ խնդութիւն, և լեզու իմ
ցնծութիւն. և՚պա զգոհութիւս և զշր
նորհակալութիւս, զօրհնութիւս և զդո
ղութիւս, զսէրս և զպատիւս, զմեծու
թիւս և զիշխանութիւս, զխոստովանու
թիւս և զփառաւորութիւս, զպաշտօնս
և զերկրպագութիւս, տամ շնորհողիդ
ինձ զբարութիւս. և՚ս ՚ի ժամուս
ներկայումս, նաև յայմ կենաս իմում.
ո՞ւ քեզ ոչ պէտ երկրպագութիւ. վայե
լեն փառք և պատիւ քան զայսոսիկ մե
ծաւ շնորհակալութիւ հանդերձ յա
ւիտեանս յաւիտենից ամէն.

* Յորմ գոհ եղեալ՝ ընթերցուածն ա,
բայց ցաւոյ չին խոյս՝ պատճառ հոգեվէտ
ընկերակցութեան *

Զի խոնարհեցար մինչ ի մահ, և մահ խաչի։ Վասն որոյ և Աստուած զնա բարձրացոյց, և շնորհեաց նմա անուն որ է վերոյ քան զամենայն անուն։ Զի յանուն Յիսուսի ամենայն ծունր եկեսցէ երկնաւորաց և երկրաւորաց և ստորերկրեայց, և ամենայն լեզու խոստովանեսցի, եթէ Տէր է Յիսուս Քրիստոս ի փառս Աստուծոյ Հաւր։ Արդ, եղբարք իմ սիրելիք և ցանկալիք, զոր ինչ ասացի ձեզ, ոչ ինձ ինչ ասացի, այլ Տեառն Յիսուսի Քրիստոսի։ Զի ինքն ասաց, եթէ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, տացէ ձեզ։ Եւ ես ասացի ձեզ, եթէ զոր ինչ խնդրիցէք յանուն իմ, առնում։ Եւ ոչ ասացի ձեզ, եթէ ես խնդրեցից զձեզ առ Հաւր, զի ինքն Հայր սիրէ զձեզ, զի դուք զիս սիրեցէք, և հաւատացէք, եթէ ես յԱստուծոյ ելի։ Ելի յԱստուծոյ Հաւրէ, և եկի յաշխարհս։ Եւ դարձեալ թողում զաշխարհս, և երթամ առ Հաւր։ Ասեն ցնա աշակերտքն իւր, ահա արդ յայտնապէս խօսիս, և ոչ իբրև առակս ասես։ Արդ գիտեմք, եթէ գիտես զամենայն, և ոչ պիտոյ է քեզ զի հարցանիցէ զքեզ ոք։ Ի սմանէ հաւատամք, եթէ յԱստուծոյ ելեր։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս, թէ արդ հաւատայք։ Ահա գայ ժամ, և եկեալ է, զի ցրուեսջիք իւրաքանչիւր յիւրոց, և զիս միայն թողուցուք։ Եւ ոչ եմ միայն, զի Հայր ընդ իս է։ Զայս ամենայն խօսեցայ ընդ ձեզ, զի ի ինձ խաղաղութիւն ունիցիք։ Յաշխարհի նեղութիւն ունիցիք, այլ քաջ լերուք, ես յաղթեցի աշխարհի։

խնդրուճածս իմ. փրկեցեր զանձն
իմ ի մահուանէ, զաչս իմ յարտասու
ուաց, և զոտս իմ ի գայթակղուէ.
և դարձուցեր զիս ի հանդիստ։
Տեսեր զխոնարհութի՛ իմ ՚որ, և ո՛
ղորմեցար ինձ. և բարձր արարեր
զիս ի դրանց մահու։ Ա՛ստարի է ինձ
յոյժ ՚որ զի խոնարհ արարեր զիս,
ոպ զի ուսայց զարդարութիս քո։
Ա՛նանեայ ՚որ՝ զի արդարութիք են
դատաստանք քո. յիրաւի խոնար
հեցուցեր զիս։ Ա՛կայն ողորմու
թիք քո ՚որ եկին առիս յաւուրն
խոնարհութե՛ իմոյ, և միխիթարեալ
բարձրացուցին զիս։ Ա՛ղք եթէ ոչ
էին կանխեալք առիս, վաղվաղ ար
դեօք կորուսեալ էի ի խոնարհութե
իմում։ Ա՛յ ՚որոյ՝ ես ոչ մոռացայց
յաւիտեան զողորմուիս և զգթու
թիս քո, զի նոքօք բարձրացուցեր և
կեցուցեր զիս։ Ճիշեցեր զիս ի
խոնարհութե իմում յաւիտենակա
նա՛ ողորմութիդ քով. և փրկեցեր

յայ ես վշտաց-սակս որոյ
վ՚ մեղաց իմոց մատնէ
իմ օգնական վշտացելոց։

Հայր-ողորմեամբ
Որոմ գոհայօղն՝ զբարբարոսեան
օգնականին խոյ պարծեսչ հանդերձ շնո-

* Վերս ԺՀ։

Ո Ղորմեա՛ Աստուած ամենակալ, ի
ժամուս ներկայումս, նաև յամ
կեանս իմումս։ Ո՛չ ի քեզ ոմն եր
րորդութի՝ վայելեն փառք. և և
հանդերձ մեծաւ շնորհակալութի՛
և գոհութի՛ յաւիտեանս յաւիտե
նից ամէն։

կա
զիս՝ ի յանդորը։ Ա՝ Ջուվքով ընդ
որք գաին զիս յոյժ. յորոց Հաներ
կեցեր՝ ի վշտաց իմոց և՝ ի նեղուեց
նեցեր ինձ և զօրացուցեր զիս. փրկ
պատէն և փրկէջ իմ, ըստ որում օգ
ղեր օգնական և հզօրէջ իմ, ա
րեցեր զիս զյուսացեալս՝ ի քեզ։
կանի. և ուրախացուցեալ միխթա
ած այնոյ. և գթութեդ քոյ հայրա
ղանաց իմոց. և օգնեալ Հաներ զիս
բեաւ յօգնուի ինձ. ներեցեր մե
թողեր զիս։ Ա՝ Ո՛վ վաղվաղակի յա
տացելոյս. ոչ անտես արարեր և՝ չ
և՝ չ խոստովեցար բարկու՛թ՝ ի վրշ
Ա՛չ դարձուցեր զերեսս քո յինէն,
ղորմեալ և գթացեր՝ ըստ ժամանց
խոց՝ ի վիշտս իմ՝ ի դէպ ժամանակի։
վշտացելոյս և Հանել զիս՝ ի վշտաց
և ժտեցի՝ ի քէն օգնական լինիլ ինձ
ես՝ ի մէջ վշտաց իմոց՝ յուսացայ՝ ի քեզ

կալար զիս, և խրատու քով կանգ-
նեցեր և ուսուցեր զիս։ Խրատե
ցեր զիս որ, և՛ի մահ ոչ մատնեցեր.
քանզի ոչ կամիս զմահ մեղաւորի,
այլ զկեանն։ Ա՛ւ որոյ եղեր զօրու
թի իմ. օգնուիչ իմ և փրկուիչ իմ.
և՛ի վշտաց իմոց ազատեցեր զիս։
Ա՛պա զդոհանիս և զընդհակառու
թիս, զօրհնուածիս և զդովութիս,
զերես և զպատիւն, զմեծութիս և
զիշխանութիս, զհատուածանութիս և
զփառաւորութիս, զպաշտօնս և զեր-
կրպագութիս՝ տամ ընդհոգիդ ինձ
զբարութիս։ Ա՛յս՝ ի ժամուս ներ
կայում, նաև յամ կեանս իմում
Օ՛ի քեզ ոմն երկրպագուն՝ վայե
լեն փառք և ևս առաւել մեծա-
շնորհակալութիւն հանդերձ՝ յա-
ւիտեանս յաւիտենից
ամէն։

* Յուսամ գոհացօչն՝ զբարեբարոյեան ես
յաւուրն խրոց՝ պատուեցէ հանդերձ ընտիր
ի լուսիբ գծաւ.

Ոյս իմ ամ՝ մեղայ քեզ. մը
տօք՝ հոգւով՝ և մանաւանդ
մարմնով իմով և ոչ զղջա
ցայ. վա՜ որոյ անկայ ի նեղութիս
յորս վշտացայ. և՛ի յուսահատու
թիս մերձեցայ. Ուստի յիշեցի և
զգուշ արարչական սիրոյ քոյ՝ զոր
ունիս առ արարածս քո. և զղջացի
արտիւ յուսացայ ի քեզ և կարդա
ցի առ քեզ. Այո դու որ ամ ես ո
ղորմած և ողորմած. Որ լսող ես
աղօթից, և կատարիչ խնդրուածոց.
Որ քաւիչ ես զղջացեալ մեղուցե
լոց, և փրկիչ նեղեցեալոց. Որ մխի
թարիչ ես վշտացելոց, և օգնիչ վը
տանգաւորաց. Որ յոյս ես յուսա
հատելոց և պարգեւիչ յուսալեաց.
Որ մերձենաս առ նա. փրկես զնո

'ի նեղութենէ և կեցուցանես և ոչ
ամաչեցուցանես զոք յուսան 'ի քեզ
և կարդան զանուն սբ. քո ճշմար-
տութ: 'Ալին իրի ողորմեալ և դը
թացեալ՝ լուար աղօթից իմոց, և կա
տարեցեր վհննդրուածս իմ: 'Ալե-
րեցեր մեղաց իմոց, և փրկեցեր զիս
'ի նեղութենէ: Ա՛խիթարեցեր զվշ
տացեալս, և օգնեցեր վտանգա՛ե-
րիս: Ցուսապնդեցեր զիս և շնոր
հեցեր ինձ զյուսալիան իմ: Ա՛ՂՐ
ձեցար առիս, և աղատեցեր զնեղե
ցեալս և կեցուցեր. և ոչ ամաչեցու
ցեր զիս որ յաւուրսն յայնոսիկ յու
սացայ 'ի յա՛ծ յոյսդ իմ, և կարդա-
ցի զնբ. անունդ քո ճշմարտութ:
Ցուսացայ 'ի քեզ, վ՛ս որոյ օգտե-
ցայ և զո՛ւարճացայ: յայն սակս ես
կամօք իմովք խոստովանիմ ղքեզ
ա՛ծ: և զպատարագս օրհնութեց քեզ
մատուցանեմ: այժմ և յա՛ւետ՝ Հան
դերձ գոհութ և փառաւորութ և
գովութ բազմա՛ն: Ցուսացայ 'ի

քեզ ՚ի նեղուսեալ իմում, և դու յոյժ
իմ ցնծացուցեր և ուրախացուցեր
զիս ՚ի փրկուեդ քումմ։ Ալբեմն յայմ
ժամ յուսացայց ՚ի քեզ և յաւելից
զօրհնութիս քոյս, բերան իմ պատ
մեսցէ միշտ զարդարութիս քո, և
զօրհանապազ զգոհութիս քո։
Ա՚ն զի բարի է յուսալ ՚ի քեզ քան
յուսալ յիշխանս, և յայլս որդիս
մարդկան՝ յորս ո՛չ գոյ փրկութի։
Ո՚ւանզի յոյս և օգնական և փրկիչ
իմ դու ես։ որ օգնեցեր ինձ և ապ
րեցուցեր զիս և ո՛չ յամօթ արարեր
զիս ՚ի յուսոյ իմմէ՝ փրկելով զիս ՚ի
նեղութեց իմոց անտի և ապատելով։
Ա՚պա զգոհութիս և զշնորհակալու
թիս, զօրհնութիս և զգովութիս,
զսէրս և զպատիւս, զմեծութիս և
զիշխանութիս, զհոգատովանութիս և
զփառաւորութիս, զպաշտօնս և զեր
կրպագութիս, տամ շնորհողիդ ինձ
զբարութիս։ Ա՚հա ՚ի ժամուս ներ
կայումս, նաև յայմ կեանս իմում։

Ո՛վ ի քեզ ով ոչ երկրպագուի՝ վայե
լէն փառք և ևս առաւել մեծաւ
շնորհակալութիւն հանդերձ յաւի-
տեանս յաւիտենից ամէն։

****

*Ողբ ծովու։

Ցորմէ գոհացոյն՝ զբաբերատուէն աղաչին խուռն պարագայն հանդիպեալ ընդ
հ-ալեաց։

Ա՛պաւէն իմ ես՝ մեղայ քեզ ջա
րախորհուրդ մտացս և ոչ զըղ
ջացայ։ վն որով մատնեցայ
ի վայր քան զարժանն խրատապատ
ժական նեղութեց՝ յորս խոնարհե
ցայ յոյժ և տրտմեցայ։ Այս զղջա
ցեալ յիշեցի զմարդասիրութեդ քո
զողորմութի։ ապաւինեցայ առ քեզ
և խնդրեցի զքեզ մեծաւ յուսով
վն քաւութե մեղաց և փրկութե՛ ի
նեղութեց։ Ուսկ դու որ լսես և կա
տարես զհայցուածս նոց, և ողոր-

ցանացն և փրկես ՚ի նեղուեցն զայ
նոսիկ՝ որք ղՀայաստեալք՝ Հաւատով
մեծաւ պաղատին առ քեզ։ Որ ըզ
խոնարհս բարձրացուցանես, և ըզ
տրտմեալս ուրախացուցանես՝ որք
խոնարհեալ անձամբ դիմեն առ քեզ
Աստ աղաչեմ ողորմեալ լսիր զա
ղաչանս իմ մարդասիրութիւնդ քով.
մեղաց իմոց ներեցեր, ՚ի նեղուեց
զիս փրկեցեր, զխոնարհեցեալս զիս
բարձրացուցեր, և զտրտմեցեալս՝ որ
առ քեզ ապաւինեցայ և ղքեզ խնդ
րեցի՝ ուրախացուցեր։ և եղեր պաշտ
պան իմ և տուն ապաւինի։ Աստ
ՀԷն իմ Տէր՝ ուրեմն քեզ սաղմոս ա
սացից միշտ։ Ցառաւարագօք օրհնու
թեաց՝ ՚ի տունս քո մտից։ Ո՛ուխտ
իմ զոր խոստացան շնորհունք իմ զոր
բերան իմ խօսեցաւ ՚ի նեղուեանդ՝
քեզ տացու Խունքէ բերանոյ իմոյ
դուէցից զանուն սրբ քո յամ ժամ,
օրհնեցից զփառս և զմեծ վայելչու
թիս քո Հանապազ։ Աստ ՚ի ՀԷն եղեր

ինձ ՝ եր՝ և օգնական յուսոյ իմոյ ։
վնորոյ պատմեցից ամենեցուն զոր
ինչ արարեր անձին իմոյ ։ Այլ եղեղ
ցիս մեծս և՛ի ժողովս բազմաց օրհ
նեցից զքարերար ՝ածդ իմ ։ Յըն
ծացայց ՝ի քեզ և միշտ սաղմոսիւք
աղաղակեցից առ ՝ած փրկիչդ իմ ։
Այանխեցից առ քեզ խոստովանու
թիւ. անկեայց առաջի արարչիդ իմոյ
և երկիր պադից ։ Այ՝ ո՞վ զիա՞ցեալ
լուար աղաչանաց իմոց և ազատե
ցեր զիս զմեղաւորս՝ զապաւինեալս
՝ի քեզ, և զխնդրօղս զքեզ՝ ՝ի նե
ղութեան իմոց ։ Այ՝պա զգոհութիւն և
զնորհակալութիւն, զօրհնութիւն և զգո
վութիւն, զաերս և զպատիւս, զմեծու
թիւն և զիշխանութիւն, զխոստովանու
թիւն և զփառատրութիւն, զպաշտօնս
և զերկրպադութիւն, տամ շնորհողիդ
ինձ զբարութիւն ։ Այ՝հա ՝ի ժամուս
ներկայումս. նաև յայմ կենաս իմում ։
Օ՝ ՝ի քեզ ո՛վ ՝ած երրորդութի՛ վայե
լեն փառք և՛ւս՝ մեծաւ՝ շնորհակա

ցուցանել յոյժ։ Եւ դու որ ըստ ողոր
բելոյ՝ ի նեղութեան փրկել ոյ և կե
աղաղակեցի առ կեցուցիչ աւծդ իմ
անեղական յուսով, սակս մեղացս նե
թիս հայրուեղդ քոյ, և զղջացեալ
ցի զողորմութիւն և ակնցուցանողու
խառնեցաւ անձն իմ։ Եւ ես յիշե
նեղութիւն՝ յորս մաշեցաւ յոյժ և
թէ արկեր զիս ի խրատապատժանին
արդարութեամբ քումմէ՝ կշտամբու
եղուկիչ աւծ իմ՝ մեղայ քեզ
չարախօսութէ լեզուիս իմոյ
և ոչ զղջացայ։ Ալաստի ըստ

գոհութիւն մէջ։

Յօրում գոհացողին՝ շնորհաբաշխեա՝
յիշատակողին խոյս՝ պատ ի չ հանգէտ։

* Ողորմ ինձ Տ՛։

ամէն։

լուսեամբ և գոհութէ հանդերձ
յաւիտեանս յաւիտենից

մուեդ քում քաւես զմեղաւորս ի
մեղաց և փրկես և կեցուցանես զ
նեղաւորս ի նեղուածս։ Որ առա
չեցեալս սրտիւք մերձենաս և զօ
րացուցանես զնոս։ Որ զխռովեցեալն
անձամբ խաղաղացուցանես և հան
դարտեցուցանես զոչք աղաղակեն
առքեզ յաւուրսն նեղութեանց իւ
րեանց զղջացեալ սրտիւք և մաշե
ցեալ անձամբք։ Նմա այժմ ողոր
մեալ խոնարհեցուցեր առիս զուն կին
քո և լուար աղաղակի իմոյ։ զմեղս
իմ քաւեցեր, ի նեղուածս զիս փրկե
ցեր և կեցուցեր, զմաշեցեալ սիրտ
իմ զօրացուցեր, զխռովեցեալ անձն
իմ խաղաղացուցեր և հանդարտե
ցուցեր։ Որ մեղուցեալ և նեղեցեալ
անձամբ մաշեցեալ և խռովեալ սըր
տիւ յաւուրս նեղուածիդ աղա
ղակեցի առքեզ։ Քանզի յաւի
տեան ոչ մերժեցեր զիս ընդ։ և խնայ
պատ ոչ արգելեր զողորմութիւնս քո
ի մեղուցեալ ծառայիս քումմէ։

ոչ մոռացար զթալ յիս աճ իմ, և
ոչ արգելեր յինէն զգթութիդ քո
բարկութեք քով։ Ա. յլ յաւելեր ՚ի
հաճիլ և ևս ընդ մեղուցեալ ծառայս
քոյ ։ վա՛ զի զողորմութիս և զգթու
թիս քո առաքեցեր ՚ի բարձանց ա
ռիս ։ որովք ոչ շատացեալ՝ զարթու
ցեր զզօրութիս քո ։ և դու կեցու
ցիչդ իմ՝ ինքնին եկեալ կեցուցեր
զմահամերձ նեղաւորս։ Կեցուցիչ
աճ իմ՝ ՚ի խըղճովիլ անձին իմոյ՝ ՚ի
ժամանակի բարկութե և սրտմտութե
քոյ՝ զողորմութիս քո յիշեցեր ։ և
զնաւովեցեալ անձն իմ ՚ի նեղութեց
իմոց անտի փրկեցեր։ ապրեցուցեր՝
հաներ՝ կեցուցեր՝ և ուրախացու
ցեր ։ Ապա զգօհութիս և զշնորհա
կալութիս, զօրհնութիս և զգովութիս,
զաչերս և զպատիւս, զմեծութիս և
զիշխանութիս, զհոսոտովանութիս ։ և
զփառաւորութիս, զպաշտօնս և զեր
կրպագութիս՝ ամ՛ շնորհողիդ ինձ
զբարութիս ։ ահա ՚ի ժամուս ներ

ցայ • Վ՚ որոյ եկեալ՝ ի միտս իմ
րեգոյն նուաղեցայ և յոյժ ապշե-
քաղցեալ և ծարաւեցայ • որովք կա-
ղուխիս խրատապատժական • յորս
այլ ներողութիւն քո ընկեցայ՝ ի նե-
բարկութիւնդ՝ ի ծողակ կորստեան,
իմովք որսացայ • քայց ոչ խոպատ
Ո րոյ սակս այրս մեղաւոր՝ չարեօք
յորոց ոչ զղջացայ և ոչ դարձայ •
և մանաւանդ անողորմութիւն •
չարագործութիւք անձինս իմոյ •

Ողորմած տէր իմ՝ մեղայ քեզ
ողորմութիւն անձինս իմոյ •

* Յորոմ գոհայոյն՝ զբարեբարոյն ա)
պղծոյին խորոյ՝ պատեալ ընդհակառակ

* Կուրխ ժո՚ •

****

յաւիտեան յաւետից ամէն •

բազմաւ շնորհակալու ք և գոհութ
լեն փառք և ևս առաւել հանդերձ
կայում, նաև յայժ կեանս իմում՝
Օ՚ի քեզ ով ըզ երորդութի՚ վայե

ընտ անառակի որդւոյն՝ յիշեցի ըզ
Հայրականդ քո գԹուԹի և զողոր
մուԹի՛ւն. յոր և յուսացայ ևս Թարգ
երկբայուԹե՛ւն։ Ա՛ռ որ դիմեալ զողջ
մամբ բազմա՛ւ՝ Հայցեցի զի զան
ցանս իմ Թողցես, և՛ ինեղուԹե՛ւդ ան
տի իմմէ՝ զիս ազատեսցես և փըր
կեսցես։ Ասէ դու ողորմած տէրդ
իմ, որ զմեղս այնոցիկ որք բոլոր սըր
տիւք դառնան առ ողորմածդ՝ քա
ւեես և ընդունիս զնո՛ւ սիրով և գը
Թով։ ոյ՛ զանառակ որդին քաւեալ
ընկալար, սոյնպէ՛ս և զայլս բազումս։
Ա՛ր զանձինս այնոցիկ որք բովան
դակ մտօք յուսան յողորմուԹիս քո
յաւուրսն ՆեղուԹե՛ւդ խրեանց՝ փըր
կես։ Ա՛ր զբաղձեալս և զծարաւեալս
և զկարօտեալս՝ որք յամ զօրուԹե՛ւդ
Հայցեն ՚ի քէն ՚ի վիշտս խրեանց՝
յագեցուցանես զովացուցանես և
ամ բարուԹի՛ւդ լցուցանես։ Ա՛ր զան
ձինս նո՛ւղելոց և ապշելոց որք հա
ւատով յուսան յողորմուԹիս քո՝ ՚ի

նեղութեց փրկես, ՚ի սովոյ կերակ
րես, յուշաբերես և զօրացուցա
նես։ Եւ այժմ նոյն ողորմութիւդ
քո և գթութիւդ՝ լուար զհայցուածս
իմ. թողեր զյանցանս իմ, փրկեցեր
զնեղեալս, յագեցուցեր զքաղցեալս,
զովացուցեր զծարաւեալս, լիացու
ցեր զկարօտեալս, զօրացուցեր ըզ
նուաղեալս, և մտաբերեցեր զապ
շեցեալս։ Եւ ո՛վ իմ ողորմած Տէր իմ՝
ո՛չ ՚ի բացեայ արարեր զաղօթս իմ
և ո՛չ զողորմութիս քո յինէն սպառե
ցեր. ո՛չ դարձուցեր զերեսս քո ՚ի
մեղաւոր և ՚ի նեղաւոր ծառայէս
քումմէ. այլ լուար ինձ և ողորմե
ցար. հայեցար յիս և եղեր ինձ քա
ւիչ. և փրկիչ և օգնական։ Եւ ՚ն ծ
արարեր ՚ի վէր իմ զողորմութիս քո
Տէր՝ զի փրկեցեր զանձն իմ ՚ի փոր
ձուեց. յաղագս որոյ զուարճացաւ
սիրտ իմ ՚ի փրկութե քումմ։ Եւ ղոր
մած Տէր իմ՝ լցայ ողորմութէ քով.
ցնծացայ և ուրախ եղէ։ Եւ ուրախ

եղէ փոխանակ աւուրցն յորս խո-
նարհ այրեր զիս. և ըստ ամսոցն՝ յորս
կրեցի զնախատապատժուիս. Յորս
՚ի սասանիլ ոտից իմոց՝ ողորմ-եա
քո ար օգնեաց ինձ. Ողորմած և
գթած ես տէր երկայնամիտ և բա-
զում ողորմ. Ուստի ոչ բարկացար
ինձ տէր, և ոչ յաւիտեան պահեցեր
զոխս. այլ ոպ հայր գթացար առիս,
և զողորմուիս քո զօրացուցեր ՚իվ-
իմ. Ողորմած տէր իմ՝ ոպ աչք ծա-
ռայի ՚ի ձեռն տան իւրոյ, այնպ էին
աչք իմ առ քեզ տէր ած. մինչև ո-
ղորմեցար ինձ քաղցր և յաւիտենա-
կան ողորմութիդ քո. և գթացար
առիս հայրենի և տիրական գթու-
թիդ քո. Թողեր և ծածկեցեր զա-
նիրաւութիս և զմեղս իմ. ցուցեր
զողորմուիս քո ինձ, և ետուր ՚ինե
ղեցեալս ծառայ քո զփրկուիս քո:
Ա՚պա զգօհու իս և զշնորհակալու-
թիս, զօրհնութիս և զգովութիս,
զսէրս և զպատիւս, զմեծութիս և

մեղանչէ՝ ոչ զղջացող կամ՚ն իւ՚ր
և որով՚ք կորնչին։ (Այլ զի անձն որ
ցար զկեանն իմ անզղջապէս ի մեղս
սեալ բարերար այդ իմոյ՝ ոչ կամ
կամ՚ք իմով՚ք ։ Օ՚ որ տե՚
ակամայ ։ յորոց ոչ զղջացայ
չարարարու՚թի՚ն ։ կամա՚ և
արերար ա՚ծ իմ՝ մեղայ՚ք զ
գոհութեամ՚բ ։

Յորոմ գոհացօքն՝ պարտեալ զառ չինչն
աթոռեալ ա՚յ ընթերցուո՚ւածան հանդերձ
Ո՚ղորմ ։

Կ՚ողորմ ինձ ։

հակալու՚ն և գոհու՚ն յաւի՚տեանս
յաւի՚տենից ամէն ։

լեն փառք ։ և ևս անդադար շնոր
կայու՚մ, նաև յա՚մ կեանս իմու՚մ ։
զբարու՚ն ։ Ա՚հա ի՚ ժամու՚ս ներ
կրըպագու՚ն՝ տամ շնորհողի՚դ ինձ
զիշխանու՚ն, զխոստովանու՚թի՚ն և
զփառատրու՚ն, զպաշտօնս և զեր՚

րով և ոչ դարձչի, նա՝ի հարկէ ը
արժանաւոյն վասն մեղացն իւրոց կը
պատիժս՝ի բէն ակամայ ընկալցի ։
Թերևս այնու զգաստացեալ զղջաս
ցի և ապրեսցի ։) վասն որոյ յանձե
լեալ արարեր ինձ չարաբարիս և ևս
զբարերարուիս ։ Հանդէպ ես յիմա
րեալս՝ որ զքաղցրութիդ քո զներո
ղութիդ և զերկայնմտութիդ արհա
մարհեցի անզղջութեաբ, զայնու նուազ
արարեր յինէն և արկեր՝ի խրատս
պատժուիս զիս առ՝ի բառնութեաբ դար
ձուցանել՝ի մեղաց ։ Որպս իբրև
անկայ՝ տառապեցայ և անորդեցայ ։
սաստեցայ և յանդիմանեցայ ։ ապա
զմտաւ ածի զանոխակալութիդ և զան
յիշաչարութիդ այդ իմոյ բարերարի
և ողորմածի ։ որ և զղջացեալ սըր
տիւբ և տառապեալ հոգւովդ խո
նարհեալ անձամբեբ և բաղում յու
սով՝ զքեզ աղաչեցի ։ և խոստովան
եղէ առ քեզ բոլորով որտիւ իմով
զօրհանապազ ։ և համբուրմամբ առ քեզ

զձեռս իմ՝ ի քեզ յո՛ւսացայ և զո՛
ղորմու՛ի՛ս քո խնդրեցի արտասո՛ւք։
Լո՛ւր դու որ լսես նոյ և ներես մե՛
ղացն և փրկես՝ ի նեղութենէն որք
զոչ ջացե՛լ սրտի՛ւք զքեզ աղաչեն։
որ ոչ պահես զոխս ընդ այնոցիկ՝ և
ո՛չ յիշես զչարիսն նոյ որք աղաղա՛
կեն առ քեզ։ Ո՛ր զտառապեալսն
և զանարդելսն բարձրացուցանես,
և պատուես որք յուսան՝ ի քեզ։
Ո՛ր զսաստեցեալսն և զյանդիմա՛
նելսն՝ ի քէն, վերստին մխիթարես
և սփոփես որք դառնան առ քեզ։
Դո՛ւ բարերար աճդ իմ՝ նոյն ա՛
նոխակալական և անյիշաչարակին ո՛
ղորմուդ՝ գթացեալ լո՛ւր զաղա
չանս իմ։ Ընդ արեգս իմոց ներեցեր։
զնեղեցեալս փրկեցեր։ զտառապեալս
մխիթարեցեր։ զանարդեցեալս պատ
ուեցեր։ զսաստեցեալս մխիթարե՛
ցեր և զյանդիմանեցեալս սփոփե՛
ցեր։ զաղաչանս իմ կատարեցեր և
զիս ուրախացուցեր։ Ո՛ւրանցն բա

երբար ածդ իմ լուեցուցեր զամ
արտմտուիս քո՝ և դարձար ի բար
կութիւնք քումմէ ։ Ստուր զօրուի
ծառայիս քո, և կեցուցեր զօրդիս
աղախնոյ քոյ, և արարեր առիս զգ
նշան բարութեան ։ Ո՛րպս և տեսին
ամքն և զարմացան։ զի դուս ար օգ
նեցեր ինձ և միխիթարեցեր զիս ։
Հարերրար ածդ իմ՝ ոչ մերժեցեր
զիս վա՞ յարարարուեցդ իմոց ։ և ոչ
անտես արարեր զմեղուցիլ ծառայս
և զնեղեցեալս ։ այլ յիշեցեր ողոր
մութիդ քո ։ հայեցար յիս և ընկալ
ար զիս ։ փրկեալ և ազատեալ կե
ցուցեր զկենդանեւոյն մեռեալս ։
Հարերրար տէրդ իմ՝ նայեցար ի՞նչ
ղուիս իմ՝ ի լսել յաղօթս իմ և՝ի
մահճանէ կեցուցանել ։ ոպ զար
քայն եղեկիա ։ Ա՛ զի ի գալ նե
ղուեն ի վե՛ր իմ ըստ եղեկիայի, և
իմս հոգի մերձեցաւ մեկնիլ յինէն ։
տաղաւարատիպ և ոստայնասարաս
անձն իմ մերձեցաւ ի քակիլ և՝ի

հատանիլ։ Այսպէս որոյ՝ ըստ բարե
գործ արքային և ես չարագործս՝
յիշեցի արտասուօք զգուշ և զո-
ղորմ մարդասիրութեդ քոյ։ և զան
չափ բարերարութիւնս քո զմտաւ ա
ծի՝ զորս արարեր եզեկիային։ նաև
այլոց բազմաց արդարոց և մեղաւո
րաց ։ որով զոյս մեծ ընկալայ ։
Ուստի հայեցայ՝ ի բարձունս առ
ածդ իմ ղոր և աղաչեցի։ և դու գը
թած ետուր իմ ոգի յայնժամ լուեալ
բարեգործին այնմիկ կատարեցեր
զհայցուածս նոր, նոյնպէս և այժմ
չարագործիս լուեալ՝ զխռովուրիւն
իմ՝ի խաղաղուրի և զդառնուրի իմ
՝ի քաղցրուրի դարձուցեր ։ Ոչ անգի
զմեղս իմ յետոյ ընկեցեր ։ զանձն
իմ՝ի նեղուրէ և՝ի մահուանէ փըր
կեցեր և կեցուցեր։ և վասնդրւծս
իմ կատարեցեր բարերարուրդ քով։
Այսպա զգոհուիս և զշնորհակալու
թիս, զօրհնուրիս և զգովուրիս,
զաչերս և զպատիւս, զմեծուրիս և

պատմբել Հեռացայ. ամենաչարին
նոցունց պարգևողէդ, ոչ թէ ա՜
զայնս անգիտացեալ զլացայ. և՛ի
բարութենէն զորս ՚ի քէն ընկալայ,
ապերախտութէք. Վանզի զբազում
ռաւել անիրաւութէք և
տութէք և անգիտութէք. Եւս ա
Դդար ՚ետ իմ՝ մեղայ քեզ դի

գոհութէ.

* Յաւետ գոհայցէ՝ զբերքաւոլ և զբա
րերաւելեան ՚ձեր Իւրոյ՝ պատեհութէ ոգւոյ
* Վասն խա.

ետանս յաւիտենից ամէն։

****

շնորհակալութէք և գոհութէ՝ յաւի
լեն փառք և և առաւել հանդերձ
կայցեմ. նաև՝ յամ կեանս իմոյմ։
զբարութիւն. Ա՚հա ՚ի ժամուս ներ
կրըպագութիւն՝ տամ շնորհողիդ ինձ
զիշխանութիւն, զխոստովանութիւն և

խաբեմամբ և անձնիշխան կամացս հա
ճանութ. և կայի ի մեղս անդղջանի։
11 րոյ աղագաւ մատնեցեր զիս նե
ղութեց խրատապատժականաց ըստ
արդարութեդ քումն։ 8 որս լերև
թշնաւացայ և անկայ յոյժ, վնրոյ
ապաշաւեալ մտօք և թաղձեալ ան
ձամբ աղաղակեցի առ արդարդատ
աւրդ իմ յաւուրսն յայնոսիկ նեղու
թեց մեղսածնականաց՝ յուսալով յա
ռատութիւն ողորմածութեդ քոյ։
Ասկ դու աւրդ իմ՝ որ ոչ միայն ար
դար համբաւեցեալ կոչիս, այլ ողոր
մած և անյիշաչար ևս հռչակեցեալ
անուանիս։ Վնանզի յողորմութիս
և յիրաւունս հաստատեալ ես աթոռ
քո։ 8 ողորմութիս՝ ասա, և յիրաւ
ունս՝ անդ։ 11 րոյ թէպէտ ըստ
արդարութեդ քումմ սաստես և յան
դիմանես աստ ոչք մեղանչեննն, այլ
ըստ ողորմութեդ քումմ դարձեալ
միխթարես և սփոփես զնս։ Թէպէտ
ըստ արդարութեդ քումմ խրատելով

խրատես զմեղաւորս աստ, սակայն
'ի մահ ոչ մատնես ըստ ողորմութեդ
քումմ. վասն զի ոչ կամիս զմահ մեղա
ւորին, այլ զդառնանալն նոր 'ի մեղաց,
և զկեանն նոր կամիս. Ո՛ր զայս
սիկ զերկոսինս՝ միշտ արկեալ ես 'ի
գործ առ բազումս յանցաւորս.
Որպ առ նախաստեղծ մարդն Ա
դամ: Ո՛ր առ Նոյեան խրայելեան. Ո՛ր
մրջրէն դաւիթ. Ո՛ր իմաստունն
սաղոմոն. Ո՛ր արքայն եզեկիա.
Ո՛ր Թագաւորն մանասէ. Ո՛ր նինե
ւէացիքն. Ո՛ր անառակ որդին.
Ո՛ր մաքսաւորն. Ո՛ր աւազակն.
և առ այլս յոլովս. Որք յետ սխա
լեցմանց իւրեանց և զկնի խրատա
պատժուածեց՝ առաւգութիւք զղջա
ցեալք են և առ քեզ ողորմած աձդ
դիմեալք. որոց ողորմեալ և քաւեալ
ես 'ի մեղաց իւրեանց. Այնպէս
'ի ներկայումս և'ի կիր առնուա. և
առնուցուս անխափան առ այնպի
սիս յանցաւորան որք ըստ ոգւոյն զըղ

ջասգին։ Ա՛ւ և այժմ առ ինձ քաղ
մամեղս արկեր ՚ի գործ զերկոսեան
հոգեշահ բարիսդ՝ ամենաբուրիդ աճ
Օ՛ ի ըստ արդարութեդ քոյ խրա
տապատժեցեր զիս զմահ՛ուան ար
ժանիս։ իսկ ըստ ողորմութեդ և ան
յիշաչարութեդ՝ դթացեալ լուար ա
ղաղակի իմում։ Ա՛ողեր զչարիսն
իմ. փրկեցեր ՚ի նեղութեց իմոց։
Ա՛ւրախացուցեր զքոյ՛ առաջեալս։
Ա՛նգնեցեր զանկեալս։ և կատա
րեցեր զՀայցո՛ածս իմ ՚ի ձեռն ար
դարութեդ և ողորմութեդ և անյիշա
չարութեդ քոյ։ Ա՛պա զգո՛ւշ լիս և
զչնորհակալու՛թիս, զօրհնու՛թիս և զգո
վու՛թիս, զերես և զպատի՛ւս, զմեծու
թիս և զիշխանու՛թիս, զհոստովանու
թիս և զփառաւորու՛թիս, զպաշտօնս
և զերկրպագու՛թիս, տամ շնորհողիդ
ինձ զբարու՛թիս։ Ա՛. հա ՚ի ժամուս
ներկայում, նաև յամ կենաս իմում։
Օ՛ ի քեզ ո՛վ աստ երկրորդու՛թ։ վայե
լեն փառք և ևս առաւե՛լ պատի՛ւ

Հանդերձ՝ մեծաւ շնորհակալութիւ
յաւիտեան յաւիտենից ամէն ։

* Գլուխ Ի ։

* Յորմ գոհայօղն՝ զբաթթարուէան որ
ըէ առ հասարակն եւ ըէ առ յինն՝ պատ
ճառն ամենաստեղծ հանդիպեցեալ շնորհ
նորոգութեամբ ։

Աղաղակ անպատում պար
դեցաք՝ անձառ երախտեցաք
և անբաւ բարերարուեցաք՝
գոհանամ զքէն Հայր արարիչ իմ.
աճ իմ և տէր իմ. Ո՞ի յոչէիե ըզ
էութս տարերս ոչք են նիւթք մարմ
նոյս իմոյ՝ հացուցեր ։ Որոց վէս
ըն պատկերի և ըստ նմանուե քում
արարեր ։ Գոհանամ զքէն Ո լրդի
և բան աճ իմ. արարիչ իմ և տէր իմ.
զի կենդանի և բանաւոր զիս ստեղ
ծեր ։ և իմացական մտօք ։ և իմաս
տուք փայլեցուցեր ։ Գոհանամ
զքէն նբ Հոգի՝ տէր իմ աճ իմ և ա

կան կրկին՝ ինձ բաշխեցեր։

Պ. ովեմ զքեզ զովելի արարիչ իմ. զի զիւրաքանչիւր առանց վաւաշոտ ցանկութեան ինձ ետուր։ Պ. ովեմ զքեզ զովելի ած իմ. զի զմարմին հնազանդ հոգւոյս իմոյ առանց ապստամբելոյ՝ ինձ ընձեռեցեր։ Պ. ովեմ զքեզ զովելի տէր իմ. զի զկենդանացուսպ Թարց պատժական կրկին՝ ինձ բաշխեցեր։

Պ. ովեմ զքեզ զովելի արարիչ իմ. զի զկենդանական անմեղանչականս ինձ շնորհեցեր. և զլուսեղէնն պատմուճանն հոգեղինիս զգեցուցեր։

(Պ. րկնեմ զքեզ օրհնելի ած իմ. զի ամ ձեռակերտաց քոց զիս տէր և իշխան կացուցեր. քանզի զնա՛ի պէտս իմ արարեր։ (Պ. րկնեմ զքեզ օրհնելի տէր իմ. զի զկենդանութի՛ անմահ ինձ պարգեւեցեր։

(Պ. րկնեմ զքեզ օրհնելի արարիչ իմ. զի զկենդանական անմեղանչականս ինձ շնորհեցեր. և զլուսեղէնն պատմուճանն հոգեղինիս զգեցուցեր։ Հանճարովք զարդարեցեր, և անձնիշխան կամօք պճնեցեր։

(Պ. րկնեմ զքեզ օրհնելի արարիչ իմ. զի զկենդանի՛ անմահ ինձ պարգեւեցեր։ Պ. ովեմ զքեզ զովելի տէր իմ. զի զկենդանութի՛ անմահ ինձ պարգեւեցեր։ Պ. ովեմ զքեզ զովելի ած իմ. զի զմարմին հնազանդ հոգւոյս իմոյ առանց ապստամբելոյ՝ ինձ ընձեռեցեր։ Պ. ովեմ զքեզ զովելի արարիչ իմ. զի զկենդանացուսպ Թարց պատժական կրկին՝ ինձ բաշխեցեր։

Ա իրեմ զքեզ սիրելն արարիչ իմ.
զի յորժամ լուայ ես յիմարեալս
հակառակին քո և զպատուիրանս քո
ոչ պահեցի, յայնժամ իակոյն զիս ոչ
արարեր յոչինչ. այլ ներեր երկայ-
նամտեցեր. Ա իրեմ զքեզ սիրելի
աճ իմ. զի թէպետ վա՛ հետևելոյս
իմոյ՝ հակառակին քոյ և պատրողին
իմոյ, և ընդեմ բարերարիդ զպէս-
պէս չարիս գործելոյս իմոյ՝ հեղե
զսո՛ ջուրդն զիս խրատապատժեցեր.
այլ զհաճելին ձեզ զնոյ՝ զաերմն քո
նուիրեաս իմոյ մարդկայնոյ՝ պահման
և կրկին աճողութեամբ Թողեր. Ա իրեմ
զքեզ սիրելի տէր իմ. զի յետ այսը
ըրիկ յևևաս մեղանչելն իմ քեզ՝ առ-
ժամայն ոչ սատակեցեր զիս. այլ ան
սիշաչարութ՛ի ձեռն օրինացն տրո-
ւութեանդ և մարգարէիցն առաքման՝
խնամեալ և բարերարեալ զիս ըսփո
փեցեր. Պատուեմ զքեզ պատ-
ուելի աստուածիմ. զի դու յերկից միդ՝
որ կոչեիս Աստուած և Տէր անմարմին.

իբրև տեսեր որ օրինօք և մարդա-
բնեիւք ոչ ազատեցայ ի ձեռաց նախ-
կին ամպակ և քեզ հակառակ պե-
րողին իմոյ։ Յանժամ գթացեալ
քոյինդ կամաճ, Նօրդ և Նոդ-ոյդ
ոբ կամակցուբք առաքեցար յայլ
խարհ և մարմնացար։ որով և ընդ
գերողին զիս՝ մարտեար և յաղթե-
ցեր զնա։ յորմէ և զիս ի ձեռն չար
չարանաց և խաչի քոյ փրկեցեր։
Պատուեմ զքեզ պատուելի ած իմ։
զի զիս զնացեալս մեղաբ՝ վերստին նո-
րոգեցեր և ստեղծեր և յառաջին
փառան ածեր։ Պատուեմ զքեզ
պատուելի տէր իմ։ զի զած եան մար-
մին և զարիւնդ քո կենդանարար՝
տպատորել ի սբ հաց մարմնակեցոյց
և՝ի յանապակ գինի հոգերարխ՝ ինձ
չամբեցեր ի դեղ և՝ի յողջուբի մեղ
սավեր անձինս իմոյ։
Աստուածացանեմ զքեզ մեծացու-
ցանելի արարիչ իմ սբ Նոդի։ զի
զքեզ որ երբեմն մեղաբ յինէն հե-

ռացուցի, յայնժամ յետ փրկագոր
ծուեբ էակցին քո. և՛ի համբարձել
նատիլն յաթոռ աճուրդեն իւրոյ.
որոյ՝ և հօր կամաք յերկինից իջեալ՝
եօթնարփեան շնորհօք քոյ՝ զիս զօ
րացուցեր և միխիթարեցեր. և ընդէմ
չարին սատանայի զիս զինեցեր.
Ա՝ եճացուցանեմ զքեզ մեծացու
ցանելի աճ իմ. զի հայրաբար ծնար
զիս յարդանաբ երբ աւազանին. ո
րով և զաղտեղացեալս մեղաբ՝ մաք
րեցեր. Ա՝ եճացուցանեմ զքեզ
մեծացուցնելի ծոր իմ. զի քոյատիպ
և սրբարար իւղովն՝ զիս օծեր և դը
րոշմեցեր առ՛ի յոչ կարել չիս ձեռ
նամուխ գոլ մենամարտ չարին.
Ա՝ արձրացուցանեմ զքեզ բարձրա
ցուցանելի արարիչ իմ. զի քաց՛ի
նախասացեալ բարեացդ զորս արա
րեր ինձ վատթարիս՝ի հասարակի,
արարեալ ես նաև յատկապէս ինձ
բարեմուածիս զգանազան բարեբ.
Օ՛ի՛ յարդանաբ մեր իմոյ ըստ

կաթին կթեցեալոյ՝ մածուցեր զիս
իբրև զպանիր. որում զմոթ և ըղ
միս զգեցուցեր, ըղբ ոսկերօք և ջը
լօք նկարեցեր. Հարձրացուցանեմ
զքեզ բարձրացուցանելն ած իմ. զի
՚ի նմին յարդանտի զչինուածդ մարմ
նոյս իմոյ բոլորի՝ մասամբք ամբողջ՝
անդամադրութիւք յարմարեցեալ՝ ըղ
գայութիւք անարատ և անպակաս
կազմեցեր. Որս եթէ գոն պակա
սութիւք և արատութիւք և՝ որոց սակս
և և զս բարձրացուցանեմ զքեզ. զի
յարդանտի անդ զկենդանութի ե՞
տուր ինձ. յորում ողորմութիւք և
այցելութիւք՝ զհոգի իմ պահեցեր.
յորմէ և կենդանի զիս հաներ.
Հարձրացուցանեմ զքեզ բարձրա
ցուցանելն ած իմ. զի յետ ծնանե
լոյս իմոյ ՚ի յարդանտէ մարմնաւորս
մօրս՝ դարձեալ ընկղմեցեր զիս ՚ի
սուրբ յարդանտ՝ ըստ հոգւոյ մօրս
եկեղեցւոյ քոյ. Որում յանուն
ամենայնք երրորդութեդ մկրտեցեր

քեզ զոլ ծառայ.

միշտ՝ զիս կացուցեր. զի հաճեցար
ած պաշտելոյ և քեզ ծառայելոյ
տաճարի քում վա՛ղ քեզ կենդանի
արարիչ իմ. զի՝ ի՛ սէր տան և՛ի
Ես ոստովանիմ զքեզ խոստովանելի
քում եմ առեալ.

Լուացէք զձեզ եղէք սուրբ՝ վասն
արարչին.

նայ և չնորհականայ՝ ինձ ուսու-
ցեր. որովք հասու օրինաց քոց զիս
տուիս գրոց և այլոց իրաց բնակա-
յարգանաւք, զգիտութիւն և զիմաս
ցեր. և՛ի նմին անուցեալ աճեցու-
ծեր. և՛ի նմին անուցեալ աճեցու-
ցեալ՝ ի քո յուղիղ հաճատս ներա-
գեալ՝ ի՛ քեզ Տէր հաճատոց հեռացու-
ծաճլիս՝ գերագոյն էր քան զայլան.
այս բարերարուի զոր արարեր Ո՛.
րեր ժառանգակից Աղբօդ. և
չեցեր յորդեգրուի Տօրդ, և արա-
զիս՝ ի ջուր և՛ի նը Հոգի՛ւդ. և կո

Ես ստուվանիմ զքեզ խոստովանելի
ած իմ. զի քեզ պետ քեզ ընդ ծա
ռայ գոլն իմ, մեծագոյն պատիւ եր
ինձ անյուրգիս, սակայն փոքրագոյն է
քան զոր շնորհեցեր ես ինձ. Օ՛ ի
՛ի քահանայապետական կարգ վեր ամ
բարձեր զիս. որով անուանակից
ցեր նմանեցուցեր և գործակից եր
զիս անարժանս՝ ածայնոյդ ծայրա
գունի քահանայապետութե.

Ես ստուվանիմ զքեզ խոստովանելի
եր իմ. զի նմանեցուցեր ածայնոյ
քահանայապետութեդ ՛ի ձեռն սըր
բութեն, հանճարոյն, և ներգործու
թեն. Եւ՛ գործակիցեցեր ՛ի ձեռն
օրհնութեն և գոհութեն. որով հացն
և գինին՝ փոխի ՛ի մարմին և յարիւն
այդ. ՛ի ձեռն մկրտութեն՝ որով
որդի մարդոյ՝ լինի որդի և ժառանգ
այդ. ՛ի ձեռն թողութեն՝ որով թո
ղանին մեղք մեղուցելոց. զի սոքա
են գործք այդ՝ զորս շնորհեալ ես
անարժան և հողեղէն ստեղծուած

Ծոյս բնութեանս մարդկայնոյ։ Փառաւորեմ զքեզ փառաւորելի արարիչ իմ։ զի զկեանս խաղաղականս, զկենդանութիւն ողջականս, ի մարդիկս՝ զմեծարանս և զպատիւս ինձ շնորհեցեր ։ Օ՜ի բազում ան գամ յերևեալիս և յաներևոյթս՝ զիս ի մեղաց և ի չար պատահմանց զերծուցեալ ես ։ և ոչ թէ ի մահու անէ փրկեալ ։ զորս գիտացեալ եմ և զորս ոչ ։ Փառաւորեմ զքեզ փառաւորելի ածիւ իմ։ զի զտատցուածս և զինչս յոլովագոյնս , նաև զայլս իրս թէ զերկնայինս և թէ զերկրայինս, թէ զհոգևորս և թէ զմարմնաւորս հեշտացուցիչս զգայութեանց իմոց և անձինն՝ ի վայելել ինձ պարգևեցեր ։ և այլ պէս պէս խնամոք սփոփեցեր և՝ ի բարիս յաջողեցեր ։ Թէ յաղքատուիս և յանյաջողութիս և զիս արկեր, և արկանես երբեմն, որոց աղագաւ և և փառաւորեմ զքեզ Հանդերձ գոհութիւ

բազմաճ։ Ալ՝ ե՛ւ զի ողբ յաղբերէդ
բարուեց առիս բղխին՝ բարուիք
են բոլորովին։

Փառաւորեմ զքեզ փառաւորելի
ար իմ։ զի ո՛չ միայն ՚ի ժամանակս
անցեալս զայնք բարիս արարեր ինձ
ապերախտիս, այլև ՚ի ներկայումս.
և միշտ և յամ ժամու առնես։

Վանզի արարիչ ես արարածոյս
նամ, և Հայր որդեւտած. Հանապազ
զձեռն ողորմուե քո բանաս և լցու
ցանես զամենեսեան քաղցրութե
կամօք քովք։

Պաշտեմ զքեզ պաշտելի արարիչ
իմ. զի յետ կրկնակուոյ ծնընդ
դեանս իմոյ, և զինի ընդունելոյ ըզ
վերոյ յիշեցեալ յոդնապատիկ բա
րիսն, իբրև և՝ես մեղայ ես դիւրա
խաբելիս և բազմասխալս քեզ ամե
նաբարւոյ արարչիդ իմոյ, յայնժամ
վաղվաղակի ո՛չ ածեր ՚ի վե՛ր իմ ըզ
բարկութի սրտմտութե քոյ և սատա
կեցեր և ջնջեցեր զիս չարասերս։

այլ երկայնամտեալ ներեցեր. զի զղ
ջանալի թերևս՝ ի մեղաց և գործէի
զարդարութիւն։

Պաշտեմ զքեզ պաշտելի ահ իմ.
զի յետ մեղանչելոյս՝ յորժամ տեսեր
որ ոչ զղջացայ ի մեղաց և ոչ դար
ձայ, յայնժամ փոյթ ընդ փոյթ ոչ
եդեր՝ ի վե՛ր անդրէն մեղասիրիս ըզ
վճիռ սատակման, և ոչ կենաղրկե
ցեր զիս, և ոչ մատնեցեր զիս գե՛
հեան հրոյն. այլ անյիշաչարութիւ
քով զիս զմահո՛ւան արժանիս պա
հեցեր, և արկեր՝ ի խրատապատժու
թիւս. զի՝ ի ձեռն նո՛ր դարձուածս
զիս՝ և կեցուացես զհոգի իմ. Օ՜ի
զմահ մեղաւորի ոչ երբեք կամիս,
այլ զկեանն միշտ։

Պաշտեմ զքեզ պաշտելի տէր իմ.
զի՝ ի խրատապատժուես իմոմ
իբրև կալեալ կապեցայ բանտեցայ
նեղեցայ տրտմեցայ խոնարհեցայ վշ
տացայ յուսաբեկեցայ անապա՛հ՚
նեցայ մեռա՛յ կենդանւոյն՝ ողորմելի

եղէ չարչարեցայ քաղցեայ և ծա-
րաւեցայ՝ չունելով յուսատեաք զօր-
նական։ Այլ որոյ ի մտաբերելն իմ
զարարչական ողորմութիւդ քո և
զհայրական գթութիւդ, զղջացայ ի
մեղաց սրտիւք։ և դարձայ առ քեզ
մօտ։ և հաստատուն յուսով աղա-
ղակեցի և կարդացի առ ածդ իմ
մարդասէր։ Այլ քոյ քաղցրացեալ
գթացար առ վտանգաւորս և լուար
աղաղակի իմում։ և փութացեալ ի
յօգնութիւն և ի փրկութիւն ինձ

ժամանեցեր։

Այ րկրպագեմ քեզ երկրրպագելի
արարիչ իմ։ զի յաւուրս յայնոսիկ խրատապատժուեց իմոց՝ զօրացուցիչդ տկարաց՝ զօրացուցեր զիս և խնամեալ ափովքեցեր։ Նաև բար ձօղդ մեղաց՝ մեղաց իմոց ներեցեր։ Ընձակիչդ կապելոց՝ զկապեցեալս զիս արձակեցեր։ Հանօղդ բնտարկելոց՝ զբանտարկեցեալ զիս հաներ։ Փրկիչդ նեղեցելոց՝ զիս ի նեղու-

Ա, ըկըպագեմ քեզ երկըրպագելի
ած իմ. զի յաւուրսն խրատա-
պատժուեց իմոյ՝ մխիթարիչդ տըր-
մեցլոց՝ զտրտմեցեալս զիս մխիթա-
րեցեր։ Ներձրացուցիչդ խոնարհե-
ցլոց՝ զիս զխոնարհեցեալս բարձ-
րացուցեր։ Ո գնականդ վշտացե-
լոց՝ ինձ վշտացելոյս օգնեցեր։
Ոյսդ յուսաբեկեցլոց՝ զիս զյու-
սաբեկեցեալս յուսապնդեցեր։
Ապաւէնդ ի քեզ ապաւինեցելոց՝
ինձ առ քեզ ապաւինեցելոյս ապա-
ւէն եղեր։ Ա, ըկըպագեմ քեզ եր
կըրպագելի աեր իմ. զի յաւուրսն
խրատապատժուածիդ իմոյ՝ կեցու-
ցիչդ մեռելոց՝ զիս զմեռեալս կեն-
դանւոյն՝ կեցուցեր։ Ողորմած-
ողորմելդ՝ ինձ ողորմելոյս ողորմե-
ցար։ բարերարդ չարչարեցելոց՝ ինձ
չարչարեցելոյս զբարիս արարեր։
Ոգեցուցանողդ քաղցելոց և ար-
բուցանողդ ծարաւելոց՝ զիս զքաղ
ցեալս և զծարաւեալս յագեցուցեր

և արքունեքն և ամ բարուքիք լցու-
ցեր ։ Որ և գինի ի խրատապատ-
ժուքեց անտի ազատուքեն մինչև
ցարդ նաև այժմոյս և՝ օր ըստ օրէ
միշտ նոյն ողորմուքիդ խնամես և
զբարիս առնես ապերախտ ծառիս
քո ։ Ապա զգոհուիս և զշնորհա-
կալուիս, զօրհնուիս և զգովուիս,
զսէրս և զպատիւս, զմեծուքիս և
զիշխանուիս, զհոստովանուիս ։ և
զփառաւորուիս, զպաշտօնս և զեր-
կրպագուիս՝ տամ շնորհողիդ ինձ
զբարուիս ։ ահա ի ժամուս ներ-
կայումս, նաև յամ կեանս իմում։
Ո՛ի քեզ ոմն սբ երրորդուի՝ վայե-
լեն փառք և պատիւք և ևս առա-
ւել մեծաւ շնորհակալուքիւ հան-
դերձ յաւիտեանս յաւիտենից
ամէն ։

* Գ Ո Ւ Ր Ա Հ Ի Ն *

* Յորմէ գոհայօքն՝ ընթերցուլեան ևս ի սուրբգրոցն ցարտածս, ճառեսցէ համառօտաբար հանդերձ ընդհակադրութեամբ և գոհութեամբ։

Ո՛հ անամ զքեզն ա՛ծ իմ. և փառաւո՛րեմ զքեզ ա՛ր իմ. զի դու ես էութի՛ն անեղական ներելի. Ա՛մենակարօղ. ամենագիտ. ամենագէտ. անտեսանելի. անիմանալի. անսահմանելի. անփոփոխելի. անչափելի. անմահ. անակիզեն և անվախճան։ Ա՛նձամբք երեք, բնութի՛ւն և էութի՛ւն մի. Ա՛րարօղ երկնից՝ և որոց ի՛ նոսա. Արարիչ՝ և որոց ի՛ սմա. Ա՛րք երևելին և տեսանելին, և որք ոչ երևելին և ոչ տեսանելին.

Ո՛հ անամ զքեզն ա՛ծ իմ, և փառաւո՛րեմ զքեզ ա՛ր իմ. զի բնակիս յերկինս երկնից և հայիս ի խորս անդնդոց. և զգեցեալ ես զոյս ոպ

զհանդերձ. և ես լոյս՝ լոյս ամենա
լոյս. և արարիչ ամ լուսեղինաց. և
դնես յամպս զգենացս քո, և շրջիս
ի վեր քան հողմոց. ՀՆ. արուր քո
ընդ ամ տեղիս. և ամենեցունց ար
քայութիւն քո տիրէ. ՁՅ. իմանալեաց
և ի զգալեաց արարածոց՝ պաշտիս
և օրհնեալ անիս.

ՁՆ. ողջանամ զքէն ած իմ, և փառա
ւորեմ զքեզ ամ իմ. զի մեծ ադու
նեղ մեծ ես. ՁՅ. և մեծ ադոյնք
են գործք քո, և մեծ ադոյն է զո
րութիւն քո, և անբաւ ադոյն է իմաս
տութիւն քո. որով զերկինս և զերկիր
և զամ ինչ արարեր. և լցան երկինք
և երկիր ստեղծուածովք քովք ի
վայելումն ինձ բարեմտուց մարդոյս.

(Ա՚պա զփառս և զդոհութիւն.
տամ ընդհողիդ ինձ զբարութիւն.)

(Ընդեմ զքեզ ած իմ, և գովեմ
զքեզ ամ իմ. զի արարեր զեր
կինն հրեղէն անշարժ՝ իբր յաթոռ

զքեզ արարած-առած արարչիդ մերոյ։
( ) ընծեռեմ զքեզ ած իմ, և գովեմ
զքեզ ընծեռեմ զքեզ ած իմ. և գովեմ զքեզ ած իմ. և
գովեմ զքեզ ած իմ. զի արարեր ի
հրոյ զդասս անմարմին իմանալի և
երկնային զօրացն հրեշտակաց՝ առ
ի պաշտել անդադար զամենազօր և
զանմարմին զամենակալ և զանիմա-
նալի ած ուխտ և տուրք քեզ։ և
առ ի յօգուտ բնութեան մերոյ մարդ-
կայնոյ. զի պահեն զմեզ ի չարեաց.
ընծայեն զաղօթս և զաղաչանս մեր
առ մերոյ. բարեխօսեն միշտ առ
քեզ վասն մեր. քերեն առ մեզ և ըզ
լոյս ածային շնորհացդ քոց. մու-
ծանեն զհոգիան հաւատացելոց յար
քայութիւդ քո։ և այլովք եղանա-
կօք բազմօք, զոր պէս պէս բարիս առ-
նեն մեզ ըստ հրամանի և ըստ կամաց

զքեզ տէր իմ. զի ստեղծեր յանէից
զբոլոր տարերս. զԾուր. զՕդ. զԵ
րկիր. և զԾով. Որոց արարան
համ տարրեղէն արարածք. Եւ
արարեր լոյսդ իմանալի և արարչա
կան՝ զլոյսն զգալի և եղական.
Ա՛յլ և արարեր զժամանակն. որով
չափին և փոփոխին համ ժամանակա
ւորքս. Այսոսիկ զամ՝ նախասպ
արարեր՝ ի յօգուտ և՝ ի պէտս բնու
թեանս մերոյ մարդկայնոյ և այլոց ա
րարածոց քոց.

(Ա՛պա զփառս և զդոհութիս.
տամ շնորհողիդ ինձ զբարութիս.)

Ա՛ւետաւմ՝ ի քեզ տէր իմ, և պատ
ճեմ զքեզ տէր իմ. զի արարեր աքան
չելապէս զԵրեղէն երկինն արագա
շարժ. և զերկինսն հրեղինսն. զնա
կացուցեր անծորելի. Ա՛ն՝ ինեղբոյ
սորին՝ կառուցեր զայն երկինն որ կո
չեցի՛ ի քէն հաստատուն. որով ան
ջրպետեցեր՝ ի միմեանց զջուրսն որ
՝ի վերոյ, և՝ ինեղբոյ ինքեան.

ա՛ւաւտամ՝ ի քեզ ա՛ծ իմ, և պատ
հեմ զքեզ ա՛ր իմ. զի արարեր
զարեգակն և զլուսին և զայլս աս
տեղս. զորս և եդեր ՚ի հաստատու
թեդ երկնի. Որում քեւեռեցեալ
կան գերագոյն աստեղքն, և ընդ
շարժին. զո՛ր բեգական արարեր՝ որ
իշխեսցեն տո՛ւնջեան լուսով. զմարդիկս
՚ի գործս և յաշխատանս ածէ. զգ
ծաղիկս բանայ. զպտուղս հասու
ցանէ. զտեսուչս աչաց պայծառա
ցուցանէ. Ո՛ երձենալովն առ մեզ՝
զամառն առնէ. յորում և զտիւն
երկայնէ՝ զի ժամանակ գործոց է,
և հեռանալովն ՚ի մէնջ՝ զձմեռն առ
նէ. յորում զգիշերն երկայնէ և
զտիւն կարճէ, զի չէ ժամանակ գոր
ծոց վա՛ ցրտութեն. Ի սկ զլուսին
և զայլս աստեղս ա՛ր բեր որք իշխեն
գիշերոյ՝ զոր և լուսաւո՛րեն.
Որոց ոմանք նշանակեն զժամա
նակս աւուրց՝ ամսոց՝ և տարեաց՝
ամարայնոյ, ձմերայնոյ, աշնան, և

գարնան. սերմանելոյ, տնկելոյ, նա
հարկուն է, և այլոց իրաց և իրակու
թեց. Այլ մանաւանդ ի ծովու.
յորս նկատմամբ նաւավարաց՝ ըզ
նաւս ուղղապէս ընթացուցանեն.
նաև՝ զգուշորիս ի յերկրէս վերա
յուցանեն, և օգտեն ծննդականու
թեան երկրայնոց.

Աստատ՝ ի քեզ աճ իմ, և պատ
հեմ զքեզ որ իմ. զի ի յաշխա
տանս արթնուն վճռընկալ քնու
թես մերոյ՝ արարեր զտիւ. յորում
գործել զայնպիսի գործս՝ որք լի
նիցին հոգւոց և մարմնոց մերոց օ
գուտք, և մանաւանդ քեզ արար
էիդ մերոյ հաճելիք. Այսպէս և
զգիշեր ի հանգիստ քնոյ՝ տկարա
ցեալ քնուես մերոյ. Որում հր
գուով կանխել և առ քեզ աչս օտել.
Որում զձեռս համբառնալ սրբ
բութիւն և զքեզ օրհնել. Որում
միջի յառնել և առ քեզ խոստովան
լինիլ. Որում աչս ել զաստանալ

յիմաստուքիս ։ Որում առաքել
ամփոփել զիրս մեր ՚ի պաշտօնս ա-
ղօթից։ Որում հոգևոր խոկմամբ
՚ի զղջումն գալ ՚ի մեղաց մերոց ։
Որում և զայլս զայնպիսիս գործս
գործել՝ որք եղիցին օգուտք հո-
գւոց և մարմնոց մերոց։ և Հաճելիք
բարեսէր կամաց քոց։ փնդրէ զայս
սիկ զամ՝ առ՚ի օգուտ մեզ և ամե-
նից երկրայնոցս արարեր ։
(Պատ զփառս և զգոհութիւն։
տամ ընդհոդիդ ինձ զբարութիւն։)

Ա՛ ես ածացուցանեմ զքեզ ածխ իմ, և
բարձր առնեմ զքեզ ՚ի որ իմ. զի
արարեր զերկինն հրեղէն ՚ի վերոյ
քան զերկինն ջրեղէն. և զերկինն
ջրեղէն՝ ՚ի վերոյ քան զհաստատուն
երկին. և զհաստատութեն երկին՝
՚ի վերոյ քան զերկիրս հողեղէն. և
զերկիրս հողեղէն՝ ՚ի վերոյ ջրոյ և
ոչընչի ։ Եւ զայսսիկ զամ իբրև
արարեր, ոչ կամեցար մընալ սոցա

անզարդք և մերկք. վ՚որոյ զերկինն
հրեշտակօք զարդարեցեր. զհաստա
տուին՝ արեգակամբք և լուսնով,
և այլովք լուսաւորօք աստեղօք։
զօդն՝ ազգի ազգի թռչնօք լցեալ։
նօք. որք ասին թռչունք երկնից։
Ա՝ եծացուցանեմ զքեզ ամ իմ,
և բարձր առնեմ զքեզ ամ իմ.
զի և երկրի՝ ջրոյ և հողոյ՝ շնոր
հեցեր ՚ի զարդուրանս նոյ և ՚ի փառս։
Ա՚ ոյ՝ զկէտն մեծագունեզ և ա
հագին. զկետս միշակս և զամ կայ
տառս և զողականերս որք ՚ի ջուրս.
նաև՝ զամ թռչունս երկակենդանիս.
և մանաւանդ զիսեցեմորթն այն մար
գարտարար ծովային. և զայլս ազ
գի ազգի զեռունս ջրայինս։
Ասկ՚ հողոյ՝ զերինս մեծամեծս և
զփոքունս. զգուրս մեծագոյնս և
զմանունս. զձորս մեծս և զծործորս
զդաշտս և զառապարս. զբանջարս
խոտոյ. զբոյսս. զտունկս. զծառս
պտղաբերս և զծառս անպտղաբերս

աղդի ազգիս· զՀ՚ղբիւրս, զգետս,
զծովս, և զկղզիս· զթռչունս և զ
սողունս· զդազանս վայրի, և զանա
սունս տնաս և զընտանիս· զանբան և
զանընտանիս· Այլ զանշունչ քա
րինս պատուականս՝ և զհասարակս·
նաև՝ զամ հրահալելի նիւթս· և
զայլս զամ իրս՝ շնչաւորս և զան
շունչս զերկրաւինս՝ ի պէտս և՝ի յօ
գուտս մարդոյս և երկրայնոցս·
Ա՚եծ ացուցանեմ զքեզ ամ իմ,
և բարձր առնեմ զքեզ տէր իմ·
զի ես բարերար կամաց քոց՝ երկինք
և երկիր յառաջ բերեն զզօրութիս
և զազդմունս զոմանս· Ա՚յսինքն՝
զամպս· զհողմս· զանձրևս· զցօղս·
զցուրտ· զձիւնաբեր· զսառն· զ
պարզ· զեղեամն· զձիւն· զկարկուտ·
զփայլատակմունս· զշեր· զտօթ, և
զմրրիկ· որք լինին երկրային գոլոր
շեօք, և երկնայնոցն ՚ի վեր քարշ
ղուքքն· Այլ մարդասէր և ամենա
կարօղ և աբանչելագործ արարիչդ

իմ՝ իբրև զայսքան արարածս արա-
րեր և պատրաստեցեր, և ամենիւք
զարդուք զարդարեալ գեղեցկացու-
ցեր. ովք լուսաւորչէն երկնից՝ լուսա-
ւորէին զերկինս զամ. Թռչունք՝
՝ի յօդս պարէին և զուարճանային.
Անդունիք՝ յերկրի ծնանէին և աճ-
ձէին. և խայտային յիւրաքանչիւր
տեսակս իւրեանց. Ծառք և բոյսք
ծաղկէին՝ զհոտս անոյշս բուրէին,
և զպտուղս համեղաճաշակս տային.
Ոյնպես և ջրայինք աճեալք՝ կայտ-
առային՝ ի ջուրս. և այսպէս համայնք
ցնծացեալք էին և ուրախացեալք՝
՝ի գոյացուիս իւրեանց. և մանա-
ւանդ՝ ի քեզ արարիչդ. Ըստ այնմ,
որ Թ՟ւ ուրեաց. Հաստատեաց զաշ-
խարհ զի մի՛ սասանիցի. Ո՟ր՝
ուրախ եղիցին երկինք, և ցնծասցէ
երկիր. զուարճասցի ծով լրիւ ի-
րով. ցնծասցեն դաշտք և ամ որ՝ ի
նոսա. Այլ այս ամենից ոչ գոյր
վայելող և ժառանգող՝ իշխան և տէր,

Ա՛յրոյ՝ ամենատէր և ամենաիշխան
Աստուած՝ կամեցար և արարեր զմարդն
ադամ զնախնին իմ, ըստ իշխանականի
և ըստ տէրականի պատկերի քումմէ.
զոր և կացուցեր՝ ի վերայ այնց ամե-
նից՝ իշխան և տէր և վայելօղ նոցա.

(Ա՛պա զփառս և զդոհութիւն
տամ շնորհողիդ ինձ զգաւրութիւն.)

Պ աշտեմ զքեզ Աստուած իմ, և երկիր-
պադանեմ քեզ Տէր իմ, յամէ ժամ
հանդերձ զոհութիւն քաղմանէ. զի
պարտական իսկ եմ կրկնապէս.
Նախ վասն ամ արարածոց քոց զորս
արարեր սակս իմ. Երկրորդ՝ և ա-
ռաւել վասն իմ. Զինչի եթէ հարկ է
ինձ վասն այլոց ստեղծուածոց՝ զոհ
հոգութիւն միշտ զքեզ պաշտել. ապա
ընդքան և առաւել հարկ է՝ ի վերն իմ
սակս զիս առնելոյդ՝ հանապազ գո-
հանալ զարարչէդ իմմէ. Վասն
Էորհել զԱստուած իմ. Ողորմել զՏէրդ
իմ. Պահել զստեղծողդ իմ.

չահատակ՝ ի բարերարդ իմ։ Պատ
ուել և սիրել զաւազերախտ հայրդ
իմ։ Աճապարել զդոյացուցիչդ
իմ։ Խարձրացուցանել զկեն
դանարարդ իմ։ Պաշտել զՀոգեւո
րօդդ իմ։ և երկիր պագանել արա
րածախնամ այդ իմոյ։ Ա՛ւ զի ոչ
ըստ այլոց արարածոց քոց՝ զիս ըղ
մարդս արարեր։ այլ՝ ըստ արարչին
իմոյ զիս արարեր՝ յաղագս գերա
գունի դիմութեդ և սիրոյդ քոյ։
Օ՛ի Հոգեւոր մտաւոր և բանաւոր
զիս արարեր։ և որ և իշխան՝ ի վե
ամենից ձեռակերտաց քոց կացու
ցեր։ Այլ զամ ստեղծական և ժա
մանակաւոր բարիսն՝ ինձ պարգեւե
ցեր վայելել՝ ի կեանս այսմիկ։
Այլ տեղեաւ և բնակուչ լաւ՝ զիս
Հողեղէնս պատուհեցեր։ զի եդեր
յամենավայելուչ դրախտի անդ՝ զիս
պատուիրանազանցս և անարժանս։
Որ և այսու ևս ոչ շատացար։ այլ
խոստացար ևս՝ զանստեղծ և զանչ

ժամանակ զանեղը և զանճառ բա-
րին քոյական՝ շնորհել ինձ՝ ի հան-
դերձեալ կեանան։ Ով արարչիդ
իմոյ անբաւ բարերարութեանց։
Ո՛ այդ իմոյ անչափ մարդասիրու-
թե։ Ով ստեղծողիդ իմոյ անհուն
ողորմութե և գթութե։ զորս ցու-ցեր
և արարեր քնութե մերոյ մարդ-
կայնոյ։ որով և ինձ ապերախտիս։
Ո՞ այսոսիկ՝ ի յաւէտ յիշելոյ՝ ի-
րաւ ո՛չ հանդարտի և ո՛չ դադարի
հոգի իմ։ և ո՛չ յադի և զովանայ՝
մի և կամ երկիցս անդամ յիշելով
զարարեալ բարերարութե քո։
Ո՛յ բազմիցս յիշատակելով զայնս
՝ի ստեղծ-ւածոս առաջադաս բանիցդ
իմոյ պաշտեցի զքեզ։ նաև պաշտե
ցից յաւէտ և՝ի յարարածն՝ յե
տագայ բանից։ բարերար ած իմ և
մարդասէր տէր իմ։ Կանգնի արդա
րև՝ խոստովանիմ և հաւատամ, զի
բարերարութեդ քոյ՝ ինձ բարեմուա
ցիս արարելոյ՝ ո՛չ գոն չափք և ո՛չ

այր երկնաւոր աճ Հիմնրիտ՝
դօհանամ զքէն և շնորհա-
դեսջ շնորհակալութիւն ածել։

* Յորմ գոհացօղն՝ զբարեբարոկեանն
=ի հօր՝ որ աս նախահայրն ազամ ու իւյլը
արարած՝ աս չինչն վերաբերելով պատ-

* Գլուխ ԻՒ։

Թիւք։ Ընդ ամից նոյ զտրիտուքն
եթէ զինչ տաց ետն իմոյ բարերա-
րի՝ ոչ գիտեմ ապշեալս։ Ապա զգո-
հութիւս և զշնորհակալութիւս, զօրհնու-
թիւս և զգովութիւս, զսէրս և զպա-
տիւս, զմեծութիւս և զիշխանութիւս,
զխոստովանութիւս և զփառատրութիւս,
զպաշտօնս և զերկրպագութիւս՝ տամ
շնորհողիդ ինձ զբարութիւս։ Ո՛հա ի
ժամուս ներկայումս, նաև յամ կենաց
իմոմ։ Ո՛ի քեզ ոմն եբ երրորդու-
թիւ՝ վայելէն և ևս առաւել փառք
և պատիւք հանդերձ մեծաւ շնոր
հակալութբ յաւիտեան յաւիտենից ամէն։

կալ լինիմ ի ամենաբարի և բարե
րար Աստղ իմ, զամ արարածս զորս
արարեր բարի՝ սեռիւ և տեսակաւ
և անհատիւ հասարակապէս։ Այն
ոչ շատացել այսու՝ պարգևեցեր ևս
իւրաքանչիւրոց անհատից՝ ուրոյն
ուրոյն զյատուկ բարիս ևս։ Այն
այսու ևս ոչ բաւեցար ամենառատ
բարիդ և անխընայ բարեբաշխդ,
պարգևեցեր ևս ստեղծուածոց ըղ
մանց՝ որոց պատշաճն էր՝ զայլ բա
րեւունակ բարիս՝ ի պատիւ և՝ի զարդ
այնց ստեղծուածոցն։ Իսկ՝ ի փառս
և՝ի գովեստ քեզ ստեղծողիդ։

Ո՛ր օրինակ՝ երկինն հրեղէն զոր
ստեղծեր բարի՝ որում ետուր ևս
զյատակապէս բարի։ այնու ոչ շա
տացար՝ յաւելեալ ևս շնորհեցեր նմա
զմեծագունեղ բարի։ ո՛ր՝ զկայուն
եռանձնաւոր և միապոյ ածուեդ՝
հանդերձ դասուք հշտկօք հոգեղի
նօք։ որով զուարճացեալ և ուրճացեալ
գովի և երանի՝ ի մէջ ամ արարածոց։

Եւ՝ զՀաստատութիւնն արարեր
բարի՝ իւր յատկական բարուքեն.
յաւելեալ՝ պարգեւեցեր նմա զայլ
բարիս. այ՝ զկայուքիւ արեգական,
լուսնի, և լուսափայլ աստեղաց.
(որք են բարիք. ունին և զյատկանի
բարիս) որովք և սա փառաւորի և
մեծարի ի յարարածս յայլս.

Եւ յերկիր՝ ըստ որում ստեղծ-
ած քո է՝ ի բարի. ունի և զի
յատուկ բարիս. քայց յաւելեալ՝
պարգեւեցեր սմա զբազում զայլ բա
րեունակ բարիս. այ՝ զպէս պէս տե
սակս բազմաց կենդանեաց. (որք
են ինքեանք բարիք՝ ունին և զյա
տուկ բարիս. որովք շահին և օգ-
տին մարդիկք և այլք երկրականք.
Եւ զանազան տեսակս ոսկւոց և
բուսոց. որք են ինքեանք բարիք՝
ունին նաև զյատուկ բարիս. այ՝
զդեղեցկատես տերևս. զչքնաղա
գեղ զանուշահոտ և զերկին երկին
ծաղիկս. զքաղցրահամ և զախոր-

ժամաշակ պատուղս։ ¶ ոյնպիսիք նաև այլք բազումք՝ որք ունին և զզ-
րուեթիս շահաբեռս. որովք շահին և օգտին մարդիկք և այլք երկրա-
կանք. ¶ ոյնպէս և զայլս կենդա-
նիս և զանկենդանս երկրակինս՝ որք են յատկապէս բարեուռնակք բա-
րիք զորս շնորհեցեր երկրի. որում
՝ի զարդս և՝ի պատիճս, և քեզ բա-
րեաւր արարչիդ իմոյ՝ ի գովեստս
և՝ի փառս. որովք և սա՝ բարգա-
հաճեալ և պանծացեալ ցնծայ և
բերկրի՝ ի յայլս արարածս.

¶ ոյնպէս զիս զմարդս ապերախտ
զոր արարեր զինի ամենից արա-
րածոց. ոչ եթէ այսու անարգեցեր
զիս, այլ մանաւանդ գերապատ
հեցեր. ՚ի,սխ՚ զի ըստ պատկերիդ
արարչականի և ըստ նմանութեդ տիրա
կանի ստեղծեր զիս՝ երից անձանցդ
խորհրդակցութիբ և անարատ ձե-
ռացդ ստեղծմամբ. Հոգւով բանա
կանաւ, մտօք իմացականօք, և կամօք

և բարելի աշխարհին այնորիկ ։
ցուցանէ Թագաւոր ի վէր նորաշէն
զարքունականն իւր զինիք և կա-
ծէ զաղքատն այն՝ որում պարգևէ
րեօք լցուցանէ ։ և ապա յառաջ ա-
գայ և պատրաստէ և պէս պէս բա
որ տիրեցոյ է նմա ։ զնոսա զամ հղ
չականք այնմ աշխարհին ։ նաև այնմ
ղաղ և թշուառուեց ։ Արդ՝ զի ըն
անձնիշխանականաք՝ առանց ամ մե

մեծարման ուրուն մեծագունի և
ազնուականի առն՝ ի նահապետս
նորակերտ տձերի՝ նախկնաբար զամ
վայելելման իմ պատրաստեցեր ։ և
իբր թէ զերբեան իմն կազմեցեր ։
և ապայ զիս զվայելօղս նոյ թէ
մեծարեալ ածեր ի յերբեանն այն
ամենաբարելի ։ Արդ կամ զօրօրինակ
մեծազօր և աշխարհակալ կայսր ոք՝
յորժամ կամիցի զումն աղքատ թա
գաւորեցուցանել՝ ի վեր ածի իրիք,
նախապէս զոր ինչ պիտոյք և պէտք
են՝ թէ հարկաւորինք և թէ վայել
չականք այնմ աշխարհին ։ նաև այնմ
գայ և պատրաստէ և պէս պէս բա
րեօք լցուցանէ ։ և ապա յառաջ ա
ծէ զաղքատն այն՝ որում պարգևէ
զարքունականն իւր զինիք և կա
ցուցանէ թագաւոր ի վէր նորաշէն
և բարելի աշխարհին այնորիկ ։

արդարև՝ ե սա նշան մեծագունի
սիրոյ և գերագունեղի պատուոյ։
Ի սա այսմ սարսափ՝ մեծազօր և ա
մենակալ Հայրդ կայսերաց՝ զաշ
խարհս ստեղծեր և շինեցեր Հանդ
երձ անպակաս պիտոյիւք, և ապա
վիս զաղքատս՝ զհողազանկուածս
և զյետինս՝ ի յայմ արարածոց քոց
ստեղծեր։ և ետուր ևս ինձ զկնիք
կայսերականի պատկերի քո. զոր և
արքայական պատուոք և պըսակաճ
պճնել՝ կացուցեր յաշխարհիս յայս
միկ նորակերտի. և իշխող ի վե ա
մենից նորաստեղծ արարածոց քոց։
Եւ ևս պատուեցեր, զի ոչ ետուր
թոյլ ուր և իցե բնակիլ յաշխարհիս
աստ. այլ՝ ընտրեցեր յերկրի աստ ի
յարևելեանն կոյս զտեղի բնակու
թեան իմոյ։ Տեղի բարձրադոյն՝ ա
պահով՝ բարեխառնաօդ. յորում
ունկեցեր զդրախտն մշտաստաղարթ
ծառօք. անուշահոտ ծաղկօք. ան
ծորելի պտղովք. քառակնեայ աղ

բերբք. կենսատու ծառումն. բա-
րոյ և չարի գիտուեաւ ծառումն. և
արարեր զնա ըշխեմարան ամ ցրն-
ծուեաւ և հանգստեան. յորում եչ
դեր զնա բարեմոռացս այսքան վա
ռօք և պերճութիւք.

Ա. րդ՝ զնա զհողս ստեղծեր բարի.
նաև զյատուկ բարիս նա գե-
րագոյնս շնորհեցեր ինձ. և այսու
ոչ չատացար՝ պարգևեցեր նա զայլս
բարեուսնակ բարիս բազումս. յո՛
զմէ արարածս քոյս. որք կոչին ըս-
տեղծական բարիք և ժամանակա-
ւորք. Ո րովք նա ոչ բաւեցար,
այլ յաւելեալ՝ի վե՛ս ասցա՝ խոստա-
ցար տալ նա ինձ զանստեղծ և զան
ժամանակ և զյաւիտեանական բարին՝
որով հաղորդակից առնել զնա ան
ճառելի բարուեաւ ծայրագունի բա
րոյ արարչիդ իմոյ. որոյ սակս իսկ
արարեր զնա զբանակն ստեղծեալս
՝ի հոգւոյ իմանալոյ և՝ի մարմնոյ
զգալոյ. Ո՛ն այսորիկ և զկրկին
պատ

պատճիրանս եւտուր ինձ ի դրախ
տի անդ։ զմին՝ վ՚ուտելոյ։ ընդ
այս՝ նշանակելով զառեղծական և
զժամանակաւոր բարին՝ զորս չնոր
հեցեր ինձ աստ վայելել։ անախտ
ծննդեամբ աճիլ, և անմահ կենաց
կեալ, և կենդանութեն ի փառս վե
րափոխիլ, և զնոստացիլ բարին անդ
վայելել։ Եւսկ զմիւսն՝ վ՚ չուտե
լոյ։ որով նշանակեցեր զնոստացել
և զյաւիտենական բարին։ իբր թէ՝
աստ պահէի և ոչ ուտէի և ոչ վայե
լէի, զի արժանանայի ի հանդերձել
կեանն անդ ընդունիլ և վայելել
զնա։ Այսպա զգոհուիս և զչնորհա
կալուիս, զօրհնուիս և զգովուիս,
զաչքս և զպատիւս, զմեծութիս և
զիշխանութիս, զնոստովանուիս և
զփառատրուիս, զպաշտօնս և զեր
կրպագուիս։ Եւ ընդ Որդոյդ
և ընդ Հոգւոյդ սբ՚ մատուցանեմ։
Այս՚ի ժամուս ներկայումս նաև՝
յամ կեանս իմոյս։ Ո՚ի քեզ ով

Որ երրորդուի վայելեն և ևս ան
դադար փառք և շնորհակալութիւնք
յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։

* Ղուկաս ԺԹ. *

* Յորժամ գոհայոյն զբաբելացոլեան ա,
Ելթոյն փոծնի, որպ սա նախահայրն ա՞
դամ երկրպագաբար, սա չկնդ վերաբերվել
ճառեցոյ ընդհանրապես հոգերէ։

Արդի այս ամ ձշմարիտ։ Հարկ է
ինձ պարտապանապէս զվե՞
րստին արարեալն քո ինձ՝
զմեծագոյնս և զգերազնցս քան զա
ռաջինն զբարերարութեան՝ յառաջ
բերել և յիշել զայժմ՝ բարերարաբն
կալ և երախտագիտօրէն։ Վասանզի
ողորմած և գթած հայրդ իմ, ամե
նաքաջի և բարերար արարիչդ իմ,
մարդասէր և երկնաւոր բժիշկ ամ-դ
իմ, անդադար և անչիշաչար տուդ
իմ։ Զոր մի յերից անձանց՝ ան

ժամանակ ծնեալդ ի Հօրէ՝ որդի
և անմարմին բանդ ՝ած՝ պատկերդ
և իմաստութիդ Հօր, իբրև տեսեր
զարարչական պատկերդ քո և զիիկ՝
Հասեալ ի յայն կէտն մահու.
Յայնժամ ոչ ևս ետուր Թոյլ կալ
և մնալ զպատկերն քո ի ձեռն ա֊
հաւակին և իմանալի առիւծուն վի֊
րաւորեցեալ և հիւանդացեալ մեր֊
ի մահ. այլ յարեար ի գուբ Հայ
րական, և շարժեցար ի սէր արար֊
չական վ՚ անձառ բարերարութեդ
քո և անչափ մարդասիրութեդ. և ե֊
կիր առիս անմահական և անյիշաչար։
Եւ ոչ յայնժամ ի պատժելդ քում
զնախանձաւորս՝ արկեր ի կիր զար
դարութիդ, նոյնպէս և այժմ ի բը
ժըշկելդ և ի փառաւորելդ քում
զիս զվերաւորեցեալ և զանարգե֊
ցեալս՝ զողորմութիդ քո արկեր ի
գործ. Օ՚ի կամակցութ Հօր էակ
ցին, և Հոգւոյն սրբոյ փառակցին քոյ,
խոնարհեալ ինքեր յերկիր. և զմարմին

կուսական՝ ի քնութիէս զգեցար ։
և եղեր ածի և մարդ վ՚ս փրկութիե
իմոյ և բժշկուես ։ և զբարիս մեծա
գոյնս արարեր յերկիրդուս արար
չութիդ քան յառաջնումն՝ ինձ ա
պերախտի ծառայիս քո՝ ըստ էրիցդ
եղանակաց ։

Ա՛խ զի յառաջնումն՝ մարմնական
արարչուն էր՝ ի հողոյ արարեր զիս ։
և զբարիս մարմնականս և ստեղծա
կանս ետուր ինձ ։ և՝ի յերկրաւորս
դրախտին եդեր ։ (յորում պատրե
ցայ յուսով ածանալոյն և իմաստ
նանալոյն ։ բայց ոչ ածացայ և ոչ
իմաստնացայ ։ վ՚ս զի հպարտուե և
յորդորմամբ ամենահպարտին սա
տանայի ցանկացայ ։) նաև՝ զանըս
տեղծ բարիսն խոստացար տալ՝ ի
հանդերձեալսումն ։ Եւսկ յերկրդումն
որ հոգեկան արարչուն էր, զիս վե
րըստին աւրերը՝ ի ջրոյ և՝ի հոգւոյդ
այ ։ {} որում և ետուր ինձ զքեզ
զանմարմինն և զանստեղծ բաբիդ՝

զարարիչդ. ամ ստեղծական բարեց-
Ո՞ր և բնակեցուցեր ՚ի յերկինս
՚ի բնակարանս հրեշտակաց · զի զա
ռեալդ մարմին ՚ի բնութիէս մերմէ՝
(որ յայնժամ ոչ կարաց ածանալ և
իմաստնանալ, իսկ այժմ մեծապէն
խոնարհութիւն այդ և իմաստութիդ
հօր որ եղեր մարդ.) ածացուցեր և
իմաստնացուցեր · որով (և զիս) և
բաղձանացն հասուցեր։ յորում ըզ
խոստացեալ յաւիտենականն և զանշ
ստեղծական բարիսն ևս պարգևեր
ցեր ինձ ։

Արդ՝ զի ՚ի յառաջնումն արար-
ջուձ՝ յորում զպատուիրանս քո
պահէի, և զքեզ արարիչ իմ կար-
դայի, և ոչ իւիք մեղուցել էի ընդէմ
բարերար արարչիդ իմոյ և ոչ երբ
բէք բարկացուցեալ · այլ կայի ՚ի
յօրհնութիս և ՚ի քաղցրութիս քո մե
ծաւ հնազանդութիւն ։ Իսկ յերկրորդ
դումն՝ զբարերարութիւնն քո՝ էի մո
ռացեալ. հակառակին քո լսող եղեալ.

վիշտս՝ որք հասեալք էին ՚ի վե՛ր իմ,
րում զայսոսիկ նախ ասացեալ
Ո՛ր որդո՛ւդ՝ զի յերկրորդումն՝ յո՞
նեցեալ էր։

էր, և բժշկուեաս իմով ինար խափա
մոց մարմնոյս իմոյ արտաքսիչեցեալ
դանական զօրութիւն ՚ի բոլոր անդա
քուստ պատեալ և տիրեալ էր։ կեան
դութեաս իմոյ՝ ներքուստ և արտա
ցեալ էր։ վտանգք մեղսական հիւան
նութեաս իմոյ ամենևին խանգարե
զեցեալ էր։ իմաստութի՛ բանակա
բարեգործութե՛ իմոյ հապառ խը

Ա՛, որդո՛ւդ՝ զի յերկրորդումն՝ յոյս
և անզլջապէս ՚ի նմին կացեալ։
մաց քոց՝ զբարիս բազումս գործել
պաշտել։ և ընդդէմ բարեաեր կա
րածոց քոց՝ ՚ի տեղի արարչիդ իմոյ
խան՝ ապստամբելոյն ՚ի քէն՝ յարա
կցեալ։ և զնա՝ միջնորդութ արա
՚ի քէն ապստամբեցեալ։ ընդ կանչ
կուհան քո և զանէծս ընկալեալ։
զպատուհիրանաւ քով անցեալ։ զբար

ոչ Հոգւոյն • այլ ըստ դատապարտե-
լոյ Ծառայի զայնս Հոգւոյն մեծաւ
տքնութեբ միշտ ահիւ և երկիւղիւ,
եթէ արդեւք իմ մի գուցէ այսու վըճ
տգաբ յորս ահա կամ, ոչ զիջուցա-
նիցէ զբարկութիւն իւր • այլ և աս
ուաքել ցաստուածեալ՝ այլոց մեծագու
նից պատժոց մատնիցէ զիս արժա-
նիս այնպիսեաց • Ա՜ յիմնքն, խա-
ւարային բանտի• տղմալի գբոյ• ան
ողորմ դահճի • սաստկագին հար-
ուածոց և գանից • ատոնարազունի
կոձեզ• ծանրագունից շղթայից եր
կաթեաց • խստագունից կապանաց•
աչաց բրմանց • ձեռաց և ոտից կը-
տրմանց• գլխոյս իմոյ իսկ հատման
և չարաչար սատակման •
Ա՜, րդ՝ մինչ ես պարտաւոր ծառ-
այսպիսեաց և այլ սաստկագու-
նից և աւելեաց պատժոց արժանա
գուցեալ էի զիս • վա՜ոյոյ ոչ եթէ
փրկուէ, այլ մանաւանդ մահու-
յուսայի • յայսպիսում հարկաւոր

և յանակնկալ ժամուն, յանկարծա
կի յայտնեցար առնս՝ փրկչօրէն և
բժշկապէս։ Ո՛ր և՝ յայնժամ զվերը
կուիդ քո և զբժշկուիդ արուեստ
տաւորեցեր։ Նաև՝ յայնժամ զոյս
բարեգործուե իմոյ որ խղեցեալ էր՝
վերստին հաստատեցեր։ զիմաստու
թի բանականուե իմոյ որ խանգա
րեցեալ էր՝ կրկին ՚ի գործ արկեր։
զվտանկ մեղսական հիւանդուե
իմոյ որ ներքուստ և արտաքուստ
տիրեալ էր ինձ՝ հալածեցեր։ զկեն
դանական զօրուին որ ՚ի բոլոր ան
դամոցս արտաքսեցեալ էր՝ շնորհե
ցեր։ զինար բժշկուեա իմոյ որ խա
փանեցեալ էր՝ հնարաւորեցեր։
Ո՛. յԼև՝ յորժամ ծառայս պարտաւոր՝
որ իրաւամբ բանաի խաւարայնոյ
յուսայի, յայնժամ ետուր պարտա
թող՝ զիս ՚ի յեօթնալոյս աղբեայրունն
հանգուցեր։ Յորժամ ծառայս չա
րարար՝ գբոյ տղմալուոյ ըստ արժա
նոյս ակնուանէի, յայնժամ ետուր իմ

բարեբար՝ զիս յամենամաքուր յեր
կինս վերածեր։ Որժամ ծառայս
բարեմուռաց՝ ճշմարտիւ սպասէի ան
ողորմ դահճի, յայնժամ ետրդ իմ
բազմերախտ՝ զիս հրեշտակաց դա
տուցն յանձնեցեր։ Որժամ ծա
ռայս պատուիրանազանց՝ ըստուգիւ
մեայի սատակադունից հարուածոց
և գանից, յայնժամ ետրդ իմ անո
խակալ՝ զիս ի խնամս անոխակալու
թեդ քո ընկալեալ մխիթարեցեր։
Որժամ ծառայս ապստամբ՝ ար
դարութ պատրաստեի ստուարա
գունի կոճեղ՝ ծանրագունից շըղ
թայից երկաթեաց և խստագունից
կապանաց, յայնժամ ետրդ իմ անյի
շաչար՝ զիս ի սէր և ի քաղցրութի
անյիշաչարութեդ քոյ յանձնեցեր։
Որժամ ծառայս ստահակ ըն պատ
շաճին յայն միտս կայի՝ աչացս բըր
մանց, յայնժամ ետրդ իմ երկայնա
միտ՝ ի քաղցրատեսուի ընդ զօրու
թեանց զարթուցեր զաչս իմ։

Որժամ ծառայս վնասապարտ՝ հա
ճաստեաւ նայէի ձեռացս կոտոր
մանց, յայնժամ ուրդ իմ բարի զձեռս
իմ առ քեզ համբառնալ համարձա
կեցուցեր. Որժամ ծառայս մե
ղաւոր անկուրծիք հայէի ոտից խըղ
մանց, յայնժամ ուրդ իմ ներող մե
ղանաց՝ ներեալ մեղաց իմոց՝ ի շա
հիւղ պատուիրանաց քոց ընթանալ
զոտս իմ արժանացուցեր. Որժամ
ծառայս սիրաւտեց և օտարապաշտ՝
յարժանի յուսալի գլխոյս իմոյ հատ
ման և անձինս իմոյ սատակման,
յայնժամ ուրդ իմ ողորմած և ածդ
իմ գթած՝ ինձ զկեանս շնորհեցեր.
զանձն իմ փրկաւորեցեր, և զգը
լուխ իմ պսակազարդեցեր. և յա՛ծ
այինդ քո լուսեղէնն յարկ՝ զիս վե
րափոխեցեր. և քան զառաջինն գե
րապատուեալ մեծարեցեր. Այո՛ մա
նաւանդ՝ զաղտեղեալս սրբեցեր.
զնեխեալս մաքրեցեր. և զմեռեալս
կենդանացուցեր. Վերեցկացու

ցեր զոգեղեցեալս։ Լուսաւորե-
ցեր զիսաւարելս։ Պատուեցեր զա-
նարգեալս։ վԱՀ Ցուքիդ իբրև ըզ
Թագ՝ ի գլուխ իմ եդեր։ վԱրդ
կու իդ՝ իբրև զծիրանիս ինձ զգե-
ցուցեր։ Ա՛իաւորու քիդ՝ ածուեդ
զիս հաւասարեցեր։ Ընդալմէ հօր
քոյ՝ յաքոռ փառաց զիս նստուցեր

Թագաւորել յաւիտեանս։

ԼՀ այսպէս՝ զամ պատահմունս իմ
չարականս՝ վ՛ն անձառ մարդասի-
րութիդ քոյ՝ փոխեցեր՝ ի պատահ
մունս բարեկենս։ Ուրեմն արդարև
մեծ է և մեծապոյն մեծ՝ զարմանա
ւոր և հիասքրաշ այժմոյս բարերա-
րելդ և մարդասիրելդ քո ուրդի այ
ածդ Ճշմարիտ։ Ա՛պա զգոհուիս և
զընծորհակալուիս, զօրհնուիս և
զգովուիս, զսիրս և զպատիւս,
զմեծարուիս և զերկրպագուիս, զխոս
տովանուիս և զփառատրուիս,
զպաշտօնս և զերկրպագուիս՝ քեզ
ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյն Սրբոյ մի-

ՀՈՒԼԻՈՄԲ։

Բիւրեղով պատուոյդ ընդհակալուածք եւ գո-
ւն Էոգոյն որ առ մարդս՝ ի չինէն վերա
* Յորմ գոհացօղն՝ զմարքարտուկեանն

* Կուլա Լոլ։

✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱✱

Յաւիտենից ամէն։

դար ընդհակալուածք յաւիտեան
առաւել փառք եւ պատիւ անդա-
ուլ սը երկրորդութիւն՝ վայելեն եւս
նաև յամ կեանս իմոյ։ Օ՜ի քեզ
տուցեմ։ ահա ի՛ժամուս ներկայում

Ա՜ուրոյ ի՛ Քշուառանալ
րում։ եւ
ըստ պատկերի եւ ըստ նմանութ ձե
Հոգեղինի արբածոյս։ եւ մանաւանդ
արարչականաց՝ երեւ արարումն իմոյ
բովհետեւ խորհրդով երից անձնոյդ
ես ինձ բարեմուտսիս։ Քանզի ը
բարերարութեց քոց զորս արարեալ
ընկալօրէն ձառել նաև ըզ
տանօր հարկադրիմ բարե
ոդի այ ած ձշմարիտ։ աս

և՝ ի նոճաստանալ պատկերիս և նը
մանուշեա ձերոյ, պատեհ էր երիցդ
անձանց՝ ուրոյն ուրոյն առնել ինձ
զբարերարուհիս և մեծացուցանել։
Աստի զինի բարերարուհեց բըղ
խողին քոյ հօր՝ և որդւոյ նորին
էակցին քոյ, և դու միդ յերից ան
ձանց հոգիդ աճ՝ կամաք հօր և որ
դւոյ և քոյ՝ յետ համբառնալոյ յեր
կինս և նստելոյ ընդաջմէ հօր ծը
նողին իւրոյ՝ քի այն մերոյ և համա
գոյին քոյ, առաքեցար յաշխարհ մը
խիթարիչդ և զօրացուցիչդ և սըը
բարարդ։ Ի կերպ աղաւնւոյ՝ ի սբ
վերնատունն իջեր ։ Ի հրեղէն լե
լուս՝ զառաքեալսն մաքրեցեր ։ զորս
և եօթնարփեան շնորհօք քո լցեր ։
Ի տրտմուիս իւրեանց միխիթարե
ցեր ։ զՏկարուիս նոց մարդկայինս՝
զօրացուցեր ։ զորս և հրաւիրեաւ՝
յաշխարհ առաքեցեր ։ Օ՜ի զիջ
րեալ կերպարանն քո՝ (զոր գնեաց
ծածկին արեմբն իւրով էակիցն քո

անդրանիկին Հոր Որդի՝ Հանդերձ
Ծննդոց Նորին.) Ի ձեռն սքանչելեաց
և քարոզուեց նոցա ի հաւատս Հոր և
որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ ածիցես.
և ի նոյն պահեալ անյեղապէս նա
խանամիցես և քարերարիցես.
զոր և քարերարեցեր իսկ պէս պէս
քարերարութիւք. ընդ որս և զհս ա
պերախտս. Կանգէ զնորակերտ
եկեղեցին հաւատացելոց յերրեակ
միութիւդ՝ եօթն սեամբ հաստատե
ցեր. եօթնեակ շնորհօք քո զարդա
րեցեր. Որոմ զահաւասն կանգ
նեցեր. որով զմանկունս սորին ըղ
ծնեալսն մարմնով ի մահ և յապա
կանուէ, վերստին ծնար ի ջուրց՝
յորդիս լուսոյ՝ կենաց՝ և անապա
կանուէ. Եւ մկրտեցեր զնա յա
նուն Հօր՝ և Որդւոյ՝ և Հոգւոյդ
սրբոյ. Իջեր ի վերս նոցա և բնակեցար
ի նոսա. և արարեր որդեդրութիւ
որդիս Հօրն երկնաւորի. Որոց զո
մանս առաքեալս արարեր՝ ի ձկնա

կալաց ։ Օ՛ ոմանս աւետարանիչս
յարդարեցեր՝ ի մաքսաւորաց ։
Օ՛ ոմանս քարոզիչս յօրինեցեր՝ յե
կեղեցահալածչաց ։ Օ՛ ոմանս խո
րագէտս արարեր՝ ի յիմարաց ։
Ա՛ւաւ՝ եւտուր քոյածին մանկանց ե
կեղեցւոյ, Ա մանց զբանս իմաստու
թեան ։ Ա մանց զբանս գիտութե ։
Ա մանց զհաւատս ։ Ա մանց զնորհս
բժշկութեց ։ Ա մանց զյաջողուխս
զօրութեց ։ Ա մանց զմարդարէուխս ։
Ա մանց զնարուխս հոգւոց ։ Ա իսոց
զազգս լեզուաց ։ և այլոց զթարգ
մանուխս լեզուաց ։ Այլ մանաւանդ՝
պարգեւեցեր եւս նոյ զմեծագոյն շը
նորհս ։ այ՝ զերկուս հոգեկեցոյց և
մարմնաշահ կտակարանս քոյինախօս
գրեալս ։ Օ՛ ի միշտ ընթերցեալ
զայնս՝ գխոհեն զբարիս և զչարս ։
զի՛ ի չարաց խորշիցին , և զբարիս
գործիցեն ։ Այլ այսպէս ըստ կամաց
քոց գնալով՝ զբարուխս երկրի կէ
րիցեն և վայելեսցեն ։ Ա՛ոկ ի հան

դերձելումն երկրի՝ զանեզրակին քա
րիսն քո՝ զորս ակն ոչ ետես և ունկն
ոչ լուաւ և՛ի սիրտ մարդոյ ոչ ան
կաւ, զորս պատրաստեալ և խոստա
ցեալ ես սիրելեացդ քոց, զայնս և ս
ժառանգեսցեն։ Ա. րդ՝ ով Տէր
այ ած Աշմարիտ, և՛ի քոյածէն ման
կանց՝ եմ մին ես պարտաւորս ։ որ
ընկալեալ եմ զզանազան բարուքիս
և զպարգևս յերից անձանց և միոյ
ածուքէդ ։ Ա.պա զգոհութիւն և
զշնորհակալութիւն, զօրհնութիւն և զգո
վութիւն, զսէրս և զպատիւս, զմեծու
թիւն և զիշխանութիւն, զխոստովանու
թիւն և զփառաւորութիւն, զպաշտօնս
և զերկրպագութիւն ։ Ռեզ Է Տէր
և ընդ Որդւոյն միածնի մատուցա
նեմ։ ահա՛ի ժամուս ներկայումս,
նաև յամ կեանս իմումս։ Օ՛ի քեզ
ով սբ Հոգւոդ՝ վայելեն և ևս
անդադար փառաւորութիւք Հանդերձ
մեծաւ շնորհակալութիւ յաւիտեանս
յաւիտենից ամէն ։

* Գլուխ ԻԶ.

* Յորմէ գոհայօղն՝ գոհասէ զանօթս խալուելնէ ա՛յ՝ ինդրելով եւ վե ապագային զղջմունեան.

Լարիչ եւ անոխակալ աճ իմ՝ գոհանամ զքէն. գովեմ եւ մե ծացուցանեմ զքեզ. Ա՛արդասէր եւ անյիշաչար աղբ իմ եր կիր պագանեմ քեզ. խոստովանիմ եւ բարձրացուցանեմ զքեզ. Ալղբմած եւ գթած փրկիչ իմ՝ սիրեմ եւ օրհնեմ եւ փառաւորեմ զքեզ. Ա՛ւ զի թէպետ ես մարդ գոլով եւ արարած՝ քեզ մեղայ անօրինեցայ յանցեայ եւ զբարեաւսւր եւ զՏոդեշահ պատուիրան քո ոչ պահեցի եւ ոչ կատարեցի. նաեւ զպէս պէս զերախտիս քո եւ զբարիս ոչ յիշեցի եւ ըստ արժանեւոյն զքէն ոչ գոհացայ՝ որոյ սակս ի՛ նեղութիւնս իսկ անկայ, Ա՛ւ կայն դու աճ գոլով եւ արարիչ՝ ոչ արարեր ինձ ըստ մեղաց իմոց. եւ ոչ

ըստ անօրէնութեանց իմոց հատու
ցեր ինձ։ Ա՜ւ ըստ արարչականի
խնամոցդ եդ քում և ըստ ածայնոյ
անոխակալդ եդ, ըստ մարդասիրու
թեդ քում և ընդ անյիշաչարդ եդ,
ըստ ողորմածդ եդ քում և ըստ գը
թածդ եդ, ողորմեցար ինձ անապա
տելեա՛ ողորմդ քով և գըթա
ցար առիս աննո՛ւազելեա՛ գթու
թիւդ քով։ Ցայրաբար ներեցեր մե
ղաց որդւոյս անառակեցելոյ, և փրկ
ջօրէն՝ ի նեղութենէ իմոց փրկեցեր
և ապրեցուցեր զիս։ Ա՜յ որդի և
այժմ անկեալ առաջի քոյ գոհու՛մ
և երկրպագու՛մ՝ աղաչեմ զքեզ
բարերար տէր իմ։ զի յայսմ հետէ ա
րարչական ողորմութիւդ քով և հայ
րական գթութիւդ՝ ի յարտուղիէն
իմմէ, խրատեսցես զիս։ բայց՝ մի՛
բարկու՛մ և մի՛ սրտմտու՛մ։ Ի մե
ղաց ազատեսցես զիս։ Ի նեղութենէ
մի՛ և ես խոպատ մատնիցես զիս։
Ո՛չ օրէնս և՛ի պատուհիրանս քո պա

հեսցես զիս։ նաև՝ ի հաճոյս քո և
ի կամս հոգւոյս իմոյ ինձ առաջնոր
դեսցես։ Օ առաքակայ և զմեզ ա-
հաճ կեանս իմ՝ անխռով խաղաղու
թիդ քով անցուսցես։ զորս և եր-
կիւղիդ քով ամրացուսցես։ Որ
զի երկիւղածութիւն և անդայթակղու
թիւն՝ զգաստութիւն և արիութիւն՝ բարե
գործութիւն և քեզ հնդ արժանի ծա
ռայութիւն՝ կենցաղավարելով ի տուր
մանէ և յանցաւոր հովտիս յայսմիկ՝
վճարեցից զառօրեայ կեանս իմ.
և ելից յանտրտում և յանանց յու-
տեցեալն տեղի յարքայութիւդ քո երկ
նային և յաւիտենականին՝ ուր անճառ
բարիքն են։ զորս պատրաստեալ ես
և խոստացեալ սէից քոց և սիրելեաց։
Օ ի ընդ նմա վայելեալ զայնա՝ փա
ռաւորեցից Հանդերձ գոհութիւն և
երկրպագութիւն՝ զՀայր և զՈրդի
և զսուրբ Հոգիդ՝ ի յաւիտենից յա-
ւիտեանս ամէն։

* Գլուխ ԻԹ.

* Որոմ գոհայոյն՝ ընդծիւլ լինելով
վս անչելոյն, ինդրեայե և վս ապաքոյին
ղեռուխիւս։

Ոհանամ զքէն բարերար և պարգևատու ած իմ, և շը նորհակալ լինիմ։ Ընեմ զքեզ և գովեմ։ Խրեմ ըզքեզ և պատուեմ։ Եծացուցանեմ զքեզ և բարձր առնեմ։ Ես տովանիմ զքեզ և փառաւորեմ։ Պաշտեմ զքեզ։ որում և երկիր պագանեմ հոգւով և ճշմարտութբ։ Վհանկի յորովայնէ մօր իմոյ մինչև ցայժմ՝ ինձ անարժանիս և բարեմոռացիս՝ արարեալ ես զբարութիս անճառելիս։ և տուեալ ես զպարգևս անպատմելիս։ Եմ մանաւանդ յաւուրս ներղուեցդ իմոց և խրատս պատժուեցդ և անյաջողուեցդ՝ խընամեալ մխիթարեցեր վիս։ Ինեղուեցեր անահ ազատել՝ փրկեցեր վիս։

խաղաղութ անցուցեալ՝ և անվնաս
սապէս պահեալ՝ ի ժամս այս պաշ
տաման հասուցեր զիս։ Օրըս
ահա քեզ բարերարի այդ իմոյ՝ մա
տուցի հաստատուն հաւատով և ան
երկբայ յուսով զգոհացողութիւս և
զնորհակալութիւս։ զօրինութիւս և զգո
վութիւս։ զսիրելութիւս և զպատիւս։
զմեծութիւս և զերկնանութիւս։ զհոգատ
վանութիւս և զփառատրութիւս՝ զպաշ
տօնս և զերկրպագութիւս։ զաղօթս
և զխնդրուածս։ Այլ՝ ահա իմ կա
տարիչ խնդրուածոյ՝ և հայցեմ
ի քէն, զի անդորրութիւն անցուսցես
զիս և ժամանեցուսցես ի յայլ ժամ
պաշտամանդ։ Եւ՝ շնորհիցես ինձ
անդանօր և՝ բոլոր օրս՝ բո
վանդակ մտօք՝ և ամ զօրութիւն զա
տիչ այդ իմմէ գոհանալ և շնոր
հակալ լինիլ։ զբազումդ օրում տուր
իմ օրհնել և գովել։ զթառատ
հայրդ իմ՝ սիրել և պատուել։ ըզ
դարձուցիչ հոգւոյդ քաջ ինձ մոլո

րեցելոյս՝ մեծացուցանել և բարձր
առնել՝ զերկայնամիտ փրկիչդ իմ՝
խոստովանիլ և փառաւորել՝ զաղ
բաւոր թագաւորդ իմ՝ պաշտել՝ ը
րում և երկիր պագանել։ Ա՛ զի
արդարև քեզ արարչիդ իմոյ ա բա
րեկամիդ՝ միանականի և անբաժա
նելոյ աբդ Աբրորդուեդ և միոյ
Ա՛ծուքեդ՝ վայելեն գոհութիք և
շնորհակալութիք։ Օրհնութիք և գո
վութիք։ Աւրելութիք և պատիւք։
Ա՛եծութիք և իշխանութիք։ Ա՛ոչ
տովանութիք և փառատրութիք։
Պաշտօնիք և երկրպագութիւնք։
Ա՛յժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ
ելիտենից ամէն։

Օրհնեալ Տէր Աստուած մեր,

Այր մեր՝ որ յերկինս ես՝ սո՛ւրբ է
ղեցի անունդ քո։ Ա՛կեսցէ՛ արդ
քայութիւնդ քո։ Ա՛ղիցին կամք քո
ոյդ յերկինս, և յերկրի։ Զհաց մեր
հանապազորդ՝ տո՛ւր մեզ այսօր։ և՛

քուա՛ն, սխալանաց անարժան մատու-
ցա իմ աղաչեմ զքեզ. ըստ ներողութեդ
ներօղ գԹաց՝ և երկայնամիտ աճ-
զորս արարեր ի պէտս իմ։ Եւ ո՛ւր
իմ և յաղագս ամ արարածոց քոց
պաշտման քեզ եռանձնէիր և միա-
բնոյ և համագոյի աճութեդ՝ վա-
մատուցի ի ժամուս յայսմիկ
նուէ՛ մեղաւորութէ և անարժա
մըտութէ՝ մեղաւորութէ և անարժա
անմոռադրու է հեղգութէ և զաղաղա
զիս աՀա անկերմեռանդութէ և
թէն, զԼ՛ղօթս և զԱ՛նդրուածս,
թէն, զՊաշտօնա և զՀրկրպադու-
վութիս, զԱ՛ւետարանութէն և զՓառատրու-
ղԱ՛ստուածանութէն և զԱ՛շխանութէն,
գոհութէն և զՀ՛նորհակա
ԼՐնութիս, զՕ՛ծնութիս և զՄո-
ընծայեալ ի հրաշից և յոտարութենէ չինդիրն։
Հայրերէն, զի չաչօքս իւր և զդոհութէ՛
* Ցուրա գոհայօքն՝ ինդրեցայէ ոչ ոչինչ

* Ղուկաս ԻԶ. ։

ցանողիս ներբեա՛. և ըստ գթութե
և երկայնմտութեդ քումմ զոր մատու
ցի, ընկալ՛ի հաճոյս բարերար կա
մաց քոց և կատարեա՛ զինդրուածս
իմ։ Ա՛իջնորդութե սբյ Խաչին։
Յարեխաչութե սրբուհւոյ Աֆա
ծնին. և Յովհաննու Կարապետին։
Աբյն Ստեփաննոսի նախավկային.
և սբյն Գրիգորի մերոյ լուսաւո
չին. Աբց Ղազարեզոց և Մարդա
րեից. Աբց Կարդապետաց և Մար
տիրոսաց։ Աբց Հայրապետաց և Հ՛ըզ
նաւորաց. Աբց Մ՛իանձնացեալոց
և Կուսանաց։ և ամ Աբց քոց՝ երկ
նաւորաց և երկրաւորաց։
Եւ որոց փոխարէն՝ զվարձս բարիս
պարգեւեա՛ ինձ սխալանաւորի՝ մե
ղուցեալոյ՝ և անարժանի ծառիս քոյ։
զի մի՛ ունայնասցին վաստակք պը
ղերդ ծառայիս քոյ. այլ համարեա
ցին՛ի գործս արդարութե և՛ի պը
տուղս աճապաշտութե։ Հայցեմ և
՛ի քէն տր. զիս՛ի մեղաց սրբեա.

'ի նեղուեց՝ եթէ հաճոյ իցէ քոյդ
կամաց և օգուտ իմոյս անձին՝ փըր
կեա։ 'ի չարեաց ազատեա։ 'ի գործս
բարիս առաջնորդեա։ Յօրէնս և
'ի պատուիրանս քո՝ պահեա և կեցո։
Վ Հանզի դու ես լոյս աղօթից և
գոհութեանց։ Վերջոյ սխալանաց։
Ընդունող և կատարող խնդրուա
ծաց։ Պարգևիչ վարձուց բարեաց։
Ընդունակ մեղաւորաց։ Վհաւիչ
մեղաց։ Թողիչ և կեցուցիչ ամե
նից նեղելոց անձանց։ Պահպանա
միչ և պահպանիչ նոցա, որք հաւա
տով՝ յուսով՝ և ճշմարտութիւք կար
դան առ քեզ 'ի կարևոր և 'ի պատ
կանաւոր ժամանակի։ Նէ քեզ պա
տեն Երրորդութեանդ և միոյ
Աստուածդ Հօր և Որդւոյ և Հո
գւոյդ սրբոյ, վայելեն գոհութիք և
շնորհակալութիք։ Օրհնութիք և գո
վութիք։ Պատիւք և պաշտիք։
Մեծութիք և իշխանութիք։ Յաւատ
ւանութիք և փառատրութիք։

պաշտօնք և երկրպագութիւնք։
Ն. յիմ և միշտ և յաւիտեանս յաւ
ի՛տեանից ամէն։

(*)(*)(*)(*)(*)*(*)(*)(*)(*)

*Գլուխ ԻԱ։

*Ա՛ստղանդ առաքն Ա՛ստուծոյն յետ գ
հրեշտակացն։

Ապրդ՝ անկեալ առաջի քոյ ո՛վ
մայրդ ողորմութեա՛ն աբ Ա՛ստ
ծին Ա՛բրահամ, աղաչեմ
զքեզ։ Զոյսդ ամեն հաւատացե
լոց, և օդնականդ անօդնականից։
Թադուհիդ երկնաւո՛ր, և պսակդ
երկրաւո՛րաց։ Օ՛ արդդ անմարմ
նոց, և պարծանքդ մարմնաւո՛րաց։
Փառքդ արդարոց, և ապաւէնդ մե
ղաւո՛րաց։ Ա՛ռակ և միայնակդ ան
բիծ և անարատ՝ ի ծնունդս ադա
մայ, և ամենամաքուրդ՝ ի սեռս երկ
նաւո՛րաց։ Որ դու միայն ընտրե
ցար՝ ի հօրէն այ։ մաքրագործ եցար

և գեղեցկազարդեցար ՚ի հոգւոյն
սրբոյ. արժանապէս տաղաւարեցար
և մայրացար որդւոյն միածնի քա-
նին այ. Ո՛ր անճառաբար տարար
յանախտ յարգանտիդ՝ յղանալով
՚ի հոգւոյն սրբոյ անսերմնաբար. և
ծնար քեզ զորդի ՚ի վեր քան զո-
րէնս բնութե մաքուր կուսութիւն.
ծագեր և կոյս յետ հրաշալի ծնընդեան. Ա՛ն ինչ որդին այ ած՝
ծընանելով ՚ի կուսէդ՝ եղև քեզ
որդի, և դու կոյսդ ծնանելով զնա՝
եղեր նմա մայր. վ՚երոյ եղև սքան-
չելի և յատկօրինաբար անուն անա-
փախուչ ՚ի մէջ ծնողիդ և ծնեցե-
լոյդ. զի կոյսդ կոչեցար ած ածին,
և ած որդին քո՝ կոչեցաւ կուսա-
ծին. Վ՚երոյ կոչիս մի՝ յատուկ
և աննման. վ՚երոյ երանիս՝ գովիս՝
փառաւորիս՝ և քարեբանիս յեր-
նաւորաց և յերկրաւորաց.
Ո՛րդ ով ամենափառաւոր կոյս՝ սր
ած ածին մարիամ մայրդ աղերսե.

խղճալի դիմօք, զի և յիս Հայեսցիս
սրբուհի ածածին՝ ազաչեմ զքեզ
պահէնն՝ ահա անկեալ առաջի քոյ իվ
ծօտս և ողորմելիս, անճարս և անձ-
կան։ Ասաի՝ ես ամենևիմբ կա-
կան. թարիք և պարգևք անսպառա
ցողուքի և կարողուքի անարդելա-
ղուքի և խնամք մայրական. կամ
գթուքի և խնայմք բարուեց.
վին համայնք բղխմունք բարուեց.
ղեալ ի քեզ համաժողո
բողին։ Կանգնի ի քեզ համաժողո
եթէ կամիցիս իվ կրօղդ ամենակը
ձարանդ այ. զինչ ոչ կարես առնել
կասի ի քէն իվ աննւաղելի գան
նայ ի քէն իվ ոչ կոյս. զինչ պա
մայրաբար։ Պատէն զինչ տկարա
ցումդ և համարձակապէս գդուես
քիւրն ամ բարուեց՝ տանիս ի ծո
ի գիրկդ ունիս բարձեալ. և զաղ
անուցեր. զպահպանիչն աշխարհի
րի՝ քեզ որդի արարեր և կաթամբ
մինչ զի զտեղծօղն երկնի և երկ
գերազանցեցար և բարձրացար,
որ այդքանեօք անճառելեօք փառօք

քաղցր ակամբ. և կրկառեսցես զա
ռատաբաշխ ձեռն քո. և ողորմե՛
ցիս ինձ ողորմելոյս վ՚ս մայրակա
նի գթութեդ և ծնողականի սի՛
րոյդ. զի ՚ի քեզ ապաւինեալ՝ ըսպա
սեմ գտանել զողորմուն՝ ։ Կանգի
եթէ դու ոչ ողորմեացիս, առ ո՞վ եր
թայց ո՛վ մայր ողորմուե։ եթէ դու
ոչ կամիցիս բարեխօսել առ որդիդ
քո վ՚ս իմ, ո՞վ կարէ համարձակիլ։
եթէ թագուհիդ ոչ քաղցրասցիս ՚ի
խղճալիս, աղաչանեայքն զի՞նչ կա՛
րեն առնել. զքեզ աղաչեմ, զքեզ
պաղատիմ, յոտս քո անկանիմ, և
խնդրեմ կողկողալով. Ա՛յր ողոր
մութե՛ ողորմեա տառապելոյ ան՛
ձինս և գթած վասն քո ծնողականի
սիրոյդ. և վ՚ս քո մաքուր կաթինդ
որով դիեցուցեր զկերակրիչն տիե
զերաց՝ աղաչեա վ՚ս մեղաւոր և ա՛
նարժան ծառայիս քոյ առ որդիդ
քո միածին, զի ողորմեացի ողորմե՛
լոյս ըստ մեծի ողորմուե իւրում։

Լո՛ւծ զյանմաքուր մոացս և զյանար
ժան բերանոյս մատուցել զաղօթս
և զգոհաբանուԹիս՝ ընկալեալ և հաս
ՀեսցԷ։ և ԹողցԷ ինձ զյանցանս
իմ. ներեսցԷ սխալանաց իմոց. փրկ
կեսցԷ ՚ի փորձուԹԵԵ չոգեկանաց
և մարմնականաց. և պահեսցԷ զիս
՚ի յօրէնս և՚ի պատուիրանս իւր.
և առաջնորդեսցԷ ինձ ՚ի հաճոյս և
՚ի կամս իւր՝ որքան յերկրի եմ. և
յետ ատեացս ՚ի յերկինս իւրում
քաղցր տեսուԵԵն արժանաՀորեսցԷ։
Յայնժամ և ես՝ նմա փառք, և քեզ
ընդհակառուԹիս մատուցից յաւի
տեանս յաւիտենից
ամէն։

ՀԱՅՐ ՄԵՐ, որ յերկինս ես, սրբեսցի անուն քո։ Եկեսցէ արքայութիւն քո։ Եղիցի կամք քո, որպէս յերկինս եւ յերկրի։ Զհացս մեր հանապազորդ տո մեզ այսօր։ Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս եւ մեք թողումք մերոց պարտապանաց։ Եւ մի տանիր զմեզ ի փորձութիւն, այլ փրկեա զմեզ ի չարէ։ Զի քո է արքայութիւնն եւ զօրութիւն եւ փառք յաւիտեանս։ Ամէն։

Ողորմեա՛ մեզ, Տէր, ողորմեա՛ մեզ։ Ողորմեա՛ մեզ, Տէր, ողորմեա՛ մեզ։ Ողորմեա՛ մեզ, Տէր, ողորմեա՛ մեզ։

Ողորմութեան դռնով մտցուք առաջի Տեառ

Հաճ-ք՝ ադամեան մարմնով սնեալք՝
և մարդկային տկարութեամբք զա
ծեալք, գիտէք իսկ զնաքեղութի
աշխարհիս, զչարաճնարուն խաբո
ղին սատանայի, զդիւրապատիր բնու
մարդկան, և զյօժարակամ հաճա
նութի մարմնոյս մերոյ։ զի որք ա
ռիք զփորձն, գիտէք և զփորձու
թիւնն։ կարէք և փորձանաւորին
օգնել։ Ա՜րդ՝ դուք շնորհօքն այ
զերծեալք ի փորձութեց և յաղ
թեալք փորձողին, կատարեցիք զնո
թացս ձեր։ և հեռևելով զօրագլ
խոյն քրիստոսիմով յաղ
թեցիք զքշնամին և գնացիք առ պը
սակիչն քս։ և ինձ լերուք օգնա
կան և ձեռնտու ոմ երանելիք վ
ձերոց սարսռելի չարչարանացն և
կսկծանօք հեղեալ արեանցն, և աղ
րարէ՛ք ողորմութի ինձ ողորմելոյս։
Այնպես և դուք ոմ երկնաւորք
և անմարմինք՝ լուսակաճառք և հր
րանիւք՝ գոհ աբրիել և Ա՝ իքայել

և ամէն դասք սրբոց Քրիստոսակերտաց
և Քրիստոսից. և անդադար փա-
ռաբանիչք ամենաբոյ Երրորդու-
թեան. Ես նամակալք՝ վերակացուք
և պահապանք ազգի մարդկան.
Ընդ ամս սրբոց և դասակցեցելոցն
ձերոց՝ բարեխօսեցէ՛ք առ քա՛ռ
որ ունիք համարձակուԹի. զի զմա-
տուցեալ զաղօԹս և զգոհաբանու-
Թիս՝ հաճեալ ընկալցի. և որոց փո-
խարէն՝ զվարձս բարիս շնորհեսցէ
ինձ մեղաւոր ծառայիս. Ա՛յլ և
՚ի մեղաց զիս քաւեսցէ. ՚ի փորձու-
Թեց զերծուսցէ. ՚ի հաճոյս ՚ի կամս
և՚ի յօրէնս իւր պահեսցէ.
Որում զփառս և զերկրպագուԹիս,
և ձեզ՝ զշնորհակալուԹիս մեծապոյնս
ընծայեալ մատուցանեմ. Ա՛յժմ,
նաև զամ աւուրս կենաց իմոց
ամէն.

* Գլուխ Լ:

*Յիշատակարան Հէնինային և Երից Բանուրէ Խոլոէ Գրոց:

Երջանում բանիցս հեծե-
ծանաց և շնորհակալականաց՝
վերակրկնեալ աստէն զփառս
և զպատիւս • զպաշտօնս և զերկրը
պագութիս • զդոհութիս և զշնոր
հակալութիս՝ մատուցանեմ ամենա
սբց Երրորդութեդ և միոյ աճու
թեդ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ
սբց • այժմ ի ժամուս ներկայումս,
նաև յամ կեանս իմում: Կանգն
բազմաճ կերպիւ յայտնեցեր առ
անարժան և բարեմոռաց ծառայս
քոյ զգութիդ հայրական և զբարե
բարութիդ մարդասիրական • որով
արարեր զիս և եւս պարտական յա
ւիտեան քումդ անթուելեաց երախ
տեաց • Օ՜ի բաց ի յայլոց ան
չափելեաց հասարակօրէն բարերա
րութեդդ զորս արարեր ինձ ըստ

հոգւոյ և ըստ մարմնոյ, յաւելեր և
զայս այսինքն ի տեսանելն քո ըզ
Ծառայս ի կորստական մեղս թաղե
ցեալ, և ի յայնս անդեղդ կամելով
ձեալ, արկեր ի խրատապատժու[ի]ս
սիրոյ առ ի սկամայ զղջացուցանել
և դարձուցանել ի մեզաց և կոչել
առ քեզ։ Նակ և ի խրատապատժու
թեան՝ յորում կայի յուսահատեալ
ի հոգեկան և ի մարմնական մխի
թարչաց՝ զրկեցեալ ի հասարակա
ծագ լուսոյ արեգականն և ճրագի
մերկացեալ ի բնաւ[ի]ց ընչից և կա
րօտ աւուրն կերակրոյ, արարեր մեծ
բարերարութի[ի] և յայնմ յանակընկ
կալն ժամուս։ Զանգի զօրացու
ցեր և յուսադրեցեր զանձն իմ մա
համբձ՝ որ էր ի յետինն թշնա
ռութե։ զարթուցեր զիմաս իմ որ
անկել խորդայր յայլեկոծեցեալ
անձին ի քուն տրտմութե։ բացեր
զբերան իմ որ էր իբրու համրացել
ի յուսահատութե։ և ետուր ինձ

խօսիլ զբանս մեղայականս առ՝ի շար
ժել զսիրտ իմ՝ի գութ. ՚ի առնել
ինձ ողորմութիւն: Որ և լուար իսկ
ոմն ողորմած աճ իմ և ողորմեցար.
զի սկսանայց իմոյ ներբեցեր, և՚ի
նեղութենէս փրկեցեր: վա՛ զի եթէ
ոչ էիր լսող, ոչ տայիր խօսիլ:
ԵՒ՚ յիւր՝ի փրկութենէ՝ համարձակե
ցուցեր զիս զամօթալիս՝ տալով ինձ
վերստին զբան օրհնութե՝ առ՚ի յօրհ
նել զքեզ անուն քո. և գոհանալ և
շնորհակալ լինիլ զանհուն բարերա
րութենէդ քոյ: Այժմ՝ ոչ չատացար
այսքիւք, այլև կամեցար ոմն բա
րերար ներ իմ, զի մեղայական և գո
հացողական բանիւս այսքիկ տուեր
ցեալըս՚ի քէն՝ մի՛ լինիցին անհետ.
այլ գրեացին՚ի թղթի, և ճեսցեն
արձան յաշխարհի: Ա՛յրոյ եւտուր
ինձ ժամանակ պատեհաւոր, յորում
զատացեալս բերրնով՝ զպահեցեալս
՚ի մտի՝ և զբան և զիր գրեցեալսն
իմ ասա և անդ՝ ՚ի մի ժողովեալ

դրեցուցի ըստ կարգին. և համակա
պետ կազմեցի զգիրք մի և արկի յա
մենաբարեբէն գանձարանն քո յեկե
ղեցի սբ. ՚ի յիշատակ իմոց ապե
րախտուեց, և քարող քումդ ներո
ղութեց. որով տացի միշտ՝ արդա
րութիւն ունդ իմոյ բարերարի, և
ամէն երեսաց ծառայիս քոյ չարա
րարի. Ա.պաքէն կամք քո բարե
րար՝ եղիցի օրհնեալ. զի դու ինր
ոյն կամեցար, և արարեր.

Ա.րդ՝ աղաչեմ զքեզ բարերար և
հեշտալուր տէր. զի ոյղորմե
ցար անպիտան և մեղաւոր ծառիս
քո, և այսքանեօք բարերարութիք
մխիթարեցեր զիս, խնդրեմ ՚ի քէն
զի և այլոց ամենեցունց ողորմեսցիս
և բարերարեսցես ընդ իւրաքանչիւ
րումն պատշաճաւորութեան.

Ո.ղորմեա՛ ինր իմ՝ ՚ի քեզ հաւատաց
եալոց քրիստոնէից. կենդանեաց և
ննջեցելոց. զկենդանիսն պահեա՛
՚ի չարեաց, ՚ի մեղաց, ՚ի փորձուեց,

և յամենից վտանգից ըստ հոգւոյ և
ըստ մարմնոյ. և զննջեցեալսն լու-
սաւորեա և դասաւորեա ընդ սբս
քո՝ ներելով մեղաց և սխալանաց նո
ցունց. ¶ ղորմեա՛ տէր իմ, ամենից
բարերարաց իմոց ըստ հոգւոյ և ըս
մարմնոյ. և ըստ երախտեացն նոցին
և բարերարութեացն՝ հատո՛ զվարձս
բազմապատիկս՝ աստ և՛ի հանդերձ
եալսն. և զիս անդատապարտ արա
՛ի պարտուց նց. ¶ ղորմեա՛ տէր իմ,
ամենից չարարարաց իմոց և չարաչ
կամաց. և թո՛ղ զյանցանսն որք առ
յիս, և զինքեանս դարձո՛ ՛ի բարիս.
¶ ղորմեա՛ տէր իմ, ազգիս իմոյ հայազ
նոյ և լուսաւորչակրօնի. պահեա՛ ՛ի
սբ և յանբիծ հաւատս և՛ի դաւա
նութիւնս սբց առաքելոցն քոց. և
սբյն գրիգորի մերոյս լուսաւորչի,
և նոցին հետևողացն սբց. ՛Ճեռա
ցո՛ ՛ի թիւր և՛ի նորաձև և չայլա
փոխ աղանդից և դաւանութեց. և
զարդարեա՛ զհաւատոցն, և բարի

դորձովք ։ փրկեա՛ ի փորձուեց և
ի վտանգից ըստ հոգւոյ և ըն մարմ
նոյ ։ Պահեա զեկեղեցիս մեր՝ ըզ
վանորայս և զանապատս՝ հաստա
տուն և անշարժ ։ զարդարեալ ման
կամբք և միաբանիւք մինչև ի կա
տարած աշխարհի ։ փրկեա՛ ի թըշ
նամեաց, ի հալածչաց, և յամ յա
րուցմանց չարաց ։ Օ՜ն ըզ և զհրա
շակերտս Քո՛ւս մեր զնք Յ՛ջիսք
ծին, յոր իջեր մի՛ածին Ա՛րդի և
Հանդ ա՛ծ ։ եւ ձեւացուցեր զա
ա՛ծայնովդ լուսով։ որում դու Հար
տարապետ աշխարհի՝ եղեր հիմ
նադիր և յօրինիչ ։ Օ՜ն ընտրե
ցեր յՀի և յատկացուցեր յամ ե
կեղեցիս ։ զոր իբրև զմի յատուկ
թադուհի փայլեցուցեր ի վր ընդ
հանրից եկեղեցեաց ։ զսա պահեա՛
հաստատուն և պայծառ։ շէն և ա
պահով մինչև ի միւսանգամ գա
լուստն քո ։ պսակեցիլ արժանաժա
ռանգ հայրդ՝ոք, բարգաւաճեալ

հարազատ միաբանիւք, բերկրեցեալ
իւրաքինն և կաթնասուն մանկամբք
լուսաւորչակրօն հաւատացելովք՝ ի
փառս անուանդ մեծի, և՝ ի պար-
ծանս աղգիս մերոյ ։ Ա՚ք զոյ յատ
կականի սիրոյդ և հրաշալի իմանդ
ուրյս, և վ՚ պատուականն անուանդ
յոր կոչեցաւ, փրկեաւ զսա ՚ի թշնա
մեաց՝ ՚ի նեղչաց և՚ ի վնասատուաց՝
երևելեաց և աներևոյթից ։ զար
ձո՛ յետս պատկառեալ և գլխակոր՝
որչափ յառնեն ՚ի վ՚ սորա ։ և պա
հեա՛ զսա անվնասելի և անյաղթահար
՚ի դրանց դժոխոց ։ Ցո՛ւր կարդա
ւորաց մերոց ամենից՝ եպիսկոպաց՝
վարդապետաց՝ քահանայից, և այլոց
պաշտօնէից եկեղեցւոյ զգաստու՛
և զգօնու՛ ։ զի բարւո՛ք կենցաղա
վարելով՝ վարիցեն զեկեղեցիս քո
ըստ կամաց քոց ։ Ցո՛ւր Արքային
Հայրապետիս մերոյ զկենա՛ երկար
և ապահովս ։ և պահեա՛ ՚ի խստա
ղութեան՝ փրկելով յամ վտանգէ

հնդերձ գործակալք և միաբանիւք
իւրովք։ Պահեա տէր քո՛ զբարեպաշտօն իշխանն մեր և զամ ժողովուրդս՝ ի յուղղափառ հաւատս և՛ ի բարի գործս։ ի ճշմարիտ սէր և՛ ի միաբանութեան։ ուռճացեալ որդեւվք և ընտանեօք։ լցեալ ամբարեօք, և զարդարեալ առաքինութեամբ։ Եւ խնդրեմ՝ ի քէն ով բարեբար և հեշտալուր աստ։ զի մինչ այ բարեր առիս զանհնարինն, մի՛ բաց առներ և զնաւարաւորն։ քզի որովհետև յարուցեր ի քարացելոյս զորդիս աբրահամու, (այսինքն զբանս օգտակարս) արա և՛ զի լեցի սա՛ ի հաճոյս բարեաւուր կամացդ քոց, և ի յաւիթ փրկուիմ բարեմուռացդ ձայնից հոգւոյ։ Նա ասեաց տէր իմ, ի լոմայեկս այրիասարաի աղքատի հոգւոյս, զոր ի քոյոդ առեալ քեզ մատոյց։ ակնունելով վերստին առնուլ։ Եւ՛ բա տէր իմ, զի լեցի սա իբրև զհաւնկս անուշահոտս և վեր

եւ օրաց միտաբուրուքի. և իբրև զպա
տարագս ընդունելիս և միտաձեն
ձերս վերառաքս՝ ի փառս անկարօ
տի աճուրդեդ. յոր հոտոտեալ քո
և հաճանեալ՝ ի քոյոցդ այսի յան
չափական բարութեդդ՝ անձրևես
ցես զփոխարէնն ի մատուցօղս, և
վաստոյ մատուցանի. Ընկալ քեզ
ասր իմ՝ զփոքրս ի տկարէս, և շնոր
հեա զմեծդ ի հզօրէդ. Զո՞ր ասր
իմ, զի լեցի սա կցորդեալ ընդ ընտ
րեալսն քոց հոգեստուր բանից. և
փչեա՛ ի սա զհոգիդ քո շնորհաց.
որով զօրացեալ՝ դեղ լեցի ցաւոց՝
հոգւոց և մարմնոց՝ քոց հաւատա
ցելոց. Զո՞ր ասր իմ, զի որ ոք ըն
թերցցի զսա անթերի հաւատով և
զղջացեալ սրտիւ, ընկալցի՛ ի քէն
զմասն բարեաց. և որ մատչիցի սը
վահ աղօթել առ քեզ, լիցես քաղց
րութիւն նոցին հեծութեց, և հայիցես
ի խնդրուածս նց. տալով զթողու
թիւն մեղաց և զերկնից հոգւոց

և մարմնոյ • Ո՜րա՛ տէր իմ, զի որք
խնդրեսցեն սովաւ զհարկաւորսն պի
տոյս ըստ հոգւոյ և ըստ մարմնոյ,
վա՛ ի բեռանց և վա՛ պլոց, վա՛ կեն՛
դանեաց և ննջեցելոց, ընկալեալին
՚ի քարեսէր կամաց քոց. և տայցեն
զփառս և զգոհութիւն անուան քոյ
սբ՛յ • Ո՜րա՛ տէր իմ, զի որք ՚ի նե՛
ղութիւն իցեն և՚ի փորձութիւն • ՚ի
տրտմութիւն իցեն և՚ի ձախորդու՛
թիւն • ՚ի ցաւս իցեն և՚ի հիւանդու
թիւն • ՚ի պակասաւորութիւն իցեն և
՚ի տարակուսանս • ՚ի ձանձրոյթի
իցեն և՚ի յօտարութիւն • ՚ի գործս
իցեն և՚ի վաստակս • ՚ի վտանգի ի՛
ցեն և՚ի չարչարանս • ՚ի կալանս ի՛
ցեն և՚ի բանտս • և յայլ պէս պէս
վիշտս և՚ի դժուարութիւն ըստ հո՛
գւոյ և ըստ մարմնոյ • ՚ի դիմեն սո
վաւ և՚ի պղատիկն առ հեշտասիրդ
աւծ, գտցեն զողորմութիւնն ամէն.
և ընկալեալին իւրաքանչիւրքն յամ
նատատ գթութիւդ՝ ըստ պիտոյից և

խնդրանաց իւրեանց. և ես ողոր-
մելիս ի նոսին՝ նոցին մաղթանօք:
Եւ ահա ար իմ, զի ողբ աշխատիցին ի
սմա գրելով և սրբագրելով և կամ
տպագրելով, և ողբ լինիցին պատ-
ճառ տպեցմանն ծախուցն վճար-
մամբ, առցեն առատապէս ի յան-
նուազ գանձարանէդ զմեծ ողոր-
մութիւն՝ աստ և ի հանդերձեալսն:
Եւ նկատ ար իմ՝ զաղերսալի աղաչանս
զայս մատուցի քեզ՝ վասն իմ և վասն
այլոց: Եւ նկատ և զերմեռանդական
աղաչանս այնոցիկ՝ որք սովաւ և ի
սա առ քեզ առաքեն՝ վասն իւրեանց
և վասն իմ. և ողորմած ամենեցուն
ըստ մեծի ողորմութեանդ քոյ, և ինձ
ընդ նոսա. Եւ զի ամենեցուն
ողորմելով՝ յամենեցունց փա-
ռաւորեսցիս յաւիտեանց
յաւիտեան
Եւ ես:

Յիշեցէ՛ք ի՛նչ տէր ի յաղօթըս ձեր։ ով ընթերցօղք հարք և եղբարք ըդ մեր։

զՅակոբ վարդապետն հայրն մեր ըՀոգւոյ։ և ըզ ընորհափայլ պետն ազգիս մերոյ։

Որ ի կալանի խրատու անհնական։ արար ըզ խորհրդիկս ի ճար փրկուե։

Որով և զերծեալ հարկեցաւ առ յայն։ զի և մատուսցէ ըզ բանս պօհութեան։

Ու յայս միտ գըրոցս անէանք կո՛ չեցան։ հաց ընդաւորաց և պօհա ցարան։

Ու յլ և աղաչեմք յիշել վերջաբար։ զերկոսին եղբարս՝ զնօտարս ան կատար։

Ը՞զ երեմիաս և զղուկիա նոսա։ ըզնախապըրիչս տառիս փրկարար։

Օ՛ ի զմեզ յիշելով և դուք յիշի՛

ջիք • յամենատեառնէն և զվարձս
ընկալ ջիք •
Որք ինն մի գրեցաք ՚ի հեղինակէն
ընդդէմ թշնամւոյն գոլ երկայրի
զէն •
Այլ ձեզ սիրելեացդ ահա մատու-
ցաք • իբր աւանդ սիրոյ Հանջինջ
յիշատակ •
Ասկ թիւրն մեր յոր այսք աւար-
տեցան • հաշար երկերիւր և մի
ԹՕՔՆական •
Տըէողին կենաց և յաջողեաց. փառք
և գոհութիւնք այժմ և յաւիտեան։

ԱՂԱՐԿ՝

Երես)	Ո՞ւղ •	Սխալ • (տող•
20)	՚ի փրկել	և ՚ի փրկել • 4
50)	վըկայեաց	վըկայեալ • 2
92)	արհմ՚հեցայ	արհմ՚հեցեր • 8
211)	՚ի սուրբ	սուրբ • 8
256)	երկնայնոց	երկնաւորաց • 18
266)	անվախճանին	վախճանին • 5
269)	գործոց	քոց • 3
357)	զայնոսիկ	զայնոցիկ • 13

Օրհնութիւն, Գոհութիւն, և Պաշտօն՝ հանդերձ շնորհաց կալոյ երկրպագութիւն ամենասուրբ Երրորդութեանն և միոյ Աստուածեան Էութեան և Արդարոյ և Տոգւոյն սրբոյ. Որ իւրով բարեյաջող և քաղցր կամեցողութիւնն՝ եռ մեզ տկարացս ըզ կարողութիւն՝ տպել և՛ի կատարումն ածել՝ զնորոգ շարադրեցեալ Գիրքս Աղօթից՝ ի նորապսակ Հայրապետին մերմէ Տն Յակոբայ՝ Ողորմածին Ի Հնչակեաց և Արքաղնակատար Աթոռիս ամ Հայոց. Իբրու ընծայ նոր՝ հօտին իւրում Հայկական. կո չեալ զանուն սորին՝ Հաց Աղեղ լոց և Գոհարան. Եւ այս վասն՝ զի մինչ անկանիցին՝ ի նեղութիւս հո գեկանս և մարմնականս՝ սակս յան ցանաց իրիք առ՝ ի խրատիլ, սովաւ կարդասցեն առ աճ յաղագս աղա

մեծք անհնարինք՝ թէ ի հինն և թէ
նաւ է. և թէ ոչքան իրք մեծա-
գիրք մի շարադրիցի, տակաւին նը
մառօտ ասելով, եթէ բոլոր
Ա՛ն արդ՝ զգուշութիւն աղօթիցն կա
իւրեանց.

աղօթից ի յաւուրս նեղութեան
վասն աղօթեսցեն այլ ընդ այլոց զ
և առ այլ նեղեցեալ անձինս. զի ա
Վ. Իրեք. առ ի լինիլ ի պատրաստի
լինելով (հարկեցաւ շարադրել զ
(այլ թէ փորձանաւորացն օգնակին
իւրում, և զազատութիւն գտեալ
նպաստուք աղօթիցն ի նեղութե
Հայրապետն Ճանաչեալ փորձիւ զ
Հանգի գրեցէք՝ ինքնին Աբգար
ցօղք լինիցիք զայ և վհօրէ նուաճ
ցեն զնմանէ. ըստ այնմ թէ՝ գոհա
նուէ աղօթիցն ազատիչին, գոհաս
դացի. Այ՛ մինչ ի ձեռն օգնակա
կուքի գտի, և զանուն ան կար
մարգարէին թէ, զնեղուի և զանձ
տիլոյ ի նեղութէ իւրեանց. ըստ

'ի նորս՝ 'ի ձեռն աղօթից 'ի բարին
առ եղերեալ են, այն է յայտնի առ
ղեկացն գիտութեամբ: Յաղագս որոյ
ցանկացեալ սմա բարեպաշտից Իշխա
նացս այսոցիկ՝ մահտեսի Լիքատ
նի որդի Պետրոսն. արձմանենց
մհտեսի Յարութիւնի որդի Պաղ
զերն. և զուլխլիանց մհտեսի Պետ
րոսի որդի Աբրահամն՝ ետուն տը
պագրել զսա. տալով զծախսն տը
պեցման 'ի յարդեանց խրեանց.
առ 'ի լինիլ յիշատակ հոգւոց խր
րեանց և ծնողացն, և կամեցան զի
ձրի բաշխեցի սիրողաց գրքոյս.
Արդ՝ որք ընթեռնուլով մինչ ազա
տիցիք 'ի նեղութեանց ձերոց,
փոխան որոյ յիշեսջիք և դուք առ
յսյան բնաւից Քրիստոս զվերադրեցեալ
իշխանացն բարեպաշտոնս. առ 'ի ազա
տիլ և նոքա 'ի հոգևոր և 'ի մարմնա
ւոր նեղուէ. որ զայս հաց հոգևոր՝
ձրի բաշխեալ՝ ձեզ ջամբեցին.
Ան դրեալ՝ ննջեցեալ ծնողացն և

ապա այնոցն արժանանալ այնքայու-
թեն այ, և կենդանեացն՝ այսինքն
որդւոցն և ընտանեացն մնալ առա-
քինական և երկար կենօք ի խոր
խաղաղութեան՝ փրկիչով յերևելի
և յաներևոյթ փորձանաց ։

Աղաթել և՝ առ ի լինիլ նոցա պատ-
ճառ և այլոց բարեաց յիշատակաց ։
Եւ ած բուն բարին՝ ղկամեցօղան
բարւոյ՝ բարեօք բարդաճձեալ
զարդարեսցէ ։ թէ հոգեկինօք և թէ
մարմնականօք ։ ամէն ։

Յիշեալքդ և զերկոսին համապա-
տիւ և համալման՝ զաճուրդդ և
զաճաբան Ա՛արդապետան՝ զհարա
զատ որդիսն Աբէլ Ա՛ուսաւորչահիմն
Ա՛թոռունն հայկականի ։ այսինքն՝
զՍ՛.բրահամ Ա՛արդապետն զվերա
տեսուչն Ո՛ւիւռնոյ ։ և զԱ՛խօն
Ա՛արդապետն զճայրապետն նոր-
րան Աբէլ Կաղնի Ա՛ջմիածնի ։
որք գոլով հաւատարիմք վեհափառ

լինիլ տպագրուեն Հոգածուք։
Յիշեալքն և տպագրող ծառայ
ձեր։ և զաշխատաւորսն գործա
բանիս՝ զտէր Աբեղեան որդի՝ զտի
բացու Գրիգորն վանցի։ և զկա
ղզեանցի Եկիսխանն և զՆնոլեան
Նորին։ և զայլ երախտաւորսն մեր։
Զորմէ և դուք լինիջիք յիշեցեալ
ի բարին յաւուր յայտնութեանն Նորին
ամէն։

* Ո՛չ ոք ազգեալն բանիցս և չիշատա
կարանի՝ (առ՝ի լսուցանել զպատմող երե
ւելոցն) եթէ և ազգս ի՛ ազգ և լե՛զուէ
գրոցն՝ յոյժ զօրաւոր ի յօգնականութիւն։

արեգանեղ Յ եր կնաւոր։
Ա՛իայն արարիչ տէր ամենա
կալ։ Ա՛ետծուքիւ ահեղ։
Պ՛թուքիւ օրհնաբանելի։
Ողորմութիւ խոստովանելի։ Ա՛արեբա
րութիւ երկրպագելի։ Ա՛նամակալութիւ

պաշտելի։ Ա՛րդասիրուն տօնելի։
Պահպանուի իննկելի։ Արձրեալ
անքննին։ Ա՛երձաւոր կամարար։
Ա՛պաւէն անկասկած ելի։ Ա՛խիթար
սրտից։ Փարատիչ վշտաց։ Ա՛պաք
նիչ ցաւոց։ Պատուական վհատուեցելոց
Արձուական պարտեցաց։ Փոխարկիչ
կարեաց։ Արդաւորիչ կրից։ Ցար
մարիչ բանից։ Անձարկու լեզուի։
Շ՛ողադրութի շնչոյ։ Ացուցիչ
հագագի։ Փոփիչ խորհրդոց։
Լրթարան մտաց։ Ը՛րձանացուցիչ
յուզմանց։ Չանդարտուէ մրրկաց։
Ա՛ղաղութի ծփանաց։
Ո՛ր ունիս զքեզ ամենայնիւ ի՛ր
խանականիս, և իմաստուէ նուա
ճեալ առ քեզ դարձուցանես։ Ո՛ւ
հաւանել միշտ երախտաւոր հեզու
անհպարտուէ՝ երկայնամտել հանդ
չիս տենչանօք անճառ հրաշիւք յան
ձինս սրբոց։ Ո՛ւսուցեր էից համայնից
ամիս ծանուցել գթած։ Ակնարկ
հայր ևնախաշնորհիդ սիրոյն ընթացից։

դերամբարձուի յանէտ յառաջել։
բան՝ որ դիւրահաս, առ ամ անքա-
վերատին վայելչացուցանես։ Ինչ
առաջնումն պայծառուբ նորոգեալ
բազմաց, որ զհերքեալս ի փրկուէ՝
գանաձ առնես։ Հաւիչ մեղանաց
ծածկեալ՝ զքշնամուս կրկին բար-
գայթուք ահեղ բարձրուե պարա
վայծառուի անստուերս, որ ճառա
սիրեր հողոյս ճոխացուցանես։
, քոյին փառաւորուբդ՝ զանարդ
րկանաց։ Ընատուի աննախանձելի
տաս լեսպես առանց փոխատրութե
տուբե։ Ա.զատուի շնորհաձիրս, որ
երբեք մատնես վտանգի դատապր
աղաչողաց մասանց յայտնի երևել։
Ա.պաւինուբի հանդստեան, որ ոչ
կերպարան ճշմրիտ՝ առհաւատչեի
դելոյս ի վայր կործանիլ։ Ցուսոյ
թե, որ ոչ թողացուցանես գայթակ
վերին։ Ձեռնկալու մեծ վստահու
դես քաղցրուբ՝ դիմելոյս ի լոյսդ
Ա՛նապարհ կենաց, որ առաջնոր-

Այլ վտահուէ առ խոստացեալն
վայելս. Արանուի անձկալի. յոր
զկենդանուի շնչոյս լքանել ախոր
ժելի՝ զի զքեզ տիոջ կենդանի.
Ամք անփոխադրելի՝ առ քաւուի
գերուցս զօրացի ամենագովելի. Ոյն
սխալելի դեղ կենաց. որ և մեռեալոց
բնաւին եղծելոց առնես զաքանչե
լիս. Ամենաստեղծ աներկբայելի.
որ զհուրբ կիզեալն, և զհողմով հո
սեալն, և զժանեօք գազանաց ծա
խեալն՝ ի քթթել ական նուիրն հիւ
թականուէ անպակաս յարուցանես.
Ոյնհաւասար համարձակուի. յորում
աճօրէն պարծանօք պարծիլն ես ի
բանացի. այեաց որ յերկնից զը
հարթ քաղցրութէ յամենակործան
վտանգ նեղելոյս. և արա անդորր
հանգստական դիւրաւոր ի քաղա
տագնապս հեծուէ. Ոյն զյարուցեալ
գումբս սատակչացն՝ եթէ սպառա
զէնք այսական գժնեայ հնարանը
րուէ գուռն մարտակցաց պատկա

նեալ զինուք, եթէ մեղաց տգեղ և
քո առելի կերպարանք, եթէ ցաւոց
և ախտից վատնիչ և կորստեան նըշ
մարանք, մերժեացես չանցնես խա
փանեացես և չալածեացես. Հեռի
սահմանաւ խոպառ տարագրեալ ան
դարձ որոշմամբ վերստին կորստեան
և կառուսացես կացուսացես նպաս
տակ կենաց և ամուր մահարձան ըզ
նշան խայտիդ ապաւինելոյս ի քեզ
փրկուն։ Եւ յայսմ անպարտ և
անպատիր և անվանելի արուեստից
ահաւորիդ մեծուն՝ լուծցին որո
գայթք գաղտնածածուկք սատկա
կանք։ Ապտեացին մեքենայքն։
Ատնեացին գայթակղութիքն։
Խայտառակեացին հաղթից դրուիք։
Չարանեացին երեւոյթք որսոյն։
Ցոտին նենգողին ծուղակք։
Երասցին վարմին վերարկուք։
Տչերեացին որոմանցն քոյոք։ Ըզդ
վեացին քունաւորին չարաքանուիք։
Ապրեացի՛ լար խաբէութեանէ ի մահ

ցին միաբանութիւք զօրացն բ֊ի֊լ֊ար֊այ֊
մեցմունք ձակատելոցն։ Հակառե֊
զինք աճապարելոցն։ Հայ֊քայեսցին
պարտացելոցն։ Հանդեսցին դի֊
ամբարհաւաճութիւք հր֊
քաւնալիք դրօշիցն կերպարանաց։
ջիւր գոռոզին։ Անդրեսցին ամ֊
զանդաւորին։ Ի որտակեսցի՛ եղ
Հալեսցի՛ և ցամաքեսցի եղեամն ա֊
փարատեսցին փորձողին անձրև֊
ցին ամպրոպք յանդգնեցելոցն։
ամրոցք ապստամբողացն։ Ա֊րգել
բոյլք բարբարոսացն։ Հանդեսցին
յարձակմունք։ Յրուեսցին կցոր
ժամակեսցին խրոխտակնացն խիստ
պատրաստութիւք։ Ա֊րձակեսցին տո
ռունք տագնապողին։ Ա֊յլայլեսց֊
ցին սուտ կերպարանք կեղծաւորին։
Ատակեսցին խրոխտակնացն խիստ
Հաբեերին։ Ոուզեսցին սադրողին
Ա֊նկցին սուսերք մա
ղըպարտողին։
բանսարկութիք։ Պակասեսցին զէնք
Պարսեսցին պատրողին
օրտողին։

թէ անմարմինք և թէ մարմնաւորք։
Փախիցեն ընդ նոյն ձանձրոյ՝ ի մի
շաբաթուց հետոյ յեօթն տարակոյս։
Ի դուքն ինձ փորել՝ ինքեանք ընկ
ճեսցին։ Եղանկեսցին ձմերունք
ձանձրացուցչին։ Հատցի՛ կապն կը
ցորդուքեր մշտաջան աճապարին։
Ողկասցի մտացս կայից՝ համբոյր
շողոքորթին։ Ընդմիջել մեկնեսցին
նետաձգուիք նեղչին։ Ացցէ՛ ի
սասանման նաւ խրթախողին։ Ար
լեսցին յարմատոց անտի ատամունք
խածանողին։ Ո՛ փայտիդ օրհ
նուքեր կենաց, յորում պրկեցար
ածդ անըմբռնելի։ Ի՛շատակաւ
բևեռացդ, որով ի՛ դործի մահուն
մածուցար արարիչդ երկնի և երկ
րի։ Ո՛րեամբդ արուեստական,
որով զվիշապն մեծ՝ կարթիւ ածել
որսացար։ Եղոյն դառնուքդ զոր
արբեր, որով զդեղատրուքն կորուս
չին արտաքս հեղեր։ Պատմաբանք
ըղձական ձառիդ՝ կրիցեն սարսափել

լեաց, որով զլըբուի հակառակողին
ըմբերանեալ ամաչեցուցեր։ Այն
համբդ անհասականաւ՝ ամիւ անը
թարգմանելոյդ, յորմէ դողան և
դատապրտին սոսկացեալ սաստիկ սար
սափմամբ բնութիւք ամ երևութից
և աներևութից։ Աղեցին այս ամ
պարգևք շնորհաց՝ խոստովանելոյս
՚ի պաշտպանուէ ՚ի բժշկէ և՚ի քա
ւուէ։ Այն մահաբեր դառնաթոյն
օձին՝ և որ ՚ի նմա աղբեաց սիեղե
րադաւ չարուին՝ ՚ի սատակումն ե
ղեցի նորին։ Այդոյն ինքն ՚ի կորուստ
և յանբժշկական հարուած տանջա
նացն սովւ մատնեացի կապեացի և
ըմբռնեացի։ Աղեցի՛ ողորմութի
ստեղծողիդ ընդէս, և շունչ ոգւոյս
իմ ընդ քեզ՝ անբաժանօրէն կապակ
միացել՚իմի։ Այն որ ոք ընթերցցի
զայս աղերս ձայնի՝ մաղթանաց գոչ
մանն՝ աղօթից Հայցման՝ ծերոյ և տը
ղայոյ՝ կուսի և երիտասրդի, և եթէ
աղախնեաց ոք պաղատեացի ած-սի-

թաբար, Հաւ ասարանն անաչառուբ
ընկալեին ի քէն մանն երանուե.
պարտուց ազատուե. Հաստեալ վե
րըստին յանարատուքի նորոգ մաք
րուքե. Նկարեալ դարձեալ զքոյդ
կերպարան անփոփոխելի.

Ո՛հա սիրապէս ինարաւոր՝ զօրեղ՝
անպատում, անհաս՝ անխմանալի՝
տեսցես աստանօր՝ ի հառաչանս կող
կողանաց այսր հեծուե. որ՝ ի բոլո
րից շրթանց ընծայեալ քեզ մատու
ցանի, Ա՛յ հօր քոյ երկնաւորի և
բարերարի. Հո՛ւսդ սրբ՝ փա
ռակցի և կենդանատուի. Ո՛ՀԱ
ծընիդ բարեխօսուբ, և խնդրուա
ծովք ամ սրբոց. Օ՛ի դու ստեղ
ծեր զամ. և՛ի քէն եղեն ամքն.
և դու տիրես ամի. Հո՛ քեզ փառք
յամենից միոյդ յիսկուքէդ անժամա
նակ երկրորդուեդ. զուգակցապէս
փառաւորել յանբաւս և յաւիտե
նից յաւիտեանս ամէն.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
ՊՈՂՈՍԵՑՈՑ
ՀԱՅ—ԱՍՈՐ.ՍՍՀ
Կ. ԿԱՐԱՊԵՏՅԱՆԻ ՀԱՎԱՔԱԾՈ